

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ
นักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี
THE DEVELOPMENT OF PEOPLE'S POLITICAL TRUST TOWARDS
LOCAL POLITICIANS IN NONTHABURI PROVINCE

ร้อยเอก ไพบูลย์ สุขเจตน์

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

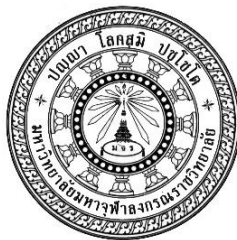
การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ
นักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

ร้อยเอก ไพบุลย์ สุขเจตณี

ดุชนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

The Development of People's Political Trust Towards
Local Politicians in Nonthaburi Province

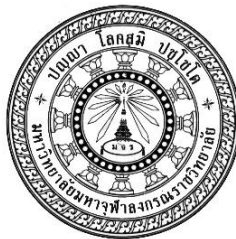
Captain. Piboon Sukajatanee

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirement for the Degree of
Doctor of Philosophy
(Political Science)

Mahachulalongkorrajavidyalaya University

C.E.2020

(Copyright by Mahachulalongkorrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้นับดุชนีพนธ์เรื่อง
“การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

.....

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบดุชนีพนธ์.....ประธานกรรมการ

(.....)

..... กรรมการ

(.....)

..... กรรมการ

(.....)

คณะกรรมการควบคุมดุชนีพนธ์.....ประธานกรรมการ

(ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต)

..... กรรมการ

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

.....

(.....)

ชื่อคุณูปนิพนธ์ : การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัย : ร้อยเอก ไพบุลย์ สุขเจตน์

ปริญญา : ปรัชญาคุณูปบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์

ผศ. ดร.ยุทธนา ปราณีต, พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ), ร.บ. (ทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science)

รศ. ดร.สุรพล สุขะพรหม, พธ.บ. (สังคมวิทยา), M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science) ปร.ด. (สื่อสารการเมือง)

วันสำเร็จการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี และ ๓. เพื่อนำเสนอการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักทฤษฎีการนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

ระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๑๗ รูปหรือคน ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง โดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการพรรณนาความ และการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ คน จากประชาชนจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๙๙๒,๘๕๐ คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อ และนโยบายของนักการเมือง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน

๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๔$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ($\bar{X}=๓.๖๒$) ด้านนโยบาย ($\bar{X}=๓.๕๙$) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) ($\bar{X}=๓.๕๑$) และด้านการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๔๔$) ตามลำดับ

๓. การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอุปทานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อธิบายได้ดังนี้ นักการเมืองต้องมีความสามัคคีในการทำงานร่วมกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับในการเป็นผู้นำของประชาชน เคารพผู้อาวุโส นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ไม่ลุแก่อำนาจ รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น ให้การสนับสนุน ส่งเสริม และทำตนเป็นคนประพฤติดีเพื่อเป็นแบบอย่างแก่สังคม

Dissertations Title: The Development of People's Political Trust Towards Local Politicians in Nonthaburi Province

Researcher: Captain. Piboon Sukajatanee

Degree: Philosophy of Doctor in Political Science

Dissertation Supervisory Committee:

Asst. Prof. Dr.Yuttana Praneet, B.A. (Public Administration)
B.A. (Political Theory and Techniques), M.A. (Politics),
Ph.D. (Political Science)

Assoc. Prof. Dr.Surapon Suyaprom, B.A. (Sociology),
M.A. (Politics), Ph.D. (Political Science),
Ph.D. (Political Communication)

Date of Graduation:

ABSTRACT

Objective of this research were: 1. To study the problems of local political participation of people in Nonthaburi Province. 2.To study the factors influencing the people's political trust on the local politicians in Nonthaburi Province. and 3.To present the development of people's political trust on local politicians in Nonthaburi Province according to the philosophy to build political trust among the people in Nonthaburi Province.

Methodology was the mixed method; The qualitative research, data were collected from 18 key informants, purposefully selected, with the structured in-depth-interview, by face-to-face-interviewing. Data were analyzed by descriptive interpretation. The quantitative research, data were collected from 400 samples, derived from the populations of 992,850 people who were in Nonthaburi Province. with questionnaires and the data were analyzed by descriptive statistics; frequency, percentile, mean and standard deviation.

Findings were as follows:

1. Problems of political participation of people in Nonthaburi Province were that politicians did not get the message across to the people. Politicians did not get close to the people. People got to know the politicians' behaviors and action from

various news and criticism from media. Politicians' some policies could and could not be implemented resulting the people's political participation and trust.

2. Factors influencing the people's political trust on Local politicians in Nonthaburi Province, by overall were at high level ($\bar{X}=3.54$). The means considered in order from high to low were as: political behavior was $\bar{X}=3.62$ and Policy was $\bar{X}=3.59$, Local administration (LAO) was $\bar{X}= 3.51$ and political communication was $\bar{X}= 3.44$ respectively.

3. The development of people's political trust on local politicians in Nonthaburi Province, according to Aparihaniyadhamma Principle to build political trust among the people in Nonthaburi could be explained as follows: the Politicians must have unity in working with various organizations in the area; be responsible for duties; comply with the rules and regulations of public leadership; respect the elderly local politicians; must not abuse one's authority; love peace and preserve locality; support, promote and act as a good person to be a role model for society.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ท
สารบัญคำย่อ	ฒ
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๗
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๘
๑.๔ ขอบเขตการวิจัย	๘
๑.๕ สมมติฐานการวิจัย	๙
๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	๙
๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๑๑
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๒
๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา	๑๒
๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ	๑๕
๒.๓ ปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง	๒๙
๒.๔ ปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๕๖
๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น	๘๔
๒.๖ หลักการบริหารนิยธรรม	๘๘
๒.๗ ข้อมูลบริบทพื้นที่วิจัย	๙๔
๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๑๐๑
๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๑๒๐

บทที่ ๓	วิธีดำเนินการวิจัย	๑๒๒
	๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๑๒๒
	๓.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ	๑๒๓
	๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๑๒๓
	๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๒๔
	๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๒๖
	๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล	๑๒๖
	๓.๓ การวิจัยเชิงปริมาณ	๑๒๗
	๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	๑๒๗
	๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๑๓๐
	๓.๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	๑๓๖
	๓.๓.๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๓๘
บทที่ ๔	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๑๔๒
	๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๓
	๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๘
	๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มี ต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	๑๕๕
	๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๑๓
	๔.๕ องค์กรความรู้	๒๒๓
	๔.๕.๑ องค์กรความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย	๒๒๗
	๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๓๓
บทที่ ๕	สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	๒๓๗
	๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๒๓๗
	๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย	๒๔๓
	๕.๓ ข้อเสนอแนะ	๒๔๗
	๕.๓.๑ ข้อเสนอเชิงนโยบาย	๒๔๘
	๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ	๒๔๘
	๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	๒๔๘

บรรณานุกรม	๒๔๙
ภาคผนวก	๒๕๘
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์	๒๕๙
ภาคผนวก ข การวิเคราะห์ค่าดัชนี IOC (Index of item Objective Congruence)	๒๖๙
ภาคผนวก ค ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม	๒๗๔
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล	๒๗๖
ภาคผนวก จ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	๒๘๓
ภาคผนวก ฉ การสนทนากลุ่มเฉพาะ	๒๙๔
ประวัติผู้วิจัย	๓๐๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๒.๑	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนา	๑๔
๒.๒	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ	๒๗
๒.๓	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง	๕๔
๒.๔	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	๗๑
๒.๕	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๗๔
๒.๖	สรุปแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจ	๘๐
๒.๗	แสดงจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดนนทบุรี ๖ เขต	๙๗
๒.๘	งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและความไว้วางใจ	๑๐๕
๒.๙	งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง	๑๑๑
๒.๑๐	งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๑๕
๒.๑๑	งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม	๑๑๙
๓.๑	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ	๑๒๘
๓.๒	แสดงที่มาของเขตกลุ่มเขตตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละอำเภอตามสัดส่วนของประชากร	๑๒๙
๔.๑	สรุปสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี	๑๔๗
๔.๒	แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบ แบบสอบถาม	๑๔๘
๔.๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม	๑๕๐
๔.๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรมนักการเมือง	๑๕๑
๔.๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านนโยบาย	๑๕๒

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง	๑๕๓
๔.๗	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)	๑๕๔
๔.๘	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรมนักการเมือง	๑๕๘
๔.๙	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านนโยบาย	๑๖๒
๔.๑๐	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสาร	๑๖๖
๔.๑๑	สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น	๑๗๑
๔.๑๒	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอุปทานิยธรรม โดยรวม	๑๗๒
๔.๑๓	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอุปทานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (การให้ความร่วมมือ)	๑๗๓
๔.๑๔	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอุปทานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พร้อมเพรียงกันประชุม (ความสามัคคี)	๑๗๔

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๑๕	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	๑๗๕
๔.๑๖	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การสักการะ เคารพ นบถิบูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส)	๑๗๖
๔.๑๗	ทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การไม่ข่มขืนบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (การไม่ลู่แก่อำนาจ)	๑๗๗
๔.๑๘	ทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (การไม่ลู่แก่อำนาจ)	๑๗๘
๔.๑๙	แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)	๑๗๙
๔.๒๐	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (ความสามัคคี)	๑๘๓
๔.๒๑	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)	๑๘๗

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
๔.๒๒	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	๑๙๐
๔.๒๓	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)	๑๙๔
๔.๒๔	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)	๑๙๗
๔.๒๕	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาต่อปุษนียสถานทั้งหลาย (การรักษาสันติภาพ)	๒๐๐
๔.๒๖	สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช	๒๐๓
๔.๒๗	ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความไว้วางใจกับหลักอภิธานิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	๒๐๔
๔.๒๘	แสดงการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักอภิธานิยธรรม	๒๐๙
๔.๒๙	การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักอภิธานิยธรรม	๒๑๖
๔.๓๐	แสดงการพัฒนานักการเมือง ในการสร้างความไว้วางใจต่อประชาชน	๒๑๗

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
๒.๑	ปัจจัยองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมือง	๔๒
๒.๒	การมีส่วนร่วมของประชาชน	๕๙
๒.๓	ปัจจัยองค์ประกอบของการระดมทางการเมือง	๗๖
๒.๔	ปัจจัยองค์ประกอบของทุนทางสังคม	๘๑
๒.๕	ปัจจัยองค์ประกอบของทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง	๘๓
๒.๖	แสดงกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	๑๒๑
๓.๑	แสดงกระบวนการดำเนินงานสร้างแบบสอบถาม	๑๓๖
๓.๒	แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม	๑๓๘
๓.๓	แสดงแผนงานการวิจัย	๑๔๐
๔.๑	แสดงความสัมพันธ์ของปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ ท้องถิ่นและความต้องการของประชาชน	๒๐๗
๔.๒	แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย	๒๒๗
๔.๓	แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย	๒๓๐

สารบัญคำย่อ

อักษรย่อในดัชนีนิพนธ์ฉบับนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ฉลองราชสมบัติ ๕๐ ปี พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช

มหाराช พุทธศักราช ๒๕๓๙ และอรรถกถาภาษาไทย ใช้ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัย โดยเรียงตามลำดับคัมภีร์ ดังนี้

พระวินัยปิฎก

คำย่อ

วิ.มหา.

วิ.ม.

คำเต็ม

วินยปิฎก มหาวิภังค

วินยปิฎก มหาทศค

พระสุตตันตปิฎก

ขุ.จ.

ขุ.ม.

ที.สี.

ที.ม.

ที.ปา.

อง.จตุกก.

อง.ปญจก.

สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย จุฬนิเทศ

สุตตันตปิฎก ขุททกนิกาย มหานิเทศ

สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย สีลขันธวรรค

สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค

สุตตันตปิฎก ทีฆนิกาย ปาฏิวรรค

สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย จตุกกนิปาต

สุตตันตปิฎก อังคุตตรนิกาย ปัญจกนิบาต

สำหรับการอ้างอิงเลขที่อยู่หลังชื่อย่อของคัมภีร์ใช้แบบ ๓ ตอนและ ๒ ตอน คือ เล่ม/
ข้อ/หน้า และ เล่ม/ หน้า

ส่วน การอ้างอิงเลขที่อยู่หลังชื่อย่อ เช่น วิ.มหา. ๑/๒. หมายถึง วินยปิฎก มหาวิภังค
เล่ม ๑ ข้อ ๒ เป็นต้น

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปกครองท้องถิ่นคือรากฐานของประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันฝึกสอนทางการเมืองการปกครองให้แก่ประชาชน ให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณได้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้เสียในการปกครอง การบริหารท้องถิ่น อันนำมาซึ่งความเลื่อมใสและศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในที่สุด^๑ หัวใจของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยคือการปกครองตนเอง มิใช่การปกครองจากคำสั่งเบื้องบน คือ การที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครอง นั่นคือตั้งแต่การเลือกตั้งตัวแทนของตนเองที่ผ่านกระบวนการเลือกตั้ง มาเพื่อเป็นผู้บริหารและรับผิดชอบ แก้ปัญหาให้กับประชาชนในท้องถิ่น โดยอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากประชาชนตามวิถีทางของระบอบประชาธิปไตย เช่น การเปิดโอกาสให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ประชาชนสามารถถอดถอน ทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกต่อหน้าที่ของตนเองตามเจตนารมณ์ของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่อำนาจ หน้าที่ สิทธิ ความเสมอภาคเป็นของประชาชนหนึ่งคนหนึ่งสิทธิ์หนึ่งเสียง ได้เกิดความสำนึกในความสำคัญของหน้าที่พลเมือง และเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม เกิดความสำนึกในความสำคัญต่อท้องถิ่น เพราะประชาชนต้องรับรู้ปัญหาในท้องถิ่น และคนในท้องถิ่นต้องช่วยกันแก้ปัญหา นั้น จึงจะเป็นการแก้ปัญหาที่ตรงกับความต้องการ

การเมืองประชาธิปไตยแบบตัวแทนอยู่ในภาวะวิกฤติและถูกมองว่าไม่สามารถสร้างความไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะในแง่ของการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนซึ่งมีมากขึ้นเรื่อยๆ ในบริบทของพหุสังคมประชาธิปไตย ดังนั้น เมื่อลดระดับการวิเคราะห์มาอยู่ในระดับประเทศ โดยหันย้อนกลับมามองพัฒนาการของประชาธิปไตยในประเทศไทย พบว่า การเติบโตของกระแสประชาธิปไตยได้ก่อให้เกิดมีกระแสเรียกร้องให้รัฐบาลกระจายอำนาจมาเป็นระยะๆ และมีการถกเถียงกันในหมู่นักวิชาการเรื่อยมา อันเนื่องกระบวนการใช้อำนาจของผู้ว่า และการรวมศูนย์อำนาจของรัฐและระบบราชการ จนกระทั่งเมื่อเกิดความรุนแรงทางการเมืองขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๕ และประชาชนเป็นฝ่ายได้รับชัยชนะเหนือฝ่ายเผด็จการทหาร แนวความคิดในการปฏิรูปทางการเมืองจึงได้เริ่มขึ้น จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

---

^๑ชูศักดิ์ เทียงตรง, การบริหารการปกครองท้องถิ่นไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๑๘), หน้า ๖-๗.

พ.ศ. ๒๕๔๐ อันนับเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการปฏิรูปกลไกประชาธิปไตยใหม่ กลไกอำนาจในหลายส่วนได้ถูกปฏิรูปเสียใหม่โดยเฉพาะในส่วนของ การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าการปฏิวัติรากฐานของประชาธิปไตยได้อย่างแท้จริง ได้เกิดมีแนวทางการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ส่วนท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งมีแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจจะกาออกมาเป็นกฎหมายเรียบร้อยแล้ว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒

ภายใต้ระบอบนี้ สถาบันทางการเมืองจะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชน รัฐบาลประชาธิปไตยจำเป็นต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชน และต้องสามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ที่ดีแก่ประชาชนได้^๒ ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะคงอยู่ได้จากการสนับสนุนของประชาชนส่วนใหญ่ เพราะความไม่พอใจอาจนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคม หรืออาจส่งผลต่อการกำจัดคนไม่ดีที่มีอำนาจอยู่ให้ออกจากระบบการเมืองผ่านกระบวนการเลือกตั้ง เช่น ประชาชนจะรู้สึกไม่พอใจต่อการดำเนินการของรัฐบาลหรือผู้นำที่มีต่อสถานการณ์หนึ่ง ๆ และจะนำไปสู่การแพร่กระจายความไม่ไว้วางใจในรัฐบาล อันจะนำไปสู่การต่อต้านและเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงได้ ความไม่พอใจเป็นสัญญาณเริ่มต้นที่จะบอกได้ว่า ระบบการเมืองจำเป็นต้องปรับตัวและความสามารถของรัฐบาลในการที่จัดการกับความขัดแย้ง ดังนั้นในช่วงเวลาที่เกิดความไม่ไว้วางใจสูง แสดงว่า ความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตอบสนอง เป็นเครื่องชี้วัดถึงความไม่พอใจในคุณภาพชีวิตที่พวกเขากำลังประสบอยู่^๓ รวมถึงความสามารถและความสำเร็จของผู้นำที่กำลังดำเนินไปอีกด้วย ดังที่ de Tocqueville เห็นว่า “รัฐประชาธิปไตยนั้นจะถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความไว้วางใจ”^๔

ทฤษฎีประชาธิปไตยให้ความสำคัญต่อการยินยอมโดยสมัครใจในฐานะที่เป็นพื้นฐานของการผูกพันทางการเมืองและความชอบธรรม รัฐประชาธิปไตยต้องสร้างการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง ต้องสร้างความเท่าเทียมทางการเมือง เสรีภาพในการแสดงออก สร้างความรับผิดชอบของผู้นำ ซึ่งการที่จะให้สิ่งเหล่านี้บรรลุผลสำเร็จได้ ผู้นำและประชาชนจะต้องมีความเข้าใจร่วมกัน และมีความไว้วางใจระหว่างกันมากกว่าที่จะใช้เพียงอำนาจขู่บังคับหรือตัดสินตามลำพัง^๕

^๒Aberbach, Joel D. and Walker, Jack L., **Political Trust and Racial**, (New York: Addison-Wesley, 1970), p. 1199.

^๓Miller, **Monopoly Politics**, (Stanford, California: Hoover Institution Press, 1999), p. 951.

^๔Inglehart, R. and David P. Redlawsk, "Voting Correctly", **American Political Science Review**, Vol. 91, No.3 (September 1997), p. 188.

^๕Citrin, W. Mark, and Mary L. Leonard, "The Right Versus the Obligation to Vote: Effects on Cross - Country Government Growth", **Economics and Politics**, Vol. 5, No.1 (March 1974), pp. 43-51.

ประชาธิปไตยที่ยั่งยืนตั้งอยู่บนรากฐานของการสนับสนุนที่กว้างขวางและหยิ่งลึกของประชาชน ประชาธิปไตยที่ขาดรากฐานของความชอบธรรมย่อมตกอยู่ในภาวะความเสี่ยง ระบบการเมืองที่ไร้ประสิทธิภาพในการสนองตอบต่อความคาดหวังของประชาชนเป็นระยะเวลานาน นอกจากจะทำให้ประชาชนเกิดความไม่มั่นใจต่อการดำเนินงานของรัฐบาลแล้ว ยังอาจนำไปสู่ความเสื่อมศรัทธาต่อระบบการเมืองไปจนถึงระดับประชาคมการเมืองได้ สถาบันหนึ่งถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับการกระจายอำนาจและกิจกรรมอันเหมาะสมต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ซึ่งพบว่าได้กลายเป็นโครงสร้างอำนาจที่สำคัญในกระบวนการทางการเมืองท้องถิ่น และทำให้รูปแบบความสัมพันธ์ของท้องถิ่นเปลี่ยนแปลงไป ปัญหาการเมืองไทยที่เรื้อรังมานานตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คือ ๑. ปัญหาการใช้รัฐธรรมนูญ ไม่สนใจศึกษา หรือให้ความสำคัญในสาระรัฐธรรมนูญ ด้วยสาเหตุ ๒ ประการ คือ การไม่มีส่วนร่วมของประชาชน รัฐธรรมนูญไม่ได้ช่วยแก้ปัญหาโดยตรง นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญบ่อยครั้ง ๒. ปัญหาความขัดแย้งและขาดความสามัคคีของคนในชาติ มีการแบ่งฝ่ายเป็นสีต่าง ๆ มีปัจจัยมาจากด้านสังคม ระบบอุปถัมภ์ ด้านการเมืองไม่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้านการบริหาร ธุรกิจการเมือง ด้านบทบาททหารในทางการเมือง ๓. ปัญหาการขาดจริยธรรมทางการเมืองของนักการเมือง การทุจริตการเลือกตั้ง ฉ้อราษฎร์บังหลวง ช่วยเหลือพวกพ้องให้ได้ตำแหน่ง แทรกแซงอำนาจหน้าที่ของข้าราชการประจำ แสวงหาผลประโยชน์จากการบริหารโครงการต่าง ๆ นักการเมืองไม่เคารพกฎหมาย ประชาชนขาดศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย นักการเมืองทำเรื่องการเมืองให้สกปรก^๖ ทางออกที่ดีของสังคมไทยโดยการสร้างการเรียนรู้และเห็นคุณค่าของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยกำหนดให้มีการเรียนเรื่องประชาธิปไตย ประวัติศาสตร์การเมือง การปกครองของไทย การสร้างความปรองดองสมานฉันท์ โดยน้อมนำพระบรมราโชวาทที่ว่า รู้รักสามัคคี ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ความตอนหนึ่งว่า “สามัคคีสำคัญที่สุด คืออะไร ก็คือสามัคคีในชาติ ไม่ใช่ว่าความสามัคคีในคณะไม่ดี แต่ต้องระวัง ถ้าสามัคคีกันแต่ไปก้าวก่ายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนในสถาบันก็เป็นความผิด ถ้าสามัคคีในสถาบันแต่ทำให้คนอื่นเดือดร้อนก็ไม่ดี เพราะทำให้เสียหายต่อความสามัคคีของคนในชาติ”^๗

จากปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย และการละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดความเป็นอิสระความเป็นกลางและความเป็นธรรม ส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมในสังคม รวมถึงโอกาสในอนาคตของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นส่วนรวม การแก้ไข

^๖พระสมุห์ยุทธนา ญาณเมธี (สุภาติ), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตแม่สาย เชียงใหม่”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์การปกครอง*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๙), หน้า ก.

^๗พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙, “พระบรมราโชวาทพระราชทานในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย”, ๓ สิงหาคม ๒๕๐๔.

ปัญหาดังกล่าวได้แก่ การใช้มาตรการทางกฎหมาย โดยการกำหนดหลักการไว้ในรัฐธรรมนูญ และ มาตรการไว้ในพระราชบัญญัติต่าง ๆ และกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการให้ ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ในการตรวจสอบของพลเมืองและองค์กรภาคประชา สังคม^{๘๘} ปัญหาการจัดบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๘๙} ซึ่งสาเหตุหลักของปัญหา เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านการกระจายอำนาจตามบริบททางการเมืองของแต่ละรัฐบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึงปัจจุบัน ที่ทำให้การขับเคลื่อนนโยบายกระจายอำนาจขาดความชัดเจน ไม่มีความต่อเนื่อง และมีความสับสนในการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในกระบวนการ ขับเคลื่อนนโยบายกระจายอำนาจที่แตกต่างกันไปในแต่ละยุค จนทำให้การปฏิบัติงานขาดเอกภาพ และขัดแย้งกันเองในภาพรวม ซึ่งส่งผลต่อการส่งเสริมให้เกิดการกระจายอำนาจลงสู่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง^{๙๐}

ดังนั้นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่สำคัญ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่น ได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการเสนอแนะ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และการตรวจสอบการ ให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๙๑} และเพิ่มขีดความสามารถในการแก้ไขปัญหา เช่น แนวทางการทำงานในลักษณะของเครือข่าย (network) ที่เป็นการทำงานร่วมมือกันระหว่าง หน่วยงานต่างๆ ของรัฐ องค์กรภาคเอกชน องค์กรภาคประชาชน สถาบันวิชาชีพ หรือองค์กร ที่ไม่แสวงหาผลกำไร เนื่องจากเป็นแนวทางการทำงานที่ให้ความสำคัญกับการแสวงหาแนวร่วม (partnership) ที่มีความรู้ความสามารถในด้านที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ในท้องถิ่น^{๙๒} ทั้งนี้ก็เพื่อให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง และจาก การศึกษา การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัด นนทบุรี พบว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสบกับปัญหาความขัดแย้ง ความเป็นอิสระในการ ปกครองตนเอง การปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาการเป็นไปอย่างเชื่องช้า องค์กรปกครองส่วน

^{๘๘}ธีรภัทร์ เสรีรังสรรค์, “ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการเมืองการปกครองท้องถิ่นไทย”, **ลักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์**, ปีที่ ๒๑ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๘): ๑-๑๖.

^{๘๙}รศ.ดร. รัตนา เสริมพงศ์, “ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น”, **เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่น หน่วยที่ ๘-๑๕**, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๗), หน้า ๑๕-๕ – ๑๕-๑๒.

^{๙๐}วีระศักดิ์ เครือเทพ และคณะ, **๑๕ ปี การกระจายอำนาจของไทย สรุปผลการวิจัยและ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย**, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริมนวัตกรรมและธรรมาภิบาลท้องถิ่น, ๒๕๕๘), หน้า ๓๙-๔๔.

^{๙๑}รศ.ดร. รัตนา เสริมพงศ์, “ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดบริการสาธารณะของท้องถิ่น”, **เอกสารการสอนชุดวิชาการจัดการบริการสาธารณะของท้องถิ่น หน่วยที่ ๘-๑๕**, อ้างแล้ว, หน้า ๑๕-๑๓- ๑๕-๑๔.

^{๙๒}วีระศักดิ์ เครือเทพ, “เครือข่าย: นวัตกรรมการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บท วิเคราะห์ว่าด้วยการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแนวระนาบ เพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการ ปฏิบัติงานและความรับผิดชอบต่อสาธารณะ”, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓-๑๘.

ท้องถิ่น เรียกร้องให้มีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับระบบการเมือง การปกครองแบบประชาธิปไตย ปัญหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการวางแผน เป็นการวางแผนโดยหน่วยงานมากกว่าการขอประชามติจากประชาชน หรือให้ประชาชนออกสิทธิออกเสียง หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ทั้งเรื่องความรู้ การเข้าใจของภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่าง ๆ ในการมอบหมายภารกิจที่ต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน องค์กรที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั้งหลายทั้งภายในและภายนอก ระหว่างหน่วยงาน หรือแม้กระทั่งการขอความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ด้านการควบคุม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จ.นนทบุรี มีการควบคุมการทำงานของบุคลากรในการบริหารจัดการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเรื่องผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้องทำให้การควบคุมสั่งการขาดความโปร่งใสในการทำงาน การกระจายอำนาจยังไม่เพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม^{๑๓}

การทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประชาชนขาดความไว้วางใจและเชื่อมั่นนักการเมือง จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าเกิดจากสาเหตุ ดังนี้ สาเหตุที่ ๑ การทุจริตใน อปท. เกิดจากปัญหาด้านงบประมาณ การทำบัญชี การจัดซื้อจัดจ้าง และการเงินการคลัง จากการศึกษา อปท. ละเลยไม่ปฏิบัติหรือไม่ทำตามระเบียบฯ สาเหตุที่ ๒ การทุจริตใน อปท. ที่เกิดจากตัวบุคคลที่ใช้ตำแหน่งของตนแสวงหาประโยชน์ การเรียกเงินตอบแทนแลกกับตำแหน่งที่สออบรรจุ การโยกย้าย การแต่งตั้งการเลื่อนตำแหน่ง นอกจากนี้บุคลากรในท้องถิ่น ทั้งผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองและกลุ่มเครือญาติ สาเหตุที่ ๓ การประชาสัมพันธ์ที่ขาดการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารหรือการใช้ช่องทางชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับกิจการในการบริหารงานของ อปท. โดย อปท. ต้องมีวิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ ทั้งศูนย์ข้อมูลข่าวสารศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ พบว่าศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ อปท. ไม่ค่อยเป็นระบบระเบียบ และไม่เป็นปัจจุบัน สาเหตุที่ ๔ การทุจริตใน อปท. ที่เกิดการขาดความรู้ความเข้าใจและขาดคุณธรรมจริยธรรม จากพฤติกรรมแสวงหาผลประโยชน์โดยอาศัยช่องโหว่ของกฎหมาย สาเหตุที่ ๕ สาเหตุการทุจริตใน อปท. ที่เกิดจากช่องว่างของระเบียบและกฎหมาย ซึ่งเกิดจากข้อบังคับต่างๆ ที่ยังไม่มี ความชัดเจนและมีความรัดกุมเพียงพอ รวมทั้งกรณีที่มีสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นทีมเดียวกับผู้บริหาร อปท. ทั้งหมดก็จะเป็นช่องทางให้ทุจริตได้ เพราะขาดระบบถ่วงดุลที่มีประสิทธิภาพ สาเหตุที่ ๖ สภาพปัญหาและสาเหตุการทุจริตใน อปท. ที่เกิดจากการตรวจสอบขาดความหลากหลายในการตรวจสอบ

^{๑๓}จริยา มหายศนันท์, “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๘๑-๑๘๓.

จากภาคส่วนต่าง ๆ สาเหตุที่ ๗ สาเหตุการทุจริตใน อปท. ที่เกิดจากอำนาจบารมี อิทธิพลท้องถิ่นจากการศึกษา พบว่า ใน อปท. บางแห่ง ยังมีอิทธิพลหรืออำนาจที่ส่งผลให้เกิดการทุจริตได้ โดยเฉพาะอิทธิพลและอำนาจของฝ่ายการเมืองที่ครอบงำหรือสามารถให้คุณให้โทษต่อเจ้าหน้าที่หรือข้าราชการท้องถิ่นตลอดจน การมีส่วนเกี่ยวข้องตรวจสอบงานโครงการต่างๆ^{๑๔}

ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่น่าจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงการสนับสนุนของประชาชนที่มีต่อระบอบประชาธิปไตยไทยได้ อันจะนำไปสู่ความชอบธรรมของตำแหน่งผู้นำทางการเมือง รวมทั้งความมีเสถียรภาพของระบบการเมืองได้เป็นอย่างดีเพราะหากประชาชนเกิดความไม่เชื่อมั่นหรือความไม่ไว้วางใจต่อการทำงานของรัฐบาลท้องถิ่นในระดับที่สูงพอ ก็อาจจะนำไปสู่ความไม่พอใจที่เพิ่มขึ้นจนส่งผลให้เกิดความรุนแรงทางการเมืองได้เห็นได้จากการแสดงออกถึงความต้องการหรือการเรียกร้องของประชาชนผ่านระบอบประชาธิปไตยทางตรงมากขึ้น และการเข้าร่วมทางการเมืองแบบรุนแรงอื่นๆ^{๑๕} ดังที่ปรากฏปัญหาความขัดแย้งในเรื่องนโยบายการพัฒนาชุมชน การบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลที่ไม่โปร่งใสเกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน^{๑๖} ปัญหาความไม่เข้าใจกฎหมายของเจ้าหน้าที่ ปัญหาการขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานของรัฐ เป็นต้น^{๑๗}

ดังนั้นจากความเป็นมาและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษา การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี เพื่อส่งเสริมให้นักการเมืองระดับท้องถิ่นรับบทบาทหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อนโยบาย เป็นผู้ปรารถนาดี มีวิสัยทัศน์ในการนำพาท้องถิ่นและประชาชนไปสู่ชุมชนที่มีการพัฒนาโดยประชาชนมีส่วนร่วมจากความไว้วางใจต่อนักการเมืองที่เลือกเข้าไปทำหน้าที่แทน และนำไปใช้อย่างถูกต้องเพื่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ ต่อไป

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ สภาพปัญหาทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

^{๑๔}โกวิท พวงงาม, “สภาพปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)”, สยามรัฐ, ๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐.

^{๑๕}William Kornhauser, *The Politics of Mass Society*, (London: Route ledge and Kegan Paul, 1960), p. 106.

^{๑๖}จากสถิติของกรมการปกครอง (มกราคม ๒๕๔๐ – สิงหาคม ๒๕๔๒) มีเรื่องร้องเรียนเข้ามายังส่วนกลางเกี่ยวกับการบริหารงานของ องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต เช่น การจัดซื้อจัดจ้าง การเบิกจ่ายเงิน ตลอดจนการปฏิบัติงานไม่ถูกต้อง ตามระเบียบข้อบังคับ

^{๑๗}ชิตพล กาญจนกิจ, “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล”, *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ก.

๑.๒.๒ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี คืออะไรบ้าง

๑.๒.๓ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างไร

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๑.๓.๒ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

๑.๓.๓ เพื่อนำเสนอการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ได้กำหนดขอบเขตการวิจัยประกอบด้วย ขอบเขตด้านเนื้อหา ขอบเขตด้านตัวแปร ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตด้านพื้นที่ และขอบเขตด้านเวลา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ได้ทำการศึกษา แนวคิดเกี่ยวกับ ความไว้วางใจทางการเมือง ประกอบด้วย ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ด้านนโยบาย ด้านการสื่อสารทางการเมือง และด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) และหลักอภิธานิยธรรม ตามวัตถุประสงค์ ๓ ข้อ ได้แก่

๑. สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๒. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

๓. การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในจังหวัดนนทบุรี จาก ๖ อำเภอ ได้แก่ อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย จำนวน ๙๙๒,๘๕๐ คน^{๑๘}

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

จากการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๑๘ รูปหรือคน ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรีเทศบาลนคร นายกเทศมนตรีเทศบาลเมือง นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบล นายกองค้การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอ ปลัดอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เจ้าอาวาส ผู้อำนวยการโรงเรียน ปลัด อบต. เทศบาล ตำบล ประชาชนทั่วไป นักศึกษา นักวิชาการ และพระสงฆ์

จากการสนทนากลุ่มเฉพาะ จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่ **กลุ่มนักการเมือง** กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มตัวแทนภาคประชาชน รวมจำนวน ๑๓ คน

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่วิจัย ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย

๑.๔.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาที่ทำการวิจัย ตั้งแต่เดือน สิงหาคม ๒๕๖๒ – กรกฎาคม ๒๕๖๓ รวมระยะเวลา ๑๒ เดือน

๑.๕ สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจัยด้านพฤติกรรมนักการเมือง ด้านนโยบาย ด้านการสื่อสารทางการเมือง ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชน

๑.๖ นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

การปกครองส่วนท้องถิ่น (Local politics) หมายถึง การปกครองในท้องถิ่น ๔ รูปแบบ คือ เทศบาล สุขาภิบาล อบต. อบจ. ในจังหวัดนนทบุรี เท่านั้น

ความไว้วางใจทางการเมือง หมายถึงทัศนคติหรือความโน้มเอียงที่เกิดจากการประเมินขั้นพื้นฐานที่บุคคลมีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งจะพิจารณาอย่างครอบคลุมรอบ ทั้งในด้านผลงานหรือนโยบาย กระบวนการและตัวบุคคล ว่า อบต. ที่กำลังถูกพิจารณาอยู่นั้นได้ดำเนินการตาม

^{๑๘}การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/จังหวัดนนทบุรี> [๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๒].

หน้าที่ตามความคาดหวังของประชาชนหรือไม่ ทั้งในด้านประสิทธิภาพ, ความซื่อสัตย์, ความสามารถ และความเป็นธรรม รวมไปถึงความไว้วางใจต่อตัวระบบการเมืองที่เป็นอยู่ในขณะนั้นด้วย ทั้งด้าน พฤติกรรมนักการเมือง ด้านนโยบาย ด้านการสื่อสารทางการเมือง ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)

ด้านพฤติกรรมนักการเมือง หมายถึง ความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน ต่อ สังคม สำนักหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดีมากกว่าปกติ และมีความประพฤติเป็นต้นแบบที่ ดีแก่สังคม

ด้านนโยบาย หมายถึง นักการเมืองท้องถิ่นได้ปฏิบัติตามนโยบายที่หาเสียงไว้ และ นโยบายนั้นสะท้อนความต้องการของประชาชน สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่ โดยให้ประชาชนได้ มีส่วนร่วมในการนำเสนอความคิดเห็นและข้อเท็จจริง

ด้านการสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การสื่อสารของนักการเมืองตรงไปตรงมา นำเชื่อถือ พูดจริงปฏิบัติจริง มีการสื่อสารที่ดีกับประชาชน ในการเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและ รัฐบาล

ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) หมายถึง ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การเสนอความต้องการการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ และให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมี คุณภาพ มุ่งประโยชน์ของประชาชนเป็นใหญ่

นักการเมืองระดับท้องถิ่น หมายถึง ได้แก่ ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบล บุคคลที่เสนอตัว เข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่น ภายใต้ระบบการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ นักการเมืองท้องถิ่นมีความชอบธรรมในการเป็นตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่นทั้ง การบริหารท้องถิ่น (ฝ่ายบริหาร) และการควบคุมตรวจสอบ (ฝ่ายนิติบัญญัติ)

หลักพุทธธรรม หมายถึง หลักอภิธานียธรรม หลักปฏิบัติที่ปฏิบัติแล้วจะไม่มี ความ เสื่อม เพื่อที่นักการเมืองปฏิบัติแล้ว ประชาชนเกิดความไว้วางใจและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองใน ระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

หลักอภิธานียธรรม หมายถึง ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญ อย่างเดียว เพื่อพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน เป็นหลักการที่ นักการเมืองท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ ดังนี้

๑) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ หมายถึง การมีส่วนร่วมการแสดงพลังความสามัคคีของ นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อถึงวาระการเข้าร่วมประชุมก็ต้องเข้าร่วม เช่น การประชุมประจำเดือน หรือใน การทำงานร่วมกับบุคคลอื่นๆ หน่วยงานต่างๆ เพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม หมายถึง การทำหน้าที่ของ นักการเมืองท้องถิ่นที่มีความรับผิดชอบต่อปฏิบัติ ที่ต้องทำหน้าที่ให้ความพร้อมเพรียงกันปฏิบัติเข้า ประชุมหรือการปฏิบัติหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อร่วมกัน ดำเนินไปอย่างพร้อมเพรียง และเมื่อถึงตอน ทำงานก็ต้องทำงานของส่วนรวมให้ดี

๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ หมายถึง กฎระเบียบใดในท้องถิ่นที่ยึดถือปฏิบัติกันมา และเป็นข้อปฏิบัติที่คนส่วนรวมเห็นว่าดีแล้ว ทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคมจะต้องถือระเบียบข้อบังคับ เพื่อปฏิบัติอย่างเสมอภาคกัน และต้องถือว่านโยบายประเทศ ของจังหวัด ท้องถิ่น ที่เป็นเป้าหมายร่วมในการทำงาน นักการเมืองระดับท้องถิ่นจะไปกำหนดนโยบายเพิ่มเติมในระดับจังหวัด หรือการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายก็ขอให้อ้างอิงนโยบายหลักของประเทศชาติ นโยบายจังหวัด เพื่อให้เกิดเอกภาพและความชัดเจนในทิศทางการทำงาน

๔) เคารพนับถือผู้ใหญ่ เชื่อฟังคำสอนของผู้ที่คนส่วนใหญ่ในท้องถิ่นให้ความเคารพนับถือ หมายถึง การฟังคำแนะนำจากผู้ผ่านประสบการณ์และมีประสบการณ์ หรือผู้นำในท้องถิ่นนั้น หรือผู้สูงอายุที่มากประสบการณ์ เป็นคนดี ย่อมเป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรี เป็นเครื่องยืนยันความบริสุทธิ์ใจในการปฏิบัติภารกิจได้ดี แสดงถึงความเป็นผู้มีนิสัยดี พร้อมทั้งจะปฏิบัติดีโดยไม่ประมาท มีการแบ่งงานแบ่งหน้าที่กันชัดเจน

๕) ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย หมายถึง การส่งเสริมสิทธิ เสรีภาพของสตรี การไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก เป็นการไม่ลู่แก่อำนาจความอยาก ความเห็นแก่ตัว ถ้านักการเมืองระดับท้องถิ่นปฏิบัติได้ดั่งนี้ย่อมทำให้สังคมมีระเบียบวินัยดีขึ้น สามารถดำรงรักษาสิ่งที่มีคุณค่าของสังคมไว้ได้ยั่งยืน และส่งเสริมความไว้วางใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน เป็นต้น

๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ หมายถึง ศาสนสถานตลอดจนอนุสาวรีย์ต่างๆ ในชุมชน ศาสนสถานที่ที่คนในชุมชนนับถือและศรัทธา การที่สมาชิกของชุมชนและสังคมให้ความเคารพนับถือ ต้องอนุรักษ์และรักษาไว้

๗) จัดให้มีการอารักขา ค้ำครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่นักบวช หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ ผู้มีภูมิรู้ ภูมิธรรมในท้องถิ่น ต้องสนับสนุน ปกป้อง ส่งเสริมนักการเมืองคนดี ในท้องถิ่น

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๒ ทำให้ทราบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๓ นำเสนอรูปแบบการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๑.๗.๔ สามารถนำองค์ความรู้ที่เป็นผลการวิจัยที่ได้ต่อหน่วยงานองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา
- ๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ
- ๒.๓ ปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น
- ๒.๖ หลักอุปนิทานธรรม
- ๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนา โดยเริ่มจากการพัฒนาในสภาพที่มนุษย์อยู่ภายใต้อิทธิพลของธรรมชาติ และวิวัฒนาการมาเป็นการพัฒนาที่มนุษย์พยายามเอาชนะธรรมชาติ จากนั้นจึงเป็นการพัฒนาที่มนุษย์เอาชนะธรรมชาติได้ และนำธรรมชาติมาใช้อย่างประโยชน์ ทั้งหมดนี้เป็นการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น (better change) ช่วยเพิ่มอัตราเร่งในการทำกิจกรรมหรือการผลิตให้รวดเร็วขึ้น (better speed) และทำให้สภาพความเป็นอยู่ของมนุษย์ดีขึ้น (better life) กว้างขวางทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ ดังนี้

๒.๑.๑ แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา

คำว่า การพัฒนา แปลว่า ทำให้เจริญขึ้น มีความหมายตรงกับคำว่า ภาวนา ในภาษาบาลี ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า เจริญ หรือทำให้เจริญ การพัฒนาตามหลักพุทธศาสนามี ๓ ประการคือ กายภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนา บุคคลที่ปฏิบัติตามหลักธรรมนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ ๓ ประการ คือ ทำให้เป็นคนดี เป็นผู้มีระเบียบวินัย ทำให้เป็นผู้มีจิตใจและอารมณ์ที่มั่นคง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้อื่น และทำให้เข้าใจสิ่งต่างๆ การพัฒนาตามแนวพุทธศาสนา เน้นการฝึกฝนปฏิบัติอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

เป็นสัมมาทิฐิ^๑ การพัฒนาตามหลักพุทธ เรียกว่า ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นระบบศึกษาพัฒนาอย่างบูรณาการ การพัฒนาเป็นการเปลี่ยนแปลงที่มีการกำหนดทิศทาง (Directed change) หรือการเปลี่ยนแปลงที่ไดวางแผนไวแน่นอนล่วงหน้า (Planned change)^๒ เป็นการกระทำให้เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนจากสภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า^๓ ซึ่งการพัฒนาที่แท้จริงควรหมายถึงการทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจและความสงบสันติ ซึ่งนอกจากจะขึ้นอยู่กับ การได้รับปัจจัยทางวัตถุเพื่อสนองความต้องการของร่างกายแล้ว ประชาชนยังต้องการพัฒนาทางด้านการศึกษาสิ่งแวดล้อมที่ดี การพักผ่อนหย่อนใจ และการพัฒนาทางวัฒนธรรมและจิตใจด้านต่างๆ ด้วยความต้องการทั้งหมดนี้บางครั้ง เราเรียกกันว่าเป็นการพัฒนา “คุณภาพ” เพื่อที่ให้เห็นว่าการพัฒนาไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การเพิ่มปริมาณสินค้าหรือการเพิ่มรายได้เท่านั้น หากอยู่ที่การเพิ่มความพอใจความสุขของประชาชนมากกว่า^๔ ฮูจเว็ลท์ (Hoogvelt) เชื่อว่า การพัฒนาเป็นกระบวนการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจภายใต้การแบ่งโลกออกเป็นโลกที่พัฒนาและไม่พัฒนา ซึ่ง ฮูจเว็ลท์ อธิบายว่า การพัฒนามี ๓ ฐานะ ได้แก่

๑) การพัฒนาในฐานะที่เป็นกระบวนการ เป็นวิวัฒนาการของความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์รวมทั้งขององค์กรทางวัฒนธรรมด้วยการพัฒนาในฐานะนี้เกี่ยวกับทฤษฎีวิวัฒนาการทั้งแนวเก่า แนวใหม่ ความแตกต่างทางสังคม การผสมผสานและการปรับตัวด้วยการทำให้ดีขึ้น ตลอดจนขั้นตอนของวิวัฒนาการทางสังคม

๒) การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์ในฐานะนี้ เป็นการมองการพัฒนาว่าเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและความเจริญเติบโตของสังคมด้วยการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมต่างๆ เช่น สังคมที่ด้อยพัฒนาด้วยการติดต่อสัมพันธ์ทางการค้า ระบบพาณิชย์ ระบบอาณานิคม อาณานิคมยุคใหม่ การแปลงสภาพโครงสร้างของสังคมดั้งเดิมด้วยการเป็นสมัยใหม่ภายใต้ลัทธิอาณานิคม การแพร่กระจายทัศนคติ ค่านิยม สถาบันต่างๆ ภายใต้ลัทธิอาณานิคม และการขาดตอนของกระบวนการวิวัฒนาการ

^๑พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต), *สู่การศึกษาแนวพุทธ*, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิพุทธธรรม, ๒๕๔๘), หน้า ๑๒.

^๒สัญญา สัญญาวิวัฒน์, *การพัฒนาชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์, ๒๕๒๖), หน้า ๕.

^๓วิวัฒน์ วุฒิเมธี, *หลักการพัฒนาชุมชนและการพัฒนาชนบท*, (กรุงเทพมหานคร : ส.ส.น. ไทยอนุเคราะห์ไทย, ๒๕๕๖), หน้า ๑.

^๔วิทยากร เชียงกุล, *การพัฒนาเศรษฐกิจสังคมไทย: บทวิเคราะห์*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ฉบับแกระ, ๒๕๒๗), หน้า ๑๗-๑๙.

๓) การพัฒนาในฐานะที่เป็นการปฏิบัติการ การพัฒนาในฐานะนี้ถือว่า การพัฒนาจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและตรวจสอบกระบวนการแห่งความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลง โดยมีเป้าหมายใหญ่เลือกสำหรับการพัฒนาหลายๆ เป้าหมาย รวมทั้งรูปแบบของการพัฒนา เป็นต้น^๕

จากแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนา การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงไปทิศทางที่ดีกว่าเดิมเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ ให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนและท้องถิ่น ในการสร้างความไว้วางใจของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

ตารางที่ ๒.๑ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนา

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) (๒๕๔๘, หน้า ๑๑๒)	การพัฒนา แปลว่า ทำให้เจริญขึ้น ในภาษาบาลี ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า เจริญ หรือทำให้เจริญ การพัฒนาตามหลักพุทธศาสนามี ๓ ประการคือ กายภาวนา จิตตภาวนา และปัญญาภาวนา บุคคลที่ปฏิบัติตามก่อให้เกิดประโยชน์ ๓ คือ ทำให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีจิตใจและอารมณ์ที่มั่นคง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเข้าใจสิ่งต่างๆ การพัฒนาตามแนวพุทธศาสนา เน้นการฝึกฝนปฏิบัติอย่างถูกต้องตามความเป็นจริงเป็นสัมมาทิฐิ
สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (๒๕๒๖, หน้า ๕)	การพัฒนาตามหลักพุทธ เรียกว่า ไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา เป็นระบบศึกษาพัฒนาอย่างบูรณาการ มีการกำหนดทิศทาง (Directed change) หรือไดวางแผนล่วงหน้า (Planned change)
Hoogvelt (1977, p. 52)	การพัฒนาเป็นกระบวนการหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง การพัฒนามี ๓ ฐานะ ได้แก่ ๑) การพัฒนาในฐานะที่เป็นกระบวนการ เป็นวิวัฒนาการของความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลงของสังคมมนุษย์ ๒) การพัฒนาเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงและด้วยการติดต่อสัมพันธ์กับสังคมต่างๆ ๓) การพัฒนาจะต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบและตรวจสอบกระบวนการแห่งความเจริญเติบโตและการเปลี่ยนแปลง

^๕Hoogvelt, *The Sociology of Developing Societies*, (New Jersey: Humanities Press, 1977), p. 52.

ตารางที่ ๒.๑ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับพัฒนา (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ยิวตันน์ วุฒิเมธี (๒๕๕๖, หน้า ๑) วิทยากร เชียงกุล (๒๕๒๗, หน้า ๑๗-๑๙)	การพัฒนาเป็นการกระทำให้เกิดขึ้น คือ เปลี่ยนจาก สภาพหนึ่งไปสู่อีกสภาพหนึ่งที่ดีกว่า การพัฒนา หมายถึง การทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของ ประชาชนมีความสุข ความสะดวกสบาย ความอยู่ดีกินดี ความเจริญทางศิลปวัฒนธรรมและจิตใจและความสงบสันติ

๒.๒ แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดที่ว่าด้วยสำนักคิดในการวิเคราะห์พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลมาเป็นฐานความคิดในการใช้อธิบายถึงที่มาของความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองของบุคคล และแนวคิดเรื่องการสนับสนุนทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และนำแนวคิดที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงตัวแบบความสัมพันธ์เหล่านี้กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง^๖

วิกฤติศรัทธาของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นอยู่ได้เกิดการขยายตัวไปทั่วทุกมุมโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทวีปอเมริกา และกลุ่มยุโรปตะวันตก จนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของประชาธิปไตยตะวันตก (Western democracy) ที่ให้ความสำคัญกับสถาบันและกระบวนการทางการเมืองไป^๗ และนำมาสู่การตั้งข้อสงสัยว่า ประชาธิปไตยแบบตัวแทนจะยังคงอยู่ต่อไปได้หรือไม่ ในขณะที่กำลังสูญเสียความเชื่อมั่นศรัทธาและการสนับสนุนในหมู่ประชาชน นอกจากนี้ยังคงมีการถกเถียงกันมากกว่าทำอย่างไรจึงจะทำให้ประชาธิปไตยที่มีอยู่แล้วเกิดความเข้มแข็ง นักวิชาการบางท่านเห็นว่า จำเป็นต้องปฏิรูประบบเสียใหม่ โดยต้องเพิ่มกลไกประชาธิปไตยทางตรงเข้าไปในบริบทเชิงสถาบันของประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นอยู่ ทำให้เกิดมีแนวคิดในการสร้างทฤษฎีประชาธิปไตยแบบใหม่ขึ้นมาเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาควบคุม กำกับได้อย่างใกล้ชิดและไม่เป็นการมอบอำนาจให้กับตัวแทนอย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาดเกินไป ได้แก่ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory democracy) ประชาธิปไตยแบบเข้าร่วม (Associative democracy) ประชาธิปไตยแบบแสดงเจตนาหรือร่วมหารือ (Deliberative democracy) ประชาธิปไตยทางตรง (Direct democracy) ปราบฏุกการณ์ที่เกิดขึ้นจึงสะท้อนให้เห็นว่า ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนกำลังถูกท้าทายโดยความไม่มีประสิทธิภาพของตัวมันเอง

นักรัฐศาสตร์บางท่านเห็นว่า ความต้องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีสาเหตุจากประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจต่อระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน จนนำไปสู่การเรียกร้องให้มีการ

^๖David Easton, *A Systems Analysis of Political Life*, (New York: John Wiley, 1965), p. 975.

^๗Dalton, *Fundamentals of Marketing*, 8th ed., (New York: McGraw-Hill, 1988), p. 235.

ปฏิรูปการเมืองในหลายประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้แก่ระบบการเมืองที่เป็นอยู่เดิมอีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็ในแง่ของการการปฏิรูปโครงสร้างทางการเมือง การกระจายอำนาจหรือปรับปรุงระบบราชการที่มีอยู่เดิม ล้วนมีเป้าหมายเพื่อดีงการสนับสนุนของประชาชนให้กลับคืนมา เพราะประชาชนจะเข้าร่วมทางการเมืองสูงขึ้น หากพวกเขาู้สึกเชื่อมั่นหรือไว้วางใจต่อรัฐบาลที่ปกครองอยู่ ซึ่งในบรรดาประเทศเหล่านั้น ประเทศไทยก็เป็ประเทศหนึ่งที่มีพัฒนาทางการเมืองดังจะเห็นจากการปฏิรูปทางการเมือง จนกระทั่งนำมาซึ่งการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐ เกิดมีการปฏิรูปโครงสร้างอำนาจและการกระจายอำนาจในหลายส่วนด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับการเมืองท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๒๕๕๐) กล่าวว่ เป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติงานภาครัฐ คือ การได้มาซึ่งความไว้วางใจ (public trust) ของประชาชน นโยบายและเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานภาครัฐ กล่าวคือ เป็การสร้างควมศรัทธาในการบริหารราชการแผ่นดิน ข้าราชการควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐและควรมีการพัฒนาาระบบการตรวจสอบการใช้ อำนาจรัฐเพื่อป้องกันการประพฤติทุจริตและประพฤติมิชอบรวมทั้งเพื่อเป็นการมุ่งเน้นการเสริมสร้างจิตสำนึกข้าราชการให้ประพฤติตนอย่างมีอาชีพและมีคุณธรรม จริยธรรม และมีสมรรถนะความสามารถในการให้บริการประชาชน

ดังนั้นควมสำคัญของควมไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อภาครัฐและข้าราชการยังมีควมสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการภาครัฐ ดังที่สำนักงาน ก.พ. ได้ให้ควมเห็นไว้ว่าควมไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล หน่วยงานราชการและข้าราชการ คือ ระดับของควมมั่นใจที่ประชาชนมีต่อรัฐบาลหน่วยงานราชการ และข้าราชการในการทำสิ่งทีถูกต้องเหมาะสม ซื่อสัตย์ในฐานะตัวแทนของปวงชนของประเทศควมไว้วางใจนี้ มักวัดจากการสำรวจควมคิดเห็นของประชาชนและนำมาเปรียบเทียบตามกาลเวลาที่ผ่านไปอย่างไรก็ดี^๔

มีนักทฤษฎีบางกลุ่ม เช่น Hardin ที่ได้ให้ควมเห็นว่ ควมไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อภาครัฐเป็สิ่งทีไม่สามารถพิสูจน์ได้เนื่องจากสถาบันทางการเมืองและทางภาครัฐมีความซับซ้อนยากทีใครจะทำความเข้าใจและไว้วางใจได้อย่างสมบูรณ์ ดังนั้น จึงไม่สามารถนำควมคิดเห็นและควมคาดหวังของประชาชนที่มีต่อภาครัฐมาสรุปได้ว่าประชาชนมีหรือไม่มีควมเชื่อถือไว้วางใจต่อรัฐบาล หน่วยงานภาครัฐ หรือตัวข้าราชการ ยิ่งไปกว่านั้นยังมีนักวิชาการอีกท่าน ทีมีควมคิดเห็นสอดคล้องกับ Hardin นั่นคือ Luhmann ซึ่งได้ให้ควมเห็นว่ “เราไม่สามารถมีควมไว้วางใจ (Trust) ต่อภาครัฐได้จะมีได้แต่เพียงควมมั่นใจ (Confidence) เท่านั้น” เนื่องจาก Luhmann เชื่อว่ควมไว้วางใจเกิดจากควมเสี่ยงและควมไม่แน่นอน ในขณะที่ควมมั่นใจเกิดจากสภาวะทีแน่นอน ดังนั้นนักวิชาการกลุ่มนี้ จึงสรุปว่ไม่สามารถวัดระดับควมไว้วางใจทีมีต่อภาครัฐได้^๕ แต่การยึดถือ

^๔สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, *คู่มือแนวทางการสร้างมาตรฐานควมโปร่งใสของส่วนราชการ*, (๒๕๕๐), หน้า ๖.

^๕Luhmann, N., *Trust and Power: Two Works*, (Wiley: 1979), p. 99.

หลักคุณธรรมและสมรรถนะเท่านั้นที่มีอำนาจพยากรณ์ต่อความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชา (Boies & Corbett as cited in Knoll)^{๑๐}

ถึงแม้ว่าจะมีนักวิชาการและนักทฤษฎีหลายฝ่าย มองนิยามของคำว่า “ความไว้วางใจ” แตกต่างกัน และเห็นว่าความไว้วางใจเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดหรือกำหนดได้แต่ในเชิงปฏิบัติแล้ว รัฐบาลทั่วโลกมีความเชื่อว่าระดับความไว้วางใจของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการทำงานในหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งตัวข้าราชการเองก็ควรที่จะให้ความสำคัญและตระหนักถึงระดับความไว้วางใจของประชาชน เพราะประชาชนคือผู้เสียภาษีและเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามกฎหมาย หากประชาชนขาดความไว้วางใจแล้วหน่วยงานภาครัฐก็จะขาดงบประมาณส่วนหนึ่งในการทำงาน และกฎหมาย บ้านเมือง อาจถูกมองข้ามและไม่ศักดิ์สิทธิ์ นอกจากนี้ อาจจะมีผลกระทบต่อแรงจูงใจของประชาชนในการเข้ามาทำงานภาครัฐอีกด้วย การปฏิบัติงานหรือความมีตัวตนอยู่ของภาครัฐก็จะไม่มีความหมายอีกต่อไป

องค์กรแห่งความร่วมมือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ (Organization for Economic Co-operation and Development: OECD) ได้ให้ความสำคัญกับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อภาครัฐเป็นอย่างมาก โดยเห็นว่าจริยธรรม (Ethics) ในระบบราชการเป็นพื้นฐานของความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานภาครัฐและเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำไปสู่หลักธรรมาภิบาล ดังคำกล่าวของ OECD ที่ว่า “Public service involves public trust. Citizens expect public servants to serve the public interest with fairness and to manage public resources properly on a daily basis. Fair and reliable public services inspire public trust.” (OECD, 2000) หมายถึง “การให้บริการสาธารณะเกี่ยวข้องกับความไว้วางใจสาธารณะ ประชาชนมีความคาดหวังว่าข้าราชการจะรับใช้ผลประโยชน์สาธารณะด้วยความยุติธรรมและมีการบริหารจัดการทรัพยากรของรัฐอย่างเหมาะสมในแต่ละวัน มีความยุติธรรมและมีความน่าเชื่อถือในการจัดบริการสาธารณะ ความยุติธรรม และความน่าเชื่อถือจะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดความไว้วางใจสาธารณะ”

ระดับความไว้วางใจของประชาชนแต่ละบุคคลแตกต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิ ความแตกต่างทางด้านความเชื่อและวัฒนธรรม คุณลักษณะทางเชื้อชาติและสังคม เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น ระดับการมีส่วนร่วม และปฏิสัมพันธ์กับข้าราชการและหน่วยงานของรัฐ ความเข้าใจและการรับรู้ถึงหน้าที่ความรับผิดชอบกิจกรรม หรือการรณรงค์ต่างๆ ที่ภาครัฐบริหารจัดการ และปัจจัยที่สำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อลักษณะงานภาครัฐ แม้ว่าปัจจัยนี้อาจไม่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในทันที แต่ก็ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระดับความไว้วางใจของประชาชน^{๑๑}

^{๑๐}Boies & Corbett as cited in Knoll, **The Relative Importance of Ability, Benevolence and Integrity in Predicting Supervisor, Subordinate, and Peer Trust**, Unpublished master's thesis, (The University of Guelph, Guelph: Canada, 2007), pp. 8-9.

^{๑๑}Bandura, A., **Social Learning Theory** Englewood Cliffs, (N.J.: Prentice-Hall, 1977), p. 115.

ความไว้วางใจ คือ ความเชื่อที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งได้มีให้กับบุคคลอื่น ว่าบุคคลนั้นจะซื่อสัตย์ต่อเขาไม่ทำร้ายหรือเอาเปรียบเขา เป็นปัจจัยพื้นฐานที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและกัน ที่ก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีๆ ต่อกันเกิดความตั้งใจที่จะทำสิ่งดีๆ ให้กัน ให้ความร่วมมือในการทำสิ่งต่างๆ ด้วยใจจริง และเกิดความภาคภูมิใจต่อกัน การจะไว้วางใจหรือเชื่อใจใครนั้น มีองค์ประกอบ ๒ อย่าง คือ ความรู้ความสามารถในสิ่งที่ทำ และความเป็นคนดี มีคุณลักษณะดีโดยเนื้อแท้ มิใช่อะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง เพราะบางคนมีความรู้ความสามารถ แต่มีนิสัยที่ไม่ดี เอารอดเอาเปรียบคนอื่น ทำสิ่งต่างๆ เพื่อประโยชน์ของตนหรือพวกพ้องของตนเท่านั้น ไม่ได้มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ก็ไม่สามารถที่จะทำให้คนเชื่อใจได้อย่างแท้จริง หรือบางคนเป็นคนดี แต่ไม่มีความรู้ความสามารถในสิ่งที่ทำ ก็ทำให้คนไม่เชื่อถือในความสามารถของเขา ก็ทำให้คนนั้นรู้สึกมีปมด้อย และถ้าเขาไม่สามารถทำใจยอมรับได้ ก็จะเป็นที่มาของปัญหาสัมพันธภาพของกันและกัน หรือการทำงานในที่สุด

ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่สร้างได้ แต่ไม่สามารถสร้างได้ภายในวันเดียว ต้องใช้เวลาและความต่อเนื่องในการสร้าง อยู่ตลอดเวลา และต้องอาศัยความซื่อสัตย์และความจริงใจในการสร้างเป็นหลัก และความไว้วางใจนั้นสามารถถูกทำลายลงได้ ถ้าขาดความซื่อสัตย์ที่มีต่อกัน และเมื่อความไว้วางใจถูกทำลายลงแล้วยากที่จะเรียกกลับคืนมาได้ หรือถ้าจะสร้างคืนมาต้องใช้เวลาและความพยายามและพลังที่มากกว่าตอนเริ่มแรกที่สร้างอย่างมหาศาล

ความสำคัญของความไว้วางใจ มีดังนี้

๑. ความไว้วางใจมีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในสถานภาพหรือบทบาทไหน เมื่อคนมีความไว้วางใจกันก็เป็นที่มาของความสุขในการดำเนินชีวิตและการทำงานที่ไม่ต้องหวาดระแวงกับคนรอบข้างว่าจะทำร้ายหรือเกิดสิ่งที่ไม่ดีกับตน ครอบครัว คนใกล้ชิด หน่วยงาน สังคม หรือประเทศของเขา

๒. ความไว้วางใจเป็นหัวใจหรือรากฐานที่ทำให้เกิดความรักความอบอุ่นในครอบครัวที่ทำให้ครอบครัวและสังคมน่าอยู่มากขึ้น

๓. ความไว้วางใจยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้คุณกล้าทำในสิ่งต่างๆ ทั้งที่สิ่งนั้นไม่เคยทำมาก่อน แต่เกิดความมั่นใจและเชื่อใจกับสิ่งที่ทำ คนรอบข้าง ผู้บังคับบัญชา ลูกน้อง และ/หรือระบบของหน่วยงานที่สนับสนุนการทำงานหรือการทำสิ่งต่างๆ จึงทำให้คนนั้นประสบความสำเร็จ เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในงานและในสังคม ที่คนอื่นสามารถนำมาต่อยอดและเกิดประโยชน์กับหน่วยงานและสังคมมากมายต่อไป แต่ถ้าปราศจากความไว้วางใจ ก็จะไม่มีความกล้าเสี่ยงที่จะทำอะไร ก็ไม่เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ให้กับชีวิตและสังคม

๔. ความไว้วางใจเป็นหัวใจหรือรากฐานในการทำงานเป็นทีม และเป็นหัวใจสำคัญแห่งการร่วมมือกันทำงาน ที่หลายหน่วยงานพยายามที่จะสร้างทีมงานและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน

สรุปได้ว่า ความไว้วางใจหมายถึง ความเชื่อของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญของการเข้ามา มีส่วนกับหน่วยงานภาครัฐ ความไว้วางใจของประชาชน เพราะประชาชนคือผู้เสียภาษีและเป็นผู้

ปฏิบัติตามกฎหมาย หากประชาชนขาดความไว้วางใจแล้วหน่วยงานภาครัฐก็จะขาดความร่วมมือจากประชาชน ดังนั้น ไม่ว่าบุคคลใดจะอยู่ในสถานภาพไหน บทบาทอะไรก็ตาม จำเป็นที่จะต้องสร้างความไว้วางใจให้เกิดขึ้นกับตนเอง ทั้งในส่วนที่ทำให้ตนเอง เป็นบุคคลที่น่าเชื่อถือ และรู้จักที่จะไว้วางใจคนอื่น ก็จะทำให้บุคคลนั้นมีความสุขและประสบความสำเร็จในการดำเนินชีวิตและในการทำงาน

๒.๒.๑ ความสำคัญของความไว้วางใจ

การเมืองในระบบประชาธิปไตย ได้รับการคาดหวังจากประชาชนว่าจะเป็นระบอบการปกครองที่จะทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต สนองต่อความต้องการ และลดความขัดแย้งภายในสังคมอันประกอบด้วยกลุ่มต่างๆ ให้น้อยลงได้ ด้วยการเปิดโอกาสให้มีการเสนอความต้องการของแต่ละฝ่ายผ่านกระบวนการถกเถียงเจรจาต่อรองการประนีประนอมทางการเมืองเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน และคัดเลือกตัวแทนของแต่ละฝ่ายซึ่งเป็นที่ไว้วางใจ ให้เข้ามาทำหน้าที่แทนตนในกระบวนการทางการเมือง กลไกต่างๆ ภายใต้ระบอบนี้ ไม่ว่าจะเป็นสถาบัน กระบวนการ และรัฐบาล ถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้ความต้องการของประชาชนที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้นได้รับการตอบสนองอย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม ซึ่งนับว่าเป็นหลักการสำคัญของประชาธิปไตยแบบตัวแทน (Representative democracy)

ความไว้วางใจนั้น เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของระบอบประชาธิปไตย ซึ่งปรากฏให้เห็นจากงานเขียนของนักปรัชญาการเมืองอย่าง Thomas Hobbes ที่เห็นว่า ประชาชนต้องการรัฐบาลเพื่อรักษาระเบียบในสังคมเพื่อช่วยให้เราสามารถมีชีวิตที่ดีได้ และคาดหมายได้ว่าจะไม่ถูกล่วงละเมิดจากผู้อื่น ดังนั้นประชาชนจึงต้องไว้วางใจประชาชนอีกกลุ่มหนึ่งที่อยู่ในสถาบันการเมือง (ที่ทำหน้าที่ปกครองพวกเขา) ส่วน John Locke เห็นว่า ประชาชนต้องให้ความไว้วางใจรัฐบาล ถ้ารัฐบาลทำงานได้ดี แต่ความไว้วางใจจะลดลงถ้ารัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพดีพอ เมื่อนั้นสังคมมีสิทธิที่จะเรียกอำนาจกลับคืนมาจากผู้ปกครองได้^{๑๒}

ความไว้วางใจทางการเมืองของ Kenneth Newton & Pippa Norris^{๑๓} ซึ่งมองความรู้สึกเชื่อมั่นในสถาบันทางการเมืองผ่านแนวคิด ๓ สำนักคิดหลัก ในการอธิบายความรู้สึกไว้วางใจทางการเมือง ทั้งในระดับบุคคลและระดับสถาบันได้อันจะมีผลไปยังการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ได้แก่

๑. ตัวแบบในแง่ของจิตวิทยาสังคม

สำนักคิดนี้มองความไว้วางใจและความเชื่อมั่นว่าเป็นลักษณะพื้นฐานของบุคลิกภาพของมนุษย์แต่ละคน เห็นว่า ความรู้สึกถึงความดีที่อยู่ภายในจิตใจ ซึ่งก็คือ การไว้วางใจในผู้อื่นและตนเอง และ

^{๑๒}Hardin, Russell, *Liberalism Constitutionalism and Democracy*, (Oxford: Oxford University Press, 1999), p. 22.

^{๑๓}Turton, A., *Production, Power and Participation in Rural Thailand, Experiences of Poor Farmers' Groups, Report*, (UNRISD: 1987), p. 116.

การมองโลกในแง่ดีจะเป็นตัวกำหนดความไว้วางใจในระดับพื้นฐาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้เองจะมีอิทธิพลต่อลักษณะเชิงพฤติกรรมอื่นๆ อย่าง ส่วน Rosenberg กลับโต้แย้งว่า ความรู้สึกไว้วางใจในบุคคล และความเชื่อที่ว่าประชาชนจะร่วมมือกันเป็นพื้นฐาน และมีแนวโน้มว่าจะช่วยเหลือคนอื่นๆ ต่างหากที่จะเป็นตัวกำหนดความไว้วางใจในตัวคนอื่น เพราะแต่ละคนจะมองโลกในแง่ดีและเต็มใจที่จะช่วยเหลือผู้อื่น ร่วมมือรวมถึงการไว้วางใจหรือไม่ เกิดจากเหตุการณ์ที่ส่งผลในทางจิตใจในอดีตและถูกก่อตัวขึ้น ส่วนคนที่มองโลกในแง่ร้ายก็เป็นผลมาจากประสบการณ์ส่วนตัวในชีวิตของพวกเขา คนกลุ่มหลังนี้จึงค่อนข้างที่จะปกป้องตัวเองหรือแปลกแยกออกไป ไม่ไว้วางใจและระวังบุคคลอื่น และมองโลกในแง่ร้ายรวมถึงประชาชนและนักการเมืองทั่วไป^{๑๔} ในมุมมองนี้ ความไว้วางใจจึงเป็นประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อโลกทางการเมืองที่สังเกตเห็นได้ ข้อถกเถียงที่มีต่อเรื่องความไว้วางใจทางการเมือง ได้เน้นไปที่สมมุติฐานของแนวทางจิตวิทยาสังคม โดยมองเพียงแค่ความแตกต่างระหว่างความไว้วางใจผู้อื่นกับความไม่เชื่อมั่นเท่านั้น โดยไม่ได้อธิบายถึงความหมายแต่อย่างใด ซึ่งความไว้วางใจ หมายความว่า สมาชิกในสังคมรู้สึกว่าการประโยชน์ของพวกเขาจะยังได้รับความใส่ใจอยู่ แม้ว่าผู้ที่มีอำนาจนั้นจะเปิดเผยในรายละเอียดของกระบวนการพิจารณาเพียงบางส่วนก็ตาม แนวคิดนี้จึงมีข้อจำกัดที่ค่อนข้างจะชัดเจนว่ายากที่จะอธิบายถึงการเปลี่ยนแปลงในแง่ความไว้วางใจของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ แนวทางนี้จึงเน้นหนักไปที่ลักษณะของแต่ละบุคคล และไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมทางการเมืองและสังคมในฐานะที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรม

๑. ตัวแบบในแง่สังคมและวัฒนธรรม (The Social and Cultural Model)

สำนักคิดนี้เป็นแนวคิดทางสังคมวิทยาที่เห็นว่า ความสามารถที่จะไว้วางใจผู้อื่นและดำรงความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนเป็นผลผลิตของประสบการณ์ทางสังคมและกระบวนการกลมกลืนทางสังคม (Socialization) โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่เป็สมาชิกในสมาคมอาสาสมัครของสังคมสมัยใหม่ ทฤษฎีนี้จึงต้องมองย้อนกลับไปสู่วิวคติของ Alexis de Tocqueville & John Stuart Mill ซึ่งเน้นไปที่ความสำคัญของสมาคมอาสาสมัครและการผูกพันทางสังคมในฐานะที่เป็นพื้นฐานของเรียนรู้ประชาธิปไตย นักคิดร่วมสมัยหลายคนก็ได้เห็นสอดคล้องกันว่า ความไว้วางใจ, การพึ่งพาและแลกเปลี่ยนระหว่างกัน และความร่วมมือกันเป็นความสามารถของสังคมในการที่จะเสริมสร้างลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย โดยมุ่งเน้นไปที่ความสำคัญของประชาสังคมในการสร้างความสัมพันธ์ทางสังคมในลักษณะร่วมมือหรือให้ความสนใจในเรื่องความไว้วางใจหรือวัฒนธรรมว่าเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตยที่สันติและมีเสถียรภาพ

แนวคิดนี้จึงโต้แย้งในสาระสำคัญว่า ประสบการณ์และสถานการณ์ในชีวิตของแต่ละบุคคลโดยเฉพาะในด้านการศึกษาที่สูงขึ้น การมีส่วนร่วมในชุมชนภายใต้วัฒนธรรมแบบร่วมมือกัน และการเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมแบบอาสาสมัคร จะช่วยสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือกัน

^{๑๔}Rosenberg, A Dictionary of Modern Politics, Second Edition, (London: Europa Publications Ltd., 1993), p. 977.

ทางสังคม, ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการพึ่งพากันระหว่างบุคคล ในทางกลับกันสิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยสร้างสถาบันและองค์กรทางสังคมที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ รวมไปถึงสถาบันและกลุ่มของรัฐซึ่งประชาชนสามารถให้ความมั่นใจได้ ในอีกด้านหนึ่งนั้น สถาบันและองค์กรเหล่านี้ก็จะช่วยสร้างความไว้วางใจ, ความร่วมมือ, การพึ่งพาระหว่างกัน และความเชื่อมั่นในสถาบันอื่นๆ ด้วย^{๑๕}

กล่าวโดยสรุปคือ มีความสัมพันธ์ในเชิงสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมระหว่างรูปแบบของประชาชนที่แสดงความรู้สึกไว้วางใจและมั่นใจในด้านหนึ่ง และองค์กรและสถาบันทางสังคมที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในอีกด้านหนึ่ง ซึ่งถ้าเป็นจริง อาจคาดหวังได้ว่าประชาชนที่แสดงทัศนคติไว้วางใจผู้อื่นมีแนวโน้มที่จะแสดงความเชื่อมั่นในสถาบันสาธารณะและเกี่ยวข้องกับสมาคมอาสาสมัคร รวมถึงกิจกรรมความร่วมมือทางสังคมในรูปแบบอื่นๆ

๒. ตัวแบบในแง่ของผลงานสถาบัน (The Institution Performance Model)

สำนักคิดนี้ เน้นไปที่ผลงานและการดำเนินงานของรัฐบาลในฐานะที่เป็นกุญแจที่จะเข้าใจถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อรัฐบาล โดยเห็นว่า ความไว้วางใจและความเชื่อมั่นไม่ได้เป็นบุคลิกภาพของบุคคลหรือเป็นผลผลิตโดยตรงของสภาพสังคมซึ่งเกี่ยวพันกับวัฒนธรรมประชาธิปไตยหรือทุนทางสังคมที่ได้รับการพัฒนาแล้ว แต่เป็นการประเมินผลการดำเนินงานของรัฐบาล ด้วยเหตุนี้ ความเชื่อมั่นในสถาบันการเมืองจึงมีลักษณะที่กระจุกกระจายอยู่ท่ามกลางรูปแบบบุคลิกภาพที่หลากหลาย และรูปแบบทางสังคมวัฒนธรรมที่แตกต่างกันออกไป สถาบันของรัฐที่ดำเนินงานอย่างดีก็จะสามารถได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน ส่วนสถาบันที่ดำเนินงานไม่ดีหรือไม่มีประสิทธิภาพก็จะก่อให้เกิดความรู้สึกไม่ไว้วางใจและความเชื่อมั่นต่ำ

ซึ่งจากทั้งสามสำนักคิด Norris ได้ใช้ในการทดสอบดูความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในสถาบันการเมืองกับคุณลักษณะส่วนบุคคล ความไว้วางใจทางสังคม และการดำเนินงานของรัฐบาลในระดับรัฐ-ชาติ (non-states) ประชาธิปไตยที่แตกต่างกันใน ๓ ลักษณะ พบว่ามีความสัมพันธ์ที่แนบแน่นระหว่างความไว้วางใจทางสังคมกับความไว้วางใจในรัฐบาลและสถาบันของรัฐ ความไว้วางใจทางสังคมจะช่วยสร้างสถาบันทางสังคมและการเมืองที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันสถาบันทางสังคมและการเมืองก็จะมีส่วนสนับสนุนให้เกิดความไว้วางใจทางสังคมด้วย และความไว้วางใจ หมายถึง ความตั้งใจกระทำต่อผู้อื่นบนพื้นฐานความคาดหวังเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ภายใต้เงื่อนไขของความเสี่ยงและการพึ่งพากัน ความไว้วางใจเป็นทั้งความเชื่อ Belief การตัดสินใจ Decision และ การกระทำ Action^{๑๖}

^{๑๕}Kramer, R. M., *Organizational Trust: A Reader*, (Oxford, United Kingdom: Oxford University Press, 2006), p. 115.

^{๑๖}Davis, J. H., Schoorman, F. D., Mayer, R. C., & Tan, H. H., "The Trusted General Manager and Business Unit Performance: Empirical Evidence of a Competitive Advantage," *Strategic Management Journal*, Vol. 21, (2000): 563-576.

จากแนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ ที่ได้มีการวิเคราะห์ พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลมาเป็นฐานความรู้สึกรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองของประชาชน และก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมือง นักรัฐศาสตร์บางท่านเห็นว่า ความต้องการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมีสาเหตุจากประชาชนเกิดความไม่ไว้วางใจต่อระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๒๕๕๐) กล่าวว่า เป้าหมายสูงสุดของการปฏิบัติงานภาครัฐ คือ การได้มาซึ่งความไว้วางใจ (public trust) ของประชาชน นโยบายและเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานภาครัฐ

๒.๒.๒ ทฤษฎีความไว้วางใจของ Stephen R. Covey

ความไว้วางใจในแง่ของพฤติกรรมที่ผู้นำควรมีและควรเป็น มีหลักการดังนี้

ข้อแรก มีบุรณภาพ หมายถึง จริยธรรม ความซื่อสัตย์ พูดอย่างไรทำอย่างนั้น กล่าวที่จะยืนหยัดทำทุกอย่างให้สอดคล้องกับค่านิยมและความเชื่อ คือ ซื่อสัตย์พูดคำไหนเป็นคำนั้น หากรู้สึกว่าจะสมควรทำอะไร จะลงมือทำไม่ปล่อยให้ปัจจัยภายนอกมาตัดสติใจแทน ในการจะสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ

ข้อสอง มีเจตนาดี พฤติกรรมที่จะแสดงออกมา ความไว้วางใจจะเกิดขึ้นเมื่อเจตนาตรงไปตรงมา อยู่บนรากฐานของประโยชน์ทั้งสองฝ่าย กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า ไม่ได้นึกถึงแต่ประโยชน์ของตัวเองแต่เพียงสถานเดียว พฤติกรรมที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจที่ดีที่สุด คือ การทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้อื่น ไม่หลอกลวงใคร ไม่มีวาระซ่อนเร้น ไม่ปกป้องใคร ไม่มีมูลเหตุจูงใจพิเศษที่จะบิดเบือน

ข้อสาม มีความสามารถในงานที่ทำ มีความเชี่ยวชาญ รอบรู้ มีทักษะ มีความสามารถในสาขาที่ตนทำ ความสามารถเชิงความไว้วางใจ ประกอบด้วย TASKS ดังนี้ T=Talent (ฝีมือ) A=Attitudes (ทัศนคติ) S=Skills (ทักษะ) K=Knowledge (ความรู้) S=Style (สไตล์)

ข้อสี่ มีผลการทำงานในอดีตที่ผ่านมาดี สามารถแสดงให้เห็นว่ามาฝีมือในผลงานอดีตที่ผ่านมาสามารถสร้างผลลัพธ์และมีเหตุผลขั้นต้นอันควรเชื่อได้ว่าจะให้ผลลัพธ์ที่ดีในคราวนี้ ผลลัพธ์ที่ถือว่าสำคัญต่อความไว้วางใจและความน่าเชื่อถือ มีความสำคัญต่อการสร้างและรักษาความไว้วางใจกับผู้อื่น^{๑๗}

หลักการที่สามารถนำมาใช้วัดความรู้สึกไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นเป้าหมายที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้ ส่วนลักษณะผู้นำพฤติกรรมของนักการเมือง ก็จะส่งผลโดยตรงต่อความรู้สึกของประชาชนทั้งในแง่ตัวผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาพลักษณ์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาพรวม จะมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมและความรู้สึกของประชาชน โดยจะมีส่วนกระตุ้นให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมากขึ้น และเมื่อประชาชนได้มีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมมากขึ้นก็จะมีโอกาสได้รับความรู้เกี่ยวกับ

^{๑๗}Stephen R. Covey, *The 8th Habit: From Effectiveness to Greatness*, (New York: Simon & Schuster, 2004), pp. 181 – 189.

ชุมชนมากขึ้น เห็นถึงสภาพปัญหาและสามารถรวบรวมความต้องการของกลุ่มเสนอต่อฝ่ายบริหารได้มากขึ้นเช่นกัน เมื่อเป็นเช่นนี้ หากกรรมการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไปตามข้อเรียกร้องของประชาชนได้ ก็จะส่งผลให้ระดับความเชื่อมั่นหรือความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อตัวผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เปลี่ยนแปลงไปได้เช่นกัน ฉะนั้นทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่นได้พอสมควร

๓. ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

หลังปี ๑๙๗๐ แนวคิดในเรื่องความไว้วางใจทางการเมือง พยายามจะชี้ให้เห็นถึงวิกฤติของรัฐบาลและผู้นำภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทนผ่านความรู้สึกไม่ไว้วางใจในประสิทธิภาพการทำงานของรัฐบาล และความชอบธรรมของผู้นำ โดยแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้เป็นฐานในการวิเคราะห์ในช่วงนั้นได้ให้ความสนใจไปที่การยอมรับและการสนับสนุนของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลและระบบการเมือง ซึ่งถือว่าเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ความไว้วางใจทางการเมืองนั้นมีแนวคิดที่ใกล้เคียงกับแนวคิดเรื่องการสนับสนุนทางการเมือง ซึ่งงานหลายชิ้นพยายามจะชี้ยืนยันสนับสนุนแนวคิดของ Easton ที่มองว่าการสนับสนุนมีทั้งระดับทั่วไป (diffuse) และระดับเฉพาะ (specific) โดยเห็นว่า ความไว้วางใจทางการเมืองนั้นเป็นการวัดความรู้สึกที่ประชาชนมีต่อรัฐบาลและตัวผู้นำ รวมถึงการดำเนินงานของรัฐบาล และได้แยกให้การสนับสนุนแบบทั่วไป ซึ่งมีความหมายถึงตัวระบบ เป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก ได้แก่ งานของ Citrin, Muller & Jukam^{๑๔} แต่เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาทั้งในระดับตัวบุคคล ดังนั้น การที่จะมองความไว้วางใจทางการเมืองไปที่ส่วนใดส่วนหนึ่งโดยละเอียดที่จะไม่ให้ความสนใจกับอีกส่วนหนึ่ง อาจเป็นผลทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้น เกิดเป็นความสัมพันธ์แฝงขึ้นได้ (Spurious relation) ซึ่งพบว่างานทางสังคมศาสตร์ในชั้นหลัง ก็พยายามจะชี้ให้เห็นถึงแนวโน้มในการประนีประนอมกันระหว่างตัวโครงสร้างและตัวผู้กระทำว่าต่างก็มีอิทธิพลต่อกันได้มากขึ้นกว่า ในอดีตที่ผ่านมา (J. Donald Moon)

ดังนั้น แนวคิดเรื่องความไว้วางใจของ Hibbing & Patterson และ Hetherington^{๑๕} ซึ่งพยายามชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลของตัวสถาบันการเมืองและผู้นำทางการเมือง ว่าต่างก็มีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบต่อกัน น่าจะช่วยเพิ่มมิติและอธิบายแนวคิดในเรื่องความไว้วางใจทางการเมืองให้ครอบคลุมรอบด้านมากยิ่งขึ้น นั่นคือ ความไว้วางใจทางการเมืองไม่อาจกำหนดได้โดยการวัดความรู้สึกที่ประชาชนมีต่อรัฐบาลเพียงส่วนเดียว เนื่องจากรัฐบาลทำงานภายใต้โครงสร้างของสถาบันทางการเมือง ซึ่งประกอบไปด้วยกฎหมาย และแบบธรรมเนียมอื่นๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ อันจะเป็นตัวกำหนดให้ปัจเจกบุคคลต้องดำเนินงานไปภายใต้เกณฑ์ที่ชัดเจนผ่านกระบวนการ

^{๑๔}Citrin, J., "Political Alienation as a Social Indicator : Attitudes and Action", *Social Indicators Research*, Vol. 4 No. 1 (Retrieved May 27, 2007): 381 - 419.

^{๑๕}Hetherington, E. M., & Parke, R. D., *Child Psychology: A Contemporary Viewpoint*, (4th ed.), (Auckland: McGraw-Hill, 1986), p. 56.

วิธีการและนโยบายที่ผู้มีตำแหน่งหน้าที่ในสถาบันนั้นผลิตออกมาให้ประชาชนได้รับรู้ และประเมินการทำงานอีกด้วย ในขณะที่ตัวรัฐบาลเองซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลายกลุ่มก็เป็นตัวแสดงหลักที่ทำให้เกิดความเป็นสถาบันขึ้นเช่นกัน

การประนีประนอมระหว่างตัวโครงสร้างกับผู้กระทำได้ถูกนำเสนอให้เห็นเด่นชัดอีกครั้งในงานของ Fuchs & Klingemann ซึ่งพยายามจะหาคำอธิบายการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างประชาชน (Citizen) กับรัฐ (State) ที่กำลังดำเนินไปภายใต้ระบอบประชาธิปไตยตะวันตกในช่วงที่ผ่านมา ผ่านแนวความคิดว่าด้วยความสอดคล้องกันใน ๒ ระดับ คือ ความสอดคล้องในระดับล่าง (lower level) ได้แก่ กระบวนการทางการเมืองซึ่งจะถูกควบคุมโดยความสอดคล้องในระดับที่สูงกว่า (higher level) อันได้แก่ โครงสร้างของระบบรัฐบาล โดยเฉพาะความสอดคล้องในระดับกระบวนการทางการเมืองนั้น จะถูกดำเนินไปโดยตัวแสดงที่มีความชำนาญเฉพาะ เช่น พรรคการเมือง รัฐบาล หรือนักการเมือง และหากว่าตัวแสดงเหล่านี้ทำได้ พวกเขาก็ได้ทำให้เกิดความพอใจสมควรแก่ความรับผิดชอบตามเกณฑ์ของประชาธิปไตยที่พึงประสงค์ ในขณะเดียวกันก็จะได้รับการสนับสนุนจากประชาชนในระดับที่เหมาะสม สิ่งนี้เองจึงเป็นเงื่อนไขหนึ่งสำหรับหน้าที่ในกระบวนการประชาธิปไตย ที่ดำเนินไปภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนกับรัฐ ทั้งสองระดับ จึงมีโอกาที่จะทำให้เกิดระดับของความไม่พอใจน้อยไปจนถึงระดับความไม่พอใจที่มากขึ้น เหตุผลที่น่าเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนสมมติฐานนี้ นั่นคือ ประการแรก เนื่องจากทรัพยากรที่รัฐบาลจะนำไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินนโยบายมีอยู่อย่างจำกัด ประการที่สอง เนื่องจากการนำนโยบายอันใดอันหนึ่งไปปฏิบัติย่อมเป็นการตัดโอกาสนโยบายอื่นๆ แนวคิดดังกล่าวนี้จึงน่าจะช่วยสนับสนุนกรอบแนวคิดที่มีความจำเป็นต้องมองความไว้วางใจของประชาชนผ่านความรู้ที่มีต่อทั้งตัวผู้นำรัฐบาล และสถาบันการเมืองที่กำลังให้ความสนใจเป็นอย่างดี

ด้านวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในสังคมมีส่วนในการสนับสนุนหรือเอื้ออำนวยต่อระบบการเมืองที่ดำรงอยู่ ความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองเป็นผลมาจากอิทธิพลของความรู้สึกเชื่อมั่นในตนเองอันเกิดจากภูมิหลังทางสังคมกับสภาพที่เป็นจริงของระบบการเมืองในปัจจุบัน ซึ่งเต็มไปด้วยข่าวการทุจริต การโกงการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิ์ขายเสียงและการขาดจริยธรรมของนักการเมืองส่งผลต่อความชอบธรรมและความไว้วางใจ

อย่างไรก็ตาม ถ้าบุคคลมีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองในระดับสูง แต่มีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับต่ำ จะมีพฤติกรรมการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประท้วงต่อต้านระบบการเมืองในทางตรงข้าม ถ้าบุคคลมีความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองต่ำ และมีความไว้วางใจทางการเมืองต่ำด้วย บุคคลนั้นมีแนวโน้มที่จะเพิกเฉยหรือถอนตัวจากการเมือง หรือหากบุคคลเหล่านี้ซึ่งถือว่าเป็นปัญญาชนรุ่นใหม่ มีความกระตือรือร้นมีความสนใจทางการเมืองค่อนข้างสูง และมีความเชื่อมั่นในสมรรถนะความสามารถทางการเมืองของตนเองสูง แต่อาจไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะเบื่อหน่ายไม่ศรัทธาในระบบ แต่ถ้าหากมีอะไรมากระทบกับมาตรฐานทางศีลธรรมผลประโยชน์

หรือมีบรรยากาศที่ทำให้รู้สึกว้าวกว่าปีบคันสีทิสรีภาพ ซึ่งอาจจะเกิดจากการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาด หรือเกิดจากการกระทำของตัวข้าราชการหรือกลไกของรัฐในพื้นที่

๔. ระดับความไว้วางใจในรัฐบาล

จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นับแต่ตัวผู้นำรัฐบาล รวมไปถึงสถาบันทางการเมืองด้วย และมีอิทธิพลต่อนโยบายและยุทธวิธีอื่นๆ ที่รัฐบาลจะจัดให้มีขึ้นได้มีงานศึกษาเกี่ยวกับวัฒนธรรมของประชาธิปไตยในสองลักษณะ พบว่า เมื่อระดับของความไว้วางใจสูง ผู้มีอำนาจสามารถที่จะสร้างข้อผูกพันใหม่ๆ ให้เกิดขึ้น และถ้าประสบผลสำเร็จก็ยิ่งจะเพิ่มการสนับสนุนในตัวผู้นำให้มากขึ้น แต่หากระดับของความไว้วางใจต่ำและลดน้อยลง ผู้มีอำนาจอาจพบว่าเป็นความยากลำบากในการสร้างข้อผูกพันและปกครองให้เกิดประสิทธิภาพได้ ซึ่งระดับของความไว้วางใจและความจงรักภักดีนี้ย่อมแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับประเทศและจำนวนทางเลือกที่เปิดโอกาสให้แก่รัฐบาล และอันตรายของความแตกแยกทางการเมือง

ดังนั้น การกระจายความไว้วางใจท่ามกลางสังคมที่มีความหลากหลายนั้น มีผลกระทบสำคัญต่อความสำเร็จของนโยบายรัฐบาลที่แตกต่างกัน การตระหนักถึงความสำคัญของความไว้วางใจดังกล่าว จะทำให้ผู้นำสามารถปรับใช้ยุทธศาสตร์ในการโน้มน้าวจิตใจประชาชนให้สนับสนุนตนได้มากขึ้น^{๒๐} เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าระบบการเมืองใดก็ตาม จะดำรงอยู่ได้อย่างมีเสถียรภาพ เมื่อคนส่วนใหญ่ในชุมชนนั้นให้การสนับสนุน และมีพฤติกรรมทางการเมืองไปในทางซึ่งจรรโลงรักษาระบบการเมืองนั้นไว้ ในทางตรงกันข้ามหากประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีความไว้วางใจและมีความรู้สึกแปลกแยกจากสังคมการเมือง ไม่ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน เสถียรภาพก็ไม่อาจมีขึ้นได้ทั้งนี้เนื่องจากประชาชนจะไม่ให้ความร่วมมือและมีบางส่วนที่ต่อต้าน หรือขัดขวางการดำเนินงานของระบบ ระบบการเมืองไทยมีช่องทางที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างจำกัด ถึงแม้โดยภาพรวมจะมีการเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งในแทบทุกระดับ ตั้งแต่การเลือกตั้งในระดับชาติจนถึงระดับท้องถิ่น ดังนั้น ความไว้วางใจทางการเมือง จึงมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางการเมือง

ความไว้วางใจเป็นความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม หรือความน่าเชื่อถือที่บุคคลมีต่อบุคคลอื่นหรือองค์กร^{๒๑} องค์กรจะสามารถดำรงอยู่และประสบความสำเร็จ มีความเจริญก้าวหน้าได้ก็ต่อเมื่อสมาชิกในองค์กรหรือ ผู้เกี่ยวข้องมีความไว้วางใจร่วมกันเป็นพื้นฐานความไม่ไว้วางใจจะส่งผลต่อความไม่พึงพอใจความไม่เคารพ ตลอดจนทำลายความผูกพัน และมีผลต่อความสำเร็จและล้มเหลวขององค์กรทั้งในระยะสั้นและระยะยาว^{๒๒} การสร้างความไว้วางใจจึงถือได้

^{๒๐}Gamson, W.A., *Power and Discontent*. Evanston, IL. : The Dorsey Press. Gerth H., & Mills, C.W. (1964). *Essays in Sociology*, (New York: Oxford University, 1968), pp. 45-46.

^{๒๑}Dietz, Hartog & Deanne, "A Robust Case for Strong Action to Reduce the Risks of Climate Change", *World Economics*, Vol. 8 No. 1 (2007): 121 - 168.

^{๒๒}Healey, J., *Radical Trust: How Today's Great Leaders Convert People to Learning*, (New York: John Wiley & Sons, 2007), p. 121.

ว่าเป็นหัวใจในการทำให้องค์กร สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้ตามเป้าหมาย^{๒๓} การเลือกตั้งที่ผ่านมาหลายครั้งได้ประสบวิกฤติ มีปัญหาและขาดทางออกโดยส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากการขาดความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อองค์กรของรัฐและระบบการเมือง ดังนั้น การดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะประสบความสำเร็จเพียงใด ประการสำคัญจึงขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของสาธารณชนว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งจะทำให้การเลือกตั้ง เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมเพียงใด แต่เท่าที่ผ่านมา ยังไม่เคยมีการศึกษาอย่างลึกซึ้งถึงความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมาก่อน

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้เพื่อที่จะทราบว่า มีปัจจัยทางทฤษฎีใดที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจ และมุ่งนำผลการวิจัยที่ค้นพบไปพัฒนา ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนาความไว้วางใจ ตลอดจนพัฒนาและขยายองค์ความรู้ทางรัฐศาสตร์และสังคมศาสตร์ให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้มากยิ่งขึ้น ในการสร้างความร่วมมือจากประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินนโยบายของรัฐที่เป็นตัวแทนจากประชาชน

จึงอาจกล่าวได้ว่า ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญตัวหนึ่งในการกำหนดเสถียรภาพทางการเมือง เพราะเป็นส่วนประกอบของการสนับสนุนทางการเมืองที่จะทำให้เกิดช่องว่างของระบบการเมือง เมื่อต้องประสบกับความยุ่งยากในการที่จะดำเนินงานทางการเมืองได้อย่างทันท่วงที และเนื่องจากประชาธิปไตยในประเทศไทยมีพื้นฐานที่ขับเคลื่อนไปได้ภายใต้กลไกเชิงสถาบัน และเป็นสิ่งที่ทำให้ประชาชนมั่นใจได้ว่า นักการเมืองจะประพฤติตนให้เป็นที่น่าไว้วางใจทางการเมือง เมื่อความเชื่อมั่นในสถาบันเป็นองค์ประกอบสำคัญในการผสมผสานความรู้สึกของประชาชนให้เข้ากับพฤติกรรมนักการเมือง

ดังนั้น ความรู้สึกไว้วางใจหรือความเชื่อมั่นศรัทธาของประชาชนต่อทั้งตัวนักการเมืองและสถาบันการเมือง จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ และทำให้เกิดความร่วมมือในการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ความไว้วางใจจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยในการเมืองการปกครองของประเทศไทย

---

^{๒๓}Covey, S.R., *Three Roles of the Leadership in the New Paradigm*, In F. Hesselbein and G. Dessler (eds.), *G. Personnel/Human Resource Management*, 5th ed., (Englewood Cliffs, 2006), p. 192.

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
David Easton (1965, p. 975)	ความไว้วางใจทางการเมือง ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อเชื่อมโยงให้เห็นถึงตัวแบบความสัมพันธ์เหล่านี้กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง
Davis, J. H., Schoorman, F. D., Mayer, R. C., & Tan, H. H. (2000, 563-576)	ความไว้วางใจ หมายถึง ความตั้งใจกระทำต่อผู้อื่นบนพื้นฐานความคาดหวังเชิงบวกที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของบุคคล ความไว้วางใจเป็นทั้งความเชื่อ Belief การตัดสินใจ Decision และ การกระทำ Action
Stephen R. Covey (2004, pp. 181 – 189)	ความไว้วางใจในแง่ของพฤติกรรมที่ผู้นำควรมี จริยธรรม ความซื่อสัตย์ พูดอย่างไรทำอย่างนั้น เจตนาดี พฤติกรรมที่จะแสดงออกมา พฤติกรรมที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจที่ดีที่สุด คือ การทำเพื่อประโยชน์สูงสุดของผู้อื่น มีความสามารถในงานที่ทำ มีความเชี่ยวชาญ รอบรู้ มีทักษะ
Citrin, J. (2007, pp. 381 - 419)	ความไว้วางใจทางการเมืองนั้นเป็นการวัดความรู้สึกที่ประชาชนมีต่อรัฐบาลและตัวผู้นำ รวมถึงการดำเนินงานของรัฐบาล
Hetherington, E. M., & Parke, R. D. (1986, p. 56)	พรรคการเมือง รัฐบาล หรือนักการเมือง ทำให้เกิดความพอใจสมควรแก่ความรับผิดชอบตามเกณฑ์ของประชาธิปไตย จากการนำนโยบายไปปฏิบัติช่วยสนับสนุนความไว้วางใจของประชาชนผ่านความรู้ที่มีต่อทั้งตัวผู้นำรัฐบาล
Kramer, R. M. (2006, p. 115)	ความไว้วางใจและความร่วมมือกันทางสังคม, ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และการพึ่งพากันระหว่างบุคคล จะช่วยสร้างสถาบันและองค์กรทางสังคมที่เข้มแข็ง มีประสิทธิภาพและประสบผลสำเร็จ รวมไปถึงสถาบันและกลุ่มของรัฐซึ่งประชาชนสามารถให้ความมั่นใจได้

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	ผลการวิจัย
Hardin, Russell (1999, p. 22)	ประชาชนต้องให้ความไว้วางใจรัฐบาล ถ้ารัฐบาลทำงานได้ดี แต่ความไว้วางใจจะลดลงถ้า รัฐบาลไม่มีประสิทธิภาพดีพอ เมื่อนั้น สังคมมีสิทธิที่จะเรียกอำนาจกลับคืนมาจากผู้ปกครองได้
Bandura, A. (1977, p. 115).	ระดับความไว้วางใจของประชาชนแต่ละบุคคล แตกต่างกันขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย อาทิความแตกต่าง ทางด้านความเชื่อและวัฒนธรรม คุณลักษณะทาง เชื้อชาติและสังคม เช่น สถานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา เป็นต้น ระดับการมีส่วนร่วม และ ปฏิสัมพันธ์กับข้าราชการและหน่วยงานของรัฐ
Dietz, Hartog & Deanne (2007, pp. 121 – 168)	ความไว้วางใจเป็นความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม หรือความน่าเชื่อถือที่บุคคลมีต่อ บุคคลอื่นหรือองค์การ
Dietz, Hartog & Deanne (2007, pp. 121-168)	ความไว้วางใจเป็นความเชื่อมั่นในความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม หรือความน่าเชื่อถือที่บุคคลมีต่อ บุคคลอื่นหรือองค์การ
Rosenberg (1993, p. 977)	<p>ความรู้สึกเชื่อมั่นในสถาบันทางการเมืองผ่าน แนวคิด ๓ สำนักคิดหลัก อธิบายความรู้สึกไว้วางใจ ทางการเมือง ทั้งในระดับบุคคลและระดับสถาบันได้ อันจะมีผลไปยังการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ตัวแบบในแง่ของจิตวิทยาสังคม ความรู้สึก ถึงความดีที่อยู่ภายในจิตใจ ๒. ตัวแบบในแง่สังคมและวัฒนธรรม ความ ไว้วางใจหรือวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญของ ประชาธิปไตยที่สันติและมีเสถียรภาพในชุมชน ๓. ตัวแบบในแง่ของผลงานสถาบันการ ดำเนินงานของรัฐบาลที่จะเข้าใจถึงความเชื่อมั่นของ ประชาชน ๔. ความไว้วางทางการเมืองชี้ให้เห็นถึงวิกฤติ ของรัฐบาลและผู้นำภายใต้ระบอบประชาธิปไตยแบบ ตัวแทนผ่านความรู้สึกไว้วางใจในประสิทธิภาพการ ทำงานของรัฐบาล และความชอบธรรมของผู้นำ

ตารางที่ ๒.๒ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (๒๕๕๐)	ความไว้วางใจ (public trust) ของประชาชน นโยบายและเป้าหมายสำคัญของการบริหารงานภาครัฐ กล่าวคือ เป็นการสร้างความศรัทธา ในการบริหารราชการแผ่นดิน ข้าราชการควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ข้าราชการให้ประพฤติตนอย่างมีอาชีพและมีคุณธรรม จริยธรรม และมีสมรรถนะความสามารถในการให้บริการประชาชน
Gamson, W.A. (1968, pp. 45-46)	ความไว้วางใจของประชาชนเป็นหัวใจสำคัญ ของการทำงานในหน่วยงานภาครัฐรวมทั้งตัว ข้าราชการเองก็ควรที่จะให้ความสำคัญและตระหนัก ถึงระดับความไว้วางใจของประชาชน เพราะ ประชาชนคือผู้เสียภาษีและเป็นผู้ที่ปฏิบัติตาม กฎหมาย หากประชาชนขาดความไว้วางใจแล้ว หน่วยงานภาครัฐก็จะขาดงบประมาณส่วนหนึ่งในการ ทำงาน และกฎหมาย บ้านเมืองอาจถูกมองข้าม และไม่ศักดิ์สิทธิ์
Luhmann, N. (1979, p. 99)	ความไว้วางใจเกิดจากความเสี่ยงและความไม่แน่นอน ในขณะที่ความมั่นใจเกิดจากสถานะที่แน่นอน
Covey and Merrill (2006, p. 192)	การเลือกตั้งจะประสบความสำเร็จเพียงใด ประการสำคัญจึงขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของ สาธารณชนว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งจะทำให้ การเลือกตั้ง เป็นไปโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมเพียงใด

๒.๓ ปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง

ความไว้วางใจทางการเมือง ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากเหตุการณ์ความรุนแรงทางการเมืองที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๓ สูญเสียไม่ต่ำกว่า ๑๐๐ คน บาดเจ็บรวมถึงผู้สูญหายอีกจำนวนหนึ่งที่ยังไม่ปรากฏข้อมูล ความสูญเสียทางวัตถุ อาคาร สถานที่ต่างๆ

อีกหลายแห่งสังคมไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมา ประชาชนไม่สามารถพูดคุยเรื่องความคิดเห็นทางการเมืองอย่างเป็นทางการ เมืองอย่างเป็นทางการทั่วไป แม้กระทั่งการพูดคุยกับญาติหรือเพื่อนสนิท การแตกแยกกันเป็นฝักฝ่ายของประชาชนตามความเห็นที่ต่างกันไปตามชั่วการเมือง ทำให้ประเทศชาติอ่อนแอ ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศ มูลเหตุเริ่มต้นจากอำนาจกิเลสของประชาชนและนักการเมืองที่สมยอม “ไม่มีนักการเมืองที่ไหนไม่โกงกินหรอก แต่ยังไงก็ขอให้กินน้อยๆ น้อยก็แล้วกัน แล้วบริหารประเทศให้ฉันได้มีอยู่กินบ้างนะ” ทุจริตขยายทุกวงการ มีทั้งเห็นด้วยและต่อต้าน

กระแสทางการเมือง คือ ประชาชนแสดงพฤติกรรมต่อต้านอำนาจรัฐ เกิดกลุ่มต่อต้านอำนาจรัฐและกลุ่มสนับสนุนอำนาจรัฐ นำไปสู่การสร้างแนวคิดทางการเมือง กระบวนการปลูกฝังอบรม หล่อหลอมกล่อมเกล้าทางการเมืองทั้งทางตรงคือจากสถาบันการศึกษาและทางอ้อม มีวัฒนธรรมที่ต่างกัน วัฒนธรรมทางการเมืองแบบนี้ปรากฏอยู่ในสังคมไทยผลัดเปลี่ยนไปมาในสังคมการเมืองไทยมาโดยตลอด การพัฒนาระบบประชาธิปไตยในสังคมให้เข้มแข็งจึงต้องพิจารณาถึงวัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมืองด้วย ประกอบด้วยกลุ่มทางการเมือง อุดมการณ์ ซึ่งมีการปรับเปลี่ยน แลกเปลี่ยน ประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการเมือง ส่งผลกระทบหลากหลายมิติ วัฒนธรรมการเมืองแบบประชาธิปไตย กระแสสังคมไทยสมานฉันท์ : ความคิดทางการเมือง กระบวนการสร้างความสมานฉันท์ การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองระดับชุมชนสะท้อนการเมืองระดับประเทศ รูปแบบและวิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมือง สู่การยอมรับความแตกต่างของสังคมไทย ก่อเกิดกระบวนการสร้างความสมานฉันท์เพื่อท้องถิ่นเข้มแข็ง การค้นหาชุมชนต้นแบบการเมืองใหม่ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนพัฒนาการเมือง การประยุกต์ใช้กิจกรรมทางการเมืองสร้างชุมชนเข้มแข็งแบบสมานฉันท์ การขยายแนวคิด องค์ความรู้การเมืองแบบสมานฉันท์สู่องค์กรอื่นๆ โดยเฉพาะสถานศึกษาทุกระดับ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการสร้างการมีส่วนร่วมทางการเมือง แม้ว่าการมีส่วนร่วมยังมีการแอบแฝงเงินอำนาจ แต่ประชาชนก็กล้าแสดงออกวิถีประชาธิปไตย

คนอยากเลือกตั้ง จัดกิจกรรมแสดงพลังในจุดยืน “ไม่เลื่อน ไม่ล้ม ไม่ต่อเวลาการเลือกตั้ง” พร้อมกับศาลากลางจังหวัดทั่วประเทศ ที่มีการจัดกิจกรรมไปพร้อมกัน สำหรับบรรยากาศบริเวณราชประสงค์ มีกลุ่มประชาชนทยอยมาร่วมงานอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ก่อนเวลานัดหมาย โดยมีการชูป้ายข้อความ “เลือกตั้ง ๒๔ ก.พ. ๒๕๖๒ ไม่เลื่อนเลือกตั้ง” รวมถึง คสช. ออกไป โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในและนอกเครื่องแบบ คอยดูแลความสงบเรียบร้อย กลุ่มคนอยากเลือกตั้งออกแถลงการณ์ยื่นคำขาดถึงรัฐบาล คสช. ดังนี้

ไม่เลื่อนวันเลือกตั้งให้เลยหลัง ๑๐ มีนาคม ๒๕๖๒ เพราะจะเสี่ยงให้ กกต.ไม่สามารถประกาศผลการเลือกตั้งภายในกรอบ ๑๕๐ วัน อาจส่งผลทำให้การเลือกตั้งขัดรัฐธรรมนูญ และกลายเป็นโมฆะ ไม่ล้มเลื่อนตั้งด้วยเล่ห์กลหรือข้ออ้าง เทคนิคทางกฎหมายใด ทั้งที่มีความพยายามทำอยู่ในวันนี้ และที่จะมีในอนาคต ไม่ต่อเวลาให้กับการดำรงอยู่ในอำนาจของตนเอง ผ่านกลไกตามรัฐธรรมนูญที่เขียนขึ้น เพื่อสร้างความได้เปรียบ ไม่ว่าจะในรูปแบบใช้เสียง ส.ว. ๒๕๐ คน จากการแต่งตั้ง

มาสนับสนุนการสืบทอดอำนาจใช้ความเป็นรัฐบาลที่มีอำนาจเต็ม ใช้งบประมาณและโยกย้ายข้าราชการอย่างไร้การตรวจสอบระหว่างช่วงเวลาหาเสียงเลือกตั้ง รวมถึงการเลือกปฏิบัติเอื้อประโยชน์ให้กับพรรคที่ตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการสืบทอดอำนาจ ซึ่งล้วนเป็นการโกงการเลือกตั้งทั้งสิ้น การลดการโกงกินได้ต่อเมื่อประชาชนเต็มใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ร่วมในทางการเมืองเพื่อให้ได้คนหรือพรรคที่เป็นตัวแทนของตนเอง และจะเป็นไปตามที่ตั้งความหวังและให้ความไว้วางใจได้หรือไม่นั้น ประชาชนจะต้องติดตามทุกกระบวนการของการมีส่วนร่วม

๒.๓.๑ พฤติกรรมที่ส่งผลต่อความไว้วางใจ

ความไว้วางใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น ผู้วิจัยได้รวบรวม สาเหตุและปัจจัยที่ทำให้ประชาชนได้ไว้วางใจนักการเมืองระดับท้องถิ่น และสามารถให้แรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ในประเด็น ด้านพฤติกรรมนักการเมืองท้องถิ่น ด้านนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการสื่อสารทางการเมือง และด้านการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จะบริหารให้เกิดความโปร่งใสเป็นที่เชื่อใจของประชาชนและประชาชนยอมรับได้ ดังนี้

๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง

พฤติกรรมที่สื่อถึงการมีจริยธรรมของนักการเมือง ซึ่งเป็นความประพฤตินี้ที่ติงามของนักการเมือง นักการเมือง ถือเป็นบุคคลสาธารณะ ดังนั้น จึงต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าปกติ สังคมทุกวันนี้มีความซับซ้อนและเป็นสังคมธุรกิจการเมือง ปัญหาเรื่องจริยธรรมของนักการเมืองจึงกลายเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและนับวันจะกลายเป็นประเด็นทางการเมืองที่กระทบกันมากขึ้น เมื่อนักการเมืองได้รับเลือกตั้งจากประชาชน ไม่ว่าจะป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือรัฐมนตรี ฯลฯ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน หลีกเลียงที่จะหาประโยชน์ส่วนตน หลีกเลียงที่จะมีพฤติกรรมที่ใช้อำนาจหน้าที่เพื่อประโยชน์ต่อตนเองและผู้ใกล้ชิดตน จริยธรรมของนักการเมืองนี้ได้มีการกล่าวถึงกันมานาน แต่ไม่เคยมีการกำหนดไว้ชัดเจนในรัฐธรรมนูญฉบับใดมาก่อน เมื่อเกิดปัญหาเรื่องจริยธรรมของนักการเมืองเมื่อไรก็มักมีการพูดถึงอยู่เสมอ ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้จึงได้กำหนดเรื่องนี้ไว้ในหมวด ๑๓ ว่าด้วยจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยกำหนดให้มีการจัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของนักการเมืองขึ้น รวมทั้งกลไกและระบบการดำเนินการที่จะบังคับและบทลงโทษ เพื่อเป็นการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ ให้นักการเมืองมีพฤติกรรมที่อยู่ในร่องในรอยขึ้น

ผู้คนในสังคมไทยส่วนหนึ่ง และอาจเป็นส่วนใหญ่ของประเทศไทย กำลังเบื่อหน่ายกับพฤติกรรมของนักการเมือง และพฤติกรรมของบุคคลที่มีใช้นักการเมือง แต่มีส่วนได้เสียกับการเมือง ทั้งบางคนอาจมีส่วนได้มากกว่านักการเมืองด้วยซ้ำไป พฤติกรรมแรกที่ทำให้คนเบื่อคือ การวิ่งเต้นและต่อรองตำแหน่งทางการเมืองระหว่างพรรคกับพรรค และระหว่างคนในพรรคกับพรรคซึ่งตนเองสังกัด การวิ่งเต้นและต่อรองไม่ว่าจะเป็นพรรคกับพรรค หรือคนในพรรคกับพรรค ล้วนแล้วแต่อ้างเพื่อจะได้เข้าไปทำงานให้กับประเทศและประชาชนโดยรวม ทั้งๆ ที่ในความเป็นจริงทุกคนรู้อยู่เต็มอกว่า

เพื่อตนเองและพวกพ้องก่อนประเทศชาติ และประชาชน รูปธรรมประการหนึ่งของพฤติกรรมที่ว่านี้ก็คือ ในการแต่งตั้ง ครม. และได้มีบางพรรคเสนอชื่อบุคคลบางคน ซึ่งมีชื่อในทางลบในสายตาของผู้คนในสังคมให้ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี แต่เมื่อข่าวนี้ปรากฏออกไป ได้มีเสียงต้านจากสื่อและประชาชน พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ในฐานะนายกรัฐมนตรี และมีหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใน ครม.ก่อนนำขึ้นทูลเกล้าฯ ได้พูดในทำนองว่า เป็นคนที่ประชาชนเลือกมาโดยไม่ตอบให้ตรงประเด็นว่าไม่เหมาะสม และส่งกลับไปให้พรรคที่เสนอรับรู้แล้วขอให้ส่งชื่อที่เหมาะสมมาแทน แต่ภายหลังได้ปรากฏเป็นข่าวว่าได้มีการเปลี่ยนตัวบุคคลแล้ว อย่างไรก็ตาม การแสดงออกในทำนองนี้เป็นพฤติกรรมนักรบการเมืองผู้ช่ำชองในการบิดเบือน และเบี่ยงเบนความสนใจ เป็นการปิดความรับผิดชอบให้พ้นไปจากตนเอง หากใช้พฤติกรรมของนักบริหารไม่ เพราะนักบริหารคิดอย่างไร พูด และทำอย่างนั้น หรือพูดง่าย ๆ ก็ปากกับใจจะต้องตรงกัน และถ้ามีการแสดงพฤติกรรมเยี่ยงนี้บ่อย ๆ จะทำให้คนฟังขาดความน่าเชื่อถือ^{๒๔}

จากการที่นักการเมืองเป็นที่จับตาจากสาธารณะชนไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกโดยการใช้อำนาจ การพูดจา การกระทำทุกอย่าง พฤติกรรมจึงถือเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องควบคุม ระวัง ดังนั้น การควบคุมพฤติกรรมของนักการเมืองให้ประสบผลสำเร็จจึงจำเป็นต้องสร้างสำนึกหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี โดยให้เกิดความรู้สึกละอายหากจะทำในสิ่งไม่ถูกไม่ควร หรือเรียกได้ว่า “คุณธรรมและจริยธรรม”

คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง กรณีของนักการเมือง ซึ่งเป็นอีกอาชีพหนึ่งที่มีผลกระทบต่อประชาชนโดยรวมมากกว่าอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้เพราะนักการเมืองสามารถเข้ามาทำหน้าที่ทั้งเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติของประเทศ ประกอบกับงานหรือภารกิจของนักการเมืองมีลักษณะที่หลากหลายและแตกต่างกันไปโดยมิได้มีการจำกัดความรู้และความสามารถของผู้ซึ่งทำหน้าที่เป็นนักการเมืองแต่อย่างใด นักการเมืองจึงมีที่มาจากหลากหลายอาชีพ ขณะที่การวิจารณ์นักการเมืองสามารถกระทำได้โดยเสรี สิ่งจำเป็นสำหรับอาชีพนักการเมืองจึงได้แก่ กรอบหรือระเบียบด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองไทย ซึ่งกรณีนี้ได้เคยมีการจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการการเมือง เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ด้วยสภาพลักษณะที่ไม่ค่อยดีของนักการเมืองในปัจจุบันประกอบกับรัฐธรรมนูญได้เปิดโอกาสให้ทุกอาชีพสามารถเข้ามาเป็นนักการเมืองได้ ภายใต้บริบท ๕ ปี แห่งความรุนแรงของการทุจริตในกระบวนการเลือกตั้ง จนนำมาซึ่งวิกฤติทางการเมืองการปกครองของประเทศในที่สุดนั้น จึงควรเร่งดำเนินการป้องกันใน ๓ ประเด็นต่อไปนี้เป็นลำดับแรกแล้ว จึงพิจารณาดำเนินการในประเด็นของกรอบย่อยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นลำดับต่อไปภายในเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด

^{๒๔}สามารถ มั่งสัจ, “พูดอย่างทำอย่าง : พฤติกรรมที่ทำลายศรัทธา”, ผู้จัดการออนไลน์, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://mgronline.com/daily/detail/9620000062460> [๒๕ มกราคม ๒๕๖๒].

๑) สื่อสารเพื่อความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนในเรื่องระบบและโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ สำหรับกรณีกาหนดอำนาจหรือการถ่วงดุลอำนาจระหว่างสถาบันการเมืองต่างๆ อาทิ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายตุลาการ องค์กรอิสระ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ต่อการตัดสินใจของประชาชนในกรณีกาทำประชาพิจารณ์และประชาพิจารณ์และประชามติรัฐธรรมนูญประจำปี ๒๕๕๐ ตลอดจนจนประโยชน์ต่อการช่วยกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการได้คนดีมาทำงานให้แก่ชาติบ้านเมือง อันจะนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรการเพื่อสนับสนุนคนดีให้มีโอกาสได้ปกครองบ้านเมือง และกำหนดมาตรการเพื่อป้องกันคนไม่ดีไม่ให้เข้ามาใช้อำนาจทางที่มีชอบ

๒) กำหนดและจัดทำกรอบโครงสร้างรัฐธรรมนูญและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญเพื่อใช้เป็นเครื่องมือส่งเสริมคนดีให้มีโอกาสเข้ามาทำงานให้แก่ชาติบ้านเมือง และตีกรอบคนไม่ดีไม่ให้ใช้อำนาจในทางที่มีชอบ อย่างไรก็ตามการเขียนกฎหมายมาบังคับพฤติกรรมของบุคคลนั้นเป็นเรื่องยาก แต่อาจสามารถกระทำได้โดยการเพิ่มเติมของ “ความรับผิดชอบ” ไว้ในทุกประเด็นที่มี “อำนาจหน้าที่” และต้องมีการกำหนดคุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองไว้เป็นกรอบเบื้องต้นของแนวปฏิบัติสำหรับข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และกรรมาธิการ ทั้งนี้ทั้งนั้นภายใต้บริบทของนโยบายการสร้างเยาวชนที่ดีให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

๓) ใช้หลักนิติธรรมในการปกครองบ้านเมืองและสนับสนุนการบังคับใช้ระเบียบด้านคุณธรรม จริยธรรมของนักการเมืองให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง^{๒๕}

โดยสามารถสรุปความสำคัญที่นักการเมืองต้องยึดถือ และคุณธรรมจริยธรรมที่นักการเมืองพึงปฏิบัติ ได้ดังต่อไปนี้

๑. หลักนิติธรรม (the rule of law) ได้แก่ การใช้กฎหมายในการบริหารประเทศ โดยกฎหมายดังกล่าวนี้ต้องผ่านกระบวนการร่างกฎหมายอย่างถูกต้อง และหลักของกฎหมายนี้ต้องเป็นกฎหมายที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพและอำนาจอธิปไตยของประชาชน โดยกระบวนการยุติธรรม (due process of law) จะต้องเป็นไปตามครรลองหลักนิติธรรม (the rule of law) จึงต่างจาก the rule by law ซึ่งหมายถึงการใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศโดยไม่คำนึงถึงหลักการประชาธิปไตย และบ่อยครั้งก็กลายเป็นการบริหารงานโดยตัวบุคคล (the rule by men) มากกว่าหลักการ

๒. ความอดทนอดกลั้น (tolerance) ความใจกว้าง (open-mindedness) และความมีน้ำใจนักกีฬา (sporting spirit) ทั้งหมดนี้เป็นหัวใจสำคัญของสังคมประชาธิปไตย เพราะในสังคม

^{๒๕} นายชวน หลีกภัย, อดีตนายกรัฐมนตรี และประธานสภาที่ปรึกษาพรรคประชาธิปัตย์, การบรรยายพิเศษเรื่อง " คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง ", จัดโดยคณะกรรมการวิสามัญศึกษาและส่งเสริมการสร้างคุณธรรมและจริยธรรมแก่นักการเมือง ข้าราชการและประชาชน สภานิติบัญญัติแห่งชาติ ณ ห้องประชุมคณะกรรมการ หมายเลข ๓๐๖-๓๐๘ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๒ ในวันศุกร์ที่ ๑๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ เวลา ๑๓.๐๐-๑๗.๒๐ น.

ประชาธิปไตยนั้นจะต้องยอมรับความแตกต่างทั้งในเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี จุดยืนและความคิดเห็นทางการเมืองของคนในสังคม การรู้แพ้รู้ชนะ เปิดกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักปราชญ์ราชบัณฑิตและผู้มีประสบการณ์ เพื่อนำมาประมวลใช้ให้เป็นประโยชน์ในการทำงาน ที่สำคัญอะไรที่ตนไม่ชอบและไม่พอใจแต่ทราบเท่าที่ไม่กระทบต่อสิทธิของตน ก็ต้องยอมให้สิ่งนั้นปรากฏอยู่ เพราะเป็นสิทธิส่วนบุคคลภายใต้ระบบที่มีความเสมอภาค

๓. ภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การกระทำอันใดก็ตามต้องคำนึงถึงหลักการใหญ่ ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ความถูกต้องตามกฎหมาย (legality) ความชอบธรรมทางการเมือง (legitimacy) ความถูกต้องเหมาะสม (decency) ความน่าเชื่อถือ (credibility) ทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวจะทำให้งานที่รับผิดชอบอยู่นั้นประสบความสำเร็จ การมุ่งเน้นไปที่ตัวบทกฎหมายตามลายลักษณ์อักษรแต่เพียงอย่างเดียวเป็นสิ่งที่ไม่พอเพียง การกระทำอันใดที่ไม่เหมาะสมแม้จะถูกต้องตามกฎหมายก็จะขาดความชอบธรรมทางการเมือง อันจะส่งผลถึงความน่าเชื่อถือของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในที่สุด

๔. การบริหารบ้านเมืองจะต้องอิงหลักธรรมาภิบาล (good governance) ซึ่งได้แก่ ความชอบธรรมทางการเมือง (legitimacy) ความโปร่งใส (transparency) การมีส่วนร่วมของประชาชน (participation) ความรับผิดชอบเปิดให้ไต่เบี่ยงได้ (accountability) และควมมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (efficiency and effectiveness) ซึ่งหมายถึงการกระทำนั้นต้องส่งผลในทางบวกทั้งในแง่ผลได้ (output) และผลลัพธ์ (outcome)

๕. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (popular sovereignty) ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือระบบที่ประชาชนมีอำนาจอธิปไตย และมอบหมายให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งทำหน้าที่แทนตน การเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงออกถึงสิทธิและอำนาจของประชาชน ดังคำกล่าวที่ว่า เสียงของประชาชนคือเสียงของสวรรค์

๖. สิทธิเสรีภาพ (rights and freedom) เป็นหัวใจสำคัญของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารและข้าราชการประจำที่มีอำนาจตามกฎหมาย จะต้องยึดถือตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน เพราะถ้ามีการกระทำดังกล่าวก็เท่ากับละเมิดเจ้าของอำนาจอธิปไตย

๗. ความเสมอภาค (equality) ซึ่งความเสมอภาคหมายรวมถึงความเสมอภาคทางการเมือง และความเสมอภาคทางกฎหมาย (equality before the law) ความเสมอภาคภายใต้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยถือว่าทุกคนเสมอภาคเท่ากันหมด ไม่มีคนมีสิทธิลงคะแนนเสียงได้หนึ่งเสียง (one man one vote) การเลือกปฏิบัติด้วยเหตุผลอันใดก็ตามจึงถือว่าขัดต่อหลักการประชาธิปไตย

๘. ค่านิยมและจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย (the democratic ethos) ซึ่ง หมายถึงค่านิยมที่ได้รับการอบรมตั้งแต่ครอบครัว สถาบันการศึกษา และทางสังคม ให้มีความเชื่อและศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย มองคนอื่นด้วย

สายตาที่เสมอภาค ทั้งหมดนี้ถือได้ว่าเป็นการพัฒนาจิตวิญญาณประชาธิปไตย ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จของการพัฒนาและธำรงไว้ซึ่งระบบประชาธิปไตย

๙. ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยคือกรรมวิธี (means) เพื่อเป้าหมายทางการเมือง แต่ขณะเดียวกันระบบประชาธิปไตยก็เป็นเป้าหมายอันสูงส่ง (noble end) ในตัวเอง การมองว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นเฉพาะกรรมวิธี (means) จึงไม่ถูกต้อง ถึงแม้ว่า end คือ ผลประโยชน์จะตกต่อสังคมก็ตาม เพราะถ้าทำลายกระบวนการของความถูกต้อง แม้จะส่งผลในทางบวกต่อสังคม แต่ถ้ามีผลกระทบในทางลบต่อระบบก็จะเป็นการทำลายเป้าหมายอันสูงส่งของระบบประชาธิปไตย อันเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาอย่างยิ่ง ประชาธิปไตยจึงเป็นทั้งกรรมวิธี (means) และเป้าหมาย (end) ในตัวเอง ทั้งสองส่วนนี้ต้องไปด้วยกัน

๑๐. ผู้ดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติ บริหาร และศาลรัฐธรรมนูญ จะต้องตระหนักว่าตนเป็นผู้ซึ่งได้รับอาณัติจากประชาชน ดังนั้นผลประโยชน์สูงสุดจะต้องเป็นผลประโยชน์ที่เอื้ออำนวยต่อประชาชนโดยส่วนรวม การกระทำอันใดที่ขัดต่อผลประโยชน์ของประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย การนั้นย่อมไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นยังต้องมีความรู้สึกละอายใจที่ตนทำอยู่นั้นเป็นการประกอบภารกิจอันศักดิ์สิทธิ์ (sacred mission) หรือหน้าที่อันสูงส่ง (noblesse oblige) เพื่อประชาชน เพื่อประเทศชาติ

๑๑. ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งบริหารระดับสูงทั้งในนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ จำเป็นอย่างยิ่งต้องยึดถือหลักจริยธรรมทางการเมือง รวมตลอดทั้งมารยาททางการเมือง โดยจะต้องกระทำหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต คำนึงถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดต่อประชาชน ชาติ และบ้านเมือง เสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อส่วนรวม เพราะงานการเมืองเป็นงานอาสาสมัครที่ได้รับมอบหมายจากประชาชน

๑๒. ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูง ซึ่งสามารถนำประเทศชาติและสังคมไปสู่ความเจริญ หรือไปสู่ความเสียหายในด้านต่างๆ ทั้งในแง่การเมือง สังคม เศรษฐกิจ อุดมการณ์ ศรัทธาและความเชื่อในระบบ ฯลฯ ต้องเป็นบุคคลที่เปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติอันได้แก่ การมีอุดมการณ์ทางการเมือง (political ideology) การมีจริยธรรมทางการเมือง (political ethics) การมีความรู้ทางการเมือง (political knowledge) การมีประสาทสัมผัสทางการเมือง (political sense) และการเข้าใจอารมณ์ทางการเมือง (political mood) ของประชาชนอย่างถูกต้อง^{๒๖}

รูปแบบพื้นฐานของความไว้วางใจ คือ ความไว้วางใจบนพื้นฐานการป้องกัน เป็นรูปแบบของความไว้วางใจที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงในพฤติกรรมที่บุคคลทำในสิ่งที่พูดและมีการกระทำต่อกัน พื้นฐานที่สอง คือ ความไว้วางใจบนพื้นฐานจาก ความรู้ (knowledge-based trust) เป็นความไว้วางใจที่มีพื้นฐาน ในการคาดคะเนบุคคลอื่น รู้จักผู้อื่นดีเพียงพอ เพื่อที่จะรู้ถึงพฤติกรรมของผู้อื่น ความไว้วางใจที่มีรากฐานจาก ความรู้ขึ้นอยู่กับ การได้รับข้อมูลมากกว่าการลงโทษ และเป็น

^{๒๖} ภัทรชมน รัตนากร, “คุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://phatrasamon.blogspot.com/2009/08/blog-post_30.html [๒๕ มกราคม ๒๕๖๒].

การทำนายพฤติกรรมของบุคคลอื่นที่กระทำด้วยความจริงใจ และสุดท้าย คือ ความไว้วางใจบนพื้นฐานจากการวินิจฉัย (identification-based trust) เป็นความไว้วางใจที่มีความรู้สึกร่วมในอารมณ์กับความปรารถนาและความตั้งใจของผู้อื่นโดยกลุ่มคนต้องมีความเข้าใจอย่างมีประสิทธิภาพ มีข้อตกลงร่วมกัน การตระหนักร่วมกัน และเห็นคุณค่าซึ่งกันและกัน เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องของอารมณ์ระหว่างกัน^{๒๗} งานวิจัย Joseph and Winston ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงกับความไว้วางใจ ในผู้บังคับบัญชา และองค์การ พบว่า การรับรู้ถึงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้นำมีผลต่อความไว้วางใจในผู้บังคับ-บัญชาและองค์การ คือ การรับรู้ถึงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้นำมีความสัมพันธ์เชิงบวกและมีอำนาจพยากรณ์ความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชาและความไว้วางใจในองค์การ และปัจจัยคุณลักษณะที่นำไว้วางใจของผู้บังคับบัญชาส่งผลต่อความไว้วางใจในองค์การด้วย^{๒๘}

บุคลิกภาพทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมืองใน (Political socialization) วัยเด็กมีผลต่อการเข้าร่วมทางการเมืองโดยจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองมากขึ้น เช่น ความเชื่อ ทศนคติ วิถีชีวิต ระบบการเมือง เมื่อเด็กมีความสนใจทางการเมืองมากขึ้น ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกรู้สึกไว้วางใจในระบบการเมือง มีทัศนคติที่ดีต่อการเมือง^{๒๙} ให้การสนับสนุนต่อสถาบันการเมือง ติดตามเรื่องราวทางการเมืองตลอดจนกิจการและผลงานของรัฐบาล และมีความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมทางการเมือง ซึ่งหากเกิดขึ้นเป็นประจำก็จะพัฒนาไปสู่แบบแผนของวัฒนธรรมต่างกันเมืองได้ ในที่สุด งานของ Greenstein (1960) ซึ่งได้ศึกษา ทศนคติของเด็กที่มีต่อผู้นำการเมือง พบว่า เด็กอเมริกันมักจะเรียนรู้เกี่ยวกับตัวนักการเมืองมากกว่านโยบายของนักการเมือง เพราะเป็นผลธรรมชาติ เด็กจะสนใจบุคลิกภาพมากกว่าหลักการหรืออุดมการณ์ ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยดังกล่าว ส่วนในอินเดีย ข้อมูลจากการประชามติปี ๑๙๖๑, ๑๙๖๔ และ ๑๙๖๗ ชี้ให้เห็นว่าคนที่มีการศึกษาสูงขึ้นจะมีความสนใจในเรื่องการเมืองสูงขึ้น ถกเถียงเรื่องการเมืองบ่อยขึ้นและพยายามที่จะสร้างอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้มีอำนาจหน้าที่ของรัฐบาลระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติมากขึ้น^{๓๐}

จากการศึกษาพบว่า ความไว้วางใจทางการเมือง สามารถให้แรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น พฤติกรรมที่สื่อถึงการมีจริยธรรมของนักการเมือง เป็นความประพฤติที่ดีงามของนักการเมือง นักการเมือง ถือเป็นบุคคลสาธารณะ มีความรับผิดชอบมากกว่าปกติ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน ปากกับใจจะต้องตรงกัน นักการเมืองให้ประสบผลสำเร็จจึง

^{๒๗}Lewicki, R. J., McAllister, D. J., & Bies, R. J., "Trust and Distrust: New Relationships and Realities", *The Academy of Management Review*, Vol. 23 No. 3, (1998): 438-459.

^{๒๘}Knoll, D. L., "The Relative Importance of Ability, Benevolence, and Integrity in Predicting Supervisor, Subordinate, and Peer Trust", *Unpublished Master's Thesis*, (The University of Guelph, Guelph: Canada, 2007), pp. 11-12.

^{๒๙}พุทธอิสาน ชุมพล, *ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น*, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๙๑.

^{๓๐}Greenstein อังโน สิทธิพัฒน์ พุทธหุณ, *การต่อสู้ของมวลชนในสังคมไทย*, หน้า ๙๑.

คนส่วนใหญ่หรือไม่หรือเป็นเพียงแค่นโยบายชายฝั่ง มีผลประโยชน์ส่วนตนแอบแฝงเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนนิยมหรือเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงให้เพียงเท่านั้น ทำให้แต่ละพรรคมีการกำหนดนโยบายที่เป็นจุดขายเด่นๆ เพื่อให้ประชาชนได้ตัดสินใจเลือกคนของพรรคตน

นโยบายเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการทำงานของพรรค ที่เป็นรัฐบาลต้องสนใจที่จะกำหนดนโยบายที่ดีและให้มีการนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสร้างความอยู่ดีมีสุข ความเสมอภาค และความเป็นธรรมให้กับประชาชนและความเจริญให้แก่ประเทศนโยบายถือเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความสำเร็จและความล้มเหลวในการบริหารประเทศ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในสังคมโดยเฉพาะประชาชน เนื่องจากนโยบายของพรรคการเมืองเป็นสิ่งที่ต้องมีการเผยแพร่ออกสู่สาธารณชน ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสามารถตัดสินใจเลือกผู้สมัครหรือพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดได้ง่ายและสะดวกมากขึ้น^{๓๒} นักวิชาการด้านนโยบายศาสตร์ได้ให้ความหมายนโยบายสาธารณะไว้อย่างหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความสนใจและวัตถุประสงค์ นโยบายสาธารณะ เป็นแนวทางปฏิบัติของรัฐบาลซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์แน่นอนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง คือ เพื่อแก้ปัญหาในปัจจุบัน เพื่อป้องกันหรือหลีกเลี่ยงปัญหาในอนาคต และเพื่อก่อให้เกิดผลที่พึงปรารถนา รัฐบาลมีความจริงจังและจริงจังที่จะนำนโยบายไปปฏิบัติ และนโยบายอาจเป็นบวก หรือเป็นลบ หรืออาจเป็นการกระทำหรืองดเว้นการกระทำก็ได้^{๓๓}

มุมมองของนักธุรกิจ นักวิชาการ และนักการเมืองกับการจัดทำนโยบาย สาธารณะของพรรคการเมือง

สำหรับนโยบายสาธารณะของพรรคการเมืองในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีนักธุรกิจ นักวิชาการ ออกมาวิพากษ์ถึงนโยบายพรรคการเมืองด้วยความเห็นที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะนโยบายที่เป็นลักษณะโครงการประชานิยมถูกมองว่าเป็นการกล่าวถึงยุทธศาสตร์ การพัฒนาและมองผลประโยชน์ในช่วงระยะเวลาสั้น โดยมีการแสดงถึงมุมมองในเรื่อง ดังกล่าว ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ไม่เป็นนโยบายเฉพาะหน้า มีการวางเป้าหมายหรือทิศทาง กำหนดให้แน่ชัด เช่น เกษตรอาหาร หรืออุตสาหกรรม จะต้องมีการลงทุนโครงสร้าง จากนั้นเปิดให้มีการลงทุนสร้างแรงจูงใจเพื่อรองรับการแข่งขันในอนาคต ด้วยวิธีการผลิตแนวใหม่' ด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ นโยบายด้านเศรษฐกิจจะต้อง พูดยุทธศาสตร์นโยบายด้านสังคม และสิ่งแวดล้อมดูแลประชาชนยากจนในระยะยาว^{๓๔} นโยบายพรรคการเมืองต่างๆ ที่ออกมาใช้สำหรับหาเสียงเลือกตั้ง

^{๓๒} สนธิกาญจน์ เพื่อนสงคราม, “กรอบนโยบายสาธารณะที่ดีที่พรรคการเมืองของไทย ควรนำมาประกอบการจัดทำนโยบายการบริหารประเทศ”, รัฐสภาสาร, ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๑๑ (พฤศจิกายน, ๒๕๖๐): ๙.

^{๓๓} ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิพษ์, การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑), หน้า ๕.

^{๓๔} ดุสิต นนทะนาคร, ประธานสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย, นโยบายพรรคการเมือง: การหาเสียงเลือกตั้ง, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=๑๔๙๕ [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

เพียงเพื่อให้ได้รับเลือกตั้งเข้ามาบริหารประเทศ ทุกนโยบายที่พรรคการเมืองแต่ละพรรคประกาศ พรรคการเมืองแต่ละพรรคมีนโยบายสำหรับใช้หาเสียง เมื่อได้เข้าร่วมรัฐบาลแล้วต้องพยายามผลักดันนโยบายของพรรคตนให้เป็นนโยบายของรัฐบาล^{๓๕} นโยบายที่ใช้หาเสียงของพรรคการเมืองที่จะนำเสนอต่อประชาชน จะต้องแสดงที่มาของงบประมาณที่จะใช้^{๓๖} การกำหนดกรอบนโยบายหาเสียง ๔ ด้าน คือ ที่มางบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ ความคุ้มค่าและประโยชน์ และความเสี่ยง ทุกนโยบายที่จะใช้หาเสียง สำหรับพรรคการเมืองแล้ว ผ่านการคิดค้นจากประสบการณ์ จากความต้องการของประชาชน และบุคลากรที่เชี่ยวชาญ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนเคยทำงานลงพื้นที่มาก่อน จึงได้รับความไว้วางใจประชาชน^{๓๗} หลักการประชาธิปไตยให้อำนาจประชาชนในการประเมินตรวจสอบนโยบายพรรคการเมืองอยู่แล้ว ว่าเขาเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับนโยบายพรรคการเมืองนั้นๆ ถ้าไม่เห็นด้วยก็แสดงออกผ่านคะแนนเสียงการเลือกตั้งในการที่จะเลือกหรือไม่เลือกพรรคนั้นๆ และประชาชนจะเข้ามาตรวจสอบว่าพรรคการเมืองทำตามนโยบายนั้นหรือไม่ รัฐต้องทำให้ภาคประชาชนเข้มแข็ง มีพลังพอที่จะมาตรวจสอบ และต่อรองกับพรรคการเมือง^{๓๘} นโยบายมีความสมจริง หรือสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ นั่นสังคมก็ต้องร่วมกันตรวจสอบอีกครั้ง^{๓๙}

ดังนั้น นโยบายของพรรคการเมืองส่งผลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชน ถ้าหากพรรคการเมืองใดที่ได้รับการเลือกตั้งเข้าไปเป็นรัฐบาลและผลักดันให้นโยบายที่หาเสียงไว้เป็นนโยบายที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงก็สามารถสร้างความศรัทธาและประชาชนก็จะไว้วางใจ เช่น จะเห็นจากการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครในแต่ละครั้ง ประชาชนจะเทคะแนนให้แบบยกพรรค หรือการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น จังหวัดนนทบุรี นักการเมืองระดับท้องถิ่นคนที่เคยได้รับเลือกเมื่อเข้ามาทำงานบริหารท้องถิ่นแล้วประชาชนเห็นผลงาน ก็จะได้รับเลือกเข้ามาหลายสมัยติดต่อกันในปัจจุบันที่เป็นอยู่ บางท่านดำรงตำแหน่งทางการเมืองนานสามสิบกว่าปี เป็นต้น

^{๓๕}ชัยประนิน วิสุทธีผล นายกสมาคมโฆษณาแห่งประเทศไทย, **นโยบายพรรคการเมือง: การหาเสียงเลือกตั้ง**, (๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐), [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=๑๔๙๕ [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^{๓๖}ชูศักดิ์ ศิรินิล, หัวหน้าฝ่ายกฎหมายพรรคเพื่อไทย, **นโยบายพรรคการเมือง: การหาเสียงเลือกตั้ง**, (๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐), [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=๑๔๙๕ [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^{๓๗}นิพิฏฐ์ อินทรสมบัติ, รองหัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์, **นโยบายพรรคการเมือง: การหาเสียงเลือกตั้ง**, (๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐), [ออนไลน์], แหล่งที่มา:

http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=๑๔๙๕ [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^{๓๘}ยุทธพร อีสระชัย, รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, “เสียงสะท้อนองค์กรคุมพรรค”, **ข่าวสดออนไลน์**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://daily.khaosod.co.th/view_news.php?newsidsectionid=TURNd๐๕BPTO [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

^{๓๙}นิกร จ่านอง, “สมาชิกสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ตัวแทน พรรคชาติไทยพัฒนา ข่าแหละร่าง พ.ร.บ. พรรคการเมือง ส่อจำกัดสิทธิพรรคการเมือง”, (๒๘ กันยายน ๒๕๕๙), **คมชัดลึกออนไลน์**, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.komchadluek.net/news/politic/244087> [๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๓].

๓. ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการเมือง (Political communication)

การสื่อสารถือเป็นหัวใจสำคัญของการติดต่อสัมพันธ์ของมนุษย์ ในทางการเมืองการสื่อสารทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้และข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในระบบการเมืองหรือที่เรียกว่า การสื่อสารทางการเมือง^{๔๐} ทำให้เกิดการไหลเวียนของสารอันจะช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการต่างๆ ในทางการเมือง และสามารถตัดสินใจประเด็นทางการเมืองได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล นั่นคือ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สื่อมวลชน (Mass Media) จะเป็นตัวกระตุ้นและมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนได้อย่างมาก โดยหากมีการพัฒนาของสื่อมวลชนไปมากเท่าไร ก็ยิ่งจะทำให้บุคคลให้ความสนใจและเข้าร่วมทางการเมืองในระดับชาติมากขึ้นเท่านั้น^{๔๑} การที่คนรู้หนังสือมากขึ้นจะทำให้มีโอกาสรับทราบข่าวสารต่างๆ จากสื่อมวลชน อันจะช่วยกระตุ้นให้คนสนใจ และเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนาทางการเมืองและเศรษฐกิจตามไปด้วย ทำนองเดียวกับ Rogers ที่เห็นว่า หากคนมีความรู้หนังสือและเปิดรับสื่อมวลชนแล้ว จะทำให้บุคคลนั้นเป็นคนทันสมัย คือ สามารถเข้าใจบทบาทของผู้อื่นได้ มีความกล้าที่จะยอมรับนวัตกรรม มีความรู้ทางการเมืองมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และมีความหวังในด้านการศึกษาและอาชีพด้วย อิทธิพลของสื่อมวลชนดังกล่าวนี้ว่าเป็นแรงกระตุ้นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของรัฐบาลหรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง อันหมายความว่ารวมถึงการตอบสนองของระบบการเมืองอีกด้วย

การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง ทั้งนี้เพราะสถาบันการสื่อสารสามารถพัฒนากระบวนการของสถาบันทางการเมืองและระบบการเมืองก็พยายามขยายการศึกษาออกไป ได้พิสูจน์ให้เห็นว่าการสื่อสารเป็นรากฐานที่จำเป็นต่อการระดมมวลชนและการพัฒนาทางการเมืองอย่างแท้จริง

ในบรรดางานที่ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น อิทธิพลการสื่อสารจากปัจจัยด้านสื่อมวลชนต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดูจะได้รับความสนใจและมีการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ดังที่พบเห็นจากงานของ Pippa Norris ซึ่งศึกษาเรื่องผลกระทบของการสื่อสารทางการเมือง ในยุคประชาธิปไตยหลังอุตสาหกรรม พบว่า ในบริบทของการแข่งขันเลือกตั้งแล้ว การสื่อสารทางการเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ ข่าว โทรทัศน์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศ (Internet) จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง, ความไว้วางใจทางการเมือง และการระดมทางการเมือง โดยมีผลทำให้คนรู้สึกมี

^{๔๐}Deutch, Karl W., อังโน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, *การสื่อสารกับสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓), หน้า ๑๑๘-๑๒๔.

^{๔๑}Stoker, Gerry, "Introduction: Normative Theories of Local Government and Democracy", In *Rethinking Local Democracy*. edited by Desmond King and Gerry Stoker, (London: Macmillan, 1996), p. 212.

ประสิทธิภาพทางการเมืองสูงขึ้น และส่งผลเอื้อต่อการเข้าร่วมทางการเมืองให้มากขึ้นด้วย^{๔๒} การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนอเมริกันในเชิงพหุมิติเกี่ยวกับปัจจัยด้านสื่อมวลชน พบในลักษณะที่คล้ายกันว่า การกระจายเสียง, การช่วยอุดหนุนในการลงโฆษณา และการจัดให้มีเวทีสาธารณะปราศรัยตอบโต้กันระหว่างผู้เข้าแข่งขันทางโทรทัศน์โดยเฉพาะในช่วงของการเลือกตั้งมีอิทธิพลสำคัญต่อการตัดสินใจทางการเมืองในการเลือกผู้แทนของประชาชนมากกว่าปกติ

ทั้งนี้ ข้อมูลข่าวสาร^{๔๓} จะกระจายไปมากน้อยเพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับโครงสร้างทางการเมือง (Political structure) ในแต่ละบริบทด้วยว่าจะเปิดโอกาสหรือไม่ อันได้แก่ กฎระเบียบของสังคมนการเมืองหนึ่ง การได้มาซึ่งอำนาจของผู้นำการเมือง เช่น จากการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งหรือมีกลไกการเข้าร่วมตามวิถีทางประชาธิปไตยทางตรงหรือไม่ เป็นต้น เพราะโครงสร้างทางการเมืองย่อมเป็นตัวกำหนดช่องทางการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองและการสื่อสารทางการเมืองระหว่างตัวผู้นำกับประชาชน ซึ่งพบว่า การสนับสนุนของประชาชนจะสูงหากประชาธิปไตยมีลักษณะของการแข่งขันและพบว่า ผู้นำท้องถิ่นได้กลายเป็นตัวการสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเข้าร่วมทางการเมือง การเข้าไปดำเนินการกับโครงสร้างทางการเมือง และระเบียบวาระของชุมชน หรือที่ Robert A. Dahl ใช้คำว่า “ผู้ประกอบการทางการเมือง (Call political entrepreneur)”^{๔๔} Almond and Verba ได้แสดงให้เห็นว่าร้อยละ ๖๐ ของการเข้าร่วมทางการเมืองอันเกิดจากสภาพทางสังคมเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ นั่นคือ มีความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ที่จะต้องเข้ามีส่วนร่วมเพิ่มสูงขึ้น ได้รับข่าวสารมากขึ้นผลกระทบจากรัฐบาลต่อผลประโยชน์ของคนแต่ละคนซึ่งมองเห็นได้มีมากขึ้น ความรู้สึกที่ว่าตนมีความสำคัญทางการเมืองมีมากขึ้น ความสนใจการเมืองมีมากขึ้น ส่วนปัจจัยในด้านการเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์การทางการเมืองนั้นอาจจะนำไปสู่การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองที่เพิ่มสูงขึ้นโดยไม่ต้องอาศัยลักษณะหรือทัศนคติส่วนบุคคล เช่น สภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือในแง่ของประสิทธิภาพทางการเมือง หรือการได้รับข่าวสารทางการเมืองก็ได้^{๔๕}

จากการสำรวจงานวิจัยในประเด็นเรื่องการสื่อสารทางการเมืองของไทย พบว่าการเปิดรับสื่อมวลชน ประสบการณ์ทางการเมือง และการสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง และผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มจากการเข้าร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่มีระดับการสื่อสารต่ำกว่า โดยประชาชนในชนบทที่ได้รับข่าวสารจากการเปิดรับสื่อ

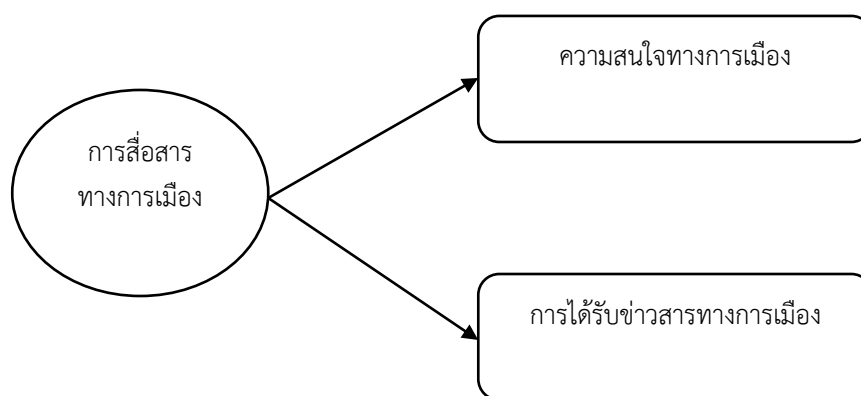
^{๔๒}Norris, Pippa, A Virtuous: The Impact of Political Communications in post-industrial Democracies. Paper for: The Annual Meeting of the Political Studies Association of the U.K., (London School of Economics and Politics Science, 2000), p. 56.

^{๔๓}Schramm, Nature of Communication between Humans, ZUrbana 3: University of Illinois, 1971), p. 23.

^{๔๔}Robert, A. Dahl, Political Opposition in Western Democratic, (New Haven: Yale University Press, 1966), pp. 196-197.

^{๔๕}Almond, Gabriel A. and Sidney Verba, The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation, (Boston: Little, Brown and Company., 1965), p. 97.

(mass media) ในระดับที่สูงกว่าการได้รับข่าวสารกันเองระหว่างบุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยความสำนึกของตนเอง สำหรับผู้ที่ได้รับข่าวสารจากตัวบุคคลมากกว่าการเปิดรับสื่อเองจะเข้าร่วมทางการเมืองในลักษณะของการถูกระดม อันเนื่องมาจากข่าวสารที่ได้รับจากสื่อจะทำให้บุคคลเกิด ความรู้ความเข้าใจมากขึ้นเกิดความสนใจมากขึ้น และทำให้เกิดการรวมกลุ่มกันมากขึ้น สามารถกล่าว ได้ว่า ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการเมืองมีอิทธิพลสำคัญต่อความไว้วางใจทางการเมือง สามารถสรุป ปัจจัยองค์ประกอบได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒.๑ ปัจจัยองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารทางการเมืองทั้งในความหมายเชิงกว้างและเชิงแคบ ในความหมายเชิงกว้าง การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กิจกรรมการสื่อสารที่มนุษย์ทำขึ้นหรือเกิดขึ้นนอกบ้านเรือนของตนเอง ยื่นข้อเรียกร้องระหว่าง ประเทศ หรือการกล่าวคำปราศรัยของนักการเมืองย่อมหมายถึง การสื่อสารทางการเมือง ส่วนในความหมายเชิงแคบ กล่าวคือ การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง กิจกรรม ใดๆ ของสถาบันเฉพาะ ซึ่งถูกจัดตั้งขึ้น เพื่อทำหน้าที่ในการกระจายข้อมูลข่าวสาร ความคิด และทัศนคติ อันเกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว การศึกษาเรื่องการสื่อสารทาง การเมือง มักจะมองการสื่อสารทางการเมือง โดยนัยแห่งความหมายแคบนี้ เช่น การศึกษาเรื่อง การรณรงค์หาเสียงในการเลือกตั้ง อาจเน้นในเรื่องการใช้โทรทัศน์ โปสเตอร์และการกล่าวคำปราศรัยของ พรรคและนักการเมือง เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารทาง การเมืองเป็นกระบวนการถ่ายทอด และการแพร่ของข่าวสารทางการเมือง อันเกี่ยวกับการเมืองระหว่างผู้มีตำแหน่งทางการเมืองกับ ประชาชน หรือระหว่างนักการเมืองกับสถาบันทางการเมืองที่ครอบคลุมการสื่อสาร ในทุกกิจกรรม ของมนุษย์ทางสังคมและการเมือง รวมทั้งเป็นการจัดระเบียบทางสังคม เพื่อให้คนในสังคม เกิดความ เข้าใจซึ่งกันและกันและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมการเมือง เช่น การเข้าร่วมทางการเมือง การเลือกตั้งทางการเมือง^{๔๖} การสื่อสารทางการเมืองไว้ว่า “เป็นการอภิปรายเกี่ยวกับการจัดสรร ทรัพยากรสาธารณะ (รายได้จากภาษี) อำนาจรัฐ (ใครเป็นผู้มอบอำนาจในการตรากฎหมายการ

^{๔๖}Pool, อ้างในเรื่องเดียวกัน.

ตัดสินใจในการใช้อำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหาร) การอนุญาตที่เป็นทางการ (รัฐจะให้ประโยชน์หรือลงโทษอย่างไร)^{๔๗}

๑. การสื่อสารทุกรูปของนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองในการบรรลุเป้าหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง

๒. การสื่อสารที่ส่งถึงนักการเมืองและผู้ที่เกี่ยวข้องทางการเมืองโดยผู้ที่ไม่ใช่ นักการเมือง เช่น ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และคอลัมนิสต์หนังสือพิมพ์

๓. การสื่อสารและกิจกรรมของบุคคลที่กล่าวมาข้างต้น ที่ปรากฏในการรายงานข่าวบทบรรณาธิการ และรูปแบบอื่นๆ ของสื่อในการกล่าวถึงการเมือง^{๔๘}

สรุปได้ว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นการสื่อสารของนักการเมืองถึงประชาชนที่ได้เลือกตนเข้ามา การที่ประชาชนเลือกเข้ามา มีความคาดหวังว่านักการเมืองท้องถิ่นที่ตนเลือกเข้ามานั้นสามารถสนองเจตนารมณ์ของตนเองและท้องถิ่น ในการสร้างประโยชน์ให้กับท้องถิ่นตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้ได้

การสื่อสารการเมือง เป็นเรื่องจำเป็นของนักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับประเทศที่สามารถสร้างกระแสให้ประชาชนเกิดความนิยมชมชอบและเห็นด้วยหรือคล้อยตามกับตนหรือไม่

นักวิชาการมองการสื่อสารทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทศนะและความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการพิเศษ ที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม การเมืองทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมการเมือง และการสื่อสารทางการเมืองยังเป็นกิจกรรมที่แพร่หลายทั่วไป^{๔๙} และการสื่อสารทางการเมืองคือ กิจกรรมที่เผยแพร่ทั่วไป อันเป็นการทำหน้าที่ทั้งหลายดำเนินอยู่ในระบบการเมือง กระบวนการ สังคมประกิต การสร้างโครงข่ายผลประโยชน์ การประสานผลประโยชน์ การสร้างกฎ การประยุกต์ใช้กฎและการปรับเปลี่ยนกฎ ล้วนดำเนินไปโดยอาศัยการสื่อสารเป็นเครื่องมือ^{๕๐} เป็นการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองจากส่วนหนึ่งของระบบการเมือง ไปยังอีกส่วนหนึ่งของระบบการเมือง และเป็นการถ่ายทอดระหว่างระบบ

^{๔๗}McNair, B., *An Introduction to Political Communication*, (2nd ed.), (New York, NY: Routledge, 2003), pp. 3-4.

^{๔๘}อลงกรณ์ อรรคแสง, “พัฒนาทางการสื่อสารการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๕๓”, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๗.

^{๔๙}Agree, W. K., Ault P. H., & Emery, E. *Introduction to Mass Communication*, (New York, NY: Harper & Row, 1976), p. 4.

^{๕๐}Almond, G. A., & Coleman, J. S. (1960). *The Politics of the Developing Area*. Princeton: Princeton University Press, อ้างใน สุภาภรณ์ ดิ่งอินทร์, *กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๕.

สังคมกับระบบการเมือง^{๕๑} และการสื่อสารทางการเมืองมีลักษณะเป็นระบบของการแพร่ข่าวสารทางการเมืองไปยังสมาชิกของเมือง ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองเป็นแบบแผนหรือกระบวนการแพร่ข่าวสารทางการเมืองระหว่างสมาชิกกับหน่วยต่าง ๆ ในระบบการเมือง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองมีบทบาทเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ และขณะเดียวกันก็เป็นกระบวนการในการนำเอาข้อเรียกร้องและความต้องการของประชาชนไปสู่รัฐบาลที่จะทำให้การกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐบาลสอดคล้องและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้น^{๕๒}

การวิจัยความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง ผู้วิจัยเห็นว่าในยุคปัจจุบันการสื่อสารมีความสำคัญต่อการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน การสื่อสารทางการเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ ข่าว โทรทัศน์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศ (Internet) จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง, ความไว้วางใจทางการเมือง และการระดมทางการเมือง นักการเมืองก็จะเผยแพร่ผลงานเพื่อให้ประชาชนรับทราบว่าตนเองได้ทำอะไรเพื่อประชาชนบ้าง และประชาชนเองก็สามารถให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนได้ การสื่อสารจะเป็นตัวกระตุ้นและมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน การรับทราบข่าวสารต่างๆ จากสื่อมวลชน ทำให้เกิดการไหลเวียนของสารอันจะช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการต่างๆ ในทางการเมือง และสามารถตัดสินใจประเด็นทางการเมืองได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล นั่นคือ สามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของการพัฒนาทางการเมือง

๔. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)

บทบาทของสมาชิกสภาเทศบาลในการประสานแผน สมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่จะช่วยเหลือฝ่ายบริหารในด้านการประสานนโยบายระหว่างฝ่ายบริหารและภาคประชาชน ดังนั้นการที่สมาชิกสภาเทศบาลบางคนดำรงตำแหน่งควบคู่ทั้งประธานชุมชนและสมาชิกสภาเทศบาลย่อมส่งผลดีในด้านการประสานนโยบายระหว่างชุมชนกับฝ่ายบริหาร ทั้งนี้เพื่อให้โครงการบางส่วนที่ฝ่ายบริหารกำหนดเป็นไปตามความต้องการของชาวบ้าน อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่า สมาชิกสภาเทศบาลส่วนใหญ่จะเน้นการประสานโครงการเฉพาะโครงการในงบลงทุนซึ่งส่วนใหญ่เป็นโครงการ ประเภทโครงสร้างพื้นฐาน อีกทั้งสำนักงาน ก.พ. ยังได้ศึกษาและทำการสรุปเปรียบเทียบนักวิชาการต่างประเทศที่สนใจศึกษาเรื่องความไว้วางใจของประชาชนพบว่า “ผลการศึกษาจากงานวิจัยหลายชิ้นสรุปว่ารัฐบาลท้องถิ่นมักได้รับความไว้วางใจจากประชาชนสูงกว่ารัฐบาลกลางอันเนื่องมาจากความ

^{๕๑}Rush, M., & Althoff, P. (1971). *An Introduction to Political Sociology*, อ้างใน สุภาภรณ์ ตั้งอินทร์, กลยุทธ์การสื่อสารของสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) ที่เคยดำรงตำแหน่งกำนัน, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๑๔.

^{๕๒}Shaffee, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๖.

ใกล้ชิดกับประชาชน รวมทั้งข้อค้นพบจากงานวิจัยของ เอเชียัน บารอมิเตอร์ (Asian Barometer) พบว่าความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อการปกครองท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓ ส่วนความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลส่วนกลางอยู่ในระดับมาก เช่นกัน แต่คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๐ เท่านั้น ถือได้ว่าประชาชนให้ความไว้วางใจต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสัดส่วนที่สูงกว่ารัฐบาลกลาง^{๕๓}

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นสถาบันการเมืองท้องถิ่นที่มีอำนาจในการปกครองตนเอง มีอิสระในการบริหารงานภายใต้รัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในท้องถิ่น กล่าวคือ ๑) อบต. เป็นหน่วยงานหลัก ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสาธารณูปโภคระดับท้องถิ่น ๒) อบต. มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ มาจากส่วนกลาง และ ๓) อบต. มีการส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบต. มีการพิจารณาริเริ่ม โครงการทั้งในและนอกเขตพื้นที่ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิต คุณภาพสิ่งแวดล้อมหรือ สุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่

ดังนั้นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จึงเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความสำคัญ ยิ่งในการจัดสรรผลประโยชน์และบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งถือได้ว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นกลไกเชิงสถาบันของรัฐที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมทางตรง ในการเรียกร้องและให้การสนับสนุนทางการเมือง รวมทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ยังเป็น สถาบันที่ประชาชนสามารถฝากความหวังว่าองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) นั้นจะสามารถทำ ภารกิจที่รัฐธรรมนูญมอบหมายให้ไปดำเนินการให้บริการสาธารณะได้อย่างเที่ยงธรรมและมี ประสิทธิภาพตามศักยภาพของท้องถิ่นที่พึงจะมีและเอื้ออำนวยให้ นอกจากนี้ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเข้า มาทำหน้าที่เป็น สภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงคณะผู้บริหาร ฝ่ายบริหารขององค์การบริหาร ส่วนตำบลจะต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนว่าจะสามารถทำงานตอบสนองต่อความต้องการ ของประชาชนได้เป็นอย่างดี^{๕๔}

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีความเข้มแข็ง และมีการบริหารจัดการที่ดีเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไป คณะกรรมการการกระจาย อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกถ.) จึงมีมติให้จัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นรางวัลสำหรับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อจูงใจให้องค์กรปกครอง

^{๕๓}Bandura, A., **Social Learning Theory**. Englewood Cliffs, (N.J: Prentice-Hall, 1977), 115.

^{๕๔}ชิตพล กาญจนกิจ, “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมือง ท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล”, **รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต**, (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย : คณะ รัฐศาสตร์, ๒๕๔๕), หน้า ๖.

ส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนาระบบการบริหารจัดการของตนเอง พัฒนารอบแนวคิดและวิสัยทัศน์ของผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งมีการพัฒนาเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีโดยมอบหมายให้คณะอนุกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อใช้เป็นรางวัล สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งคณะอนุกรรมการฯ ได้ใช้บทบัญญัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นกรอบแนวทางในการกำหนดเกณฑ์การประเมิน และกำหนดให้มีคณะกรรมการระดับจังหวัด ที่มีผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ตรวจสอบ และประเมินองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเบื้องต้น และมีคณะกรรมการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากส่วนกลางที่มีคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่งตั้ง ทำหน้าที่ออกตรวจสอบและคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่แล้วรายงานผลการคัดเลือกต่อคณะอนุกรรมการฯ และคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๕๕}

การดำเนินงานดังกล่าวคณะอนุกรรมการฯ ได้ดำเนินการพัฒนาหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละปีเพื่อแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องที่พบและพัฒนาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ซึ่งผลการดำเนินงานคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีในหลายปีที่ผ่านมา ได้ส่งผลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภทตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อการบริหารองค์การให้เกิดการบริหารจัดการที่ดีมีการแข่งขันเพื่อพัฒนาระบบการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน และพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง รวมทั้งมีความคิดริเริ่มในการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในรูปแบบใหม่ที่หลากหลาย

รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีเริ่มต้นตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกมาจากการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความประสงค์จะรับเงินรางวัล ทำการประเมินผลการบริหารจัดการของตนเองและทำการส่งแบบประเมินตนเองเพื่อสมัครเข้ารับการคัดเลือกจากคณะอนุกรรมการฯ หากคณะอนุกรรมการฯ พิจารณาเห็นสมควรก็จะกำหนดให้มีการสนับสนุนเงินอุดหนุนตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามวงเงินที่สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (สกถ.) กำหนด^{๕๖}

ประเด็นสำคัญ คือ ฝ่ายการเมืองในเทศบาลมีหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาโครงการ โดยพิจารณาโครงการที่ทำเป็นประจำ ซึ่งงบประมาณจำนวนหนึ่งจะถูกแบ่งให้โครงการของนายกเทศมนตรี และปลัดเทศบาล ก่อนที่จะพิจารณาโครงการที่มาจากความต้องการของชุมชน

^{๕๕}โกวิท พวงงาม และคณะ, การปกครองท้องถิ่นไทย (หลักการและมิติใหม่ในอนาคต), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๓๒.

^{๕๖}โกวิท พวงงาม, “ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, สยามรัฐ, (๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๐), [ออนไลน์], แหล่งที่มา. <http://www.anticorruption.in.th/2016/th/detail/643/4/> [๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒].

แสดงให้เห็นว่าแท้ที่จริงในการตัดสินใจพิจารณาอนุมัติ โครงการฝ่ายบริหารมีบทบาทสำคัญ โดยมีกลุ่มข้าราชการประจำ ช่วยเหลือด้านเอกสารและข้อมูล เช่น หากชุมชนหรือสมาชิกสภาเทศบาลเสนอโครงการใด ฝ่ายบริหารจะพิจารณาถึงความเป็นไปได้ในด้านพื้นที่กฎระเบียบ และความจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งส่วนใหญ่ประเด็นดังกล่าวคือเหตุผลที่ฝ่ายบริหารชี้แจงกับฝ่ายสภาหรือประชาชนหากไม่ตัดสินใจเลือกโครงการ

อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลโดยแบ่งตามประเภทของเทศบาล ได้แก่ เทศบาลตำบล จะมีภารกิจหน้าที่ (ตามมาตรา ๕๐) ดังเช่น รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอย เป็นต้น เทศบาลเมืองมีภารกิจหน้าที่ (ตามมาตรา ๕๐ และภารกิจเพิ่มเติมในมาตรา ๕๓) ดังเช่น การจัดให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา การจัดให้มีโรงฆ่าสัตว์ การจัดให้มีและบำรุงสวนสาธารณะ การดำเนินกิจการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น เป็นต้น และเทศบาลนครมีภารกิจหน้าที่ (ตามมาตรา ๕๐ มาตรา ๕๓ และภารกิจเพิ่มเติมในมาตรา ๕๖) ดังเช่น การจัดให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก การวางผังเมือง และการควบคุมการก่อสร้าง การส่งเสริมกิจการการท่องเที่ยว เป็นต้น จากภารกิจหน้าที่ของเทศบาลที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้เกิดการลดหลั่นของภารกิจหน้าที่รับผิดชอบจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดเรียงลำดับจากเทศบาลนคร เทศบาลเมืองและเทศบาลตำบล โดยเทศบาลนครเป็นประเภทของเทศบาลที่มีภารกิจครอบคลุมทุกภารกิจของเทศบาลทุกประเภท แต่ภารกิจต่างๆ ของเทศบาลก็มีข้อจำกัดเช่นกัน ในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ภารกิจบางอย่างในขอบเขตความรับผิดชอบของเทศบาลมีหน่วยงานอื่นรับผิดชอบแล้ว เทศบาลจึงจะไม่ต้องทำหน้าที่ตามภารกิจดังกล่าว^{๕๗}

โครงสร้างของเทศบาลทุกประเภท ภายหลังประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๖ มีรูปแบบเดียวกันทั้งหมด โดยแบ่งออกได้เป็น ๒ ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาเทศบาล ฝ่ายบริหารของเทศบาลมีผู้ดำรงตำแหน่งสูงสุด คือ นายกเทศมนตรี ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรง การดำรงอยู่ของนายกเทศมนตรีไม่ขึ้นกับสภาเทศบาล เพราะนายกเทศมนตรีไม่ได้เป็นสมาชิกสภาเทศบาล และเช่นเดียวกันรองนายกเทศมนตรีซึ่งมาจากการแต่งตั้งของนายกเทศมนตรีก็ได้เป็นสมาชิกเทศบาล จึงทำให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาเทศบาลแยกขาดออกจากกันอย่างชัดเจน แตกต่างจากในอดีตที่ฝ่ายบริหารอยู่ในรูปแบบคณะเทศมนตรี ซึ่งทำให้ทั้งสองฝ่ายสัมพันธ์กันเนื่องจากฝ่ายบริหารจะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลด้วย^{๕๘} ขณะที่ฝ่ายสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในเขตเทศบาล จะมีหน้าที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ประการแรก การสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน ประการที่สอง การออกเทศบัญญัติในฐานะที่สภาเทศบาลเป็นองค์กรทางด้านนิติบัญญัติ

^{๕๗}มรุต วันทนกร, สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทยหมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เทศบาล, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗), หน้า ๓๘-๓๙.

^{๕๘}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๘-๒๙.

ของเทศบาล จึงต้องทำหน้าที่พิจารณา กลั่นกรอง และอนุมัติกฎหมายต่างๆ และประการสุดท้าย การตรวจสอบถ่วงดุลฝ่ายบริหาร สถาปนาเทศบาลสามารถทำได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการตั้งกระทู้ถามฝ่ายบริหาร การตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญของสภาเทศบาลตรวจสอบการทำงาน และการเสนอ เพื่อให้มีการออกเสียงประชามติในเขตเทศบาล^{๕๙}

นโยบาย ๔ ปี พัฒนานครปากเกร็ด

นโยบายในการบริหารงานและพัฒนาเทศบาลนครปากเกร็ด สำหรับช่วงระยะเวลา ๔ ปี นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เพื่อดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลภายใต้ระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง โดยยึดถือนโยบายของรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔) กรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนนทบุรี และยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดนนทบุรี เป็นหลักในการกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่ รวมทั้ง ความต้องการในการพัฒนาทุกๆ ด้าน โดยมุ่งเน้นการสานต่อภารกิจที่ได้ดำเนินการไว้ให้ต่อเนื่อง และพร้อมที่จะพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะผู้บริหารจึงได้กำหนดแนวนโยบายในการพัฒานครปากเกร็ด ควบคู่ไปกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างสมดุล โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นครปากเกร็ดเป็นนครแห่งความสุขสำหรับการอยู่อาศัย มีสภาพแวดล้อมที่สะอาดและปลอดภัยจากมลพิษ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีแหล่งการศึกษาที่ได้มาตรฐาน รักษาประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่นอันดีงาม โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เข้มแข็งและการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้บริหาร จึงได้กำหนดนโยบายในการบริหารไว้ ๗ ด้าน คือ

๑. นโยบายเร่งด่วน
๒. นโยบายการปรับปรุงฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมเมือง
๓. นโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต
๔. นโยบายการศึกษา ประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
๕. นโยบายพัฒนาระบบการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน
๖. นโยบายการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน
๗. นโยบายการบริหารจัดการที่ดี

โดยมีแนวทางในการพัฒนาตามนโยบายแต่ละด้าน ดังนี้

๑. นโยบายเร่งด่วน เพื่อตอบสนองนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล ได้แก่ การจัดหาทุนสถาบันพระมหากษัตริย์ การส่งเสริมความเข้าใจในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนจากสาธารณสุข การสร้างความเข้มแข็งของ

^{๕๙}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๑-๓๕.

ชุมชนตามขนาดของประชากร การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการป้องกันปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

๒. นโยบายปรับปรุงพื้นที่ปูสิ่งแวดลอมเมือง เพื่อพัฒนานครปากเกร็ดให้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยชั้นนำ ที่มีสภาพแวดล้อมที่สะอาด สดใส และปลอดภัยจากมลพิษ โดยเร่งรัดการพัฒนาระบบป้องกันน้ำท่วมพื้นที่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา การก่อสร้างเขื่อนกันน้ำเซาะและป้องกันการพังทลายของตลิ่ง ปรับปรุงระบบระบายน้ำในชุมชนที่ประสบปัญหาน้ำท่วมขัง แก้ไขปัญหาน้ำเน่าเสีย โดยส่งเสริมความร่วมมือของชุมชนในการดูแลรักษาคลองสาธารณะ ผลักดันโครงการบำบัดน้ำเสียรวมในพื้นที่ตำบลบ้านใหม่ เพื่อให้เป็นพื้นที่นำร่องในการพัฒนาคุณภาพน้ำใช้แล้วก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ ด้านการปรับปรุงภูมิทัศน์เมือง สร้างบรรยากาศ สะอาด สดใส ลดภาวะโลกร้อน พัฒนาสวนสมเด็จพระศรีนครินทร์นทบุรี สวนสาธารณะ และพื้นที่สีเขียวบริเวณถนนแจ้งวัฒนะ ถนนศรีสมาน และทำน้ำปากเกร็ดอย่างต่อเนื่อง ให้ประชาชนมีสถานที่พักผ่อนและออกกำลังกาย การปรับปรุงระบบการจัดเก็บขยะให้มีประสิทธิภาพ ลดปริมาณขยะตกค้างในชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาโดยการคัดแยกขยะ และการจัดการขยะอันตรายอย่างถูกวิธี

๓. นโยบายการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต เพื่อยกระดับให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งด้านการสาธารณสุข สวัสดิการสังคม รวมทั้ง ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยการส่งเสริมความรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัย จัดบริการส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคเชิงรุกในชุมชน และโรงเรียนอย่างทั่วถึง พัฒนาศักยภาพในการปฏิบัติงานด้านการสาธารณสุข สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนหลักประกันสุขภาพ เร่งรัดการก่อสร้างและดำเนินงานสำนักงานควบคุมสัตว์จรจัด ส่งเสริมการดูแลอนามัยสิ่งแวดล้อม และพัฒนาตลาดสะอาดปลอดภัย การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน จัดทำฐานข้อมูลเฉพาะกลุ่มเพื่อพัฒนาบริการ เตรียมความพร้อมผู้สูงอายุผู้พิการ เร่งรัดการบริการสวัสดิการเบี้ยยังชีพและหลักประกันรายได้ ผู้สูงอายุให้บริการและส่งเสริมความรู้ในการดูแลสุขภาพเฉพาะกลุ่ม และการให้ความรู้ด้านสวัสดิการสังคม ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยพัฒนาระบบปฏิบัติการให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และเหมาะสมกับพื้นที่ จัดให้มีรถยนต์ดับเพลิงสำหรับอาคารสูง ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในชุมชน

๔. นโยบายการศึกษา ประเพณีวัฒนธรรม และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อให้นครปากเกร็ดเป็นแหล่งการศึกษาชั้นดีสำหรับเยาวชนปากเกร็ด โดยการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาของสถานศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดเทศบาลนครปากเกร็ด รวมทั้ง ให้การสนับสนุนงบประมาณสถานศึกษาที่สังกัดหน่วยงานอื่น ส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม เสริมสร้างพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียนที่หลากหลายและเหมาะสมตามวัย ด้านการอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม โดยให้ความสำคัญต่อการจัดงานประเพณีประจำชาติ และท้องถิ่น รวมทั้ง งานเฉลิมฉลองในโอกาสสำคัญของสถาบันชาติและพระมหากษัตริย์ โดยเน้นการ

แสดง ศิลปวัฒนธรรมไทย-มอญ ให้เยาวชนได้อนุรักษ์และเรียนรู้ควบคู่กับการส่งเสริมการแสดง ศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย ตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

ด้านการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยให้ความร่วมมือกับกลุ่มผู้ค้า และชุมชนบริเวณตลาด เก้าริมน้ำในการฟื้นฟูและอนุรักษ์วิถีการดำเนินชีวิตของชุมชนดั้งเดิม รวมทั้ง การพัฒนาพื้นที่บริเวณ ทำน้ำปากเกร็ดให้สวยงาม และเป็นเส้นทางสัญจรของนักท่องเที่ยว สนับสนุนวัดที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำในการปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติกิจทางศาสนาและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทำบุญ ไหว้พระ

๕. นโยบายพัฒนาระบบการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อพัฒนาและ บำรุงรักษาเส้นทางคมนาคมในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงโครงข่ายการคมนาคม ระหว่างนคร ปากเกร็ดกับกรุงเทพมหานครและท้องถิ่นใกล้เคียง ปรับปรุงถนนสาธารณะให้เป็นถนน ค.ส.ล. พร้อม วางระบบระบายน้ำ ปรับปรุงสะพาน ทางเดินเท้า สะพานทางเดินเท้าในชุมชน จัดให้มีอุปกรณ์ด้านการจราจร เครื่องหมายบอกเส้นทางหลักและเส้นทางลัดและสัญลักษณ์แจ้งสถานที่สำคัญอย่างชัดเจน รวมทั้ง การติดตั้งกล้อง วงจรปิดบริเวณทางแยกและจุดเสี่ยงต่างๆ

๖. นโยบายการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้ ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครองท้องถิ่น โดยการ รณรงค์ให้ประชาชนได้เห็นความสำคัญของการใช้สิทธิในการเลือกตั้งทุกระดับ และการมีส่วนร่วม พัฒนาท้องถิ่นร่วมกับเทศบาล โดยบูรณาการแผนงาน/โครงการพัฒนาในด้านต่างๆ ของชุมชน ร่วมกับ แผนพัฒนาเทศบาล สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมอันเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่นและ ประชาชนในชุมชน เสริมสร้างองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน การสร้างความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจให้แก่ชุมชน ภายใต้แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้โดย สนับสนุนการดำเนินงานของกองทุนชุมชนเมือง กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีส่งเสริมการฝึกอบรมอาชีพ และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้แก่กลุ่มอาชีพ กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน

๗. นโยบายการบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้ส่วนราชการในสังกัดสามารถดำเนินงานตาม นโยบายและจัดบริการสาธารณะ ให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถูกต้อง รวดเร็ว ทั่วถึง โปร่งใส และคุ้มค่า โดยมีการวางแผนพัฒนาและการจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาการ บริการทุกด้านอย่างต่อเนื่อง อาทิ การบริการด้านทะเบียนราษฎรและบัตรประจำตัวประชาชนเชิงรุก สู่ชุมชน การพัฒนาระบบ Call Center เชื่อมโยงการบริการข้อมูลข่าวสาร และการร้องเรียนร้องทุกข์ การปรับปรุงฐานข้อมูลด้านต่างๆ เช่น ข้อมูลแผนที่ภาษีเพื่อพัฒนาการจัดเก็บรายได้ข้อมูล ด้านการ ช่างและผังเมือง ข้อมูลด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ในด้านการพัฒนาประสิทธิภาพ ในการบริหารงานและการปฏิบัติงาน โดยส่งเสริมการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการพัฒนา

องค์ความรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารและพนักงานทุกระดับ รวมทั้งการสัมมนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำ^{๖๐}

๑. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในระดับองค์กร) มีอยู่ด้วยกัน ๗ ประการ ได้แก่

๑) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีการทำการวิเคราะห์หาจุดอ่อนจุดแข็ง (SWOT Analysis) ขององค์กร โดยการระดมความคิดเห็นจากบุคลากรในองค์กร เพื่อให้บุคลากรในองค์กรมีทิศทางในการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน โดยการวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้นและเสนอแนะแนวทางแก้ไขร่วมกัน ทั้งนี้ได้คำนึงถึงสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สภาพแวดล้อม และวัฒนธรรมในการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์ นอกจากนั้นแล้วยังต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์และเป้าหมายของการดำเนินงานของจังหวัด เพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับที่สูงกว่า

๒) การสร้างความรู้ ความเข้าใจและถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่บุคลากรในองค์กร ผู้บริหารขององค์กรทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยผู้บริหารได้นำเอาพื้นฐานความรู้และประสบการณ์เชิงธุรกิจมาประยุกต์ใช้กับการบริหารองค์กร รวมทั้งมีแนวความคิดในเรื่องการกระจายอำนาจการปกครองท้องถิ่นที่เป็นอิสระมุ่งสู่การรับใช้ประชาชนมาถ่ายทอดความรู้และมุมมองให้แก่บุคลากรในองค์กร เพื่อให้ทุกคนมีความรู้และมุมมองในการดำเนินงานเปิดกว้างและไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานให้แก่บุคลากร

๓) การส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกัน มีการส่งเสริมการทำงานอย่างบูรณาการ โดยการทำงานร่วมกันระหว่างกอง/ฝ่ายต่างๆ หรือส่งเสริมการทำงานเป็นทีม มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานสูงสุด เช่น ในการจัดเก็บภาษีอากร กองคลัง ต้องประสานงานให้ช่วยพัฒนาชุมชนกองส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่ทำงานในพื้นที่ช่วยจัดเก็บภาษีให้ หรือประสานงานให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ประสานงานอำเภอจัดเก็บภาษีให้ นอกจากนี้ยังต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างนักการเมือง ข้าราชการและประชาชน และทำงานเป็นทีมจากหน่วยงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเพิ่มศักยภาพการทำงาน

๔) ลักษณะผู้บริหารมีภาวะความเป็นผู้นำ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีลักษณะความเป็นผู้นำสูง มีความรู้ความสามารถ กล้าคิด กล้าเปลี่ยนแปลง กล้ารับผิดชอบในการตัดสินใจในการดำเนินงาน มีความมุ่งมั่นในการทำงาน กระตือรือร้น ใฝ่เรียนรู้ คิดเร็ว ทำเร็ว และมีความคิดริเริ่มในโครงการใหม่ๆ หรือนวัตกรรมเสมอ โดยนำความรู้และประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนั้นผู้บริหารยังต้องมีทัศนคติที่เปิดกว้าง รับรู้

^{๖๐}วิชัย บรรดาศักดิ์, คำแถลงนโยบายของนายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด นายวิชัย บรรดาศักดิ์ แถลงต่อสภาเทศบาลนครปากเกร็ด วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๕, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.pakkretcity.com> [๒๕ มกราคม ๒๕๖๒].

รับฟังสิ่งใหม่อยู่ตลอดเวลายอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความเสียสละ และอุทิศตนในการทำงาน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

๕) บุคลากรในองค์กรมีความรู้ความสามารถและมีความรับผิดชอบ ต้องมีการส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรได้เข้ารับการอบรมและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้บุคลากรสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาพัฒนาการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้บุคลากรในระดับปฏิบัติงานต้องมีความรอบรู้ มีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีความรับผิดชอบสูง และอุทิศตน พยายามทำงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งบุคลากรยังต้องมีความคล่องตัวในการยอมรับกับการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ร่วมกัน

๖) การบริหารงานที่มีความคล่องตัว ส่งเสริมให้องค์กรมีการบริหารงานที่มีความคล่องตัว โดยการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อลดขั้นตอนในการทำงานให้สั้นลง ทั้งนี้ผู้บริหารจะเป็นผู้กำหนดนโยบายหรือทิศทางการทำงาน ในขณะที่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องนำแผนและนโยบายลงสู่การปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร หากผู้ปฏิบัติงานมีปัญหาอุปสรรคในการทำงานจะร่วมกันแก้ไขปัญหาระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน โดยมีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานเป็นประจำ

๗) การรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก ในการพัฒนาการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปิดรับฟังความคิดเห็นจากภายนอก ได้แก่ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญเฉพาะด้าน เพื่อช่วยในการเสริมสร้างความรู้ความสามารถให้แก่บุคลากรภายในองค์กรและเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานและโครงการ เช่น การตั้งสภาที่ปรึกษา รวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารงานและเสนอโครงการตรงตามความต้องการของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเกิดความพึงพอใจมากที่สุด นอกจากนี้ยังเป็นการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและบุคคลภายนอก เช่น การจัดตั้งสถาบันพัฒนาผู้นำท้องถิ่น โดยมีวิทยากรและผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความรู้และร่วมมือในการดำเนินโครงการ รวมทั้งการศึกษาดูงานหรือโครงการที่ดีและประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับองค์กรของตน

๒. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ในระดับโครงการ)

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอยู่ด้วยกัน ๕ ประการ ได้แก่

๑) การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โครงการที่ประสบความสำเร็จจะต้องเป็นโครงการที่ได้รับความสนใจและความร่วมมือจากประชาชน การที่จะทำให้ประชาชนสนใจและร่วมมือได้ ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดและดำเนินโครงการ เพื่อให้ได้โครงการที่ประชาชนต้องการและพึงพอใจมากที่สุด ดังนั้นก่อนที่จะเริ่มโครงการใดผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานจะต้องสอบถามและรับฟังความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชน เช่น โครงการ

เสริมสร้างสุขภาพดีถ้วนหน้า โครงการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต และโครงการส่งเสริมสนับสนุน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นต้น

๒) การร่วมมือกันทำงานอย่างใกล้ชิดระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน ในการดำเนินโครงการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการ หรือให้ประชาชน จัดทำโครงการเพื่อของบประมาณอุดหนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระยะเริ่มแรกประชาชน อาจจะยังไม่มีความรู้ความสามารถในการนำเสนอโครงการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้อง มอบหมายเจ้าหน้าที่ให้เป็นผู้รับผิดชอบในการเป็นที่เลี้ยงเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในการเขียน โครงการที่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ นอกจากนั้นยังต้องทำหน้าที่ประสานงาน เสนอแนะ และอำนวยความสะดวกในการดำเนินโครงการให้แก่ประชาชน เช่น การติดต่อวิทยากรมาให้ความรู้ แก่ประชาชน และการสนับสนุนให้ชุมชนหันมาช่วยเหลือและร่วมมือกันมากขึ้น เป็นต้น

๓) การแปลงวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ในการ ขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของหน่วยงานเพื่อนำมาสู่การปฏิบัติเป็นสิ่งสำคัญและ จำเป็น โดยการจัดทำและดำเนินโครงการให้เป็นรูปธรรม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่นอย่าง ต่อเนื่องและยั่งยืน และการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ ทั้งนี้ในการดำเนิน โครงการใดใดจะต้องคำนึงถึงการบรรลุวิสัยทัศน์ นโยบาย ยุทธศาสตร์และเป้าหมายของ องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดไว้ ซึ่งจะต้องสอดคล้องไปในทิศทางเดียว ดังนั้น การถ่ายทอดวิสัยทัศน์ ขององค์กรและนโยบายของผู้บริหารให้แก่บุคลากรผู้ดำเนินงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้โครงการ ประสบความสำเร็จประการหนึ่ง

๔) การติดตามและประเมินผลโครงการ ในการดำเนินโครงการจะต้องมีการติดตามและ ประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงการทำงาน และเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงความต้องการและความพึงพอใจของประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งจะ ช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบถึงปัญหา อุปสรรคของการดำเนินโครงการ และสามารถ ประเมินได้ว่าโครงการที่จัดทำขึ้นประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นแล้ว ควรมีการ ประเมินผลถึงความคุ้มค่าของงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินโครงการก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดสรร งบประมาณให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

๕) ความเพียงพอของงบประมาณ งบประมาณเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินโครงการ ซึ่งการดำเนินให้สำเร็จจะต้องมีการจัดสรรงบประมาณที่เหมาะสมและเพียงพอ นอกจากนั้นจะต้อง คำนึงถึงการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยต้อง พิจารณาถึงผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพ ชีวิตของประชาชนที่ดีขึ้น หากเป็นโครงการที่มีผลให้ประชาชนมีความสุขเพิ่มขึ้น โดยไม่สามารถวัด ออกมาในเชิงปริมาณก็ตาม ก็ถือว่าโครงการมีความคุ้มค่าเช่นกัน^{๖๑}

^{๖๑}วีระศักดิ์ เครือเทพ, นวัตกรรมสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๔๘), หน้า ๙๙.

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบด้วยหลายปัจจัย การระดมทางการเมือง ข่าวสารทางการเมือง บริบททางสังคมและการเมืองในระดับท้องถิ่นจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการก่อตัวทางทัศนคติ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมทางการเมืองอันเป็นผลจากค่านิยมทางการเมืองและประเพณีของสังคมด้วยสถาบันทางการเมือง

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Rush Michael (1992, p. 126)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยอาศัยอย่างน้อยที่สุดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจาก ๔ ปัจจัยหลัก กล่าวคือ แรงกระตุ้นทางการเมือง สถานะทางสังคม ลักษณะส่วนตัว และสภาพแวดล้อมทางการเมือง
Lewicki, R. J., McAllister, D. J. & Bies, R. J. (1998, pp. 438-459)	ความไว้วางใจบนพื้นฐานการป้องกัน เป็นรูปแบบของความไว้วางใจที่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความมั่นคงในพฤติกรรมที่บุคคลทำในสิ่งที่พูดและมีการกระทำต่อกัน
Greenstein (1960, p. 116)	ทัศนคติของเด็กที่มีต่อผู้นำการเมือง พบว่า เด็กอเมริกันมักจะเรียนรู้เกี่ยวกับตัวนักการเมืองมากกว่านโยบายของนักการเมือง เพราะเป็นผลธรรมชาติที่เด็กจะสนใจบุคลิกภาพมากกว่าหลักการหรืออุดมการณ์
Knoll, D. L. (2007, pp. 11-12)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้นำที่เป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรงกับความไว้วางใจ ในผู้บังคับบัญชาและองค์กร พบว่า การรับรู้ถึงพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้นำมีผลต่อความไว้วางใจในผู้บังคับ-บัญชาและองค์กร
Milbreath and Goel (1965, p. 33)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมือง ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม (Environmental factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม และปัจจัยทางด้านตัวบุคคล (Personal factors)
Deutch, Karl W. (1963, p. 211)	ปัจจัยหลักอย่างน้อย ๔ ประการที่ส่งอิทธิพลต่อทัศนคติและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการเมือง ปัจจัยด้านการระดมทางการเมือง ปัจจัยต้นทุนทางสังคม (Social capital)

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พฤทธิสาน ชุมพล (๒๕๔๐, หน้า ๙๑)	ความไว้วางใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น ๑. ด้านพฤติกรรมนักรการเมือง ๒. คุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง ๓. ด้านนโยบาย
สนธิกาญจน์ เพื่อนสงคราม (๒๕๖๐, หน้า ๙)	นโยบายเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการกำหนดทิศทางการทำงานของพรรค พรรคการเมืองแต่ละพรรคพยายามใช้นโยบายพรรคในการหาเสียง ทำให้แต่ละพรรคมีการกำหนดนโยบายที่เป็นจุดขายเด่นๆ เพื่อให้ประชาชนได้ตัดสินใจเลือกคนของพรรคตน
ชูศักดิ์ ศิรินิล (http://hq.prd.go.th/PRTechnicalDM/ewt_news.php?nid=๑๔๙๕๗)	นโยบายที่จะใช้หาเสียง สำหรับพรรคการเมืองแล้ว ผ่านการคิดค้นจากประสบการณ์ จากความต้องการของประชาชน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องหาญ อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกคนเคยทำงานลงพื้นที่มาก่อน จึงได้รับความไว้วางใจประชาชน
ยุทธพร อิศรชัย (http://daily.khaosod.co.th/view_news.php?newsidsectionid=TURNd05BPTO)	หลักการประชาธิปไตยให้อำนาจประชาชนในการประเมินตรวจสอบนโยบายพรรคการเมือง ถ้าไม่เห็นด้วยก็แสดงออกผ่านคะแนนเสียงการเลือกตั้งในการที่จะเลือกหรือไม่เลือกพรรคนั้นๆ
Deutch, Karl W., 1963, อ้างใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (๒๕๓๓, หน้า ๑๑๘-๑๒๔)	การไหลเวียนของสารอันจะช่วยให้ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าใจกระบวนการต่างๆ ในทางการเมือง และสามารถตัดสินใจประเด็นทางการเมืองได้อย่างถูกต้องและมีเหตุผล
Pippa Norris (2000, p. 56)	การแข่งขันเลือกตั้งแล้ว การสื่อสารทางการเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ ข่าว โทรทัศน์ และระบบเครือข่ายสารสนเทศ (Internet) จะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมือง, ความไว้วางใจทางการเมือง และการระดมทางการเมือง
Agree, W. K., Ault P. H., & Emery, E. (1976, p. 4)	การสื่อสารทางการเมืองนับเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคม

ตารางที่ ๒.๓ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง (ต่อ)

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Bandura, A. (1977, p. 115)	ระดับการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับข้าราชการและหน่วยงานของรัฐ การรณรงค์ต่างๆ เป็นปัจจัยที่สำคัญ คือ ความรู้ความเข้าใจของประชาชน แม้ว่าปัจจัยนี้อาจไม่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในทันที แต่ก็ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อระดับความไว้วางใจของประชาชน
ชิตพล กาญจนกิจ (๒๕๔๕, หน้า ๙)	การเลือกตั้งเข้ามาทำหน้าที่เป็นสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รวมถึงคณะผู้บริหาร ฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนว่าจะสามารถทำงานตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนได้เป็นอย่างดี

๒.๔ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การศึกษาความไว้วางใจ ที่จะก่อให้เกิดการมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมแนวคิด และผลงานจากนักวิชาการหลายท่านที่ได้นำเสนอไว้หลายประเด็น เช่น ความหมาย แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม สาเหตุการมีส่วนร่วม ปัจจัยของการมีส่วนร่วม และประโยชน์ของการมีส่วนร่วม ดังนี้

๒.๔.๑ ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา การพัฒนาเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Continuing process) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับลำดับ/ขั้นตอน (Stages) และความเชื่อมโยง (Relation or Linkage) การพัฒนาที่ต้องดำเนินการไปตามลำดับหรือขั้นตอนจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง โดยต้องสร้างความพร้อมด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคม นำไปสู่การพัฒนาและความไว้วางใจในหลายมิติ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านที่ให้ความสนใจ และได้ทำการศึกษาให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการ ซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนรวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง

ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคม ทั้งนี้เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นการเพิ่มคุณภาพของการตัดสินใจ การลดค่าใช้จ่ายและการสูญเสียเวลาเป็นการสร้างฉันทามติ และทำให้ง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ อีกทั้งช่วยหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าใน “กรณีที่น่าจะรุนแรง” ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม สร้างความไว้วางใจ และช่วยให้ทราบความห่วงกังวลของประชาชนและค่านิยมของสาธารณชนรวมทั้งเป็นการ พัฒนาความเชี่ยวชาญ และความคิดสร้างสรรค์ของสาธารณชน^{๖๒} ซึ่งเป็นไปในทางเดียวกันกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาส แสดงทัศนะและเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่างๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกันทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่ม จนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้-เรียนรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย^{๖๓}

การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชน สามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น และมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุม ประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น แบ่งเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผล รวมทั้งรับผลประโยชน์ที่เกิดจากโครงการ

๒. การมีส่วนร่วมทางการเมือง แบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ การส่งเสริมสิทธิและพลังอำนาจของพลเมืองโดยประชาชนหรือชุมชน พัฒนาขีดความสามารถของตนในการจัดการเพื่อรักษาผลประโยชน์กลุ่ม ควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากรชุมชน อันจะก่อให้เกิดกระบวนการ และโครงสร้างที่ประชาชนสามารถแสดงออกซึ่งความสามารถของตนและได้รับผลจากการพัฒนา^{๖๔}

การมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นกระบวนการดำเนินงานรวมพลังประชาชนกับองค์กรของรัฐหรือองค์กรเอกชนเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาหรือแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้สมาชิกเข้ามาร่วมวางแผน ปฏิบัติและประเมินงาน เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน และยังให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วม และประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้ คือ

^{๖๒}ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, การมีส่วนร่วม: แนวคิด ทฤษฎีและกระบวนการ, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๑), หน้า ๔๑.

^{๖๓}อรทัย ก๊กผล, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิปริญญาโทสำหรับนักบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑.

^{๖๔}สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ และทบวงมหาวิทยาลัย, ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน, (กรุงเทพมหานคร : เอส. อาร์. พรินติ้ง, ๒๕๔๖), หน้า ๑๑๔.

๑. ช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน

๒. ประชาชนมีความรู้สึกผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น

๓. การดำเนินงานของโครงการได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

๔. โครงการให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้น และมีการระดมทรัพยากร เพื่อการพัฒนามากขึ้น

๕. ช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น และยังได้แบ่งประเภทของการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้เป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๕.๑ การมีส่วนร่วมที่แท้จริง (Genuine Participation) เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบโครงการ เริ่มตั้งแต่ร่วมศึกษาปัญหาและความต้องการ ร่วมหาวิธีแก้ปัญหา ร่วมวางแผนนโยบายและแผนงาน ร่วมตัดสินใจการใช้ทรัพยากร ที่มีอยู่ร่วมปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ และร่วมประเมินผล

๕.๒ การมีส่วนร่วมที่ไม่แท้จริง (No genuine Participation) เป็นการมีส่วนร่วมเพียงบางส่วน โดยเฉพาะเข้าร่วมในการปฏิบัติตามโครงการที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว เช่น การเข้าเป็นสมาชิก หรือการร่วมเสียสละแรงงานนอกจากการแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็นประเภทที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และไม่แท้จริงแล้ว ยังได้มีการแบ่งระดับการมีส่วนร่วม ออกเป็น ๗ ระดับ ดังนี้

๑) การถูกบังคับ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนที่เข้าร่วมโครงการ เพราะถูกบังคับโดยไม่มีทางเลือกเลย

๒) การถูกหลอกล่อ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ประชาชนจะถูกล่อใจด้วยผลประโยชน์ อาจเป็นในรูปแบบของค่าจ้างแรงงาน หรือความสะดวกสบายบางอย่าง แต่เบื้องหลังจริง ๆ แล้วเป็นการหาเสียงของนักการเมืองที่ยื่นโครงการมาล่อเท่านั้น

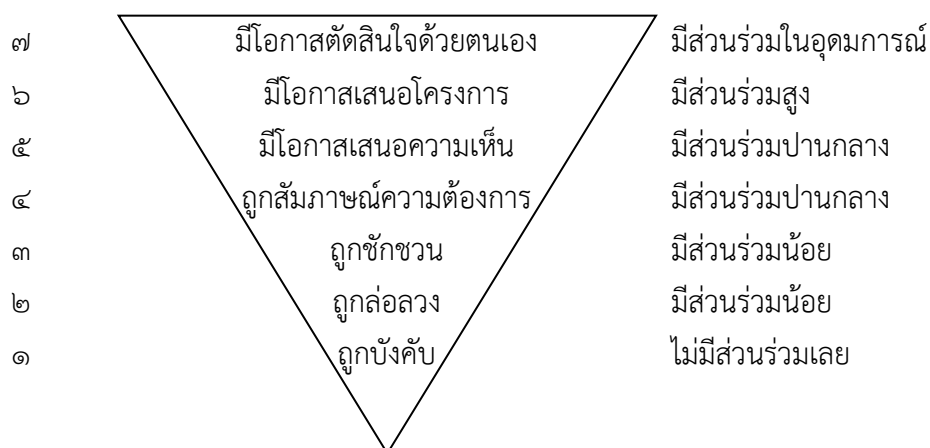
๓) การถูกชักชวน การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ประชาชนถูกชักชวนให้เข้าร่วมโครงการที่ถูกคิดและวางแผนจากทางราชการ แล้วถึงชักชวนให้ประชาชนร่วมมือโดยประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ว่าเป็นโครงการที่ดีขอให้ประชาชนให้ความร่วมมือ

๔) การถูกสัมภาษณ์ แล้ววางแผนให้ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ผู้ที่วางแผนโครงการจะสำรวจปัญหาความต้องการของประชาชนโดยการประชุม และสัมภาษณ์ แต่การตัดสินใจว่าปัญหาคืออะไร จะวางแผนแก้ปัญหาอย่างไร และปฏิบัติอย่างไร ยังอยู่ที่การตัดสินใจของทางราชการ

๕) การมีโอกาสเสนอความคิดเห็น การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการวางโครงการ และการดำเนินการตามโครงการ แต่การตัดสินใจยังเป็นของส่วนราชการ

๖) การมีโอกาสเสนอโครงการ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนมีโอกาสเสนอโครงการ ราชการกับประชาชนจะมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ประชาชนจะมีโอกาสตัดสินใจว่าปัญหาของตนคืออะไร จะแก้ไขได้อย่างไร วิธีใดดีที่สุด จนกระทั่งมีสิทธิเสนอโครงการและเข้าร่วมปฏิบัติในโครงการ

๗) การมีโอกาสตัดสินใจ การมีส่วนร่วมลักษณะนี้ ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจ ทุกเรื่องตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน และการประเมินโครงการ ซึ่งอาจเขียนในรูปแผนภูมิ การมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

แผนภาพที่ ๒.๒ การมีส่วนร่วมของประชาชน

กล่าวโดยสรุป การมีส่วนร่วมเป็นการร่วมมือกันระหว่างประชาชนกับองค์กรต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมสังคมกัน ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน เพื่อพัฒนา หาทางแก้ไขปัญหาของชุมชน หรือการเข้ากิจกรรมทางการเมือง จะต้องมีส่วนร่วมอย่างเสมอภาคตั้งแต่เริ่มต้น การมีส่วนร่วมบางครั้ง ทำให้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประชาชนจะต้องเข้ามามีบทบาทให้มากขึ้นเพื่อความโปร่งใส^{๖๕}

“การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ความกังวล ความต้องการ และคุณค่าของประชาชน ได้รับการบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ ผ่านกระบวนการสื่อสารแบบสองทาง โดยมีเป้าหมายโดยรวมเพื่อที่จะทำให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้นและได้รับ การสนับสนุนจากประชาชน” การมีส่วนร่วมนั้นจะหมายถึงการที่ประชาชนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นก่อนการตัดสินใจจะเกิดขึ้น หรือหมายความว่า ผู้มีอำนาจตัดสินใจจะสามารถตัดสินใจใด ๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อประชาชนได้ก็ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบ จากประชาชนก่อนเท่านั้น Creighton ตั้งคำถามถึงประเด็นผู้มีอำนาจตัดสินใจ โดยพิจารณาว่าทำไม เจ้าหน้าที่ของรัฐจึงเป็นผู้มีอำนาจตัดสินใจได้เท่านั้น ถึงแม้ว่าปัจจุบันเจ้าหน้าที่ของรัฐมีแนวโน้มที่จะทำกระบวนการตัดสินใจให้เปิดเผย และมีความโปร่งใสมากขึ้น แต่ในหลายกรณีหรือสถานการณ์ โดยอำนาจการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็ยังคงเป็นของเจ้าหน้าที่ภาครัฐอยู่นั่นเอง^{๖๖}

^{๖๕}จินตนา สุจจันท์, การศึกษาและการพัฒนาชุมชน, (กรุงเทพฯ:พิมพ์นคร : โอ.เอส.พริ้นติ้ง เฮ้าส์, ๒๕๔๙), หน้า ๔๘-๔๙.

^{๖๖}James L. Creighton, Handbook of Public Participation: Involving Citizens in Community Decisions, แปลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน, (กรุงเทพฯ: สภาบันพระปกเกล้า และ มูลนิธิอาเซียน, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

การมีส่วนร่วม (Participation) เป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด ซึ่งเป็นการสื่อสารสองทางระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล ชุมชน หรือองค์การ ในการดำเนินกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรมทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งการมีส่วนร่วมจะเกี่ยวข้องกับกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมการดำเนินการ และร่วมรับผลประโยชน์^{๖๗} ซึ่งเป็นความร่วมมือของประชาชนด้วยความตั้งใจและสมัครใจ โดยไม่ถูกบังคับซึ่งประชาชน^{๖๘} ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับวิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๖๙} นักวิชาการได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้หลักการแห่งรัฐธรรมนูญว่าประชาชนสามารถมีส่วนร่วมได้ใน ๕ ลักษณะ

๑) มีส่วนร่วมในการรับรู้ (ความเป็นไปของการบริหารราชการแผ่นดินทั้งฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ มากขึ้น)

๒) มีส่วนร่วมในการคิด (ร่วมกับองค์กรทั้งหลายที่รัฐธรรมนูญตั้งขึ้น)

๓) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

๔) มีส่วนร่วมในการกระทำการบางอย่าง (ร่วมกับรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

๕) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ (องค์กรที่ใช้อำนาจรัฐไม่ว่าจะเป็นฝ่ายทางการเมืองหรือข้าราชการประจำ)^{๗๐}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญ และร่วมสนับสนุนติดตามผลการดำเนินการ และร่วมรักษาผลประโยชน์ของงานที่ประชาชนตั้งแต่เริ่มต้น

๒.๔.๒ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมขององค์กรปกครองท้องถิ่น นับว่าเป็นหัวใจสำคัญหรือเป็นหลักการอันเป็นสาระสำคัญของระบบการปกครองท้องถิ่น และอาจเป็นเหตุผลสำคัญที่อธิบายว่า

^{๖๗}Davis Keith, *Human Behavior of World-Man Relations and Organization Behavior*, (New York: Mc Graw -Hill Book Co., 1972), p. 15.

^{๖๘}Yadav อ่างใน สุวรรณ พิณตานนท์, *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล, นักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาศึกษาดินแดน, ๒๕๔๖), หน้า ๔๖.*

^{๖๙}Erwin, *Participation Management: Concept Theory and Implementation Participation Management: Concept Theory and Implementation*, (Atlanta: Georgia State University, 1976), p. 46.

^{๗๐}บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, *รัฐธรรมนูญปัจจุบันกับการปฏิรูปการเมือง, (นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๒), หน้า ๖๑.*

เหตุใดจึงต้องมีระบบการปกครองท้องถิ่นคู่ขนานไปกับระบบการปกครองส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่รัฐจะต้องมีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ เช่น **มาตรา ๖๖** บุคคลซึ่งรวมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษหรือฟื้นฟู จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติ การมีส่วนร่วมในการจัดการ และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน **มาตรา ๖๗** สิทธิของบุคคลที่จะร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จากการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพ และในการคุ้มครองส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงอยู่อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพและอนามัย สวัสดิภาพหรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองตามความเหมาะสม^{๗๑} และแนวนโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชน **มาตรา ๘๗** รัฐต้องดำเนินตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนเศรษฐกิจ ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น^{๗๒}

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ ที่มุ่งเน้นคนเป็นสำคัญมากกว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจ เพื่อส่งเสริมให้ทุกคนทุกภาคส่วนในสังคมเข้าร่วมในกระบวนการพัฒนา และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมและเป็นเหตุจูงใจให้คนในสังคมร่วมกันในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ทางสังคมร่วมกัน จากแนวคิดสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่าง ๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบ ในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

๒. ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชนที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้งค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำที่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม เกิดความผูกพัน มีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ และทัศนคติได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจากเป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ดังนี้

^{๗๑}สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๕๑), หน้า ๓๙-๔๐.

^{๗๒}เรื่องเดียวกัน, หน้า ๕๙-๖๐.

- ๑) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล
- ๒) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม
- ๓) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี
- ๔) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสนาหา^{๗๓}

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตในสังคมของตน ซึ่งการรื้อให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ที่ต้องการจะต้องมีความเข้าใจในวิธีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของประชาชนในกลุ่มหรือท้องถิ่นนั้น เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้สรุปไว้ดังนี้ ๕ ทฤษฎี ดังนี้

๑. ทฤษฎีการเกลี้ยกล่อมมวลชน (Mass Persuasion)

Maslow กล่าวว่า การเกลี้ยกล่อม หมายถึง การใช้คำพูดหรือการเขียน เพื่อมุ่งให้เกิดความเชื่อถือและการกระทำ ซึ่งการเกลี้ยกล่อมมีประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในการปฏิบัติงาน และถ้าจะทำให้เกิดผลดีผู้เกลี้ยกล่อมจะต้องมีศิลปะในการสร้างความสนใจในเรื่องที่จะเกลี้ยกล่อม โดยเฉพาะในเรื่องความต้องการของคนตามหลักทฤษฎีของ Maslow ที่เรียกว่าลำดับขั้นความต้องการ (Hierarchy of needs) คือ ความต้องการของคนจะเป็นไปตามลำดับจากน้อยไปมากมีทั้งหมด ๕ ระดับ ดังนี้

๑.๑ ความต้องการทางด้านสรีระวิทยา (Physiological needs) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ของมนุษย์ (Survival needs) ได้แก่ ความต้องการทางด้านอาหาร ยา เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค และความต้องการทางเพศ

๑.๒ ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยของชีวิต (Safety and security needs) ได้แก่ ความต้องการที่อยู่อาศัยอย่างมีความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกขโมยทรัพย์สิน หรือความมั่นคงในการทำงานและการมีชีวิตอยู่อย่างมั่นคงในสังคม

๑.๓ ความต้องการทางด้านสังคม (Social needs) ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการที่จะให้สังคมยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

๑.๔ ความต้องการที่จะมีเกียรติยศชื่อเสียง (Self-esteem needs) ได้แก่ ความภาคภูมิใจ ความต้องการดีเด่นในเรื่องหนึ่งที่จะให้ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น ความต้องการด้านนี้เป็นความต้องการระดับสูงที่เกี่ยวกับความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถ และความสำคัญของบุคคล

๑.๕ ความต้องการความสำเร็จแห่งตน (Self-actualization needs) เป็นความต้องการในระบบสูงสุด ที่อยากจะให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเองเพื่อจะพัฒนา

^{๗๓} สุชาติ จักรพิสุทธิ์, “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, (มิถุนายน-สิงหาคม, ๒๕๔๗): ๑๘-๒๓.

ตนเองให้ดีที่สุดเท่าที่จะทำได้ความต้องการนี้จึงเป็นความต้องการ พิเศษของบุคคลที่จะพยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นแนวทางที่ดีที่สุด^{๗๔}

๒. ทฤษฎีการระดมสร้างขวัญของคนในชาติ (National Morale)

คนเรามีความต้องการทางกายและใจถ้าคนมีขวัญดีพอ ผลของการทำงานจะสูงตามไปด้วย แต่ถ้าขวัญไม่ดีผลงานก็ต่ำไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากว่าขวัญเป็นสถานการณ์ทางจิตใจที่แสดงออกในรูปพฤติกรรมต่าง ๆ นั่นเอง การจะสร้างขวัญให้ต้องพยายามสร้าง ทักษะที่ดีต่อผู้ร่วมงาน เช่น การไม่เอาไรต์เอาเปรียบ การให้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับงาน การเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น เป็นต้น และเมื่อใดก็ตามถ้าคนทำงานมีขวัญดีจะเกิดสำนึกในความรับผิดชอบ อันจะเกิดผลดีแก่หน่วยงานทั้งในส่วนที่เป็นขวัญส่วนบุคคลและขวัญของกลุ่ม ดังนั้น จะเป็นไปได้ว่าขวัญของคนเราโดยเฉพาะคนมีขวัญที่ดีย่อมเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เช่นกัน โดยการสร้างแรงจูงใจให้เกิดการมีส่วนร่วมในพฤติกรรมที่ต้องการ ด้วยการสร้างการรับรู้และตระหนักในปัญหาและผลกระทบต่อลูกหลานโดยสื่อที่น่าเชื่อถือ คือผู้บรรยายและสื่อวีดิทัศน์ และการกำจัดปัจจัยที่เป็นอุปสรรคที่จะทำให้การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม^{๗๕}

๓. ทฤษฎีสร้างความรู้รักชาตินิยม (Nationalism)

ปัจจัยประการหนึ่งที่น่าสู่การมีส่วนร่วมคือ การสร้างความรู้รักชาตินิยมให้เกิดขึ้น หมายถึง ความรู้สึกเป็นตัวของตัวเองที่จะอุทิศหรือเน้นค่านิยมเรื่องผลประโยชน์ส่วนรวมของชาติ มีความพอใจในชาติของตัวเอง พอใจเกียรติภูมิ จงรักภักดี ผูกพันต่อท้องถิ่น เช่น การรณรงค์ให้รู้สึกภาคภูมิใจในท้องถิ่นในชุมชนของตนเอง เพื่อให้คนในชุมชน สามัคคีและช่วยเหลือกัน และร่วมอนุรักษ์เอกลักษณ์ความเป็นตัวตนของท้องถิ่น

๔. ทฤษฎีการสร้างผู้นำ (Leadership)

การสร้างผู้นำจะช่วยจูงใจให้ประชาชนทำงานด้วยความเต็มใจ เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน ทั้งนี้เพราะผู้นำเป็นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มคนจูงใจไปยังเป้าประสงค์ โดยทั่วไปแล้วผู้นำอาจจะมีทั้งผู้นำที่ดีเรียกว่า ผู้นำปฏิฐาน (Positive leader) ผู้นำพลวัต คือ เคลื่อนไหวทำงานอยู่เสมอ (Dynamic leader) และผู้นำไม่มีกิจ ไม่มีผลงานสร้างสรรค์ ที่เรียกว่า ผู้นำนิเสธ (Negative leader) ผลของการให้ทฤษฎีการสร้างผู้นำ จึงทำให้เกิดการระดมความร่วมมือปฏิบัติงานอย่างมีขวัญกำลังใจ งานมีคุณภาพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และร่วมรับผิดชอบ ดังนั้น การสร้างผู้นำที่ดี ย่อมจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้วยดีนั่นเอง

^{๗๔}Maslow A. H., *Motivation and Personality*, (New York: Harper & Row Publishing, 1954), p. 154.

^{๗๕}สุณีย์ มัลลิกะมาลย์ ศ.ดร. และคณะ, “แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวในชุมชนเมืองเพื่อลดภาวะโลกร้อน”, *รายงานการวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๑.

๕. ทฤษฎีการใช้วิธีและระบบทางการบริหาร (Administration and Method)

การใช้ระบบบริหารในการระดมความร่วมมือเป็นวิธีหนึ่งที่ยั่งยืนเพราะใช้กฎหมายระเบียบ แบบแผน เป็นเครื่องมือในการดำเนินการ แต่อย่างไรก็ตามผลของความร่วมมือยังไม่มีระบบใดที่ดีที่สุดในเรื่องการใช้บริหาร เพราะธรรมชาติของคน ถ้าทำงานตามความสมัครใจอย่างตั้งใจไม่มีใครบังคับก็จะทำงานด้วยความรัก แต่ถ้าไม่ควบคุมเลยก็ไม่เป็นไปตามนโยบายและความจำเป็นของรัฐ เพราะการใช้ระบบบริหาร เป็นการให้ปฏิบัติตามนโยบาย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายเพิ่มความคาดหวังผลประโยชน์^{๗๖}

การมีส่วนร่วมมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมที่จะต้องเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ในสภาพปัจจุบันการพัฒนาทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของตนเองให้มากที่สุด ลักษณะของการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า จะเป็นการตัดสินใจแต่เพียงอย่างเดียว ยังใช้การตัดสินใจควบคู่ไปกับการปฏิบัติการ (Implementation) ด้วย เช่น ในการจัดองค์การกำหนดกิจกรรมพัฒนา เป็นต้น การมีส่วนร่วมมีลักษณะและรูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนแต่ละท้องถิ่นอาจจะต่างกัน แนวทางปฏิบัติที่ทำให้เกิดความร่วมมือ^{๗๗}

แนวคิดที่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบมากที่สุด คือ แนวคิดของ John M. Cohen and Norman T. Uphoff โคเฮน และอัฟฮอฟ ซึ่งได้จำแนกขั้นตอน หรือประเภทของการมีส่วนร่วมออกเป็นเรื่องของการตัดสินใจ (Decision making) การดำเนินการ (Implementation) ผลประโยชน์ (Benefits) และการประเมินผล (Evaluation) รายละเอียดต่อไป^{๗๘}

ขั้นที่ ๑ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในกระบวนการของการตัดสินใจนั้น ประการแรกที่สุดที่จะต้องกระทำก็คือ การกำหนดความต้องการ และการจัดลำดับความสำคัญ ต่อจากนั้นก็เลือกนโยบายและประชากรที่เกี่ยวข้อง การตัดสินใจในช่วงเริ่มต้น การตัดสินใจช่วงดำเนินการวางแผน และการตัดสินใจในช่วงการปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

ขั้นที่ ๒ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ในส่วนที่เป็นองค์ประกอบของการดำเนินงานโครงการนั้น จะได้มาจากคำถามที่ว่า ใครทำประโยชน์ให้แก่โครงการได้บ้าง และจะทำประโยชน์ได้โดยวิธีใด เช่น การช่วยเหลือด้านทรัพยากร การบริหารงาน และการขอความช่วยเหลือ เป็นต้น

^{๗๖} อคิน ธิพัฒน์, การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย, (กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภณการพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๗-๘.

^{๗๗} ประธาน วัฒนวนิชย์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม”, วารสารสังคม, ฉบับพิเศษ, (๒๕๓๖): ๒๔.

^{๗๘} Shadid et al., อ่างใน ชูชาติ พวงสมจิตร, “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษา ในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร”, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐), หน้า ๖.

ขั้นที่ ๓ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลประโยชน์นั้น นอกจากความสำคัญของผลประโยชน์ในเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพแล้ว ยังต้องพิจารณาถึงการกระจายผลประโยชน์ภายในกลุ่มด้วย ผลประโยชน์ของโครงการนี้ รวมทั้งผลที่เป็นประโยชน์ในทางบวกและผลที่เกิดขึ้นในทางลบที่เป็นผลเสียของโครงการซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นโทษต่อบุคคล และสังคมด้วย

ขั้นที่ ๔ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล การมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น สิ่งที่สำคัญที่ต้องสังเกตก็คือ ความเห็น (Views) ความชอบ (Preferences) และความคาดหวัง (Expectations) : ซึ่งจะมีอิทธิพลสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลในกลุ่มต่าง ๆ ได้^{๗๙}

ซึ่งนักวิชาการได้กล่าวถึง ทฤษฎีการมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามไว้ว่า ทฤษฎีนี้ได้รับความสนใจจากนักวิชาการส่วนใหญ่อย่างมาก เนื่องจากนักวิชาการคิดว่าหากองค์การหรือนักการเมืองมีภาวะผู้นำที่ดี ก็จะมีพลอยมีภาวะผู้ตามดีไปด้วย เป็นการมองค่อนข้างแคบเพราะนอกจากจะมองปรากฏการณ์เพียงด้านเดียวแล้ว การที่นักวิชาการให้ความสำคัญแก่การมีส่วนร่วมหรือภาวะผู้ตามนั้น พอสรุปสาเหตุหลายประการด้วยกัน คือ ประการแรก นักวิชาการบางคนอาจจะไม่แน่ใจว่าองค์การมีความจำเป็นมากน้อยเพียงใด ที่จะต้องให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ประการที่สอง ผู้คนยังไม่แน่ใจว่าวัตถุประสงค์ของการยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมคืออะไรกันแน่ ประการที่สาม หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามเหล่านั้นได้แก่ใครบ้าง ผู้ตามทั้งหมดหรือเฉพาะผู้ตามที่ใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้นำเท่านั้น และประการสุดท้าย หากผู้นำยอมให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมแล้ว ผู้ตามควรจะเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด และลักษณะของการเข้าไปมีส่วนร่วมเช่นนั้น สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามอย่างไรบ้าง^{๘๐}

ดังนั้นสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้คนที่อยู่ร่วมกันในสังคมที่ต้องเกื้อกูลกันเอง และกับหน่วยงานราชการที่เป็นหน่วยปกครองสังคม ซึ่งการมีส่วนร่วมมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม ในสภาพปัจจุบันการพัฒนาทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเองให้มากที่สุด

๒.๔.๓ ความจำเป็นของการมีส่วนร่วม

ในยุคประชาธิปไตยที่ทุกคนมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน ทั้งทางการเมือง การบริหารราชการ กิจกรรมการบริหารชุมชน ทุกคนที่อยู่ในสังคมจึงมีความจำเป็นต้องเข้ามามีส่วนร่วม เข้ามา มีบทบาทในทุกกิจกรรมในขั้นตอนต่างๆ โดยแนวคิดในการปกครองและบริหารแบบรวมศูนย์อำนาจไว้

^{๗๙} John M. Cohen and Norman T. Uphoff Cohen, **Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation**, Rural Development Committee Center for International Studies, (Cornell University, 1981), p. 219.

^{๘๐} ดิน ปรัชญพฤทธิ, **ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม**, เอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์กร, พิมพ์ครั้งที่ ๙, (นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๓๕), หน้า ๓๔.

ที่ส่วนกลาง และสั่งการลงมาจากเบื้องบนที่ไม่คำนึงถึงการใช้ภาษาที่มีความแตกต่าง ศักยภาพของประชาชน ที่ผ่านมาทางราชการได้กำหนดและตัดสินใจ โดยที่ประชาชนเป็นเพียงผู้ที่รับผลจากการตัดสินใจของทางราชการเท่านั้น ประชาชนจึงมักขาด “จิตสำนึกสาธารณะ”^{๘๑} ซึ่งปัจจุบันการมีส่วนร่วมเริ่มขาดหายไปจากสังคม ด้วยวัฒนธรรม ความจำเป็นในชีวิตความเป็นอยู่ที่เปลี่ยนไป ทำให้สังคมเกิดความโดดเดี่ยวมากขึ้น

ความจำเป็นตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดของการมีส่วนร่วมที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญ พ.ศ.๒๕๕๐ ที่กำหนดสาระสำคัญเป็นการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง และตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างทางการเมืองให้มีเสถียรภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชนเป็นสำคัญ ซึ่งในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้หลายหมวด เช่น หมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย ในมาตรา ๔๕ มาตรา ๔๗ มาตรา ๕๖ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ หมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานของรัฐ ในมาตรา ๗๖ และมาตรา ๗๙ การมีส่วนร่วม จึงมีความจำเป็นต่อประชาชนในสังคม เพราะประชาชนจะเป็นผู้ที่ได้รับหรือเสียผลประโยชน์ ฉะนั้นในกิจกรรมต่างๆ ทางสังคม ประชาชนจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นและผลที่ได้รับจากกิจกรรมนั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ไข และร่วมรับผลประโยชน์หรือผลกระทบก็เป็นได้ โดยการกระทำดังกล่าว ดำเนินไปด้วยเหตุด้วยผลบนหลักพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

๒.๔.๔ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

การที่คนในสังคมจะมีส่วนร่วมนั้น และจะได้รับความร่วมมือหรือไม่อย่างไร มีหลายสาเหตุหลายปัจจัย เช่น ภาวะเป็ยบของสังคม ภาวะผู้นำของบุคคล และสภาพแวดล้อมในสังคม ดังนั้นปัจจัยพื้นฐานในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

๑. ปัจจัยของสิ่งจูงใจ จากสภาพความเป็นจริงของชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใด กิจกรรมหนึ่ง ทั้งในแง่การร่วมแรงร่วมทรัพยากรหรืออื่นๆ นั้นมีเหตุผลอยู่ ๒ ประการ คือ

๑.๑ การมองเห็นว่าจะได้รับประโยชน์จากสิ่งตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไป ซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๑.๒ การได้รับคำบอกกล่าว หรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

๒. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม แม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมาก จะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนา แต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้ เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้นมิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำ ลักษณะการทำงาน

^{๘๑}นนท์ กอแก้วทองดี และ ภัชรา คติกุล, คู่มือประชาชนด้านการทุจริตโครงการประชาศึกษาและชุมชนสัมพันธ์, (กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

กฎระเบียบแบบแผน เป็นต้น ดังนั้น ปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม จึงควรมีลักษณะ ดังนี้

๒.๑ เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชน มีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนา ในรูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

๒.๒ ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

๒.๓ กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

๓. ปัจจัยในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม โดยปกติที่ผ่านมาในกิจกรรมหนึ่ง ๆ แม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วย และมีโอกาสเข้าร่วม แต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมาย วิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรม เพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ โรเจอร์ (Roger) กล่าวว่าปัจจัยที่เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเป็นตัวตัดสินใจเข้าร่วมกระทำกิจกรรมใหม่ ๆ ในชุมชนหรือยอมรับสิ่งใหม่ ๆ คือการติดต่อสื่อสารและลักษณะส่วนตัวของบุคคลนั้น ๆ

๔. ปัจจัยของทางการสื่อสาร เป็นวิธีการที่ผู้ส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารใน ๒ ลักษณะ คือ

๔.๑ ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass media channel) เป็นวิธีการถ่ายทอดข่าวสาร ที่เกี่ยวกับการสื่อสาร เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และหนังสือประเภทอื่น ๆ เช่น ภาพยนตร์ วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีความสำคัญในการเพิ่มความรู้ กระจายข่าวสาร สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลได้

๔.๒ ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channel) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลเพื่อถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร ซึ่งมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้มากกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ

๕. ปัจจัยเกี่ยวกับลักษณะส่วนตัว (Person Characteristic) ประกอบด้วย อายุ สถานภาพทางสังคม ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้ ขนาดที่ดิน และความสามารถเฉพาะอย่าง รวมถึงระดับการศึกษา^{๘๒}

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่

๑. ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลสำคัญและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การลงแขก การบำเพ็ญประโยชน์

๒. ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศตำแหน่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงใจที่จะมีส่วนร่วมทั้งๆ ที่ยังไม่มีความศรัทธาหรือความเต็มใจ

๓. อำนาจบังคับ ที่เกิดจากบุคคลที่มีอำนาจเหนือกว่า ทำให้ประชาชนถูกบีบบังคับให้มีส่วนร่วมในการกระทำต่าง ๆ เช่น บีบบังคับให้ทำงานเยี่ยงทาส ฯลฯ^{๘๓}

^{๘๒} สานิตย์ บุญชู, *ความรู้ทั่วไปในการพัฒนาชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๓), หน้า ๑๐-๑๑.

^{๘๓} นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์, *กลวิธี แนวทาง วิธีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร : คัดสรรสารพิมพ์, ๒๕๔๓), หน้า ๑๘๓.

การมีส่วนร่วมในลักษณะของการให้ความร่วมมือหรือการสนับสนุนขอความร่วมมือร่วมใจ และการมีส่วนร่วมในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ โดยการกระจายอำนาจเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนแต่ละท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างใกล้ชิด มีคุณค่า และคุณประโยชน์ จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ ๒ ลักษณะที่สำคัญ คือ

๑. ในด้านรูปธรรม หมายถึง การมีส่วนร่วมในความสำเร็จทางด้านการพัฒนาด้านวัตถุ อันได้แก่ ถนน หนทาง คู คลอง เขื่อนเก็บน้ำ

๒. ในด้านนามธรรม หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาจิตใจโดยทำให้ประชาชนเกิดความรักใคร่สมัครสมานสามัคคีรู้จักการทำงานร่วมกันเป็นทีมและยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันและสร้างจิตสำนึกว่ามีความสำคัญต่อการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ท้องถิ่นและก่อให้เกิดความผูกพันรักใคร่หวงแหน ท้องถิ่นและชุมชนของตนเอง^{๔๔}

ปัจจัยสำคัญหนึ่ง ที่จะทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนมีประสิทธิภาพนั้น ได้แก่ การได้รับข้อมูล ข่าวสาร อย่างเพียงพอ เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกและผลกระทบต่าง ๆ ที่อาจตามไว้ให้ประกอบการตัดสินใจได้ อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมของประชาชนมีความหมายครอบคลุมมากกว่าการเป็นเพียง กระบวนการให้ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารต่าง ๆ ต่อสาธารณชนเพียงด้านเดียว ซึ่งเป็นการสื่อสารแบบทางเดียว (One-way Communication) เท่านั้น และประเด็นสำคัญคือ เป้าหมายของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การให้ข้อมูล ข่าวสาร ที่ครอบคลุม ต่อสาธารณชน และการเปิดโอกาสให้ประชาชน และผู้มีส่วนได้เสียจากนโยบาย กิจกรรม และโครงการพัฒนา สามารถแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา นำไปสู่กระบวนการสร้างฉันทามติ (Consensus Building) เพื่อหาทางออกที่ดีที่สุด และได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย^{๔๕}

จากแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วมนั้น การมีส่วนร่วมจะเกิดขึ้นได้ประกอบด้วย ปัจจัยต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก เช่น ปัจจัยสภาพแวดล้อมของสังคม กฎระเบียบ กฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่งแต่ละคนอาจจะมีประสบการณ์ต่างกันไป การที่จะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ และนำไปสู่การมีส่วนร่วมนั้น ผู้ที่ขอความร่วมมือจะต้องให้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่ทำให้เขาเกิดความรู้ ความเข้าใจว่า หากมีการร่วมมือเกิดขึ้น จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวเขาด้วย และสภาพแวดล้อมความจำเป็นในแต่ละสังคมก็ต่างกันออกไป โดยเฉพาะสังคมที่หลากหลายวัฒนธรรม

สรุปได้ว่า รูปแบบการมีส่วนร่วม เริ่มจากการศึกษาข้อมูล หาสาเหตุ พิจารณาตัดสินใจเลือก แนวทางการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน และสิ้นสุดที่การติดตามประเมินผล โดยการดำเนินการที่ให้ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders) ในฐานะเจ้าของชุมชนหรือทรัพยากร

^{๔๔} เสน่ห์ จุ้ยโต, *องค์การสมัยใหม่*, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๔๘), หน้า ๔๒.

^{๔๕} James L. Creighton, *Handbook of Public Participation: Involving Citizens in Community Decisions*, แปลและเรียบเรียงโดย ศ.นพ. วันชัยวัฒนศัพท์, *คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้าและมูลนิธิอาเซีย, ๒๕๕๒), หน้า ๗.

ได้มีส่วนร่วมในการพิจารณาและมีส่วนร่วมตามกระบวนการในทุกขั้นตอนหรือมากขึ้นตอนให้มากที่สุด มิใช่มีส่วนร่วมเพียงขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่ง ก็จะช่วยลดความขัดแย้ง และสร้างการมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในทางที่ตีประสพผลสำเร็จได้ และเกิดผลดีตรงต่อความต้องการของชุมชน

๒.๔.๕ สาเหตุที่ต้องมีส่วนร่วม

การกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการพึ่งตนเองและสามารถตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่น นโยบายของรัฐบาลหลายเรื่องได้มีส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นและองค์กรชุมชนในหลายด้าน

ความไว้วางใจเป็นการสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค สาเหตุการมีส่วนร่วม เป็นเหตุผลที่ทำให้ประชาชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ว่า

๑. มีความสนใจและความหวังร่วมกัน
๒. มีความเดือดร้อนและความพึงพอใจร่วมกัน
๓. มีการตกลงร่วมกันที่จะเปลี่ยนแปลงกลุ่มหรือชุมชนไปในทิศทางที่พึงปรารถนา
๔. มีความศรัทธาต่อบุคคลสำคัญหรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์จึงเข้ามามีส่วนร่วม
๕. มีความเกรงใจต่อบุคคลที่เคารพนับถือ มีเกียรติ ตำแหน่ง จึงเข้าร่วม
๖. มีอำนาจบังคับจากผู้มีอำนาจเหนือกว่าที่ใช้การบังคับให้ร่วม เช่น กรณีทาสในอดีต^{๕๖}

สรุปได้ว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างท้องถิ่นกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ โดยการบริหารแบบ มีส่วนร่วม คือ หลักการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยหน่วยงานราชการจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาคราชการนั้น International Association for Public Participation ได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Inform) ถือเป็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาคราชการจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น (Consult) เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ

^{๕๖} นรินทร์ชัย พัฒนพงศา, แนวทางในการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท, หน้า ๑๘๒.

เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓. **การเกี่ยวข้อง (Involve)** เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานหรือร่วมเสนอแนะแนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชนจะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย

๔. **ความร่วมมือ (Collaboration)** เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจและมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ

๕. **การเสริมอำนาจแก่ประชาชน (Empower)** เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงสุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด

การส่งเสริมการมีส่วนร่วม เพื่อการกำหนดอนาคตหรือความมุ่งหวังของชุมชนว่าอยากจะทำให้ชุมชนเป็นอย่างไร แทนที่จะให้คนอื่นมาคิด มากำหนดให้เหมือนแต่ก่อน แต่การพัฒนาหรือการแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น ต้องให้สมาชิกในชุมชนเป็นหลักในการกำหนด ส่วนหน่วยงานของรัฐ องค์กรต่าง ๆ หรือบุคคลอื่น เป็นเพียง “ผู้สนับสนุน” หรือ “พี่เลี้ยง” คอยให้คำปรึกษาและช่วยเสริมในสิ่งที่ชุมชนทำไม่ได้ และการทำให้สมาชิกที่มีอยู่หลากหลายในชุมชน “มีโอกาส” ได้มา “ร่วมคิด ร่วมค้นหา” เพื่อว่าจะทำอย่างไรให้ชุมชนพึ่งตนเองได้มากที่สุดและลดภาวะภาครัฐ^{๘๗}

การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติก็ตาม อาจแบ่งเป็น ๒ ลักษณะ คือ **การมีส่วนร่วมโดยตรง** และ **การมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน** การมีส่วนร่วมโดยตรงก็คือ การที่ประชาชนสามารถเข้าร่วมคิด ตัดสินใจหรือกระทำการใด ๆ ในทางการเมืองหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของส่วนรวมตามสิทธิที่กำหนดไว้ในกฎหมาย ส่วนการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนหรืออาจเรียกกันโดยทั่วไปว่า การมีส่วนร่วมโดยทางอ้อมคือการใช้สิทธิใด ๆ โดยผ่านผู้แทนซึ่งได้รับมอบหมายในลักษณะฉันทานุมัติ ด้วยวิธีการต่าง ๆ กันเช่น ลงมติ หรือเลือกตั้ง เพื่อให้เป็นตัวแทนไปกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในนามของประชาชน ทั้งนี้เนื่องจากไม่สะดวกที่จะให้ประชาชนจำนวนมากมาประชุมหรือตัดสินใจร่วมกันและอาจเป็นไปได้ในโลกของความจริง อย่างไรก็ตามข้อเสียของการมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทนในทางการเมืองซึ่งกระบวนการตัดสินใจเกือบทุกเรื่องมักมีผู้ได้ประโยชน์และเสียประโยชน์อยู่เสมอตั้งนั้นทุกฝ่ายจึงพยายามใช้กลยุทธ์ต่าง ๆ เพื่อให้ผลของการตัดสินใจเชิงนโยบายนั้นเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ฝ่ายตนโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องตามหลักวิชาการ

^{๘๗} กองทุนเพื่อสังคม, สำนักงาน, **แผนชุมชนพึ่งตนเอง**, เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล (๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓).

ตารางที่ ๒.๔ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ (๒๕๕๑, หน้า ๔๑)	การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ช่วยให้เกิดความน่าเชื่อถือและความชอบธรรม สร้างความไว้วางใจ
James L. Creighton แพลและ เรียบเรียงโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์ (๒๕๕๒, หน้า ๗)	การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ความกังวล ความต้องการ และคุณค่าของประชาชนได้รับการบูรณาการในกระบวนการตัดสินใจของภาครัฐ
บวรศักดิ์ อูวรรณโณ (๒๕๔๒, หน้า ๖๑)	การมีส่วนร่วมของประชาชนภายใต้หลักการแห่งรัฐธรรมนูญว่า ๑) มีส่วนร่วมในการรับรู้ ๒) มีส่วนร่วมในการคิด ๓) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ๔) มีส่วนร่วมในการกระทำการบางอย่าง ๕) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

๒.๔.๖ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เป็นมาจากความไว้วางใจที่ประชาชนมีต่อนักการเมืองทั้งในเรื่อง พฤติกรรม นโยบาย การสื่อสารที่ประชาชนรับรู้ได้ และการที่นักการเมืองระดับท้องถิ่นเข้าไปบริหารงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกระทำของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล การมีส่วนร่วมจะมาจากแต่ละบุคคลโดยตรงต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐบาล เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยตนเอง” (Autonomous Participation) และการมีส่วนร่วมซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายทางอ้อมนอกเหนือจากแต่ละบุคคลโดยตรงแล้ว เรียกว่า “การมีส่วนร่วมโดยการถูกระดม” (Mobilized Participation) ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

รูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่ได้เสนอไว้ว่ามี ๔ รูปแบบคือ

๑. การใช้สิทธิเลือกตั้ง (Voting) เป็นกิจกรรมของบุคคลแต่ละคน ในการเลือกตัวแทนของตนเข้าไปใช้อำนาจในทางการเมือง อาจเป็น ๔ ปีหรือ ๒ ปี ต่อครั้งแล้วแต่กรณี

๒. การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Campaign activity) เป็นกิจกรรมในลักษณะเดียวกับการใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่เป็นรูปแบบของการไปมีส่วนร่วมในการรณรงค์หาเสียง กิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนอาจใช้เพื่ออิทธิพลที่เขาพึงมีต่อการเลือกตั้ง นอกเหนือไปจากเสียง ๑ เสียงตามสิทธิในการเลือกตั้งแล้ว

๓. กิจกรรมของชุมชน (Community activity) เป็นกิจกรรมของกลุ่ม หรือองค์กรที่มีพลเมืองร่วมกันดำเนินการ เพื่อแก้ไขปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ในกรณีนี้ประชาชนจะร่วมกัน เพื่อใช้อิทธิพลต่อการดำเนินการกิจการงานของรัฐ กิจกรรมในรูปแบบนี้เป็นปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

๔. การติดต่อเป็นการเฉพาะ (Particularized contacts) เป็นรูปแบบของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนพลเมืองเป็นรายบุคคล ผู้ซึ่งติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐหรือข้าราชการเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เฉพาะตัวหรือของครอบครัว กิจกรรมรูปแบบนี้เป็นไปอย่างมีเป้าหมายที่แน่นอนและมีอิทธิพลมาก

ลักษณะที่คล้ายคลึงกันแต่ได้เพิ่มกิจกรรมทางการเมืองบางรูปแบบเพื่อให้สมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหามากยิ่งขึ้น โดยจัดแบ่งออกเป็น ๕ รูปแบบ ดังนี้

๑. กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึง การลงคะแนนออกเสียงเลือกตั้งและเข้าร่วมรณรงค์ในการเลือกตั้ง เป็นต้น

๒. การลอบบี้ (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทางเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการกำหนดนโยบายของรัฐโดยให้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

๓. กิจกรรมองค์กร (Organization Activity) หมายถึง เป็นกิจกรรมของกลุ่มองค์กรใดองค์กรหนึ่ง โดยมีเป้าหมายเข้าไปมีอิทธิพลต่อประเด็นที่เกี่ยวกับผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรืออาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

๔. การติดต่อเฉพาะเรื่อง (Contacting) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือเจ้าหน้าที่เป็นการส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัวและครอบครัวตลอดจนหมู่คณะของตน

๕. การใช้ความรุนแรง (Violence) เป็นกิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การก่อรัฐประหาร การอบสังหารผู้นำทางการเมืองหรืออาจมุ่งเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เช่น การปฏิวัติ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การเมืองไทยประชาธิปไตยกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย อาศัยความไว้วางใจและมีความรู้ความเข้าใจ อุดมการณ์ ความเชื่อ ค่านิยมและทัศนคติทางการเมืองของสังคมไทย โดยเฉพาะชุมชนท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานของประเทศ แม้จะเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองจากระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นประชาธิปไตยมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้วก็ตาม แต่ลักษณะดังกล่าวไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปมากนัก ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นความโน้มเอียงของการรับรู้อารมณ์ความรู้สึก และการประเมินค่าส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมทางการเมืองสะสมอย่างยาวนานจนกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองไทยที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมการเมืองประชาธิปไตย และเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบต่างๆ การพัฒนาการเมืองประชาธิปไตยของไทย นอกจากปรับแก้พัฒนาระบบแล้วจะต้องมุ่งพัฒนาดนทางการเมือง อันได้แก่ วัฒนธรรมและการมีส่วนร่วมทางการเมือง จากลักษณะข้อมูลองค์ความรู้วัฒนธรรมและรูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่เป็นอยู่ สามารถที่จะนำมาเป็นฐานระดมความคิด

ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมของบุคคลทางการเมืองนั้นขึ้นอยู่กับว่าจะใช้แนวทางใดในการอธิบาย ส่วนใหญ่แล้วมักจะมีฐานะเป็นรูปแบบการอธิบายหลักอยู่ในหลายแนววิเคราะห์ ถึงกระนั้นก็ดี แนวทางการวิเคราะห์ทางการเมืองส่วนใหญ่จะมีมุมมองที่มีตั้งแต่สองรูปแบบการอธิบายเข้ามาเกี่ยวข้องมากกว่าที่จะรับเอารูปแบบการอธิบายเพียงรูปแบบเดียวมาใช้ในการศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมือง

จากข้อเขียนเชิงทฤษฎีและเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระยะที่ผ่านมา จากงานเขียนของ Rush ได้อธิบายการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยอาศัยอย่างน้อยที่สุดปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจาก ๔ ปัจจัยหลัก กล่าวคือ แรงกระตุ้นทางการเมือง สถานะทางสังคม ลักษณะส่วนตัว และสภาพแวดล้อมทางการเมือง^{๘๘} นอกจากนี้ปัจจัยดังกล่าว เขายังได้เสนอให้นำเอาปัจจัยด้านทักษะทรัพยากรและความมุ่งมั่น เข้ามาใช้ในการศึกษาวิเคราะห์ปรากฏการณ์ด้านนี้อีกด้วย ซึ่งจะเห็นได้ว่าปัจจัยหลักซึ่งสะท้อนถึงมุมมองรอบในการวิเคราะห์และตัวแปรในการศึกษาเหล่านี้ได้รับอิทธิพลมาจากการอธิบายหลายรูปแบบโดยเฉพาะอย่างยิ่งการอธิบายเชิงจิตวิทยา เชิงการกระทำโดยเจตนา และเชิงสภาพแวดล้อมทางสังคม ซึ่งเป็นการทำให้การศึกษาของ G.M. Beal ที่พบว่าตัวแปรในด้านความไว้วางใจความพอใจและความเข้าใจมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วม^{๘๙} และงานของ Milbreath and Goel ที่ได้สรุปถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ว่าแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ได้แก่ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม (Environmental factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคมและปัจจัยทางด้านตัวบุคคล (Personal factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับลักษณะทางจิตวิทยาและคุณลักษณะส่วนบุคคลมีคุณค่าในการอธิบายมากขึ้น^{๙๐} โดยจะแบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองออกเป็น ๒ ลักษณะใหญ่ๆ คือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและปัจจัยด้านสภาพบุคคล ซึ่งในแต่ละลักษณะก็สามารถแยกออกได้เป็นสองระดับคือ ระดับวงนอกและระดับลงใน ดังปรากฏให้เห็นตามตัวแบบของ Milbreath and Goel^{๙๑} ดังตารางด้านล่างนี้

^{๘๘}Rush Michael, *Politics and Society: An Introduction to Political Sociology*, (New York: Prentice-Hall, 1992), p. 126.

^{๘๙}Beal, G.M., "Additional Hypothesis in Participation Research", *Rural Sociology*, (36 Spring: 1956), p. 240 – 256.

^{๙๐}Milbrath, L.W., *Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics*, (Chicago: Rand McNally, 1965), p. 33.

^{๙๑}Milbrath, L.W., อ่างโน พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, *สังคมวิทยา*, (ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖), หน้า ๑๖๓-๑๖๘.

ตาราง ๒.๕ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ระดับการพิจารณา ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ระดับวงนอก	ระดับวงใน
ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม	ระดับกว้าง (Larger environment) ได้แก่ ระบบสังคม ระบบการเมือง สถาบันการเมือง ความทันสมัยทางการเมือง	ระดับใกล้ตัว (Immediate environment) ได้แก่ สื่อมวลชน การรณรงค์หาเสียง การถูกชักจูง หรือพบปะพูดคุยระหว่างบุคคล
ปัจจัยด้านตัวบุคคล	ระบบชีวิตความเป็นอยู่ (Life position) หรือ เรียกว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมกล่าวคือ อายุ รายได้ อาชีพ เพศ การศึกษา สถานที่อยู่ เอกลักษณ์ชุมชน	ระบบเกี่ยวกับบุคคล (Personal system) ประกอบไปด้วย ๑) ทศนคติและความเชื่อ เช่น ความสำนึกในกลุ่ม ความรู้สึถึงหน้าที่ทางการเมือง ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง ๒) ลักษณะส่วนบุคคล เช่น ความเชื่อมั่นส่วนบุคคล ความเป็นอำนาจนิยม ความต้องการส่วนตัว

มีฐานคิดอยู่ว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมตามลักษณะทางจิตวิทยาหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าสถานการณ์ต่างๆ จะเอื้อต่อการกระทำเช่นนั้นได้มากน้อยเพียงไร ดังนั้นจึงจะใช้มุมมองที่ผสมผสานระหว่างหลายรูปแบบในการอธิบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการอธิบายจากระดับโครงสร้างสังคม ท้องถิ่น และการอธิบายจากระดับปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งจากการสำรวจงานวิจัยของนักวิชาการจากหลากหลายสำนักคิด พบว่ามีปัจจัยหลัก ๔ ประการที่ส่งอิทธิพลต่อทัศนคติและการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองสรุปได้ดังนี้

๒) ปัจจัยด้านการระดมทางการเมือง (Political mobilization)

การระดมทางการเมือง เป็นกระบวนการซึ่งผู้เข้าแข่งขัน พรรคการเมือง นักเคลื่อนไหวทางการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ ชักชวนให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองผ่านการส่งข้อความเพื่อมุ่งหวังที่จะบรรลุตามวัตถุประสงค์ของตน โดยผู้รับสารนั้นมีโอกาสของการเลือกและตัดสินใจพอสมควร จึงเห็นได้ว่า ทั้งผู้นำหรือกลุ่มที่ชักชวนโน้มน้าว และประชาชนผู้เข้าร่วมต้องมีผลประโยชน์ร่วมกันในส่วนตัวส่วนหนึ่งหรือทั้งหมด ทำให้วิธีการที่ว่านี้บรรลุผลสำเร็จ โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะคือ การระดมทางตรงและการระดมทางอ้อม

แนวคิดนี้จึงเป็นการมองคนละด้านกับทฤษฎีการตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational choice) โดยเห็นว่า กระแสประชาชนที่เข้าร่วมในการเมืองไม่ได้เป็นความต้องการหรือการตัดสินใจเลือกโดยเหตุผลของผู้เลือกเสียทีเดียว แต่เกิดจากการใช้กลยุทธ์ของผู้นำการเมืองในการชักชวนโน้มน้าวใจจากโอกาสที่เปิดให้ภายใต้ข้อจำกัดบางประการที่ต้องกระทำ มุมมองนี้จึงเป็นการมองการมีส่วนร่วมจากโครงสร้างของระบบการเมือง ว่าเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและผู้นำการเมือง ประชาชนจำนวนน้อยเท่านั้นที่จะเข้ามีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นในกิจกรรมสาธารณะ แต่จะเกิดเข้าร่วมมากเมื่อนักการเมือง พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ และนักเคลื่อนไหวต่างๆ ชักชวนพวกเขาให้เข้าร่วมผ่านเครือข่ายทางสังคมในรูปแบบครอบครัว เพื่อน เพื่อนบ้าน เพื่อนร่วมงาน และสมาคม โดยผู้นำจะเป็นฝ่ายให้ข่าวสารข้อมูลและโอกาสในการสร้างรางวัลทางสังคมในรูปแบบต่างๆ ซึ่งอาจมีการหยิบยกประเด็นสาธารณะที่ชุมชนหนึ่งให้ความสนใจขึ้นมาเป็นจุดโน้มน้าว

ได้นำปัจจัยด้านนี้มาศึกษาถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองในสหรัฐอเมริกา พบว่า ผู้นำการเมืองจะใช้ยุทธศาสตร์ทางการระดมโดยใช้ข่าวสารทางการเมือง (political information) เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับประชาชนในท้องถิ่นผ่านระบบเครือข่ายสังคม (social networks) ของชุมชน ในการโน้มน้าวใจบุคคลให้ช่วยเหลือฝ่ายตนในหลายรูปแบบไม่ว่าจะเป็นในด้านการเลือกตั้ง, การผ่านร่างกฎหมาย หรือมีอิทธิพลต่อนโยบายในด้านต่างๆ โดยอาจมีการเสนอผลประโยชน์ตอบแทนให้ในรูปของการให้รางวัล หรือการให้เงินก็ได้ ข้อสรุปดังกล่าวยิ่งทำให้ความน่าเชื่อถือของปัจจัยด้านนี้ต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองจะได้รับการยอมรับมากขึ้น บุคคลเลือกที่จะรับข้อมูลข่าวสารที่สอดคล้องกับความต้องการของตนโดยจะแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลกับบุคคลที่มีความคิดเห็น คล้ายคลึงกับตนในลักษณะเครือข่าย ในขณะที่เดียวกันก็จะได้รับอิทธิพลจากการปะทะสังสรรค์ระหว่างสิ่งที่ชอบกับไม่ชอบภายใต้บริบททางสังคมหนึ่งๆ มีน้ำหนักที่น่ารับฟังอีกขึ้นอีกด้วย

บริบททางสังคมและการเมืองในระดับท้องถิ่นจะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการก่อตัวทางทัศนคติและการสื่อสารของบุคคลในรูปแบบของการยอมรับบรรทัดฐานทางการเมืองที่มีอยู่เดิม และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในช่วงเวลาหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปใน ๒ ลักษณะ คือ การเสนอมุมมองที่สอดคล้องกับความเชื่อของตนเอง หรืออาจเป็นการรับข้อมูลจากสื่อมวลชนแล้วนำมาพิสูจน์ยืนยันกับความเชื่อเดิมของตนเองอีกทางหนึ่ง^{๑๒}

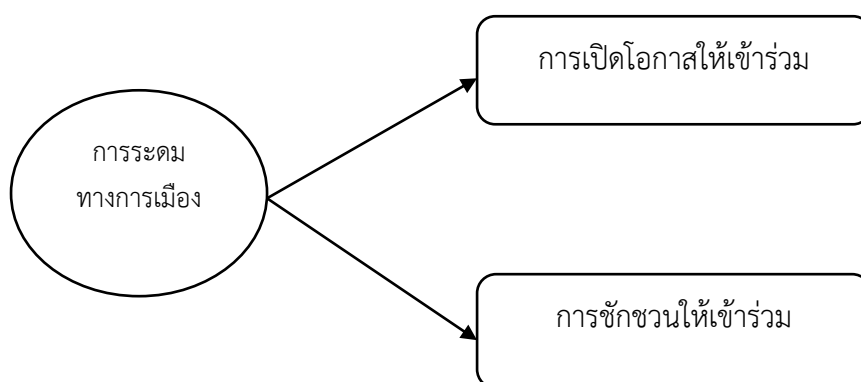
การเข้ามีส่วนร่วมของบุคคลในสังคมตะวันตกทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค ซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าร่วมทางการเมืองอันเป็นผลจากค่านิยมทางการเมืองและประเพณีของสังคมด้วย สถาบันทางการเมือง ที่มีสภาพและเป้าหมายทางการเมืองของผู้นำของสังคม

^{๑๒}MacKuen and Brown, *Organizational Theory and Management: A Macro Approach*, (New York: John Wiley & Sons. 1987), pp. 471-473.

นั้นโดยเฉพาะปัจจัยประการหลังนี้เองที่จะก่อให้เกิดการคิดว่าแบบระดม และจะเกิดประสิทธิผลเมื่อผู้นำทางการเมืองพยายามที่จะดึงประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องในทางการเมืองในที่สุด^{๙๓}

นัยยะความหมายของการระดมทางการเมืองจะใกล้เคียงกับคำว่า “การชักชวนทางการเมือง (Political persuasion)”^{๙๔} เป็นการกระทำหรือกระบวนการที่ผู้สื่อสารพยายามที่จะชักชวนหรือชี้้นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความคิด, ทศนคติหรือพฤติกรรม ของบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งผ่านการส่งผ่านข้อความในบริบทที่ผู้ถูกชักชวนมีโอกาสที่เป็นอิสระอยู่บ้าง การสื่อสารในลักษณะนี้จึงต้องมีองค์ประกอบสำคัญ ๕ ประการ ได้แก่ ๑) แหล่งสาร ๒) สาร ๓) ช่องทาง ๔) ผู้รับสาร และ ๕) ทศนคติเป้าหมาย น่าจะเป็นผลหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่า ผู้รับข่าวสารเปิดรับข่าวสารหรือไม่ ให้ความสนใจหรือไม่เข้าใจหรือไม่ และยอมรับหรือไม่

วัฒนธรรมทางการเมืองกับประสิทธิภาพการให้บริการสาธารณะ พบว่า ส่วนใหญ่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมทางอ้อมผ่านการเลือกตั้ง และการบอกกล่าวสภาพปัญหาผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิก อบต. โดยการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งและการทำกิจกรรมต่างๆ นั้น มักจะเป็นไปในลักษณะของการชักชวนจากผู้ใกล้ชิด อาศัยความเป็นเครือญาติ และคุ้นเคยกันเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญ สามารถสรุปปัจจัยองค์ประกอบได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒.๓ ปัจจัยองค์ประกอบของการระดมทางการเมือง

๓) ปัจจัยต้นทุนทางสังคม (Social capital)

ลำดับขั้นทางสังคม ความเชื่อทางการเมือง, ความผูกพันกับพรรคการเมือง ความผูกพันกับกลุ่มอาสาสมัคร ขนาดของชุมชน และความแตกแยกทางการเมือง มีผลต่อการเข้าร่วมทางการเมืองใน ๔ ลักษณะ คือ การลงคะแนนเสียง, การเข้าแข่งขันทางการเมือง, กิจกรรมของชุมชน

^{๙๓}Huntington, S.P., & Nelson, M., *No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries*, (Cambridge: Harvard University Press. 1976).

^{๙๔}สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, *การสื่อสารกับสังคม*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย๒๕๓๓), หน้า ๒๑-๒๓.

และการติดต่อเป็นการเฉพาะกับเจ้าหน้าที่^{๙๕} ในสังคมที่ประชากรค่อนข้างจะมีสถานภาพต่ำนั้น ปัจจัยด้านความเกี่ยวข้องกับองค์กร^{๙๖} จะมีความสำคัญในการอธิบายถึงความแตกต่างในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าปัจจัยด้านสถานภาพ โดยมีปัจจัยด้านความสำนึกในความเป็นกลุ่มเป็นพลังผลักดันที่สำคัญ เช่นเดียวกับที่ Bryant and White ได้ศึกษาถึงการนำองค์การเข้ามาใช้ในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยพบว่ามีส่วนส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาท้องถิ่น เพราะองค์การจะช่วยสร้างความเป็นกลุ่มก้อนและความเชื่อถือในความจริงจังต่อกัน ทำให้มีการพัฒนาระบบการสื่อสารสองทางที่มีประสิทธิผลในการกำหนดโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ รวมถึงการติดตามประเมินผล เพื่อกระตุ้นการมีส่วนร่วมและก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างอิสระ^{๙๗}

สรุปได้ว่า การสนับสนุนให้ประชาธิปไตยแบบพลเมืองมีส่วนร่วมจากถูกสร้างขึ้นจากการที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์กรและสถาบันต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเขาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ บุคคลเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างสูงอันเป็นผลจากการได้รับการขัดเกลาทางสังคม การเมืองจะช่วยส่งผลให้บุคคลนั้นมีทัศนคติและจิตสำนึกทางการเมืองที่พัฒนาขึ้นให้มีน้ำหนักที่น่ายอมรับยิ่งขึ้น ทั้งยังสนับสนุนต่อแนวคิดที่เห็นพ้องกันว่า ประชาธิปไตยยุคใหม่กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ลักษณะของประชาธิปไตยแบบเข้าร่วม (Associative democracy) เข้าไปทุกขณะ อันเป็นผลจากสถาบันทางการเมืองภายใต้ระบบประชาธิปไตยแบบตัวแทนที่เป็นอยู่ขาดภาวะความรับผิดชอบ ไร้ประสิทธิภาพ และล้มเหลวที่จะทำให้เกิดการเข้าร่วมของประชาชนดูจะเป็นจริงมากขึ้นในยุคปัจจุบัน

จึงพอจะอนุมานได้ว่า การเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์กรของคนที่มีสถานภาพต่ำนั้น น่าจะเป็นผลมาจากการพัฒนาความสำนึกในความเป็นกลุ่มที่เด่นชัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับความเป็นชนชั้น ความเป็นชุมชน หรือความสนิทสนมกันส่วนตัว เช่น กลุ่มเพื่อนบ้านก็ได้ ยิ่งปัจเจกชนผูกพันเข้ากลุ่มมากขึ้นเท่าไร ก็ยิ่งเข้าไปเกี่ยวข้องกับด้านองค์กรและมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น^{๙๘}

ต่อมาแนวคิดด้านนี้ได้ถูกขยายให้เกิดความเด่นชัดขึ้น เมื่อ Ruy Teixeira ได้ศึกษาพบว่า ปัจจัยสำคัญ ๒ ประการ ที่ทำให้คนอเมริกันไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ได้แก่ ๑) ความผูกพันทางสังคม (Social Connectedness) หรือที่เรียกว่า “ทุนทางสังคม” (Social capital) โดยจะทำให้ปัจเจกบุคคลเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชนของพวกเขามากขึ้น และ ๒) ความผูกพันทางการเมือง (Political Connectedness) ซึ่งเป็นระดับความสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาล และความเชื่อ

^{๙๕}Nie, N.H. and Verba, S., **Participation in America: Political Democracy and Social Equality**, (New York: Harper & Row, 1975). pp. 9-12.

^{๙๖}March, J. G., & Olsen, J.P., **Rediscovering Institutions: The Organizational Basis of Politics**, (New York: The Free Press, 1989), p. 318.

^{๙๗}Bryant and White, **Political Analysis Technique and Practice**, (Belmont Calif Wadsworth: 1982), p. 218-224.

^{๙๘}สิทธิพันธ์ พุททหุน, **การต่อสู้ของมวลชนในสังคมไทย**, (กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๓๙), หน้า ๙๘.

ในรัฐบาลของแต่ละบุคคล Teixeira ได้ชี้ให้เห็นว่า ความข้องเกี่ยวทางการเมืองที่ลดลงของคนอเมริกัน ในช่วง ๓ ทศวรรษที่ผ่านมา นั้นแสดงถึงการสูญเสียความไว้วางใจในรัฐบาล ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองที่ต่ำลงรวมไปถึงความสนใจทางการเมืองและความรู้สึกถึงหน้าที่ของพลเมืองที่ลดน้อยลง ซึ่งงานวิจัยในระยะต่อมาก็ชี้ให้เห็นว่า การเข้าร่วมทางการเมืองที่ลดลงนั้นมีความสัมพันธ์กับต้นทุนทางสังคมที่ลดลงด้วย

สำหรับในประเด็นเรื่องทุนทางสังคม โดยเฉพาะกรณีไทยแล้วมีความเกี่ยวพันอย่างแยกไม่ออกจากเรื่องระบบอุปถัมภ์ ระบบเครือญาติ ความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างทางสังคมจากการประมวลและแนวคิดของนักวิชาการต่างประเทศ สามารถอธิบายได้ว่า ทุนทางสังคมเป็นความสัมพันธ์ในหลากหลายมิติทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ระหว่างบุคคลสถาบันและหรือองค์การต่างๆ ตั้งแต่ในระดับปัจเจก กลุ่มและเครือข่าย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับค่านิยมบรรทัดฐานที่สังคมยึดถือ ซึ่งมีผลต่อวิถีชีวิตการผลิตในระดับครอบครัว ชุมชน และประชาสังคมและมีความเชื่อมโยงกับความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ ที่มีค่านิยมของการตอบแทนบุญคุณซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนแบบไม่เท่าเทียมกันรวมทั้งการมีเครือข่ายการตอบแทนและใช้ประโยชน์ร่วมกัน ดังนั้นการที่จะเกิดทุนทางสังคมได้จะประกอบไปด้วย ๑) ความผูกพัน, ความคาดหวังและความไว้วางใจกัน ๒) การมีช่องทางข้อมูลข่าวสารถึงกัน ๓) การมีบรรทัดฐานและกรอบการบังคับที่มีประสิทธิภาพ อันจะทำให้ประชาชนสามารถสร้างเครือข่ายของการเข้าร่วม ความผูกพันทางการเมืองที่มีฐานอยู่บนความไว้วางใจและมีผลต่อการรวมกลุ่ม ซึ่งเมื่อเกิดขึ้นแล้วจะกลายเป็นวัฒนธรรมทางการเมืองอันเป็นส่วนเอื้อต่อการสร้างความไว้วางใจทางการเมือง ที่จะมีส่วนเสริมสร้างให้ประชาธิปไตยมีความยั่งยืนในที่สุด

จึงเห็นได้ชัดว่า โครงสร้างสังคมไทยถูกผูกเข้าด้วยกันในลักษณะความสัมพันธ์ส่วนตัว ซึ่งจากเกิดขึ้นได้จะต้องมีการพบปะกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างบุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน คนรู้จักหรือบุคคลอื่นๆ ที่มีโอกาสมาพบปะกัน อาจโดยการแนะนำให้รู้จัก หรืองานเลี้ยงสังสรรค์ในโอกาสต่างๆ การพบปะกันนั้นจะต้องมีความสม่ำเสมอจนก่อให้เกิดความรู้สึกที่ใกล้ชิดกัน และเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การที่บุคคลทั้งสองฝ่ายหรือมากกว่าสามารถร่วมมือกันทำกิจกรรมบางอย่างร่วมกันได้ แสดงออกให้เห็นถึงความเป็นเพื่อน หรือเป็นพวกเดียวกัน และยอมให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การช่วยเหลือนี้บางครั้งก็ไม่ได้ตั้งอยู่บนหลักการหรือความถูกต้องแต่อย่างใด กล่าวคือ เมื่อเป็นเพื่อนกันแล้วจะต้องช่วยเหลือกัน แม้ว่าการช่วยเหลือนั้นจะขัดหรือผิดต่อหลักการความถูกต้องบางอย่าง เช่น ความยุติธรรม เป็นต้น ทั้งนี้เพราะคนไทยให้ความสำคัญต่อการเป็นเพื่อนมากกว่าหลักการ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าค่านิยมของความเป็นเพื่อนนั้นมีเงื่อนไขจะต้องช่วยเหลือกันเข้าข่ายลักษณะพึ่งพาอาศัยกันและกัน สามารถกล่าวได้ว่าทุนทางสังคมของไทยตกอยู่ภายใต้หลักการที่สำคัญ ๒ ประการ คือ หลักการต่างตอบแทน (Reciprocity) และหลักการใช้ประโยชน์ร่วมกัน (Communitarity) ทุนทางสังคม จึงเพียงแต่ไม่ใช่ทรัพย์สินที่จะใช้แลกเปลี่ยนได้อย่างสมบูรณ์ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อกิจกรรมหนึ่งที่ซ่อนอยู่ภายใต้ของสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำ ในองค์กรผลประโยชน์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง หรือองค์กรที่เป็นผลประโยชน์ร่วมก็ได้ จาก

แนวคิดดังกล่าวเมื่อนำมาพิจารณาในบริบทของสังคมไทย เห็นได้ว่า ทูตทางสังคมจะประกอบไปด้วยองค์ประกอบหลัก ๓ ส่วนใหญ่ใหญ่ได้แก่

๑) ความผูกพันของสมาชิกที่มีต่อชุมชนและการช่วยเหลือเกื้อกูลกันของบรรดาสมาชิกในลักษณะเครือข่าย (Civic Obligation and Networks)

การศึกษาลักษณะเครือข่ายกลุ่มอมทรัพย์บางชื่อพัฒนา ในเรื่องการจัดการทุนทางสังคมในชุมชนเมือง พบว่า การมีเครือข่ายความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีสมาชิกมีความสัมพันธ์เชิงซ้อนต่อกันนั้น นับเป็นต้นทุนทางสังคมที่สำคัญของชาวชุมชนเมื่อผ่านการตอบสนองและการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ตลอดทั้งกระบวนการเกื้อกูลกัน ความสัมพันธ์ดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างยิ่งในลักษณะเครือข่าย การมีผลประโยชน์ร่วมกัน จะทำให้เกิดความสัมพันธ์ส่วนตัว ความใกล้ชิดและความไว้วางใจต่อกัน อันจะมีผลต่อการรวมตัวกันขึ้นเป็นกลุ่มทางการเมืองท้องถิ่น ประกอบกับการสนับสนุนจากองค์กรภายนอกชุมชนจะส่งผลให้การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอีกด้วย

๒) ความไว้วางใจระหว่างผู้คนด้วยกัน (Social trust or Interpersonal trust)

นอกจากจะทำให้เกิดการสื่อสารแล้วยังก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ข้อมูล ทั้งยังจะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การไปมาหาสู่เยี่ยมเยียนกัน การปรึกษาหารือกัน การช่วยเหลือกันในด้านต่างๆ เหล่านี้เป็นต้น นอกจากนี้ การมีค่านิยมร่วมกันในเรื่องการเป็นผู้นำเชื่อถือนั้น มีส่วนอย่างสำคัญในการเกื้อหนุนต่อกระบวนการทำงานระดับองค์กรเครือข่าย โครงสร้างความสัมพันธ์ด้วยระบบอุปถัมภ์ดังกล่าว มีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของชาวบ้านจะมองเราว่าเป็นที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมมือกัน มากกว่าการแย่งชิงงบประมาณเพื่อจัดสรรโครงการไปให้หมู่บ้านของตน

๓) การยอมรับเชื่อถือศรัทธาในตัวผู้นำชุมชนในเชิงอุปถัมภ์ (Patron-client system)

ผู้นำชุมชนนับว่าเป็นบุคคลพิเศษที่มักจะได้รับการยอมรับนับถือจากคนในท้องถิ่น และมีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตรวมไปถึงการเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน และการศึกษาในประเด็นผู้นำชุมชนและการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้ผลการศึกษาที่คล้ายกัน โดยพบว่า สมาชิกในสมัชชาจะให้การยอมรับเชื่อถือ และมอบความไว้วางใจให้เป็นตัวแทนของชุมชน เนื่องจากเป็นผู้ที่มีอาวุโสในชุมชน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม อยู่อาศัยในชุมชนมานานมีพรรคพวกเพื่อนฝูง ญาติพี่น้องมากเป็นที่รู้จักของสมาชิกโดยทั่วกัน มีความรักชุมชนและนำปัญหาของชุมชนไปปรึกษาหารือ และขอรับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการโดยตลอด ให้ความสนใจในเรื่องข่าวสารทางการเมืองและแจ้งให้สมาชิกในชุมชนทราบเป็นประจำอันจะทำให้สมาชิกสามารถรับรู้ข่าวสาร ความเคลื่อนไหวทั้งทางราชการและสถานการณ์การเมือง ทั้งยังเป็นผู้ที่คอยกระตุ้นเตือนให้สมาชิกในชุมชนเกิดความตื่นตัวทางการเมือง เข้ามาร่วมกิจกรรมกับทางราชการและชุมชน โดยคนกลุ่มนี้จะอาศัยความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นเครื่องมือในการสร้างบารมีและบิรวาร ตลอดจนการให้ประโยชน์ให้กับกลุ่มของตน

ความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นมีลักษณะเป็นเครือข่ายระหว่างผู้นำทางการเมืองและเครือข่ายภายนอกชุมชน ซึ่งมักพบว่าคนกลุ่มนี้จะเป็นบุคคลที่ดำรงตำแหน่งสำคัญในชุมชน เช่น สมาชิก อบต.,

กำนัน, ผู้ใหญ่บ้าน, ปลัด อบต. เป็นต้น และส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกกลุ่มองค์กร สโมสร ที่เกิดจากการร่วมกันในท้องถิ่นที่พบเห็นบ่อยๆ อาทิ กรรมการวัด กรรมการหมู่บ้าน กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน เป็นต้น โดยเป็นการพบปะในหมู่สมาชิกและมีการจัดกิจกรรมเป็นครั้งคราวไม่ได้มีวัตถุประสงค์ทางการเมืองโดยตรง กล่าวได้ว่าผู้นำชุมชนเป็นแหล่งข่าวสารที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ทั้งยังมีอิทธิพลในการชักจูง ชี้นำ และโน้มน้าวต่อสมาชิกของชุมชนในการทำกิจกรรมทางการเมืองหรือในบางครั้งก็สนับสนุนช่วยเหลือผู้สมัครและพรรคการเมือง เข้าลักษณะเป็นการระดมทางการเมืองอีกด้วย ในอีกด้านหนึ่งนั้น วัฒนธรรมของการมีระบบอุปถัมภ์ยังมีส่วนเกื้อหนุนที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างและรักษาไว้ซึ่งอำนาจของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ตลอดจนการหาผลประโยชน์ให้กับกลุ่มอีกด้วย^{๙๙}

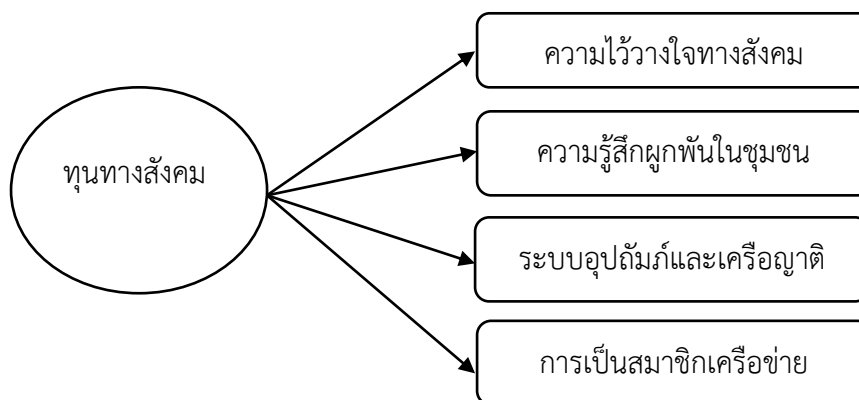
ตารางที่ ๒.๖ สรุปแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจ

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
Rush Michael (1992, p. 126)	การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยอาศัยปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจาก ๔ ปัจจัยหลัก กล่าวคือ แรงแกระตุ้นทางการเมือง สถานะทางสังคม ลักษณะส่วนตัว และสภาพแวดล้อมทางการเมือง
Beal, G.M. (1956, p. 240 – 256)	ความไว้วางใจ ความพอใจและความเข้าใจมีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมือง
Milbrath, L.W. (1965, p. 33)	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ว่าแบ่งออกได้เป็น ๒ ลักษณะใหญ่ ได้แก่ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อม (Environmental factors) ซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นทางการเมืองเศรษฐกิจและสังคม

นอกจากนี้ การศึกษาหน้าสังคมวิทยาในเชิงชาติพันธุ์วรรณา (Ethnographic tradition) ยังพบอีกว่า ผู้คนที่อาศัยอยู่ในดินแดนหนึ่งๆ เป็นเวลานานและพัฒนาความผูกพันทางสังคมกับประชาชนและกลุ่มในดินแดนนั้น จะช่วยขยายโอกาสของความเป็นพลเมืองในการติดต่อกับพรรคการเมืองหรือกลุ่มองค์กรท้องถิ่น โดยการนำตัวเองเข้าไปอยู่ในเครือข่ายการสื่อสารของท้องถิ่นนั้น ความผูกพันในชุมชนจะช่วยเพิ่มโอกาสที่ตัวแทนของพรรคการเมืองหรือกลุ่มจะรวบรวมความต้องการจากพลเมืองได้ ด้วยเหตุนี้ ความผูกพันในชุมชนจึงส่งเสริมให้เกิดเครือข่ายการสื่อสารในท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น อันจะทำให้เกิดความสะดวกในการติดต่อไม่ว่าจะเป็นจากพลเมืองเอง หรือจากตัวแทนพรรคการเมือง ซึ่งงานวิจัยในเชิงสำรวจในระยะหลังก็ได้ข้อสรุปใกล้เคียงกันว่า ระยะเวลาที่

^{๙๙} นภดล สุคนธวิท, พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙), หน้า ๘๙.

อาศัยอยู่ในท้องถิ่นจะมีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจและการมีส่วนร่วมทางการเมือง สามารถสรุปปัจจัยเชิงองค์ประกอบได้ดังแผนภาพ

แผนภาพที่ ๒.๔ ปัจจัยองค์ประกอบของทุนทางสังคม

๔) ปัจจัยด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมและทัศนคติทางการเมือง (Socioeconomic status background and Political orientation)

รูปแบบของความไว้วางใจและไม่ไว้วางใจของประชาชน พบว่า มีปัจจัยอย่างน้อย ๓ ประการ ที่ส่งผลต่อความรู้สึกดังกล่าว ได้แก่ ๑) ประสบการณ์การเรียนรู้ทางการเมืองในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการบริหารชุมชน ๒) การรับรู้ถึงเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง เช่น คดีวอเตอร์เกต เป็นต้น และ ๓) ระดับความไว้วางใจทางการเมืองและระหว่างบุคคลที่มีก่อนหน้านี้

นอกจากนี้ ยังพบอีกว่า ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมที่สูงจะส่งผลต่อแบบแผนของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง โดยจะทำให้มีอิสระ เปิดกว้างและหลากหลายมากขึ้นเพราะการพัฒนาจะช่วยเพิ่มระดับของสถานภาพและความสลับซับซ้อนขององค์กรในสังคมโดยรวมให้สูงขึ้น สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคมที่สูงและการเข้าไปเกี่ยวข้องกับองค์กรมากขึ้นทำให้การเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มสูงขึ้น ผลการศึกษาของนักวิชาการหลายท่าน ได้ชี้ให้เห็นว่า สถานภาพทางสังคมที่สูงมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถที่จะก่อให้เกิดผลทางการเมืองหรือที่เรียกว่า ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง (Political efficacy) และผู้ที่เกิดความมีประสิทธิภาพก็จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีความรู้สึกดังกล่าว^{๑๐๐}

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางสังคมกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน ๕ ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมันนี อิตาลี และเม็กซิโก พบว่า บุคคลยังมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงจะตระหนักในคุณค่าของระบบการเมือง และมีแนวโน้มจะเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง โดย

^{๑๐๐}Verba, Sidney and Nie, Norman H., *Participation in America: Political Democracy and Social Equality*, (New York: Harper & Row, 1972), p. 494.

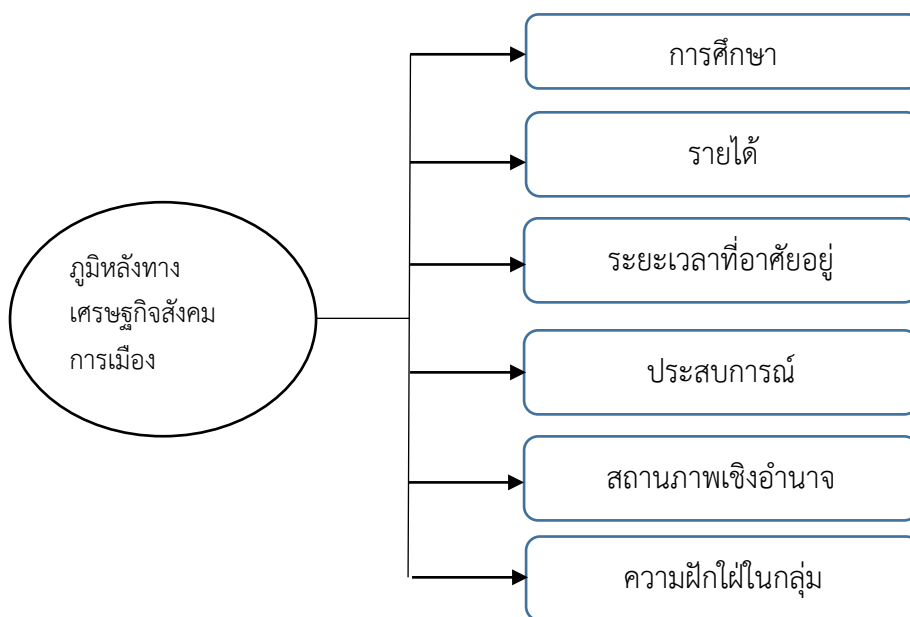
ปัจจัยในด้านความตระหนักในฐานะพลเมือง ซึ่งเกิดจากการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและประสิทธิภาพทางการเมืองจะเป็นตัวแปรแทรกซ้อนที่สำคัญ^{๑๑๑} ซึ่งก็ได้รับการตอกย้ำโดยผลการศึกษาของ Crewe ที่พบว่าเหตุปัจจัย ๒ ประการ กล่าวคือ ๑) คุณลักษณะส่วนบุคคลอันประกอบไปด้วยรายได้ที่สูง, การศึกษาสูง, อายุช่วงวัยกลางคน, สถานภาพของการสมรส และการเป็นสมาชิกขององค์การ จะทำให้เกิดการไปคะแนนเสียงที่ส่งไปด้วย ๒) ปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ การนิยมชมชอบต่อนโยบายของรัฐบาล, ช่องทางการเข้าถึงข้อมูล, แรงผลักดันภายในกลุ่ม และกระแสกดดันจากฝ่ายตรงข้าม จะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้คนไปลงคะแนนเสียงเพิ่มขึ้น^{๑๑๒}

งานวิจัยจำนวนมากพบว่า ปัจจัยด้านภูมิหลังของบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและการรับรู้ข่าวสารของบุคคล โดยเฉพาะปัจจัยด้านเพศ ฐานะรายได้ การศึกษา และตำแหน่งหน้าที่ และพบว่าปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง ตลอดจนส่งผลต่อการยอมรับในสถานภาพของผู้นำชุมชนอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยในต่างประเทศที่พบว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสังคมต่ำ จะเป็นผู้เสียเปรียบอยู่เสมอในกระบวนการทางการเมืองและมีความรู้สึกไร้อำนาจสูง ซึ่งเป็นที่มาของความแตกแยกทางการเมือง แต่งานวิจัยบางกรณีก็ไม่พบว่า ปัจจัยภูมิหลังดังกล่าวข้างต้นจะมีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมืองแต่อย่างใด และยังพบอีกว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองนี้เองที่ส่งอิทธิพลต่อการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน และพบอีกว่าผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองจะรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมือง และผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การจะมีโอกาสเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มหรือองค์การใดเลย

จากการสำรวจงานวิจัยในเชิงสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม พบว่า บุคคลที่อยู่ในสถานภาพเป็นผู้นำชุมชน มีแรงจูงใจที่จะเข้าไปมีบทบาททางการเมืองผ่านการดำรงตำแหน่งในระดับท้องถิ่น เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาจังหวัด หรือเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอื่นๆ มากกว่าบุคคลโดยทั่วไป อันเนื่องมาจากต้องการเกียรติยศ ชื่อเสียง และความสำคัญเหนือกว่าบุคคลอื่นเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าสวัสดิการที่บุคคลเหล่านี้จะได้รับจะน้อยมากก็ตาม และพบอีกว่า ชนชั้นนำที่มีความรู้สึกว่ามีสมรรถนะทางการเมืองในระดับชาติสูงมีแนวโน้มที่จะมีสมรรถนะทางการเมืองในระดับชุมชนสูงด้วย โดยปัจจัยสำคัญที่ส่งอิทธิพลให้เกิดความรู้สึกดังกล่าว คือ ระดับการศึกษา ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง และการดำรงตำแหน่งสำคัญในหมู่บ้านสามารถสรุปปัจจัยเชิงองค์ประกอบได้ดังแผนภาพ

^{๑๑๑}Nie, Powell & Priwitt, **Political Participation: in Handbook Political Sciences: Non Government Politic**, Reading by Greentein, I. Fred and Polsby. W. Nelson, (Massachusetts: Adison Wesley, 1969), pp. 816-817.

^{๑๑๒}Crewe, R.F. Berg, W.E. & Wright, R., **Loneliness Among the Elderly: Cause Approach**, *Journal of Gerontology*, Vol. 40 No. 4 (1981): 487-493.

แผนภาพที่ ๒.๕ ปัจจัยองค์ประกอบของทางเศรษฐกิจสังคมการเมือง

โดยสรุป ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางการเมือง ทุนทางสังคม การรับรู้ข่าวสาร การระดมทางการเมือง กับความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักวิชาการหลายท่าน ทำให้ได้ข้อสรุปได้ว่า บุคคลจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง หากมีทัศนคติในเชิงบวกต่อระบบการเมือง มีสถานภาพทางอำนาจอยู่ในระดับชนชั้นนำ มีการสื่อสารทางการเมืองที่ดี มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ดีพอสมควรอยู่ในกลุ่มที่มีทุนทางสังคมสูง โดยปัจจัยดังกล่าวยังส่งผลให้เกิดการระดมทางการเมืองอีกด้วย

ดังนั้น จึงเป็นไปได้ว่า หากบุคคลมีความเชื่อถือศรัทธาต่อตัวระบบการเมือง และตัวผู้นำที่มีอำนาจในระบบนั้น และจะเข้าร่วมทางการเมืองน้อยลงหากเกิดความไม่ไว้วางใจต่อองค์ประกอบของระบบนั้น ซึ่งหากมีในระดับที่สูงมากก็อาจจะทำให้เกิดความระแวงแคลงใจหรือรู้สึกแปลกแยกทางการเมืองได้ (Almond and Verba) หรืออาจไปสู่การมีพฤติกรรมทางการเมืองที่ไม่เป็นแบบแผนและรุนแรงได้ เช่น การประท้วง, การเดินขบวน, การก่อจลาจล และการปฏิวัติในที่สุด

จะเห็นได้ว่า งานวิจัยที่ผ่านมาพยายามศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับตัวแปรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในด้านความรู้ทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง ภูมิหลังทางเศรษฐกิจสังคมของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งทัศนคติทางการเมือง ซึ่งก็มีทั้งพบว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาเป็นเงื่อนไขเหล่านั้น มีความสัมพันธ์และไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง แต่ยังไม่เคยมีงานใดเลยที่จะมุ่งศึกษาเพื่อทราบว่า เหตุใดความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเกิดขึ้น หรือทำไมจึงไม่เกิดขึ้นและมีปัจจัยตัวใดเข้ามาเกี่ยวข้องบ้าง ตัวแปรแต่ละตัวนั้นส่งอิทธิพลต่อกันในลักษณะอย่างไรมีลักษณะเป็นรูปแบบหรือไม่ ผู้วิจัยตระหนักดีว่า พฤติกรรมของ

มนุษย์นั้น ไม่มีปัจจัยหนึ่งเดียวที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและแสดงออกทางการเมืองได้อย่างแจ่มชัด แต่จะประกอบไปด้วยปัจจัยหลายตัว และการที่จะสามารถสร้างทฤษฎีพฤติกรรมทางการเมืองได้ จำเป็นต้องนำเอาตัวแปรเหล่านั้นเข้ามาร่วมทดสอบในเชิงประจักษ์ซ้ำๆ เพื่อยืนยันถึงความเป็นอยู่จริงของการแสดงพฤติกรรม งานวิจัยนี้จึงได้นำเอาตัวแปรต่างๆ เหล่านั้นเข้ามาสร้างเป็นเงื่อนไขความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างในการพิสูจน์ โดยมีตัวแปรความไว้วางใจทางการเมืองและส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นตัวแปรผลที่ต้องการศึกษา

หากจะวางกรอบแนวความคิดปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความไว้วางใจที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลแล้ว สามารถสรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลได้ ๖ ปัจจัยได้แก่

๑) ทศนคติทางการเมือง อันประกอบไปด้วย ความมีประสิทธิภาพทางการเมือง การตระหนักถึงหน้าที่ทางการเมือง อุดมการณ์ทางการเมืองและความแปลกแยกต่างกันเมือง

๒) ทุนทางสังคม อันประกอบไปด้วยกลุ่มครอบครัว กลุ่มเพื่อน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และบรรทัดฐานในชุมชน

๓) สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม อันประกอบไปด้วย การศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ประสบการณ์ทางการเมือง การเข้าถึงอำนาจทางการเมือง และความฝักใฝ่ทางการเมือง เป็นต้น

๔) การสื่อสารทางการเมือง (Political communication)

๕) ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง (Political knowledge)

๖) การระดมทางการเมือง (Political mobilization)

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้บัญญัติเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ใน มาตรา ๒๘๑- ๒๙๐ โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้ ๑) ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ๒) การกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นและมีหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ชัดเจน สอดคล้องและเหมาะสมกับรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๓) การดูแลและจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น ๔) คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ๕) การลงคะแนนเสียงถอดถอนผู้บริหารท้องถิ่น ๖) การเข้าชื่อร้องขอเพื่อให้ อปท. พิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่น ๗) การมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการของ อปท. ๘) องค์กรพิทักษ์ระบบคุณธรรมของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ๙) การบำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น ๑๐) การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จากสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญนั้นได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนและการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นมากขึ้น

การพิจารณาท้องถิ่นนิยมควบคู่ไปกับโลกาภิวัตน์อาจช่วยให้เราได้มองเห็นว่า ท้องถิ่นนิยมโดยเนื้อแท้แล้วก็คือ อุดมการณ์ความคิด ความรู้หรือปฏิบัติการทั้งในระดับวาทกรรมและระดับปรากฏการณ์ เพื่อตอบโต้การพัฒนาที่ยืดเอาศูนย์กลางอำนาจรัฐ เมืองและภาคอุตสาหกรรมเป็นตัวตั้งขณะเดียวกัน ท้องถิ่นนิยมยังเป็นการตอบโต้อำนาจและการครอบงำของกระแสโลกาภิวัตน์ที่ปรากฏในนามขององค์กร บริษัทข้ามชาติและตัวแทนของทุนนิยมในระดับต่างๆ แม้จะมีการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ในรูปแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่เมื่อกล่าวถึงคำว่า “ท้องถิ่น” มักจะให้ความสำคัญกับรูปแบบองค์กรหรือในเชิงโครงสร้างเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ปัจจุบันจะมีสภาพพัฒนาการเมือง ที่เป็นองค์กรขับเคลื่อนในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคประชาสังคม องค์กรท้องถิ่น แต่อำนาจรัฐบาลก็ไม่ค่อยได้ให้ความสำคัญกับความรู้สึกเป็นเจ้าของท้องถิ่น อัตลักษณ์ของท้องถิ่น การสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยในท้องถิ่น การเสริมสร้างการเมืองภาคพลเมืองให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ทำอย่างไรจะให้ทั้งระดับนโยบายและระดับองค์กรที่ขับเคลื่อนต่างๆ ได้ให้ความสำคัญกับการเมืองภาคพลเมืองอย่างแท้จริง

นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ของไทยรวมถึงเจ้าหน้าที่ฝ่ายการปกครองเห็นพ้องกันว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นโครงสร้างพื้นฐานของระบบประชาธิปไตย การพัฒนาประชาธิปไตยระดับชาติให้มั่นคงและมีประสิทธิภาพ จึงต้องพัฒนาการปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความมั่นคงเข้มแข็งก่อน ดังนั้นการปฏิรูปการเมืองที่ได้กระจายอำนาจจากส่วนกลางมายังส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้กำหนดให้รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแหล่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยได้พยายามสร้างความเป็นอิสระให้แก่ท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบายการปกครอง บริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ ประกอบกับการที่รัฐได้กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกำหนดดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๔๖ นั้น เท่ากับเป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชนได้ใช้สิทธิของตนอย่างเต็มที่ดำเนินการบริหารปกครองย่านชุมชนการเมืองของตนเองให้เป็นไปในลักษณะวิถีชีวิต ประเพณีวัฒนธรรม และความต้องการภายในกลุ่มของตน และมีแนวโน้มว่าการปกครองท้องถิ่นไทยในอนาคตอันใกล้กำลังเคลื่อนตัวเข้าสู่ลักษณะของการเมืองท้องถิ่น (Local politics) ชัดเจนมากขึ้น

การเมืองในระดับท้องถิ่น (Local politics) จึงเป็นสิ่งจำเป็นในกระบวนการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองให้มีความเป็นประชาธิปไตย (Democratization) มากยิ่งขึ้น โดยท้องถิ่นต้องมีอำนาจอิสระในการดำเนินงานทางการเมืองได้ตามสมควร เพราะประชาธิปไตยมีจุดเริ่มต้นที่ประชาชนที่จะต้องรู้และเข้าใจในหลักการปกครองตนเอง จึงจะทำให้พัฒนาการเมืองไปสู่การเมืองในระดับสูงขึ้นไปได้ รัฐจะต้องพัฒนาให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งจำเป็น และมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของพวกเขา นอกจากนี้การเมืองท้องถิ่นยังเปรียบเสมือนสถาบันที่ฝึกสอนประชาชนให้เข้าใจถึงกระบวนการและกลไกของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งเป็นสถาบันการเมืองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม

ดังนั้น การเมืองท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพจึงมีผลโดยตรงต่อการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีของประชาชนต่อระบอบประชาธิปไตย รวมทั้งมีผลต่อการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวสนใจที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองอย่างกว้างขวาง และการที่จะทำให้การปกครองท้องถิ่นเป็นของประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริงนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะมีระบบการจัดการปกครองที่ดี ซึ่งต้องอาศัยผู้นำท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับและไว้วางใจจากประชาชนในการเป็นตัวแทนจัดระเบียบการปกครองดังกล่าว ดังที่ นักรัฐศาสตร์ชาวอเมริกันกล่าวไว้ว่า “การรวมกลุ่มเพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองที่ดีจะต้องมีความสามารถคบค้ากันได้ และต้องมีค่านิยมไว้วางใจกันได้”

การเมืองท้องถิ่นยังเป็นเสมือนช่องทางที่มีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นในการสะท้อนถึงปัญหาความต้องการของตนผ่านการแสดงออกทางการเมืองในหลากหลายช่องทาง เช่น การยื่นข้อเรียกร้องต่อผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งของตน หรือการร้องเรียนผ่าน สื่อสังคมออนไลน์ทำให้ปัญหาความต้องการของตนเองแพร่กระจายออกไปในวงกว้างจนทำให้เจ้าหน้าที่ รัฐมีอาจนิ่งเฉยได้ต้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขหรือตอบสนองความต้องการดังกล่าว

การเมืองท้องถิ่นยังเป็นเวทีหรือพื้นที่สาธารณะทางการเมืองของกลุ่มการเมือง หรือกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในชุมชนท้องถิ่นในการเจรจาแลกเปลี่ยนหรือต่อรองผลประโยชน์ระหว่างกันหรือระหว่างกลุ่มกับภาครัฐ เช่น การที่กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมเจรจาร่วมมือกับกลุ่มธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ใน การต่อต้านโครงการสร้างโรงงานผลิตกระแสไฟฟ้าจากพลังงานถ่านหินที่จังหวัดกระบี่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีชื่อเสียงทางด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติหรือกรณีชาวบ้านบริเวณริมคลองแสนแสบ ยินยอมยุติการ ประท้วงและรื้อถอนบ้านออกจากพื้นที่เพื่อแลกเปลี่ยนกับการที่รัฐจัดหาที่อยู่ใหม่ที่ดีกว่าเดิม หรือกรณีชุมชนป้อมพระกาฬยื่นหยุดต่อสู้กับกรุงเทพมหานครที่พยายามย้ายที่อาศัยอยู่ในบริเวณป้อมพระกาฬ ออกไป เพื่อจัดทำเป็นพื้นที่อนุรักษ์โดยชาวบ้านเสนอให้พัฒนาเป็นเขตพื้นที่เรียนรู้ทางวัฒนธรรมดั้งเดิม และอยู่ร่วมในชุมชนเดิมต่อไปได้เป็นต้น การมีพื้นที่สาธารณะเช่นนี้ทำให้มีกระบวนการเจรจาต่อรองกันเพื่อนำไปสู่ข้อยุติโดยสันติวิธีได้ในระบอบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปกครองท้องถิ่น (Local Government)

การปกครองท้องถิ่นของประเทศไทยในปัจจุบัน ดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.๒๕๓๔ ซึ่งได้กำหนดการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในท้องถิ่นที่เห็นสมควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง อันเป็นการดำเนินการจัดระเบียบบริหารราชการตามหลักการกระจายอำนาจ และได้กำหนดให้จัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่นดังนี้

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด
๒. เทศบาล
๓. สุขาภิบาล
๔. ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนด

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน จะมีรูปแบบการปกครองท้องถิ่น ๓ รูปแบบด้วยกันคือ

องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และสุขาภิบาล สำหรับราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่กฎหมายกำหนดได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะที่ และองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นล่าสุด

ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นของไทย จึงมี ๖ รูปแบบด้วยกันคือ

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒. เทศบาล

๓. สุขาภิบาล

๔. กรุงเทพมหานคร

๕. เมืองพัทยา

๖. องค์การบริหารส่วนตำบล

๑. องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วยฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ เรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ฝ่ายบริหาร เรียกว่า นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับสมาชิกจะมีจำนวนแตกต่างกันออกไปตามจำนวนของประชากรในแต่ละเขตเลือกตั้ง นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่ในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอยู่ในตำแหน่งได้คราวละ ๔ ปี เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

๒. เทศบาล กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งได้กำหนดไว้ ตามประเภทของเทศบาลคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร โครงสร้างของเทศบาล เทศบาลมีโครงสร้างที่สำคัญแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย คือ สภาเทศบาลเป็นองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติของเทศบาล มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี โดยมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาล ดังนี้ เทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวน ๑๒ คน เทศบาลเมือง ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๑๘ คน เทศบาลนคร ประกอบด้วย สมาชิกจำนวน ๒๔ คน

๓. องค์การบริหารส่วนตำบล สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๒ คน - ซึ่งเลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น -ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีเพียงหนึ่งหมู่บ้าน จะมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจำนวน ๖ คน ถ้ามี ๒ หมู่บ้านจะมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ ๓ คน นายกององค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ในการบริหารงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี เพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง

๔. กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครเป็นองค์การปกครองท้องถิ่นรูปแบบพิเศษที่มีขนาดใหญ่ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

โครงสร้างของกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครแบ่งโครงสร้างออกเป็น ๒ ฝ่าย คือ ๑) สภากรุงเทพมหานคร (ฝ่ายนิติบัญญัติ) ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี กำหนดให้ประชาชนในแต่ละเขตปกครองเลือกสภากรุงเทพมหานครได้เขตละ ๑ คน ปัจจุบันกรุงเทพมหานครมี ๕๐ เขตปกครอง มีสภากรุงเทพมหานครได้ ๕๐ คนใช้ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเบอร์เดียว สภากรุงเทพมหานครมี ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ฝ่ายบริหาร) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครใช้ระบบการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเบอร์เดียว พื้นที่การบริหารกรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็นเขตและแขวง ในแต่ละเขตจะมีผู้อำนวยการเขตเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหาร โดยมีสภาเขต (สข.) เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ ที่ประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งของประชาชนภายในเขตนั้น ซึ่งแต่ละเขตมีสมาชิกสภาเขตอย่างน้อยเขตละ ๗ คน มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ ๔ ปี

๕. เมืองพัทยา มีการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ เรียกว่า เมืองพัทยา และมีตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดให้การบริการเมืองพัทยา ประกอบด้วย สภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยา เมืองพัทยาแบ่งโครงสร้างออกเป็น ๒ ฝ่าย ๑) สภาเมืองพัทยา (ฝ่ายนิติบัญญัติ) ประกอบด้วยสมาชิกสภาเมืองพัทยา จำนวน ๒๔ คน มาจากการเลือกตั้งจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยา มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี ๒) นายกเมืองพัทยา (ฝ่ายบริหาร) มาจากการเลือกตั้งของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเมืองพัทยามีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๔ ปี^{๑๐๓} ซึ่งในการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” นี้ นักการเมืองระดับท้องถิ่นประกอบด้วย นักการเมืองในการปกครองระดับ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล และ องค์การบริหารส่วนตำบล เท่านั้น

๒.๖ หลักการบริหารนิยธรรม

หลักการบริหารนิยธรรม เป็นหลักธรรมเพื่อความไม่เสื่อมในการอยู่ร่วมกัน หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่มีคุณค่า มีประโยชน์ ตามบริบทที่ว่าสังคมไทยเป็นสังคมเมืองพุทธ ซึ่งมีทั้งหลักธรรมที่ใช้สำหรับประพฤติปฏิบัติของแต่ละบุคคล หลักธรรมในการปกครอง หลักธรรมสำหรับการบริหาร และหลักธรรมที่ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะหลักการบริหารนิยธรรมซึ่งเป็นธรรมสำหรับการปกครองที่จะช่วยป้องกันความเสื่อมนำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่คณะ องค์กร หน่วยงานต่างๆ รวมถึงการปกครองระดับประเทศ

^{๑๐๓}โครงสร้างการปกครองส่วนท้องถิ่น, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://www.thaigoodview.com> [16 ตุลาคม 2562].

ผู้วิจัยเห็นว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมมีผลต่อการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ตามระบอบประชาธิปไตย ที่ทุกคนในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเข้ามามีส่วนร่วม โดยนำหลักธรรมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม มาร่วมบูรณาการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ในด้านการมีส่วนร่วมในการ ๑) ตัดสินใจ ๒) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ๓) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ๔) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล อปทานิยธรรมนี้เป็นหลักธรรมสำหรับการมีส่วนร่วมในการปกครอง ซึ่งเหมาะสมอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบันที่มุ่งเน้นการมีส่วนร่วม ร่วมรับผิดชอบต่อการกระทำในท้องถิ่นและการเลือกตั้งที่ตนเองในพื้นที่ที่อยู่ร่วมกัน ดังนี้

๒.๕.๑ ความหมายของอปทานิยธรรม

ในพระสูตรตันตปิฎก ทีฆนิกาย มหาวรรค มหาปรินิพพานสูตร พระพุทธเจ้าได้ตรัสกับวัสสการพราหมณ์ ถึงอปทานิยธรรม ไว้ว่า

พระผู้มีพระภาครับสั่งกะวัสสการพราหมณ์ อามาคย ผู้ใหญ่ในนครรัฐว่า

“ดูกรพราหมณ์ สมัยหนึ่งเราอยู่ที่สารันทเจดีย์เขตเมืองเวสาลีนี้ ณ ที่นั้นเราได้แสดงอปทานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ แก่พวกเจ้าวัชชี ก็อปทานิยธรรมทั้ง ๗ นี้ จักตั้งอยู่ในพวกเจ้าวัชชีและพวกเจ้าวัชชีจักสนใจในอปทานิยธรรม ทั้ง ๗ นี้ อยู่เพียงใด พราหมณ์พึงหวังได้ซึ่งความเจริญอย่างเดียว ไม่มีเสื่อม เพียงนั้น”^{๑๐๔}

มีพระบาลีกถาไว้ในมหาปรินิพพานสูตรว่า “สตุต โว ภิกขเว อปทานิเย ฌมเม เทเสสุสามิ” แปลว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลายเราจักแสดง ซึ่งธรรมทั้งหลาย ไม่เป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม เจ็ดประการ แก่เธอทั้งหลาย”^{๑๐๕}

ในพระมหาปรินิพพานสูตรที่พระพุทธเจ้าได้ทรงตรัสถึง อปทานิยธรรม ที่ยกมาอ้างไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่า อปทานิยธรรม หมายถึง ธรรมซึ่งทำให้เกิดความเจริญฝ่ายเดียว ไม่มีฝ่ายเสื่อม และนักปราชญ์ทางพระพุทธศาสนาก็ได้อธิบายให้ความหมายไว้เช่นเดียวกัน ดังนี้

อปทานิยธรรม กล่าวได้ว่า “ธรรมเป็นที่ตั้งของความไม่เสื่อม หรือธรรมไม่เป็นที่ตั้งของความเสื่อม”^{๑๐๖} ธรรมที่ทำให้ไม่เสื่อม เป็นไปเพื่อความเจริญฝ่ายเดียว”^{๑๐๗} จะไม่ประสบความเสื่อมเลย トラบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้อยู่^{๑๐๘} เป็น ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความเจริญอย่างเดียว ไม่นำไปสู่ความเสื่อมเลย^{๑๐๙}

^{๑๐๔}ที.ม. (ไทย) ๑๓/๖๙/๒๓๐.

^{๑๐๕}ที.ม. (ไทย) ๑๓/๗๐/๒๓๒.

^{๑๐๖}สมเด็จพระสังฆราชเจ้า กรมหลวงวชิรญาณวงศ์, **ธรรมานุกรม**, (กรุงเทพมหานคร : มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๑๕), หน้า ๑๓๔.

^{๑๐๗}พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓๘.

^{๑๐๘}พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตตภาโณ), **ธรรมาธิปไตย**, (กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, ๒๕๓๕), หน้า ๑๔.

^{๑๐๙}พระเมธีรัตนติก (จรรยา ชินวิโส), **เก็บเพชรจากคัมภีร์พระไตรปิฎก**, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๑๑๖.

สรุปได้ว่า อปรีหานิยธรรมที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎก และแนวคิดของนักปราชญ์ นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาที่ได้ให้ความหมายอธิบายเอาไว้พอที่จะสรุปความหมายได้ว่า อปรีหานิยธรรม หมายถึง ธรรมที่นำไปสู่ความเจริญของหมู่คณะอย่างเดียว トラบเท่าที่ยังมีการประพฤติปฏิบัติตามหลักธรรมอยู่ โดยที่ไม่พบความเสื่อมเลย

๒.๖.๒ หลักคำสอนเรื่องอปรีหานิยธรรม

หลักอปรีหานิยธรรมพระพุทธเจ้าตรัสไว้ในสารันททสูตรและมหาปรินิพพานสูตร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ ๆ คือ ราชอปรีหานิยธรรม หรือ วัชชอปรีหานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับกษัตริย์แห่งแคว้นวัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และภิกษุอปรีหานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับภิกษุ ธรรมสำคัญ ๒ หมวดนี้ พระพุทธเจ้าตรัสกับเจ้าลิจฉวีที่สารันทเจดีย์ ใกล้พระนครเวสาลี และตรัสเนื่องจากทรงปรารถนาพระดำริของพระเจ้าอชาตศัตรู กษัตริย์ผู้ครองแคว้นมคธ จะทำสงครามกับแคว้นวัชชี ได้ทรงส่งวัสสการพราหมณ์มาเฝ้าพระพุทธเจ้า ขณะประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ เขตกรุงราชคฤห์ เพื่อขอทราบความเห็นของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการทำสงครามกับแคว้นวัชชี^{๑๑๐}

ราชอปรีหานิยธรรม เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวี แคว้นวัชชี เพื่อป้องกันความเสื่อม จากความสามัคคีที่มีมานานได้ จนทำให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองไม่มีแคว้นใดกล้าที่จะเข้ามารุกราน ซึ่ง อปรีหานิยธรรม ที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ในพระไตรปิฎกเรียกว่า “ราชอปรีหานิยธรรม” หมายถึง อปรีหานิยธรรม สำหรับพระราชผู้ปกครองบ้านเมืองหรือ “วัชชอปรีหานิยธรรม” หมายถึง อปรีหานิยธรรม สำหรับชาววัชชีที่ปกครองด้วยหลักสามัคคีธรรม

อปรีหานิยธรรม พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในสารันททสูตรแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย แห่งแคว้นวัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และวัสสการสูตรทรงตรัสแก่วัสสการ พราหมณ์ อำมาตย์ ผู้ใหญ่ในมคธรัฐ ดังมีรายละเอียดที่กล่าวถึงธรรม ๗ ประการ ในสารันททสูตรว่า

พระผู้มีพระภาคได้ตรัสแก่เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นว่า

ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย เราจักแสดงอปรีหานิยธรรม ๗ ประการ แก่ท่านทั้งหลาย ท่านทั้งหลายจงฟัง จงใส่ใจให้ดี เราจักกล่าว เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นทูลรับพระผู้มีพระภาคแล้ว พระผู้มีพระภาคได้ตรัสว่า ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย อปรีหานิยธรรม ๗ ประการเป็นไฉน คือ ชาววัชชีจักหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีเมื่อประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุม ก็พร้อมเพรียงกันเลิก ประชุมและจักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่ควรทำ เพียงใด ชาววัชชี พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว ประพฤติมั่นอยู่ในธรรมของชาววัชชีครั้งโบราณตามที่ท่านบัญญัติไว้ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านวัชชีผู้ใหญ่ทั้งหลาย และจักสำคัญถ้อยคำแห่งท่านเหล่านั้นว่าเป็นถ้อยคำอัน

^{๑๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๑๖.

ตนพึงเชื่อฟัง เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักไม่ข่มขืนบังคับปกครองหญิงในสกุล เพียงใดชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชียังคงสักการะเคารพ นับถือ บูชาเจตียสถานของชาววัชชี ทั้งภายในและภายนอก และไม่ลบถ่วงพิธีกรรมอันชอบธรรม ซึ่งเคยให้เคยทำแก่เจตียสถานเหล่านั้น เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ชาววัชชีจักถวายความอารักขา ความคุ้มครอง ป้องกันโดยชอบธรรมในพระอรหันต์ทั้งหลาย เป็นอย่างดี ด้วยหวังว่า ไฉนพระอรหันต์ทั้งหลายที่ยังไม่มาพึงมาสู่แคว้นแคว้น และที่มาแล้วพึงอยู่เป็นสุข เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น

ดูกรลิจฉวีทั้งหลาย อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ จักตั้งอยู่ในชาววัชชีและชาววัชชียังปรากฏอยู่ใน อปริหานิยธรรม ๗ ประการนี้ เพียงใด ชาววัชชีพึงหวังความเจริญได้แน่นอนไม่พึงหวังความเสื่อมเลย เพียงนั้น ฯ^{๑๑๑}

ราขอปริหานิยธรรม หรือวัชชีขอปริหานิยธรรมที่ยกมาอ้างข้างต้น พอสรุปได้ว่า อปริหานิยธรรม คือ ธรรมที่นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองโดยส่วนเดียว ไม่มีผลไปในทางที่เสื่อม สำหรับหมู่ชนหรือผู้บริหารบ้านเมืองมี ๗ ประการ ได้แก่

- ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์
- ๒) เมื่อคราวประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุม เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และจักพร้อมเพรียงช่วยกันทำกิจที่ควรทำ
- ๓) จักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ จักไม่ถอนสิ่งที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว ประพฤติมั่นอยู่ในธรรมอันดีงามแต่โบราณ ตามที่ท่านบัญญัติไว้
- ๔) จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย และให้ความสำคัญแก่ถ้อยคำของท่านเหล่านั้น ว่าเป็นถ้อยคำที่ตนพึงเชื่อฟังและปฏิบัติตาม
- ๕) จักไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย
- ๖) จักยังคงสักการะ เคารพ นับถือ บูชาต่อปุชนียสถานทั้งหลาย ทั้งภายในและภายนอก และไม่ยกเลิกพิธีกรรมอันชอบธรรม ซึ่งเคยให้ เคยทำแก่ปุชนียสถานเหล่านั้น
- ๗) จักถวายเป็นอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวชทั้งหลาย เป็นอย่างดี ด้วยหวังว่าท่านเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านเมืองก็ขอให้มา และที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข

๒.๕.๓ ความสำคัญของหลักอปริหานิยธรรม

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ทั้งตนเองและสังคมโดยรวม หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาสามารถประยุกต์ใช้กับศาสตร์แขนงต่างๆ ได้มากมาย หลักอปริหานิยธรรมเป็นอีกหลักธรรมหนึ่งที่มีความสำคัญมาก เพราะสามารถป้องกันการเสื่อมของครอบครัว

^{๑๑๑} อัง.สตุตทก. (ไทย) ๓๓๗/๑๙/๓๖-๓๗.

ชุมชน องค์กรอื่นทางสังคม รวมถึงประเทศชาติ ในการอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างสงบสุข โดยเฉพาะผู้นำผู้บริหารบ้านเมือง หัวหน้าองค์กร หน่วยงานต่างๆ จึงต้องนำหลักอภิธานิธรรมมาบูรณาการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังนี้

๑.๑ การปฏิบัติตามหลักอภิธานิธรรม

พระพุทธศาสนายังสอนผู้ที่จะเป็นนักปกครอง ต้องมีหลักการปฏิบัติสำหรับการปกครอง ได้แก่ รู้จักการสงเคราะห์ประชาชนภายในชาติ (ราชสังคหะ ๔) รู้จักการให้แก่สาธารณชนทั้งหลาย ซึ่งเป็นคุณธรรมของพระเจ้าจักรพรรดิ (จักรวรรดิวัตร ๑๒) ที่จะต้องปฏิบัติให้สม่ำเสมอ อันเป็นหลักการปฏิบัติตนของผู้ปกครอง ผู้บริหารชั้นดี นอกจากนี้ผู้ปกครองชั้นดีจะต้องปฏิบัติตามหลักที่ทรงใช้คำว่า “อภิธานิธรรม” คือ ธรรมที่จะนำไปสู่ความเจริญอย่างเดียว จะไม่ประสบความสำเร็จเลย ตราบเท่าที่ยังมีการปฏิบัติตามธรรมเหล่านี้อยู่ นั่นคือ ต้องมีความตั้งใจอย่างมั่นคงว่า

๑) เราจักหมั่นประชุมกันอยู่เสมอ

๒) เมื่อคราวประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันประชุมเมื่อเลิกประชุมก็จักพร้อมเพรียงกันเลิก และจักพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ควรทำเพื่อชาติบ้านเมือง

๓) จักไม่บัญญัติสิ่งที่ยังมิได้ปฏิบัติ จักไม่ยกเลิกสิ่งที่ตั้งงามที่ท่านบัญญัติไว้แล้ว จักดำรงมั่นคงอยู่ในสิ่งตั้งงามตามที่ท่านแต่โบราณได้บัญญัติไว้

๔) จักสักการะ เคารพ นับถือ บูชา ต่อท่านผู้ใหญ่ทั้งหลายและให้ความสำคัญแก่ถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งที่ตนจะต้องปฏิบัติตาม

๕) จักไม่ปกครอง บังคับ สตรีทั้งหลาย

๖) จักสักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุชนียสถานทั้งหลายทั้งภายในเมืองและนอกเมือง ไม่ยกเลิกลัทธิธรรมเนียมอันชอบธรรมซึ่งเคยให้เคยทำแก่ปุชนียสถานเหล่านั้น

๗) จักให้การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวชทั้งหลายเป็นอย่างดี ด้วยการตั้งความหวังว่าท่านเหล่านั้นที่ยังไม่มาสู่บ้านเมืองก็ขอให้มา ที่มาแล้วก็ขอให้อยู่เป็นสุข^{๑๒}

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ลักษณะของนักปกครองในทางพระพุทธศาสนานั้น จะต้องเป็นผู้มีธรรม มีคุณสมบัติในทางธรรม มีหลักการที่จะต้องปฏิบัติที่เป็นธรรม ได้แก่ การรู้จักการสงเคราะห์ช่วยเหลือคนในชาติ การรู้จักการให้แก่สาธารณชน และยังมีหลักการปฏิบัติของผู้ปกครองเพื่อป้องกันความเสื่อมในหมู่ชนคือ หลักอภิธานิธรรม ซึ่งผู้ปกครองทุกระดับจะต้องปฏิบัติตามเพื่อป้องกันความเสื่อมขององค์กรหรือหน่วยงาน

ในอดีตสมัยรัฐบาล นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี คนที่ ๒๗ ของประเทศไทย ได้ประกาศใช้กฎ ๙ ข้อ เป็นแนวทางในการทำงานร่วมกับ ครม. กฎ ๙ ข้อมีอยู่หลายข้อที่เนื้อหาคล้ายคลึงกับหลักอภิธานิธรรม ๗ ประการที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่กษัตริย์แห่งวัชชีจะแตกต่างกันก็เพียงข้อความที่ปรับเปลี่ยนไปตามภาวะแวดล้อมทางสังคมเท่านั้น ทั้งนี้จะเห็นได้จากการเปรียบเทียบดังต่อไปนี้

^{๑๒} พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ จิตถาโณ), ธรรมาธิปไตย, หน้า ๑๔-๑๕.

กฎ ๙ ข้อ คือ

๑. ให้ กรม.น้อมนำพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่พระราชทานแก่ กรม.ในการถวายสัตย์ปฏิญาณ โดยเฉพาะการปฏิบัติงานให้เกิดความเรียบร้อย และความสงบสุข ข้อนี้ สอดคล้องกับข้อ ๔ แห่งอภิธานิธรรม

๒. ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ที่สำคัญคือจะต้องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชา และ บุคลากร ที่มาช่วยงานรัฐมนตรีด้วย

๓. ต้องถือว่านโยบายของรัฐบาลที่จะแถลงต่อรัฐสภาเป็นเป้าหมายร่วมของรัฐบาล หาก รัฐมนตรีจะไปกำหนดนโยบายเพิ่มเติมในระดับกระทรวง หรือการแสดงความคิดเห็นต่อนโยบายต่อไป ก็ขอให้อ้างถึงนโยบายของรัฐบาล เพื่อให้เกิดเอกภาพและความชัดเจนในทิศทาง ข้อนี้สอดคล้องกับ ข้อ ๓ แห่งอภิธานิธรรม

๔. การทำงานของรัฐบาล จะต้องเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ เอกภาพ แม้จะเป็นรัฐบาลผสมเราต้องไม่เป็นรัฐบาลที่แบ่งพรรค และเป็นรัฐบาลที่รับผิดชอบร่วมกัน ดังนั้นการ ประสานระหว่างกระทรวงจะเป็นเรื่องสำคัญ โดยเฉพาะบทบาทของคณะกรรมการ รวมถึงบทบาทของตน และรองนายกรัฐมนตรีที่จะต้องเข้าไปกำกับดูแล และประสานงานเพื่อให้เป็นธรรมมากที่สุด จึงขอให้ทุกคนให้ความร่วมมือทำงานในระบบกรรมการ

๕. รัฐมนตรีทุกคนต้องเข้าร่วมประชุมสภาผู้แทนราษฎรอย่างสม่ำเสมอ ต้องไปรับฟัง ความคิดเห็น ทั้งการอภิปราย และรับฟัง ส.ส.ในพื้นที่ต่าง ๆ ที่สำคัญคือ กระทั่งถามสดทุกวันพุธ เวลา ๑๓.๐๐ น. จึงขอให้รัฐมนตรีมีนัยใด ๆ ยกเว้นหลีกเลี่ยงไม่ได้จริงๆ เพราะเป็นหน้าที่ในการแสดง ความรับผิดชอบต่อสภา ข้อนี้สอดคล้องกับข้อ ๒ แห่งอภิธานิธรรม

๖. รัฐมนตรีทุกคนเป็นบุคคลสาธารณะ ขอให้ทุกคนปฏิบัติตนโดยคำนึงถึงความรู้สึกของ ประชาชน ไม่อยากให้มีเงื่อนไขที่นำไปสู่ความไม่เชื่อมั่น และไม่ศรัทธา

๗. จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม โดยเฉพาะโครงการหรือนโยบายที่ยังไม่เป็น ที่รับรู้ของประชาชน อย่าตั้งแง่กับการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

๘. รัฐบาลต้องพร้อมที่จะรับการตรวจสอบในเชิงนโยบาย และด้านอื่นๆ นอกจากนี้จะ ขอให้รัฐมนตรีต้องไม่สร้างอุปสรรคขัดขวางการตรวจสอบแล้ว แต่เมื่อใดที่มีการตรวจสอบในลักษณะ การวิพากษ์วิจารณ์ ก็ขอให้ชี้แจงโดยใช้เหตุผล ข้อเท็จจริง และข้อมูลที่รัฐมนตรีใช้ประกอบการ ตัดสินใจ หรือการนำรัฐบาลหรือตนเองเข้าไปตอบโต้หรือทะเลาะนั้น ไม่สอดคล้องกับแนวทางที่ รัฐบาลต้องการสร้างความสามัคคี

๙. รัฐมนตรีทุกคนไม่มีสิทธิเหนือประชาชนในแง่ของการปฏิบัติงานตามกฎหมาย แต่ ความรับผิดชอบทางการเมืองมีมาตรฐานสูงกว่าความรับผิดชอบทางกฎหมาย ดังนั้น หากการดำรง ตำแหน่งของรัฐมนตรีเป็นอุปสรรคต่อการแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง แม้จะไม่ผิดกฎหมายหรือจะไม่ได้

กระทำผิด ก็ขอให้รัฐมนตรีทุกคนรวมทั้งตนด้วย ต้องถือว่าประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน และประโยชน์ของรัฐบาล

จากการนำเอากฎ ๙ ข้อของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ เปรียบเทียบกับหลักอภิธานนิยธรรม ๗ ประการที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่กษัตริย์แห่งแคว้นวัชชีแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎ ๙ ข้อ นอกจากจะมีเนื้อหาสาระในส่วนที่เกี่ยวกับการทำหน้าที่ของผู้ปกครองบ้านเมืองแล้ว ยังมีเนื้อหาสาระที่อธิบายขยายความถึงวิธีการทำงาน ที่ผู้บริหารบ้านเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องถือปฏิบัติไว้ก่อนข้างรอบคอบ และครอบคลุมในทุก ๆ ประเด็นที่นักการเมืองจะพึงปฏิบัติไว้ด้วย^{๑๑๓}

สรุปได้ว่า อภิธานนิยธรรม เป็นหลักปฏิบัติที่เป็นไปเพื่อความไม่เสื่อม และเกิดความเจริญก้าวหน้า สำหรับลักษณะของอภิธานนิยธรรมที่ทำให้มีความเจริญ โดยที่ไม่มีทางเสื่อมนั้น จะต้องประกอบด้วยสิ่งสำคัญ ๓ ประการ ได้แก่ ผู้นำเป็นผู้มีธรรม ผู้ตามหรือประชาชนเป็นผู้มีธรรมและมีหลักวิธีการบริหารการปกครองที่ดี และการดำเนินงานตามหลักธรรมดังกล่าวนี้ เป็นหลักธรรมที่ประชาชนหรือสมาชิกในสังคม หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรยึดถือเป็นหลักปฏิบัติและเป็นหลักธรรมที่สอนให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวมทำให้สามารถรู้วิธีการหรือหลักการที่จะดำเนินงานให้บรรลุถึงจุดประสงค์เพราะการเป็นบุคคลที่ดีในสังคมย่อมต้องอาศัย ความประพฤติ ทางกาย วาจา ใจ อยู่ในความเหมาะสมมีความมุ่งมั่น มีจุดหมาย รู้จักผลประโยชน์ขององค์กร ชุมชน และกลุ่มในสังคมที่ตนดูแลอยู่ ทำให้เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพรู้จักตนเองและประเมินตนตามความเหมาะสมกับหน้าที่ เกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพที่รู้จักประมาณในการบริหารต่าง ๆ ทั้งของตน ผู้ร่วมงาน และองค์กรเกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ รู้จักเวลาจังหวะความเหมาะสมในการดำเนินงาน ก่อให้เกิดความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพรู้จักชุมชนและการจัดระบบของสังคมให้ดีทำให้สามารถเข้าใจและรู้จักบุคคลในชุมชนของตนเอง ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่ผู้นำเข้าไปเกี่ยวข้อง มาใช้ในชุมชน ทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์อย่างยิ่ง ต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ ตลอดจนการดำรงชีวิตของตน สามารถอยู่ในครอบครัว องค์กร สังคม และประเทศชาติอย่างมีความสุขจากคุณค่า และคุณประโยชน์ของอภิธานนิยธรรม สามารถทำให้เกิดความร่วมมือระหว่างประชาชนในการสร้างความเข้มแข็งจึงสอดคล้องกับการนำมาใช้ประยุกต์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชน ให้เกิดประโยชน์สุขและความเจริญแก่คนในสังคมได้

๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย

จังหวัดนนทบุรี มีสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ซึ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในการให้ความช่วยเหลือสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาล และระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด ประสานงานเกี่ยวกับการ

^{๑๑๓} อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, “สู่บรรทัดฐานใหม่ทางการเมือง”, ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <http://news.mthai.com/politics-news/๑๑๗๕๓๖.htm> [๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒].

พัฒนาท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณ ระเบียบกฎหมายและการบริหารงานทั่วไป รวมทั้งงานสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพนักงานเทศบาลและพนักงานส่วนตำบล โดยรับผิดชอบเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไปของสำนักงาน ประกอบด้วยงานธุรการ งานสาธารณสุข งานการประชาสัมพันธ์ การจัดการ เวิร์ดแลสถานที่ทำงาน งานเลขานุการหัวหน้าสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด ตลอดจนงานอื่นๆ ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบ ของกลุ่มงานใด การบริหารงานบุคคลของข้าราชการ และลูกจ้างสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด การขออนุญาตลาในกรณีต่างๆ การเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ การขอรับบำเหน็จบำนาญ และการขออนุญาตเดินทางไปราชการของข้าราชการ ยกเว้นการดำเนินการทางวินัยของข้าราชการและลูกจ้างสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด

มีกลุ่มงานมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ในการปฏิบัติงาน โดยรับผิดชอบเกี่ยวกับงานด้านการบริหารงานบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะเลขานุการ/ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นจังหวัด ดังนี้

๑. การดำเนินการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารบุคคลส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๒. การพิจารณาตรวจสอบการเลื่อนขั้นเงินเดือน การแต่งตั้ง โยกย้าย พนักงานและลูกจ้างในสังกัดองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

๓. การจัดทำทะเบียนประวัติสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น และลูกจ้างองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น

๔. การประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น (ก.ถ.) และคณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น (ก.กลาง) รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ทั้งในและนอกเขตจังหวัด

๕. การคัดเลือกกรรมการผู้แทนข้าราชการ ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในและคณะกรรมการ การข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น จังหวัด (ก.จังหวัด)

๖. การประสานในการจัดการประชุมคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นจังหวัด (ก.จังหวัด)

๗. การแจ้งมติที่ประชุมคณะกรรมการ ฯ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติ

๘. การประสานงานกับคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

๙. การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้แก่ราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือบุคคลทางการศึกษาท้องถิ่นและ สมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑๐. ให้คำปรึกษาแนะนำทางการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นกับการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๑๑. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

สำนักงานท้องถิ่นอำเภอ มีอำนาจหน้าที่

๑. งานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ โดยให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ ได้แก่ เทศบาล องค์กรปกครองส่วนตำบล และ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆในพื้นที่รับผิดชอบ ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาลและระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๒. การอำนวยความสะดวกแก่นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ในกรณีการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ/กิ่งอำเภอ

๓. การประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น แผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณ ระเบียบกฎหมายและการบริหารงานทั่วไป

๔. การให้คำปรึกษา แนะนำ กำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการเงิน การบัญชี การพัสดุรวมทั้งควบคุมตรวจสอบการเงินบัญชี การพัสดุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับและ หลักเกณฑ์ที่กำหนด

๕. การประสานการอำนวยความสะดวกกับส่วนราชการอื่นๆ ที่มีภารกิจ อำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอ /กิ่งอำเภอ

๖. การดำเนินการเกี่ยวกับการเงิน บัญชี การงบประมาณ การพัสดุ ของสำนักงานท้องถิ่นอำเภอ/กิ่งอำเภอ

๗. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย^{๑๑๔}

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี มีหน่วยงานที่รับผิดชอบ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด เพื่อให้สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบายของรัฐบาล และระเบียบหลักเกณฑ์ที่กำหนด ประสานงานเกี่ยวกับการพัฒนาท้องถิ่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น งบประมาณ ระเบียบกฎหมายและการบริหารงานทั่วไป รวมทั้งงานสำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพนักงานเทศบาลและพนักงานส่วนตำบล

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ.๒๕๖๒

ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ในจังหวัดนนทบุรี ๖ เขต จำนวน ๙๙๒,๘๕๐ คน แบ่งตามเขตดังนี้

^{๑๑๔}<http://nonlocal.go.th/public/authority/data/index/menu/186> [๑๖ มกราคม ๒๕๖๓].

ตารางที่ ๒.๗ แสดงจำนวนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒
ในจังหวัดนนทบุรี ๖ เขต

เขต	จำนวน (คน)
๑. อำเภอเมืองนนทบุรี (เฉพาะตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอบ และตำบลท่าทราย) และอำเภอปากเกร็ด (เฉพาะตำบลท่าอิฐ ตำบลอ้อมเกร็ด ตำบลบางพลับ และตำบลเกาะเกร็ด)	๑๗๑,๘๙๓
๒. อำเภอเมืองนนทบุรี (เฉพาะตำบลตลาดขวัญ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลบางไผ่ ตำบลบางศรีเมือง ตำบลบางกร่าง ตำบลบางรักน้อย และตำบลไทรมา)	๑๕๑,๔๐๗
๓. อำเภอบางกรวย และอำเภอบางใหญ่ (เฉพาะตำบลบางใหญ่ ตำบลบ้านใหม่ และตำบลบางแม่นาง)	๑๖๙,๙๔๗
๔. อำเภอปากเกร็ด (เฉพาะตำบลปากเกร็ด ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางพูด ตำบลบางตะไนย์ ตำบลคลองพระอุดม และตำบลคลองข่อย)	๑๖๕,๕๑๒
๕. อำเภอบางใหญ่ (เฉพาะตำบลบางม่วง ตำบลบางเลน และตำบลเสาธงหิน) และอำเภอบางบัวทอง (เฉพาะตำบลบางรักใหญ่ ตำบลบางรักพัฒนา ตำบลพิมลราช และตำบลโสนลอย)	๑๗๕,๑๘๙
๖. อำเภอไทรน้อย และอำเภอบางบัวทอง (เฉพาะตำบลบางบัวทอง ตำบลละหาร ตำบลลำโพ และตำบลบางคูรัด)	๑๕๘,๙๐๒

ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ กำหนดให้มีขึ้นในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งใหม่ออกเป็น ๖ เขตเลือกตั้ง ลดลงจากเดิม ๗ เขตเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่เท่ากับจำนวนเขตเลือกตั้งเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คน^{๑๑๕}

^{๑๑๕}จังหวัดนนทบุรีในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki> [๑๖ มกราคม ๒๕๖๓].

จำนวน สส. ๖ ที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรไทย

พรรค	เพื่อไทย	พลังประชารัฐ	อนาคตใหม่
เขตล่าสุด	๖	พรรคใหม่	พรรคใหม่
ที่นั่งที่ชนะ	๕	๑	๐
ที่นั่งเปลี่ยนแปลง	Decrease๑	Increase๑	Steady๐
คะแนนเสียง	๑๙๒,๗๖๑	๑๖๔,๖๑๖	๑๖๓,๑๗๗
ร้อยละ	๒๖.๗	๒๒.๘	๒๒.๖

สัญลักษณ์

- * ส.ส. ที่ได้รับเลือกในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา
- + ผู้สมัครที่ถูกตัดสิทธิ์
- ✓ เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาแล้ว

จากรายชื่อผู้ได้รับความไว้วางใจจากประชาชน ได้รับการเลือกตั้งในครั้งนี้ ส่วนใหญ่จะเป็นคนเดิมที่เคยได้รับเลือกมาหลายสมัยถึงแม้ว่าจะเปลี่ยนพรรคต้นสังกัดใหม่ก็ตาม

เขตการเลือกตั้งที่ ๑

เขตการเลือกตั้งที่ ๑ ประกอบด้วยอำเภอเมืองนนทบุรี (เฉพาะตำบลบางเขน ตำบลบางกระสอบ และตำบลท่าทราย) และอำเภอปากเกร็ด (เฉพาะตำบลท่าอิฐ ตำบลอ้อมเกร็ด ตำบลบางพลับ และตำบลเกาะเกร็ด)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๑ จังหวัดนนทบุรี

พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	±
พลังประชารัฐ	เจริญ เรียวแรง (๕)	๓๑,๗๖๗	๒๕.๔	
เพื่อไทย	นิทัศน์ ศรีนนท์ (๑)	๓๐,๙๘๒	๒๔.๗๘	-๒๕.๕๙
อนาคตใหม่	จริยา มหายศนันท์ (๗)	๒๗,๒๙๒	๒๑.๘๒	
ประชาธิปัตย์	วิภาวัลย์ วรวรรณปรีชา (๖)	๒๑,๒๒๕	๑๖.๙๗	-๓๐.๕๘
เศรษฐกิจใหม่	จะเด็จ โขยะสิทธิ์ (๒๑)	๕,๕๒๓	๔.๔๒	
	ผู้ไปใช้สิทธิ์	๑๒๕,๐๕๒	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๗๑,๘๙๓

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๕ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๒๘ พรรค

เขตการเลือกตั้งที่ ๒

เขตการเลือกตั้งที่ ๒ ประกอบด้วยอำเภอเมืองนนทบุรี (เฉพาะตำบลตลาดขวัญ ตำบลสวนใหญ่ ตำบลบางไผ่ ตำบลบางศรีเมือง ตำบลบางกร่าง ตำบลบางรักน้อย และตำบลไทรมา)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๒ จังหวัดนนทบุรี				
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	±
เพื่อไทย	จิรพงษ์ ทรงวัชรารมณ์ (๑)	๒๘,๙๕๔	๒๖.๕๓	-๒๕.๗๒
พลังประชารัฐ	ฉลอง เรียวแรง (๓)	๒๗,๗๒๕	๒๕.๔	
อนาคตใหม่	ประชา มีเหม็ง (๑๒)	๒๒,๘๑๖	๒๐.๙	
ประชาธิปัตย์	เฉลิมพล นิยมสินธุ์ (๒)	๑๘,๐๑๑	๑๖.๕	-๓๐.๑๗
เศรษฐกิจใหม่	ภัชชกร เอ็มโอษฐ์ (๒๕)	๔,๙๒๔	๔.๕๑	
ผู้ไปใช้สิทธิ		๑๐๙,๑๔๗	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๕๑,๔๐๗

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๕ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๐ พรรค

เขตการเลือกตั้งที่ ๓

เขตการเลือกตั้งที่ ๓ ประกอบด้วยอำเภอบางกรวย และอำเภอบางใหญ่ (เฉพาะตำบลบางใหญ่ ตำบลบ้านใหม่ และตำบลบางแม่นาง)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๓ จังหวัดนนทบุรี				
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	±
เพื่อไทย	มานะศักดิ์ จันทร์ประสงค์ (๙)	๓๒,๙๐๕	๒๖.๒๒	-๑๖.๐๑
พลังประชารัฐ	อนุศักดิ์ เรืองชู (๗)	๒๙,๑๗๑	๒๓.๒๕	
อนาคตใหม่	อนุสรณ์ แก้ววิเชียร (๔)	๒๘,๙๖๒	๒๓.๐๘	
ประชาธิปัตย์	กฤษกร อัจฉริยะประสิทธิ์ (๕)	๑๘,๓๔๔	๑๔.๖๒	-๑๙.๙
เศรษฐกิจใหม่	จันทร์รัตน์ กุลทรัพย์เตชิต (๒๘)	๕,๐๔๕	๔.๐๒	
ผู้ไปใช้สิทธิ		๑๒๕,๔๙๑	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๖๙,๙๔๗

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๕ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๒ พรรค

เขตการเลือกตั้งที่ ๔

เขตการเลือกตั้งที่ ๔ ประกอบด้วยอำเภอปากเกร็ด (เฉพาะตำบลปากเกร็ด ตำบลบางตลาด ตำบลคลองเกลือ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลบางพูด ตำบลบางตะไนย์ ตำบลคลองพระอุดม และตำบลคลองข่อย)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๔ จังหวัดนนทบุรี				
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	±
เพื่อไทย	มนตรี ตั้งเจริญถาวร (๗)	๓๓,๔๐๘	๒๘.๑๖	-๒๑.๑๑
อนาคตใหม่	ไพฑูริย์ กิจวรอุทัย (๑)	๒๗,๙๗๙	๒๓.๕๘	
พลังประชาชน	ณรงค์ จันทนประดิษฐ์ (๘)	๒๕,๓๔๒	๒๑.๓๖	
ประชาธิปัตย์	วิรัตน์ บรรดาศักดิ์ (๔)	๒๑,๑๖๐	๑๗.๘๓	-๒๙.๑๘
รวมพลังประชาชาติไทย	ทองใบ เสริฐสอน (๓)	๓,๘๙๐	๓.๒๘	
	ผู้ไปใช้สิทธิ์	๑๑๘,๖๕๖	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๖๕,๕๑๒

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๕ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๒๙ พรรค

เขตการเลือกตั้งที่ ๕

เขตการเลือกตั้งที่ ๕ ประกอบด้วยอำเภอบางใหญ่ (เฉพาะตำบลบางม่วง ตำบลบางเลน และตำบลเสาธงหิน) และอำเภอบางบัวทอง (เฉพาะตำบลบางรักใหญ่ ตำบลบางรักพัฒนา ตำบลพิมลราช และตำบลโสนลอย)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๕ จังหวัดนนทบุรี				
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	±
เพื่อไทย	วันชัย เจริญนนทสิทธิ์ (๖)	๓๓,๗๖๔	๒๖.๑๓	-๒๖.๑๘
พลังประชาชน	ทศพล เฟ็งส้ม (๘)	๓๒,๙๗๒	๒๕.๕๒	
อนาคตใหม่	ปราโมทย์ พันธฤกษ์ (๑๐)	๓๒,๙๕๓	๒๕.๕๑	
ประชาธิปัตย์	จำลอง ขำสา (๕)	๑๘,๔๐๖	๑๔.๒๕	-๓๒.๖๒
เสรีรวมไทย	เสนอ ทรัพย์เย็น (๑๓)	๓,๕๗๕	๒.๗๗	
	ผู้ไปใช้สิทธิ์	๑๒๙,๑๙๓	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๗๕,๑๘๙

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๕ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๒๕ พรรค

เขตการเลือกตั้งที่ ๖

เขตการเลือกตั้งที่ ๖ ประกอบด้วยอำเภอไทรน้อย และอำเภอบางบัวทอง (เฉพาะตำบลบางบัวทอง ตำบลละหาร ตำบลลำโพ และตำบลบางคูวัด)

ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๖ จังหวัดนนทบุรี				
พรรค	ผู้สมัคร	คะแนนเสียง	%	±
เพื่อไทย	ภรณ์ภรณ์ ศรีอินทร์สุทธิ์ (๔)	๓๒,๗๔๘	๒๙	-๒๙.๖๓
ประชาธิปัตย์	สัมฤทธิ์ ด้วงโสน (๑๒)	๒๗,๗๘๒	๒๕.๒๗	
อนาคตใหม่	จำลอง ช่วยรอด (๒)	๒๓,๑๗๕	๒๐.๒๔	
พลังประชารัฐ	ปรีชา สุบิน (๖)	๑๗,๖๓๙	๑๕.๔๑	
เศรษฐกิจใหม่	ศักราช เม่นทอง (๒๕)	๓,๐๓๒	๒.๖๕	
	ผู้ไปใช้สิทธิ	๑๑๔,๔๘๒	ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	๑๕๘,๙๐๒

หมายเหตุ แสดงพรรคที่มีผลคะแนน ๕ อันดับแรกเท่านั้น จากพรรคการเมืองที่มีผู้สมัคร ๓๑ พรรค

สรุปได้ว่า จังหวัดนนทบุรีในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไทยเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ ในวันที่ ๒๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒ โดยแบ่งเขตการเลือกตั้งใหม่ออกเป็น ๖ เขตเลือกตั้ง ลดลงจากเดิม ๗ เขตเลือกตั้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๗ แต่เท่ากับจำนวนเขตเลือกตั้งเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ โดยแต่ละเขตเลือกตั้งจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ ๑ คนประชาชนในจังหวัดนนทบุรี มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๙๙๒,๕๘๐ คน แต่มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ จำนวน ๗๒๒,๐๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๒.๗๒ ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๒.๘.๑ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและความไว้วางใจ

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและการส่งเสริมการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาไว้ ดังนี้

ชิตพล กาญจนกิจ ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการศึกษาพบว่า ที่ระดับนัยสำคัญ ๐.๐๕ ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อความไว้วางใจทางการเมือง ได้แก่ ตัวแปรต้นทุนทางสังคม (๐.๑๔๘) และตัวแปรการมีส่วนร่วมทางการเมือง (-๐.๑๑๗) ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางตรงอย่าง

มีนัยสำคัญต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ตัวแปรต้นทุนทางสังคม (๐.๒๘๒) ตัวแปรสื่อสารทางการเมือง (๐.๑๘๒) และตัวแปรทางการเมืองระดมเมือง (๐.๔๕๕) นอกจากนี้ ตัวแปรต้นทุนทางสังคมยังส่งอิทธิพลในเชิงคุณภาพ พบว่า ตัวแปรต้นทุนทางสังคม เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่าระบบอุปถัมภ์และความผูกพันในชุมชนท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบปัจจัยภายในสำคัญต่อตัวแปรทั้งสอง^{๑๑๖}

ภัทราวดี ศรีบุญสม จารุภัทร เรื่องสุวรรณ ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง” พบว่า ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และจากการวิเคราะห์ถดถอยทางสถิติพบว่าตัวแปรหรือปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเรียงตามค่าของสัมประสิทธิ์ ได้แก่ (๑) การได้รับความรู้ของประชาชนในด้านการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย (๒) กลไกในการ ตรวจสอบความโปร่งใสบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง (๓) ความยุติธรรมและการไม่เลือกปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบังคับใช้กฎหมาย ตามอำนาจหน้าที่ (๔) การสื่อสาร (๕) ความสามารถ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบริหารและควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดในระดับต่างๆ และ (๖) ความเป็นกลางทางการเมืองและการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในภาพรวมตัวแปรทั้งหมดนี้มีอิทธิพลหรือเป็นสาเหตุเชิงบวกต่อความไว้วางใจของสาธารณชนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งคิดเป็นร้อยละ ๒๑.๘ ผลการศึกษาได้ยืนยันทฤษฎีการให้ความรู้และการสื่อสารทางการเมือง รวมถึงตลอดถึงทฤษฎีการตรวจสอบถ่วงดุล และทฤษฎีความเป็นกลางทางการเมืองและการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนนโยบายการพัฒนา คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสามารถยึดโยงและใช้ทฤษฎีข้อค้นพบข้างต้นเป็นแนวทาง^{๑๑๗}

จักรพงษ์ หนูดำ ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชองกับองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนุ” ผลการศึกษาพบว่าระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลชองอยู่ในระดับ ปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนุมีระดับความไว้วางใจของประชาชนอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าองค์การบริหารส่วนตำบลชองมีระดับความไว้วางใจของประชาชนมากกว่าองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนุและปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลชองและองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนุมีความแตกต่างกัน โดยปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความไว้วางใจแตกต่างกัน ได้แก่ ปัจจัยด้านความโปร่งใสในการทำงานของ

^{๑๑๖}ชิตพล กาญจนกิจ, “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล”, *วิทยานพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕), หน้า ก.

^{๑๑๗}ภัทราวดี ศรีบุญสม และ จารุภัทร เรื่องสุวรรณ, “ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”, *วารสารบัณฑิตศึกษา*, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, (๒๕๕๙): ๒๑๐.

อบต. และปัจจัยการเมืองในระบบราชการ ซึ่งมีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ปัจจัยที่ว่า ส่งผลต่อความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับรางวัลกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่ได้รับรางวัลน่าจะมีความแตกต่างกัน^{๑๑๘}

วรินทร์ รongก๊อต ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้ การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของพนักงานบริษัทผลิต เครื่องดื่มและอาหารแห่งหนึ่ง” ผลการวิจัยพบว่า (๑) ระดับความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้ การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับสูง (๒) ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๓) ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์กับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ (๔) การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ จากผลการวิจัยทั้งหมด สรุปได้ว่า ความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงตัวแปรที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การที่แสดงให้เห็นว่า ความไว้วางใจในองค์การและการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ซึ่งองค์การสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโยบายหรือ แนวทางในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ^{๑๑๙}

จริยา มหายศนันท์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจยังไม่มีอิสระเพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม หน่วยงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสานความร่วมมือกับประชาชนในการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้ง ๕ ด้าน คือ ๑) ด้านการวางแผน ๒) ด้านการจัดองค์กร ๓) ด้านการสั่งการ ๔) ด้านการประสานงาน และ ๕) ด้านการควบคุม เช่น การวางแผน ขาดการมีส่วนร่วม การจัดองค์กร เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบในการบริหารของผู้บริหาร ด้านการสั่งการ ต้องมีความโปร่งใสในการออกคำสั่ง ด้านการประสานงาน ต้องเป็นหน้าที่ของผู้บริหาร ด้านการควบคุม ต้องพึงพาประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ส่วนปัญหาพบว่า ด้านการวางแผน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการวางแผนโดย

^{๑๑๘}จักรพงษ์ หนูดำ, “ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลของกับองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหน”, *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*, (พฤษภาคม - สิงหาคม ๒๕๕๗): ๑๐๘.

^{๑๑๙}วรินทร์ รongก๊อต, “ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของพนักงานบริษัทผลิตเครื่องดื่มและอาหารแห่งหนึ่ง”, *ดุชนิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ*, (คณะศิลปศาสตร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙).

หน่วยงานมากกว่าการขอประขามติจากประชาชน หรือให้ประชาชนออกสิทธิออกเสียง หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชน และประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ทั้งเรื่องความรู้ การเข้าใจของภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปัญหาการประสานงาน ยังขาดการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้เกิดการยอมรับและได้รับความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ในการมอบหมายภารกิจที่ต้องการการมีส่วนร่วมจากประชาชน องค์กรที่เป็นที่ยอมรับของบุคคลทั้งหลายทั้งภายในและภายนอก ๒. มีการบูรณาการหลักพุทธธรรมเพื่อการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักสัปปุริสธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ด้านการรู้จักผล (อัตถ์ญญาตา)” ในการเป็นผู้นำในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ไปสู่จุดหมายปลายทาง รองลงมาได้แก่ “ด้านการรู้จักตน (อัตถ์ญญาตา)” ในการปรับปรุงตนให้มีคุณธรรม ชื่อสัตย์สุจริตต่อองค์กร และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ข้อที่ว่า “ด้านการรู้จักชุมชน (ปฐิสังญญาตา)” โดยการให้สงเคราะห์ช่วยเหลือบุคลากรในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยหลักสัมมาปฏิบัติตามลำดับ ๓. การนำเสนอรูปแบบการพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหาร ซึ่งเป็นตัวแทนองค์กร ต้องมีการวางแผนงาน อย่างมีเหตุ ฐัผล ฐัจักบุคลากร ฐัจักพื้นที่ที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กร ของงานนโยบายขององค์กร สามารถคาดการณ์ ปัญหาและผลกระทบที่จะตามมา ผู้วิจัยจึงพบว่า การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามองค์ความรู้ คือ “PPM Model” ดังนี้ P= Planning มีการวางแผน ฐัสภาพองค์กรและศักยภาพของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อย่างมีเหตุในการใช้กฎระเบียบข้อบังคับ คำสั่ง ฐัจักผล และการให้โอกาส อย่างมีเหตุ มีเป้าหมาย ฐัแนวทางผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และฐัจักท้องถิ่น ฐัจักบุคลากร ด้วยการสั่งการอย่างโปร่งใส ชัดเจน ทั้งแผนระยะสั้น แผนระยะยาว P= Participation สร้างการมีส่วนร่วม ฐัจักองค์กร สร้างความสัมพันธ์ของพนักงานในองค์กร ฐัจักชุมชนระหว่างองค์กรกับประชาชน ฟังเสียงประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่นนั้น เช่น สถานศึกษา สถานีสธารณสุขชั้นพื้นฐาน M= Monitoring ส่งเสริมให้มีการประเมินผล ประชาชนร่วมประเมินผลงาน ร่วมกันประเมินผลงานกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๒๐}

^{๑๒๐}จริยา มหายศนันท์, “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ตารางที่ ๒.๘ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและความไว้วางใจ

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>ชิตพล กาญจนกิจ (๒๕๔๕)</p>	<p>ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อความไว้วางใจทางการเมือง ได้แก่ ตัวแปรต้นทุนทางสังคม ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ ต้นทุนทางสังคม เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง</p>
<p>ภัทราวดี ศรีบุญสม จารุภัทร เรืองสุวรรณ (๒๕๕๙)</p>	<p>พบว่า ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ได้แก่ (๑) การได้รับความรู้ของประชาชนในด้านการ ปกครองในระบอบประชาธิปไตย (๒) กลไกในการ ตรวจสอบความโปร่งใสบริสุทธิ์ ยุติธรรมของการเลือกตั้ง (๓) ความยุติธรรมและการไม่เลือกปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบังคับใช้กฎหมาย ตามอำนาจหน้าที่ (๔) การสื่อสาร (๕) ความสามารถของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบริหารและควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดในระดับต่างๆ และ (๖) ความเป็นกลางทางการเมือง</p>
<p>จักรพงษ์ หนูดำ (๒๕๕๗)</p>	<p>ผลการศึกษาพบว่า ระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลชองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนูมีระดับความไว้วางใจของประชาชนอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับความไว้วางใจของประชาชน ได้แก่ ปัจจัยด้านความโปร่งใสในการทำงานของ อบต. และปัจจัยการเมืองในระบบราชการ</p>
<p>วรินทร์ รongกลัด (๒๕๕๑)</p>	<p>พบว่า (๑) ระดับความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับสูง (๒) ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์ กับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ (๓) ความไว้วางใจ ในองค์การมีความสัมพันธ์กับการรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ (๔) การรับรู้การ</p>

ตารางที่ ๒.๘ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาและความไว้วางใจ (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
จรรยา มหายศนันท์ (๒๕๕๘)	สนับสนุนจากองค์การมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ผลการวิจัยพบว่า การกระจายอำนาจยังไม่มีอิสระเพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประสานความร่วมมือกับประชาชนในการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนปัญหาพบว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วม ทั้งเรื่องความรู้ การเข้าใจของภาครัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังขาดการประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง

๒.๘.๒ งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจ

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง เกี่ยวกับพฤติกรรมของนักการเมือง นโยบาย การสื่อสาร และการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเป็นพื้นฐานของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและการส่งเสริมการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย มีนักวิจัยหลายท่านได้ศึกษาไว้ ดังนี้

รงค์ บุญสวยขวัญ ได้วิจัยเรื่อง “การเมืองของนโยบาย” ผลการวิจัยพบว่า การเมืองหรือตัวแบบการเมืองหรือการใช้อำนาจในบริบทการกำหนดนโยบายในบริบทรัฐธรรมนูญแบบทุนนิยมเสรีปัจจุบัน มี ดังนี้ ๑) การเมืองในแบบรัฐนิยม พบว่ารัฐที่ชอบธรรมตามกฎหมายจะมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย จึงเป็นตัวกระทำทางอำนาจหลักเพียงอำนาจเดียว ๒) การเมืองแบบพหุนิยมเป็นลักษณะรัฐที่เน้นความสำคัญของพหุสังคมสามารถสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ ทำให้รัฐไม่อิสระในการตัดสินใจนโยบาย ๓) การเมืองแบบสหการ อธิบายบทบาทของตัวกระทำทางการเมืองที่มีกลุ่มทางสังคมระดับสูง ทำหน้าที่แทนกลุ่มทางสังคมอื่นๆ เป็นตัวถ่วงดุลอำนาจรัฐเพื่อมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจนโยบายของรัฐ ๔) การเมืองรัฐแบบทางเลือกสาธารณชนหรือเหตุผลในการเลือกเน้นอธิบายการตัดสินใจของปัจเจกชนในกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐผ่านการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีพรรคการเมืองสร้างนโยบาย การตัดสินใจเลือกของปัจเจกชนนั้นอยู่ภายใต้อิทธิพลประโยชน์สูงสุด ๕) การเมืองแบบรัฐชนชั้นนำ เป็นการใช้อำนาจแบบแฝงเร้นของกลุ่มหรือปัจเจกบุคคลที่มีคุณลักษณะพิเศษในสังคมการเมืองในการมีอิทธิพลในการกำหนดนโยบาย ส่วนความหมายของนโยบาย นั้นจึงสัมพันธ์กับการใช้อำนาจของตัวกระทำในการเมืองนั้น คือ ประการแรก นโยบาย คือ ผลการตัดสินใจใช้อำนาจตามกฎหมาย นโยบายจึงเป็นผลพวงการใช้อำนาจรัฐที่มีความชอบธรรมมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจต่อกระบวนการกำหนดนโยบาย เป็นความหมายของ

การเมืองตัวแบบรัฐนิยม ประการที่สอง นโยบาย คือ ผลการต่อสู้ แข่งขัน แย่งชิง ต่อรองของกลุ่มองค์กร สถาบันต่างๆ เพื่อให้นโยบายเป็นไปตามความประสงค์หรือเป้าหมาย หรือนโยบายคือผลพวงของการต่อสู้ แข่งขันแย่งชิง ต่อรองระหว่างอำนาจของกลุ่มทางสังคมต่างๆ ที่รัฐไม่อิสระแต่เป็นไปตามการอธิบายของการเมืองในนโยบายแบบรัฐพหุนิยม และ รัฐแบบสหการ ประการที่สาม นโยบาย คือ สินค้าทางการเมือง นั่นคือ นโยบายเป็นผลการตัดสินใจการเลือกซื้อสินค้าหรือนโยบายของผู้ออกเสียงเลือกตั้ง จากฝ่ายพรรคการเมืองและนักการเมืองที่เป็นฝ่ายผลิตสินค้าหรือผลิตนโยบาย ที่ส่งนโยบายหรือสินค้าลงสู่ตลาดหรือปริมาณผลการหาเสียง คือเวทีการเลือกตั้ง ผู้ออกเสียงเลือกตั้งเลือกซื้อสินค้าหรือนโยบายที่เปรียบเหมือนผลของตัดสินใจเลือกนโยบาย ตามรูปแบบทางเลือกสาธารณะหรือตัวแบบรัฐตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล หรือ เหตุผลในการเลือก ประการที่สี่ นโยบาย คือ ผลการแทรกแซง ชี้นำ ใช้อิทธิพล บารมี ความเชื่อ ความไว้วางใจ ความศรัทธา หรือแม้กระทั่งใช้ความรู้ความสามารถของผู้นำ ชนชั้นนำ ต่อการตัดสินใจของอำนาจรัฐ ตามความหมายของนโยบายตามรัฐชนชั้นนำ^{๑๒๑}

วรรณภา นามานนท์ ได้วิจัยเรื่อง “กระบวนการนโยบายสาธารณะในประเทศไทย” ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการก่อตัวของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องมีความเชื่อมโยงด้วยกันทุกขั้นตอน สำหรับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย มักจะพบปัญหาในทุกๆ ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบายไม่เป็นไปตามขั้นตอนกระบวนการนโยบาย การตัดสินใจในนโยบายไม่ได้คำนึงในหลายๆ มิติ ทางสังคม และเศรษฐศาสตร์ในระดับชุมชน นโยบายไม่มีหลักเหตุผล เป็นการกำหนดนโยบายเพื่อการหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ไม่มีการศึกษาทางเลือกนโยบาย หรือการค้นคว้าวิจัยให้มีข้อมูลเชิงประจักษ์นโยบายขาดการศึกษาเรื่องผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ขาดการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ในนโยบายตั้งแต่จุดเริ่มต้น การตัดสินใจมักเป็นเรื่องของผู้มีอำนาจไม่ใช่ประชาชน บทบาทของกลุ่มการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ทำให้นโยบายไม่สามารถตอบสนองความต้องการของสาธารณะได้ การแก้ไขควรดำเนินการโดยต้องสร้างเสรีภาพให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ต้องมีหลักคิดเชิงทฤษฎีหรือมีเหตุผลสนับสนุน ควรมีหน่วยงานดำเนินการวิเคราะห์ทางเลือกนโยบายอย่างเป็นรูปธรรม และวิเคราะห์อย่างมีอาชีพ เปิดโอกาสให้มีเวทีสาธารณะเพื่อการสร้างสรรค์แนวคิดนโยบายนวัตกรรมที่ไม่ยึดติดอยู่ในกรอบเดิมๆ และการตัดสินใจเลือกนโยบายต้องคำนึงถึงผลประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง^{๑๒๒}

ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล และคณะ ได้วิจัยเรื่อง “ทฤษฎีการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ” ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะของผู้มีอำนาจในแต่ละ

^{๑๒๑}รงค์ บุญสวยขวัญ, “การเมืองของนโยบาย”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน, ๒๕๖๐): ๑๙๘-๒๐๑.

^{๑๒๒}วรรณภา นามานนท์, “กระบวนการนโยบายสาธารณะในประเทศไทย”, วารสารเกษมบัณฑิต, ปีที่ ๑๙ ฉบับพิเศษ (มีนาคม, ๒๕๖๑): ๕๑-๕๖.

ครั้งส่งผลถึงการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ คือ การตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะ ส่งผลกระทบโดยตรงต่อประชาชนในประเทศทั้งด้านที่ประชาชนได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายในแต่ละครั้งของผู้มีอำนาจทางการเมืองและการตัดสินใจเลือกนโยบายยังสามารถพัฒนาคนในสังคมและประเทศชาติให้สอดคล้องรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของระบบระบอบระเบียบของสังคมโลกโดยรวม ปัจจุบันสังคมไทย กำลังก้าวเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ อันเป็นยุคที่มีความสลับซับซ้อน มีการเปลี่ยนแปลงของสังคมอย่างรวดเร็ว ทั้งสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ทำให้ทฤษฎีการตัดสินใจการเลือกนโยบายสาธารณะของผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือผู้มีอำนาจทางการเมืองในองค์กรต่างๆ เลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำ และสามารถสร้างผลกระทบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย รวมทั้งผลผลิตของนโยบายต่างๆ สำหรับผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือผู้มีอำนาจทางการเมืองในองค์กรที่มีอำนาจในการตัดสินใจเลือกนโยบายนั้น การพิจารณาตัดสินใจเลือกนโยบายอาจขึ้นอยู่กับการคาดหมายว่านโยบายดังกล่าวจะเป็นที่ยอมรับของสาธารณชนหรือประชาชน หรือไม่ ในขณะที่เหตุผลที่แท้จริงของการตัดสินใจอาจจะไม่มีการแถลงให้ปรากฏก็ได้ ซึ่งในปัจจุบันทฤษฎีการตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะมีสถานะเป็นทฤษฎีพื้นฐานในการ อธิบายและให้คุณค่าต่อประชาชนที่มีความแตกต่างกันระหว่างสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทฤษฎีการตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะของผู้มีอำนาจนั้น อาจจะเป็นกลุ่มบุคคลซึ่งอาจจะเป็นกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มผลประโยชน์ซึ่งกลุ่มเหล่านั้นมักจะตัดสินใจอยู่ภายใต้เหตุผลดังนี้ ได้แก่ พฤติกรรมอรรถประโยชน์ และ ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะ^{๑๒๓}

อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ ได้วิจัยเรื่อง “ความสามารถทางการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอโพธิ์ทอง จังหวัดอ่างทอง” เป็นงานวิจัยที่มีความสนใจภายใต้การเปลี่ยนของบริบทชุมชนเป็นชุมชนที่มีเศรษฐกิจเป็นแกนนำ จากการวิจัยย่อยอธิบายได้ว่า ความสามารถทางการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่นในบริบทชุมชนที่มีมิติทางเศรษฐกิจเป็นแกนนำนั้น ประกอบด้วยความรู้ (knowledge) ทักษะการสื่อสาร (communication skill) และกลยุทธ์การสื่อสาร (strategic communication) ในส่วนความรู้พบประเด็นสำคัญ คือ วิธีการได้มาซึ่งความรู้ และเนื้อหา/ประเภทของความรู้ โดยความรู้คือการที่ผู้นำเข้าใจกฎเกณฑ์ สัญลักษณ์ ความหมายต่างๆ ของชุมชน ทำให้รู้และเข้าใจว่าจะติดต่ออะไรกับใคร เวลาไหน ด้วยวิธีการอะไรจึงจะเหมาะสม ซึ่งความรู้ที่ผู้นำท้องถิ่นนำมาใช้ในการสื่อสารเพื่อการบริหารจัดการชุมชนนั้นมี ๔ วิธี คือ เรียนรู้จากการทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่รัฐ จากประสบการณ์ภูมิหลังในด้านธุรกิจ จากการแสวงหาด้วยตนเองและทดลอง ทำและจากการเปิดรับสื่อต่างๆ สำหรับวิธีการได้มาซึ่งความรู้เป็นสิ่งที่มาจากทุนเดิมจากประสบการณ์ ภูมิหลังของผู้นำที่สะท้อนถึงความสามารถในการดึงศักยภาพที่มีอยู่ของตน

^{๑๒๓} ศักดิ์สิน อุดมวิทย์ไพศาล และคณะ, “ทฤษฎีการตัดสินใจในการกำหนดนโยบายสาธารณะ”, วารสารบัณฑิตศึกษา, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๗๒ (มกราคม-มีนาคม, ๒๕๖๒): ๔๔-๔๙.

ออกมาใช้ ซึ่งเนื้อหาความรู้ ที่ผู้นำใช้ในการบริหารจัดการชุมชนมี ๔ ประเภทคือ ความรู้เกี่ยวกับชาวบ้านและชุมชนหรือในทางการสื่อสารเรียกว่าการวิเคราะห์ผู้รับสารและบริบทชุมชน ความรู้ในเรื่องบทบาทหน้าที่ของผู้นำ ความรู้ในเรื่องธุรกิจ และความรู้ในเรื่องการสื่อสาร ส่วนทักษะการสื่อสารพบว่า มี ๓ ทักษะที่ผู้นำท้องถิ่นใช้ในการบริหารจัดการชุมชน คือ ทักษะการเลือกเนื้อหาสารที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทักษะเลือกใช้สื่อ ที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายการสื่อสาร และทักษะการเลือกวิธีการสื่อสาร ในส่วนของกลยุทธ์การสื่อสาร ได้แก่ กลยุทธ์การสื่อสารเพื่อระดมคนเข้ามามีส่วนร่วมกลยุทธ์เพื่อการระดมทุน กลยุทธ์เพื่อการประชาสัมพันธ์ชุมชนและกลยุทธ์เพื่อบริหารจัดการความขัดแย้ง และด้านกลยุทธ์การสื่อสารเป็นการดำเนินการทางการสื่อสารที่แสดงถึงทักษะการใช้เนื้อหาสาร ช่องทางการสื่อสารได้สอดคล้องกับผู้รับสารและสถานการณ์^{๑๒๔}

นันทนา นันทวโรภาส ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมือง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของพรรคไทยรักไทย” ผลการวิจัยพบว่า พรรคไทยรักไทยได้นำเอาแนวคิดทางการตลาดมาใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มรูปแบบ โดยพรรคได้จำแนกส่วนการตลาดผู้เลือกตั้ง (voter segmentation) ใช้เกณฑ์ทางด้านประชากรศาสตร์และภูมิศาสตร์ การวางตำแหน่งทางการเมืองพรรค (party positioning) ที่ไม่ซ้อนทับกับพรรคการเมืองเดิม คือ พรรคการเมืองมิติใหม่ และกำหนดภาพลักษณ์ให้ พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตร เป็นผู้นำพรรคที่มีความสามารถสูงและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กำหนดภาพลักษณ์ของพรรคที่มีนโยบายสร้างสรรค์ชัดเจน และนำไปปฏิบัติเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งภาพลักษณ์พรรคที่ประกอบไปด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ นอกจากนั้นพรรคได้นำส่วนผสมทางการตลาด ๔Ps มาปรับประยุกต์ใช้ โดยพรรคได้ออกแบบผลิตภัณฑ์ (product) อันเป็น นโยบายที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกตั้งได้อย่างตรงประเด็น พร้อมกับใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่ผสมผสานระหว่างการตลาดแบบดึงดูด (pull marketing) และการตลาดแบบผลักดัน (push marketing) โดยมีการหยังเสียงเป็นเครื่องมือในการสำรวจความนิยมของพรรคตลอดเวลา นอกจากนี้ยังพบว่า พรรคไทยรักไทยใช้กลยุทธ์การเมืองนำการสื่อสาร รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ใช้ยุทธศาสตร์การสร้างฐานสมาชิกผ่านเครือข่ายลูกโซ่ สร้างความสำเร็จในการเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานครด้วยการกำหนดนโยบายเฉพาะที่ตอบสนองชนชั้นกลางในเมือง ส่วนความล้มเหลวในการเลือกตั้งที่ภาคใต้ เกิดจากความภักดีผูกพันของคนใต้กับพรรคประชาธิปัตย์และการไม่สามารถสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เลือกตั้งได้^{๑๒๕}

^{๑๒๔}อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ, “ความสามารถทางการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่นในการบริหารจัดการชุมชน กรณีศึกษา: ชุมชนตำบลบางเจ้าฉ่า อำเภอบึงสามพัน จังหวัดอำนาจทอง”, วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณจิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์: คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, ๒๕๔๘).

^{๑๒๕}นันทนา นันทวโรภาส, “การสื่อสารทางการเมือง: ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของพรรคไทยรักไทย”, วิทยานิพนธ์ดุขฎิบัณจิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, (คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๘).

ธีรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ” ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับเป็นครั้งคราว หรือ ๕-๖ วันต่อสัปดาห์ มีการเปิดรับสูงสุด คือ สื่อสารมวลชน ซึ่งอยู่ในระดับบ่อย และมีการเปิดรับในระดับเป็นครั้งคราว ได้แก่ สื่อกิจกรรมทางการเมือง สื่อบุคคลและสื่อสังคมออนไลน์ ตามลำดับ ทางด้านความรู้ทางการเมืองประชาชนมีความรู้ทางการเมืองในระดับเห็นด้วยมาก มีความรู้สูงสุด คือ ทราบว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประชาชนมีอำนาจสูงสุด และมีความเข้าใจทางการเมืองในระดับเห็นด้วย มีความสนใจสูงสุด คือ สนใจติดตามการทำงานและผลงานทางด้านการเมือง ทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับมาก คือ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมตรวจสอบทางการเมือง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง การมีส่วนร่วมประชุม/ร่วมชุมนุมทางการเมือง และการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ตามลำดับ จากการศึกษาพบว่า การเปิดรับ ข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อมวลชนส่งผลที่ดีต่อทัศนคติทางการเมือง ความสนใจทางการเมืองและความรู้ทางการเมืองของประชาชน ในขณะที่การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองด้านสื่อบุคคล และสื่อ สังคมออนไลน์ส่งผลที่ดีต่อความรู้ทางการเมืองของประชาชนซึ่งทัศนคติทางการเมือง ความรู้ทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนี้ส่งผลทางอ้อมต่อ พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ โดยผลการศึกษา พบว่า ความสนใจทางการเมืองส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองนคร จังหวัดสมุทรปราการ สูงสุด รองลงมาคือ ความรู้ทางการเมือง และทัศนคติทางการเมือง ตามลำดับ^{๑๒๖}

สรุปได้ว่า ความไว้วางใจเกิดจากประสบการณ์ การรับรู้และข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ การปฏิบัติตน นโยบายการทำงาน ของประชาชน ซึ่งจะสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถ้าประชาชนเกิดความไว้วางใจถึงแม้การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึงแต่ก็ไปเลือกตั้งเพราะเห็นงานของนักการเมือง ยามหาเสียงกับหลังเลือกตั้ง มีความตั้งใจจริงในการทำงานเพื่อส่วนรวม มีความโปร่งใสในการบริหาร และนักการเมืองท้องถิ่นยังสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ดี

^{๑๒๖}ธีรวัฒน์ แจ่มกระจ่าง, “ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตเทศบาลนคร จังหวัดสมุทรปราการ”, วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, (ฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์), ปีที่ ๔ ฉบับที่ ๑ (มกราคม – เมษายน, ๒๕๕๗): ๔๖.

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>รงค์ บุญสวยขวัญ (๒๕๖๐)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า การเมืองหรือตัวแบบการเมืองหรือการใช้อำนาจในบริบทการกำหนดนโยบายในบริบทรัฐแบบทุนนิยมเสรีปัจจุบัน มี ดังนี้ ๑) การเมืองในแบบรัฐนิยม พบว่ารัฐที่ชอบธรรมตามกฎหมายจะมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย ๒) การเมืองแบบพหุนิยมสังคมสามารถสร้างอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ ทำให้รัฐไม่อิสระในการตัดสินใจนโยบาย ๓) การเมืองแบบสหการ อธิบายบทบาทของตัวกระทำทางการเมืองที่มีกลุ่มทางสังคมระดับสูง ทำหน้าที่แทนกลุ่มทางสังคมอื่นๆ ๔) การเมืองรัฐแบบทางเลือก สาธารณะ หรือเหตุผลในการเลือกเน้นอธิบายการตัดสินใจของปัจเจกชนในกระบวนการกำหนดนโยบาย</p>
<p>วรรณภา นามานนท์ (๒๕๖๑)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการก่อตัวของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องมีความเชื่อมโยงด้วยกันทุกขั้นตอน สำหรับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย มักจะพบปัญหาในทุกๆ ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบายไม่เป็นไปตามขั้นตอน กระบวนการนโยบาย การตัดสินใจในนโยบายไม่ได้คำนึงในหลายๆ มิติ ทางสังคม และเศรษฐศาสตร์ในระดับชุมชน นโยบายไม่มีหลักเหตุผล เป็นการกำหนดนโยบายเพื่อการหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ไม่มีการศึกษาทางเลือกนโยบาย หรือการค้นคว้าวิจัยให้มีข้อมูลเชิงประจักษ์นโยบายขาดการศึกษาเรื่องผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ขาดการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ในนโยบายตั้งแต่จุดเริ่มต้น</p>

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
<p>วรรณภา นามานนท์ (๒๕๖๑)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการนโยบายสาธารณะนั้นประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการก่อตัวของนโยบาย การนำนโยบายไปปฏิบัติ และการประเมินนโยบาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ต้องมีความเชื่อมโยงด้วยกันทุกขั้นตอน สำหรับนโยบายสาธารณะในประเทศไทย มักจะพบปัญหาในทุกๆ ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบายไม่เป็นไปตามขั้นตอน กระบวนการนโยบาย การตัดสินใจในนโยบายไม่ได้คำนึงในหลายๆ มิติ ทางสังคม และเศรษฐศาสตร์ในระดับชุมชน นโยบายไม่มีหลักเหตุผล เป็นการกำหนดนโยบายเพื่อหาเสียงของพรรคการเมือง ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง ไม่มีการศึกษาทางเลือกนโยบาย หรือการค้นคว้าวิจัยให้มีข้อมูลเชิงประจักษ์นโยบายขาดการศึกษาเรื่องผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม ขาดการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมรับรู้ในนโยบายตั้งแต่จุดเริ่มต้น</p>
<p>ศักดิ์สิน อุดมวิทยไพศาล และคณะ (๒๕๖๒)</p>	<p>ผลการวิจัยพบว่า การตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะของผู้มีอำนาจในแต่ละครั้งส่งผลถึงการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ คือ การตัดสินใจเลือกนโยบายสาธารณะส่งผลกระทบต่อประชาชนในประเทศทั้งด้านที่ประชาชนได้ประโยชน์และเสียประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายในแต่ละครั้งของผู้มีอำนาจทางการเมืองและการตัดสินใจเลือกนโยบายยังสามารถพัฒนาคนในสังคมและประเทศชาติให้สอดคล้องรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของระบบระบอบระเบียบของสังคมโลกโดยรวม</p>
<p>อมรรัตน์ ทิพย์เลิศ (๒๕๔๘)</p>	<p>พบว่า ความสามารถทางการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่นประกอบด้วยความรู้ ทักษะการสื่อสาร และกลยุทธ์การสื่อสาร โดยการที่ผู้นำเข้าใจกฎเกณฑ์ สัญลักษณ์ ความหมายต่างๆ ของชุมชน ทำให้รู้และเข้าใจว่าจะติดต่อกับใคร เวลาไหน ด้วยวิธีการอะไรจึงจะเหมาะสม</p>

ตารางที่ ๒.๙ งานวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจทางการเมือง (ต่อ)

นักวิจัย	ผลการวิจัย
นันทนา นันทวโรภาส (๒๕๔๘)	ผลการวิจัยพบว่า พรรคที่มีนโยบายสร้างสรรค์ชัดเจน และนำไปปฏิบัติเป็นผลสำเร็จ รวมทั้งภาพลักษณ์พรรคที่ประกอบไปด้วยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ นโยบายที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกตั้งได้อย่างตรงประเด็น พร้อมกับใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่ผสมผสานระหว่างการตลาดแบบดึงดูด และการตลาดแบบผลักดัน โดยมีการหยังเสียงเป็นเครื่องมือในการสำรวจความนิยมของพรรคตลอดเวลา

๒.๘.๓ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ในการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ได้มีผู้สนใจทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องนี้เป็นจำนวนมากซึ่งแต่ละท่านก็ได้ศึกษาในประเด็นที่ใกล้เคียงกันอย่าง ดังนั้นสรุปได้ว่า

บุศรา โพธิสุข ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสามารถเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านหลักอภิปรายธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการตัดสินใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และด้านการดำเนินการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ปัญหา พบว่า ประชาชนยังมีการปลูกฝังในระบบอุปถัมภ์อยู่ มีการแบ่งกลุ่ม ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้ง และการประชาสัมพันธ์เลือกตั้งยังไม่ครอบคลุมพื้นที่ แนวทางแก้ไขปัญหา ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควรประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่^{๑๒๗}

ทวีศิลป์ กุลนภาตล ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนเพื่อการบูรณาการสู่การวางแผนพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา” พบว่า สภาวะการณ์บริบทที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนในจังหวัดฉะเชิงเทรา และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผน

^{๑๒๗}บุศรา โพธิสุข, “การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลช้างเผือก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่”, รายงานการวิจัย, ทฤษฎีทุนจากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, (สถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

ชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ประชาชนที่มีการศึกษาระดับประถม ประกอบอาชีพเกษตรกรรม และผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์การบริหารส่วน ตำบลมากกว่ากลุ่มอื่น วิสัยทัศน์การพัฒนาชุมชนที่เน้นการประกอบอาชีพ สุขภาพ การศึกษา แต่ขาด วิสัยทัศน์เรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อเทียบกับแผนพัฒนาจังหวัด ปัจจัยที่เอื้อต่อกระบวนการวางแผนชุมชน แบบมีส่วนร่วมได้แก่ การจัดการ การสื่อสาร การเมือง สังคมและวัฒนธรรม แผนและโครงการพัฒนา และผู้นำ^{๑๒๘}

อัครวิทย์ ขำพร้อม ได้วิจัยเรื่อง “วิธีการพัฒนาผู้นำชุมชน ความต้องการพัฒนาตนเอง ของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน” ผลการวิจัยพบว่า วิธีการพัฒนาผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการสร้างความเชื่อมั่น และความมั่นใจในตัวเอง และความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการชุมชน โดยในความต้องการพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ ส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการวางตนให้เหมาะสมกับเวลา โอกาสและสถานที่ต่างๆ เป็นอันดับแรก ด้านความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน จะเป็นในเรื่องของทักษะการวางแผนการปฏิบัติงาน เป็นอันดับแรก ส่วนด้านความต้องการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรมนั้น ผู้นำจะเน้นในเรื่องของการมี วินัยในการรักษากฎระเบียบของสังคมในชุมชนเป็นอันดับแรก ด้านความต้องการพัฒนาตนเองด้าน สุขภาพ จะเป็นเรื่องของการรับประทานอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและถูกสุขลักษณะเป็นอันดับแรก และความต้องการพัฒนาสภาพแวดล้อมของผู้นำชุมชน จะพัฒนาสภาพแวดล้อมในด้านชุมชนสูงเป็น อันดับแรก ในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งนั้น จะเห็นได้ว่า ความสำคัญของผู้นำชุมชนทุกฝ่ายจะให้ความ สนใจเป็นอันดับแรกในการพัฒนาชุมชน ดังนั้น ผู้นำชุมชนที่ดีควรจะต้องมีการพัฒนาศักยภาพ ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาชุมชน หมู่บ้าน ตำบลให้เข้มแข็ง โดยภาวะผู้นำที่ดีนั้น จะต้องมีความสามารถช่วยให้องค์กรและชุมชนมีความเข้มแข็งขึ้นมาได้ บทบาทของผู้นำชุมชนมีความสำคัญใน การขับเคลื่อน หากจะให้เกิดผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม ผู้นำชุมชนจะต้องสร้างความเชื่อถือและ เชื่อมั่น ให้กับประชาชนในชุมชน จากแนวคิดดังกล่าว ทำให้ผู้นำท้องถิ่น หรือผู้นำชุมชนต้องมีการ พัฒนาตนเอง เพื่อที่จะนำพาชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเอง ให้ทัดเทียมกับชุมชนหรือหมู่บ้านใกล้เคียง ไม่ล้าหลัง ซึ่งหากชุมชนหรือหมู่บ้านของตนเองยังไม่ได้รับการพัฒนา ตามกระบวนการที่ภาครัฐหรือ องค์กรอื่นดำเนินการ จะส่งผลกระทบต่อตัวผู้นำในเรื่องขององค์ความรู้ และศักยภาพของผู้นำ การพัฒนาตนเองของผู้นำจึงส่งผลต่อตัวผู้นำโดยตรง ที่จะคิดพัฒนาองค์ความรู้ให้เกิดอยู่ตลอดเวลา สร้างวิสัยทัศน์ มีความรอบรู้ หมั่นศึกษา ให้ทันต่อสถานการณ์โลกปัจจุบัน เพื่อนำมาปรับเปลี่ยนการทำงานให้เข้ากับชุมชนหมู่บ้านของตนเอง และเพื่อสามารถสร้างเสริมการทำงาน วิธีการพัฒนาตนเอง ความต้องการพัฒนาตนเอง ในการบริหารจัดการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- ๑) ให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมกันวิเคราะห์ถึงความต้องการวิธีการพัฒนาของผู้นำชุมชนและความ ต้องการพัฒนาตนเองของผู้นำชุมชน และกำหนดรูปแบบหลักสูตรการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับความ

^{๑๒๘} ตรีศิลป์ กุลนภาดล, “การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการวางแผนชุมชนเพื่อการบูรณาการสู่การ วางแผนพื้นที่จังหวัดฉะเชิงเทรา”, รายงานการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, ๒๕๕๐).

ต้องการของผู้นำชุมชน และบุคคลที่สนใจทั่วไป ๒) ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนพิษณุโลก ควรเตรียมความพร้อมในทุก ๆ ด้านอยู่เสมอ เพื่อพร้อมให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการหลักสูตรการฝึกอบรมฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๒๙}

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น เป็นผลมาจากความไว้วางใจที่นักการเมืองที่ประชาชนมีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ที่ปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ได้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม และรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และภาครัฐมีการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่ และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

นักวิจัย	ผลการวิจัย
ทวีศิลป์ กุลนภาดล (๒๕๕๐)	พบว่า สภาพการณ์ที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม และการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่เอื้อต่อกระบวนการวางแผนชุมชนแบบมีส่วนร่วมได้แก่ การจัดการ การสื่อสาร การเมือง สังคมและวัฒนธรรม แผนและโครงการพัฒนา และผู้นำ
บุศรา โพธิสุข (๒๕๕๘)	ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ด้านหลักอภิปรายนิยธรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วม ด้านการร่วมรณรงค์การเมืองท้องถิ่น ด้านการตัดสินใจทางการเมือง และด้านการดำเนินการเลือกตั้ง อยู่ในระดับปานกลาง ตามลำดับ ควรปลูกฝังให้ประชาชนมีความคิดที่เป็นประชาธิปไตย ให้ตระหนักในการใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อสังคมและประโยชน์ของส่วนร่วม ควรมีการรณรงค์ให้ความเข้าใจต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และควร ประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งให้ครอบคลุมพื้นที่

^{๑๒๙} อัครวัจน์ ขำพร้อม, “วิธีการพัฒนาผู้นำชุมชน ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน”, รายงานการวิจัย, (พิษณุโลก : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชนพิษณุโลก, ๒๕๕๕).

ตารางที่ ๒.๑๐ งานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น

นักวิจัย	ผลการวิจัย
อัครวิทย์ ขำพร้อม (๒๕๕๕)	ผลการวิจัยพบว่า วิธีการพัฒนาผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการสร้างความเชื่อมั่น และความมั่นใจในตัวเอง และความต้องการพัฒนาตนเองในการบริหารจัดการชุมชน การพัฒนาตนเองด้านบุคลิกภาพ การวางตนให้เหมาะสมกับเวลา โอกาสและสถานที่ต่างๆ เป็นอันดับแรก ด้านความต้องการพัฒนาตนเองในการปฏิบัติงาน จะเป็นในเรื่องของทักษะการวางแผนการปฏิบัติงาน

๒.๘.๔ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักการบริหารนิยธรรม

การศึกษาการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสารงานวิจัยที่ศึกษาหลักการบริหารนิยธรรม เป็นหลักธรรมเพื่อพัฒนาส่วนรวม ในการส่งเสริมให้ทุกคนที่อยู่ร่วมกันในสังคมได้มีกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งมีผู้วิจัยไว้หลายท่าน ดังนี้

กาญจนา คำจตุ ได้วิจัยเรื่อง “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ๑) ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามกิจกรรมดังต่อไปนี้ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ที่ได้จากการแก้ปัญหาเสพติดทำให้ชุมชนเข้มแข็ง มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการในการเข้าร่วมในกิจกรรมการเฝ้าระวัง ติดตาม และแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ในระดับติดตามผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ตามลำดับ ๒) ปัญหาและอุปสรรค การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินการในระดับนโยบาย เรื่องการศึกษา ยาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการสังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมงบประมาณ ผู้นำชุมชนเป็นเพียงผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ กรุงเทพมหานครยังเป็นผู้กำหนดนโยบาย ปัญหาการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมแบบบางส่วน เป็นปัญหาที่ชุมชนได้รับผลกระทบ ผู้นำชุมชนตัดสินใจแก้ปัญหา ตั้งแต่การจัดหางบประมาณ ตั้งคณะกรรมการในชุมชน ปัญหาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับผู้นำชุมชนเกี่ยวกับระบบการทำงานของหน่วยงานราชการ ซึ่งไม่ได้รับการยอมรับในศักยภาพ ความรู้ความสามารถ และไม่เห็นความสำคัญต่อบทบาทของผู้นำชุมชน ในการเข้าร่วมเสนอแนะนโยบาย ปัญหา

หรือความต้องการของชุมชน ทำให้ขาดโอกาสในการนำเสนอปัญหาและความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ทำให้การแก้ปัญหาของไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานราชการ ๓) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน กรุงเทพมหานคร มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม มีความทันสมัยทางวัตถุ กรุงเทพมหานคร

จึงต้องส่งเสริมโดยการ ให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ ให้ความรู้ แก่ผู้นำชุมชน โดยนำหลักการบริหารนิยามบูรณาการ ในรูปแบบที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม คือ **MBB Model** ที่สามารถประยุกต์ใช้โดยการ **M (Meeting) การร่วมประชุม** เพื่อเป็นการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ ให้ความรู้แก่ผู้นำชุมชน ได้ร่วมกันประชุมให้เป็นประจำภายในชุมชน และระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของกรุงเทพมหานครกับผู้นำชุมชน เพื่อรับฟังปัญหา รับรู้ข้อตกลงเงื่อนไขต่าง ๆ คำแนะนำ ข้อเสนอแนะต่าง ๆ อย่างพร้อมเพรียงกัน ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติการ **B (Board) ร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงาน** เพื่อให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ให้การยอมรับในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้โอกาสในการนำเสนอความเห็น ปัญหา ความต้องการของชุมชน ให้ความสำคัญในการรับฟัง หาแนวทางป้องกัน แก้ไขให้ความรู้แก่ชุมชน **B (Benefits) รั ว ม รั ก ษ า ผลประโยชน์** ซึ่งเป็นผลจากการร่วมตั้งแต่กิจกรรม การตัดสินใจ ดำเนินการ รับผลประโยชน์ และประเมินผล ไม่ให้เกิดความเสื่อม ในเรื่องของการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม สิ่งที่ดีงามเป็นเอกลักษณ์ เช่น วัฒนธรรม อาชีพเฉพาะชุมชน หรือบุคคลที่มีคุณประโยชน์ มีภูมิรู้ ในชุมชน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ชุมชนเข้มแข็ง ทั้งในด้านการศึกษา ปัญหายาเสพติด สุขภาพและสวัสดิการชุมชน ทรัพยากรธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม ผลประโยชน์ที่ชุมชนได้รับ เป็นการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาของชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองและบริหารจัดการได้โดยคนในชุมชน^{๑๓๐}

ปณณพงค์ วงศ์ณาศรี ได้วิจัยเรื่อง “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอำนวยการนิยามธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า

๑. การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ๑) ด้านการบริหารงานบุคคล ๒) งานด้านการศึกษา ๓) งานด้านบริหารงบประมาณ ๔) งานด้านสาธารณสุข และ ๕) งานด้านการบริการสาธารณะ

๒. หลักการบริหารนิยามธรรม ในพระพุทธศาสนา หมายถึง ธรรมอันเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อมมีแต่ความเจริญฝ่ายเดียวมี ๗ ประการ ได้แก่ ๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ ๔) เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง ๕) บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง ๖) เคารพสักการบูชาเจดีย์ (ปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุและ ตลอดจนอนุสาวรีย์ต่าง ๆ) ๗) จัดให้มีการ

^{๑๓๐} กาญจนา คำจตุ, “การส่งเสริมการมีส่วนร่วมตามหลักพุทธธรรมของผู้นำชุมชนในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร”, **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๗).

อารักขา คุ่มครองป้องกัน อันชอบธรรมแก่อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป

๓. บุรณาการการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ด้วยหลักอภิธานิยธรรมในพระพุทธศาสนา

๑) ด้านการบริหารงานบุคคล มาบูรณาการด้วยหลักอภิธานิยธรรมข้อที่ว่าด้วย หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม พร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟังการ เคารพผู้รู้หรือวิญญูชนที่ได้บัญญัติในเรื่องต่างๆ บรรดากุลสตรีทั้งหลายให้อยู่ดีโดยมิถูกข่มเหง และจัดให้มีการอารักขา คุ่มครองป้องกันอันชอบธรรมแก่อรหันต์ทั้งหลายรวมทั้งบรรพชิตผู้ดำรงธรรมเป็นหลักของประชาชนทั่วไป เพราะทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานได้ตรงตาม เป้าหมายยิ่งขึ้น สามารถทำให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสามัคคี ความพร้อมเพรียง ไม่บัญญัติ สิ่งที่ไม่ควรบัญญัติไว้ ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กร ลดปัญหาความขัดแย้ง ลดภาวะความเสียหาย ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย ส่งผลให้เกิดผลดีขึ้น ทำให้ การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒) ด้านการศึกษามาบูรณาการด้วยหลักอภิธานิยธรรมข้อที่ว่าด้วย หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์, พร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุมพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำและไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เพราะทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงาน ตรงตาม เป้าหมายยิ่งขึ้นสามารถทำให้เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสามัคคี ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกันปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กร ลดภาวะการณด้วยประสิทธิภาพการบริหาร ลดความเสียหายการสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓) ด้านบริหารงานงบประมาณ มาบูรณาการด้วยหลักอภิธานิยธรรม ข้อที่ว่าด้วย หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ และเคารพนับถือท่านเหล่านั้น เห็นถ้อยคำของท่านว่าเป็นสิ่งอันควรฟัง มาใช้ในการดำเนินงานเพราะทำให้จัดสรรงบประมาณเกิดประโยชน์สูงสุด อย่างคุ้มค่า เกิดความเป็นธรรมและเกิดความสามัคคี ให้เกียรติกับบุคคลทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ปกป้องคุ้มครองทุกคนในองค์กร ลดปัญหาความขัดแย้ง ความไม่เสมอภาค เพิ่มประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพ เกิดผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

๔) ด้านสาธารณสุข มาบูรณาการด้วยหลักอภิธานิยธรรม ข้อที่ว่าด้วยหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมพร้อมเพรียงกัน ทำกิจที่พึงทำไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ เคารพนับถือท่านเหล่านั้นเห็นถ้อยคำของท่านเหล่านั้น เป็นสิ่งอันควรฟังมาใช้ในการดำเนินงาน เพราะทำให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ด้านสุขภาพและจิตใจ และเป็น การลดภาวะ ความเสี่ยงต่อโรคร้ายไข้เจ็บการดำเนินงานเกิดผลสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

๕) ด้านบริการสาธารณะมาบูรณาการด้วยหลักการบริหารนิยธรรมข้อที่ว่าด้วย หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ พร้อมเพรียงกันประชุมพร้อมเพรียงกันเลิกประชุมพร้อมเพรียงกันทำกิจที่พึงทำ ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติไว้ มาใช้ในการดำเนินงานทำให้มีการวางแผนงานที่ดีมีระบบในการดำเนินงานด้านการบริการสาธารณะ ตรงตามเป้าหมายยิ่งขึ้น ลดภาวะความเสียหาย เสียเวลา ความสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานทำให้การดำเนินงานเกิดประโยชน์ต่อประชาชนและประชาชนได้รับความพึงพอใจ^{๑๓๑}

สรุปได้ว่า การบูรณาการหลักธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชน ที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการบูรณาการหลักการบริหารนิยธรรม ในการพัฒนานักการเมืองที่จะต้องปฏิบัติตน ที่เป็นบุคคลของสังคม เพื่อสร้างความไว้วางใจ ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา เลือกก็สมัยก็ได้รับเลือก ถ้านักการเมืองเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง หน้าที่ ประชาชน และสังคมที่เลือกเข้ามาเป็นตัวแทน ต้องรู้จักนอบน้อมเป็น เคารพกฎกติกาของส่วนรวมในการอยู่ร่วมกัน อนุรักษ์สิ่งที่ท้องถิ่นมี สถานที่ที่ทุกคนเคารพ พระสงฆ์ ผู้มีภูมิรู้และภูมิธรรมที่ประชาชนศรัทธา

ตารางที่ ๒.๑๑ งานวิจัยเกี่ยวกับหลักพุทธธรรม

นักวิจัย	ผลการวิจัย
กาญจนา คำจตุติ (๒๕๕๗)	ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของกรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการดำเนินการในระดับนโยบาย ผู้นำชุมชนเป็นเพียงผู้รับนโยบายมาปฏิบัติ กรุงเทพมหานครยังเป็นผู้กำหนดนโยบาย ปัญหาการมีส่วนร่วมในระดับชุมชน เป็นการมีส่วนร่วมแบบบางส่วน การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน โดยการให้การยอมรับ ให้โอกาส ให้ความสำคัญ ให้ความรู้ แก่ผู้นำชุมชน โดยนำหลักการบริหารนิยธรรมมาบูรณาการ
ปิ่นณพงค์ วงศ์ณาศรี (๒๕๕๕)	พบว่า ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการศึกษา ด้านบริหารงานงบประมาณ ด้านสาธารณสุข ด้านบริการสาธารณะ บูรณาการด้วยหลักการบริหารนิยธรรม

^{๑๓๑}ปิ่นณพงค์ วงศ์ณาศรี, “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวการบริหารนิยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดสงขลา”, วิทยานิพนธ์ศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕).

๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับ ความไว้วางใจทางการเมือง^{๑๓๒} พฤติกรรมนักการเมือง^{๑๓๓} นโยบาย^{๑๓๔} การสื่อสารทางการเมือง^{๑๓๕} และการบริหารองค์ปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๓๖} และหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ได้มีส่วนร่วมตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) ดังนี้

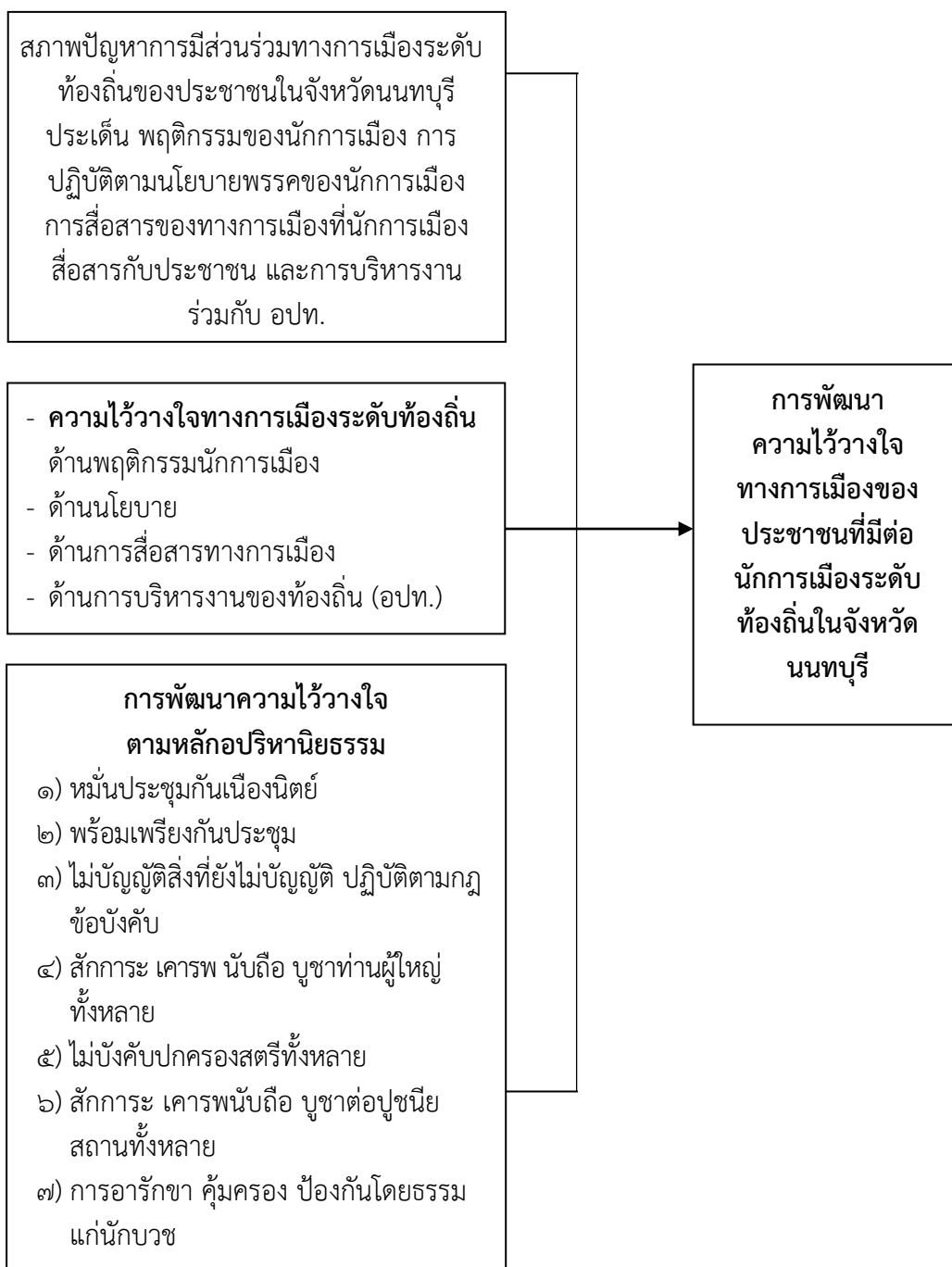
^{๑๓๒}Hetherington, E. M., & Parke, R. D., *Child Psychology: A Contemporary Viewpoint* (4th ed.), (Auckland: McGraw-Hill, 1986), p. 118.

^{๑๓๓}ภัทรชมน รัตนากร, “คุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมือง”, [ออนไลน์], แหล่งที่มา: http://phatrasamon.blogspot.com/2009/08/blog-post_30.html [๒๕ มกราคม ๒๕๖๒].

^{๑๓๔}สนธิกาญจน์ เพื่อนสงคราม, “กรอบนโยบายสาธารณะที่ดีที่พรรคการเมืองของไทย ควรนำมาประกอบการจัดทำนโยบายการบริหารประเทศ”, *รัฐสภาสาร*, ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๑๑ (พฤศจิกายน, ๒๕๖๐): ๙.

^{๑๓๕}Agree, W. K., Ault P. H., & Emery, E. *Introduction to Mass Communication*, (New York, NY: Harper & Row, 1976), p. 4.

^{๑๓๖}Bandura, A., *Social Learning Theory*. Englewood Cliffs, (N.J: Printic- Hall, 1977), 115.

แผนภาพที่ ๒.๖ แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๑.๑ การวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๑.๑.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

๓.๑.๑.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑.๑.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๑.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑.๒ การวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๑.๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๑.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๑.๒.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๑.๒.๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) ระหว่างวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี หลักพุทธธรรมจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือสัมภาษณ์และทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ หลังจากนั้นนำผลที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพไปทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มตัวแทนภาคประชาชน รวมจำนวน ๑๓ คน และนำผลที่ได้ไปทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสร้างแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล ต่อไป

๓.๒ วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

๓.๒.๑ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญและผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

๑) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ได้แก่ ๑) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบูรณาการหลักพุทธธรรม ๒) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองท้องถิ่น ๓) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นผู้นำองค์กรท้องถิ่น ๔) ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นตัวแทนภาคประชาชน รวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๘ รูปหรือคน ดังนี้

รายชื่อ	ตำแหน่ง หน้าที่
๑) พระราชนันทมุนี	เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี
๒) พระปัญญานันทมุนี	เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี
๓) นายไกรธวัช ทินโสสม	นายอำเภอเมืองนนทบุรี
๔) นายภคเดช เกลียวศิริกุล	ปลัดอำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี
๕) นายสมนึก ธนเดชากุล	นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี
๖) นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส	นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย
๗) นายวิชัย บรรดาศักดิ์	นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
๘) นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์	นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน
๙) นายสุรศักดิ์ จาดบุญนาค	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ อ.บางบัวทอง
๑๐) พ.ต.อ.ธงชัย เย็นประเสริฐ	นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
๑๑) นายรชต สุทธิพันธ์	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง
๑๒) นายธัชพล อภิติมัย	ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย
๑๓) นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ	กำนันตำบลขุนศรี กรรมการผู้จัดการ บริษัทประชารัฐรักสามัคคี นนทบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ต.ขุนศรี อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี
๑๔) ดร.จรรุญ จารุสาร	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม (มัธยม)
๑๕) นายพิเชษฐ คำมา	ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด
๑๖) นายจำลอง มาเที่ยง	ประธานมูลนิธิอาสาสมัครสมอง
๑๗) นายชัยชิต ดีสวัสดิ์	ปราชญ์ชาวบ้าน
๑๘) นายปรมินทร์ ศิริบุญโกศัย	ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

๒) ผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ

ได้แก่ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเมืองท้องถิ่น จำนวน ๓ กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มนักการเมือง กลุ่มนักวิชาการ และกลุ่มตัวแทนภาคประชาชน รวมจำนวน ๑๓ คน

รายชื่อ	ตำแหน่ง
๑) ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์	ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี
๒) ผศ.ดร.ยุพธนา ปรานีต	อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาศาสาวิชา รัฐศาสตร์
๓) นายมนตรี ตั้งเจริญถาวร	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๔ พรรคเพื่อไทย
๔) นายเฉลิมชัย โฉน้อย	นายกเทศมนตรีตำบลศาลากลาง อ.บางกรวย
๕) นายปรีดา เชื้อผู้ดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด
๖) นายสมยศ วิชากการ	นายอำเภอปากเกร็ด
๗) รศ.ดร.มานิตย์ ศุทธสกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
๘) ดร.ชเนตตี วัจนะรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนนทบุรี
๙) นายเชาวลิต เอื้อชูยศ	ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี
๑๐) นายเรืองศักดิ์ แสงเพ็ญพราว	ประธานหอการค้าจังหวัดนนทบุรี (ประชาชน)
๑๑) นายเล็ก นารี	ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี (ประชาชน)
๑๒) นางเจริญ เรียวแรง	พรรคพลังประชารัฐ จังหวัดนนทบุรี เขต ๑ อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
๑๓) ดร.พลณัฐ ศรีอินทร์สุทธิ	พรรคเพื่อไทย จังหวัดนนทบุรี เขต ๖

๓.๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์

Silver man, 2000 ได้นำเสนอถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลมี ๔ วิธี คือ (๑) การสังเกต (Observation) (๒) ตำราและเอกสาร (Texts & Documents) (๓) การสัมภาษณ์ (Interviews) (๔) การบันทึกวีดิทัศน์และโสตทัศนูปกรณ์ (Audio & video recording)^๑ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิด ความคิดเห็นและมุมมอง ค่านิยมที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ ระบุไปถึงการบอกเล่าประสบการณ์ต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นว่าบุคคลนั้นๆ ได้มีปฏิกิริยาต่อเหตุการณ์หรือสภาวะแวดล้อมอย่างไร และที่สำคัญการสัมภาษณ์จะเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่เกิดขึ้นในอดีตมาพรรณนาได้^๒

^๑Silverman, D., *Doing Qualitative Research: A Practical Handbook*, (London, Sange, 2000), p. 90.

^๒Creswell, J. W., *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Traditions*, Op. cit., p. 121.

๑. การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Interview) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) ทั้งนี้ในการดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- ๑) กำหนดโจทย์การวิจัย (Research Question) เป็นเกณฑ์หลัก
- ๒) กำหนดวัตถุประสงค์หรือผลลัพธ์ที่ต้องการทราบ เพื่อให้สอดคล้องกับโจทย์การวิจัย
- ๓) กำหนดข้อคำถามเชิงโครงสร้าง (Structural Interview Guideline) ซึ่งเป็นการตั้งคำถามแบบปลายเปิด (Open ended Questions) เป็นเกณฑ์
- ๔) นำเสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข
- ๕) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ตรวจสอบมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
- ๖) นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity)
- ๗) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ แล้วนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้ใช้ข้อมูลหลัก

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- ๑) นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำเพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษา และตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
- ๒) นำแบบสัมภาษณ์ที่อาจารย์ที่ปรึกษาฯ ตรวจสอบ ได้ตรวจสอบแล้วมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๑. การสัมภาษณ์ (Interview)

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) จากแนวคิดของ Patton ที่ระบุว่า การสัมภาษณ์เป็นการสื่อสาร ที่จะทำความเข้าใจถึงความไว้วางใจของประชาชนต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งผู้วิจัย มีความมุ่งหมายที่จะทราบว่า อิทธิพลของพุทธธรรมนั้นสามารถประยุกต์ใช้ในส่งเสริมความไว้วางใจของประชาชนของประชาชนต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างไร ซึ่งคำตอบที่ได้จะนำมาประมวลผลจัดหมวดหมู่ (Categories) การใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะสามารถนำมากำหนดเป็นรูปแบบได้

หลังจากการเก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการถัดมาคือ การจัดการเก็บข้อมูล ไมล์และ ฮูเบอร์มัน กล่าวถึงการจัดการข้อมูลว่า ในการบริหารจัดการข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นเนื่องจากข้อมูลมี ที่มาจากหลายแหล่ง บางครั้งอาจเป็นวัสดุต่างๆ เราจะต้องจัดการให้มีความง่าย ยืดหยุ่น^๓ ซึ่งผู้วิจัยได้ ดำเนินการสัมภาษณ์โดยการบันทึกเทปและถ่ายภาพประกอบการสัมภาษณ์

๓.๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นกระบวนการเริ่มต้นในการศึกษาเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปและการจัดทำ รายงานหรือวิทยานิพนธ์ ซึ่ง Creswell อ้างว่า การได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลในเวลาเดียวกับการเก็บ รวบรวมข้อมูลจะเป็นประโยชน์ในด้านการช่วยให้เห็นภาพหรือโครงสร้างของการศึกษา ดังนั้นเมื่อ สัมภาษณ์เสร็จ จึงควรมีการถอดเทปออกมาให้รวดเร็วและทำการวิเคราะห์เพื่อให้ข้อมูลสามารถ สนับสนุน และอ้างอิงในส่วนต่างๆ ไปพร้อมๆ กัน โดยใช้คำถามการวิจัยเป็นตัวตั้ง ซึ่งการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยทั่วๆ ไปต้องมีความเชื่อมโยง และบูรณาการสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อนำไปสู่การตีความและอภิปราย ผลที่เป็นเอกภาพ^๔

๓.๓ วิธีวิจัยเชิงปริมาณ

๓.๓.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๑. ประชากร

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง ๖ อำเภอ ประกอบด้วย อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย รวมจำนวนทั้งสิ้น ๙๙๒,๘๕๐ คน ตามตาราง ๓.๑

๒. กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง ๖ อำเภอ จำนวน ๔๐๐ คน จากการคำนวณตามสูตรของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๕ และตามสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง จากประชากร แต่ละกลุ่ม ตามตาราง ๓.๑ ในการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

^๓Miles, M. B., & Huberman, A. M., *An Expanded Sourcebook of Qualitative Data Analysis*, 2^{ed}, (Thousand Oaks, CA: Sage, 1994), p. 5.

^๔Creswell, J. W., Plano Clark, V. L., Gutmann, M. L. & Hanson, W. E., *Advanced Mixed Methods Research Designs*, (Thousand Oaks, CA: Sage, 2003), p. 229.

^๕Yamane, Taro, *Statistic: An Introductory Analysis*, (New York: Harpen and Row., 1967), p. 110.

๑) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + N(e)^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

N = ขนาดของประชากรที่ใช้ในการวิจัย

e = ค่าเปอร์เซ็นต์ความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้

กำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนได้ร้อยละ ๕ หรือ ๐.๐๕

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{๙๙๒,๘๕๐}{๑ + ๙๙๒,๘๕๐ (๐.๐๕)^2}$$

$$n = \frac{๙๙๒,๘๕๐}{๑ + ๒,๔๘๒.๑๓}$$

$$n = ๓๙๙.๘๘$$

$$n = ๔๐๐$$

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการเก็บข้อมูล และตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณสามารถเป็นตัวแทนของประชากรได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่าง ๔๐๐ ตัวอย่าง โดยมีเทคนิคและวิธีการสุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

๒) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกเขตกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๖ เขต จาก ๖ อำเภอ ได้แก่ อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย

๓) กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง จากประชาชน ทั้ง ๖ อำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งจากแต่ละอำเภอ ประกอบด้วย อ.เมืองนนทบุรี เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลนนทบุรี อ.ปากเกร็ด เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลนครปากเกร็ด อ.บางกรวย เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลเมืองบางกรวย อ.บางใหญ่ เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลตำบลบางใหญ่ อ.บางบัวทอง เก็บข้อมูลในพื้นที่เทศบาลเมืองบางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย เก็บข้อมูลในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไทรน้อย ดังปรากฏตามตารางที่ ๓.๑

ตารางที่ ๓.๑ แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในแต่ละอำเภอ

อำเภอ	ประชากร (N)	ตัวอย่าง (n)
อ.เมืองนนทบุรี	๑๗๑,๘๙๓	๖๙
อ.ปากเกร็ด	๑๕๑,๔๐๗	๖๑
อ.บางกรวย	๑๖๙,๙๔๗	๖๘
อ.บางใหญ่	๑๖๕,๕๑๒	๖๗
อ.บางบัวทอง	๑๗๕,๑๘๙	๗๑
อ.ไทรน้อย	๑๕๘,๙๐๒	๖๔
ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง	๙๙๒,๘๕๐	๔๐๐

โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างจากประชากรในพื้นที่กลุ่มเขตตัวอย่าง และสุ่มตัวอย่างตามโควตาที่กำหนดตามสัดส่วนจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง คือ ๔๐๐ คน

ตารางที่ ๓.๒ แสดงที่มาของเขตกลุ่มเขตตัวอย่าง และกลุ่มตัวอย่างจากแต่ละอำเภอ ตามสัดส่วนของประชากร

กลุ่มเขต	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	สูตร $n = \frac{n_1 \times N_1}{N}$	กลุ่มตัวอย่าง
อ.เมืองนนทบุรี ได้แก่ เทศบาลนครนนทบุรี เทศบาลเมืองบางศรีเมือง เทศบาลตำบลไทรมา อองค์การบริหารส่วนตำบลบางไผ่	เทศบาลนครนนทบุรี	๑๗๑,๘๙๓	$\frac{๔๐๐ \times ๑๗๑,๘๙๓}{๙๙๒,๘๕๐}$	๖๙
อ.บางเกร็ด ได้แก่ เทศบาลนครปากเกร็ด เทศบาลตำบลบางพลับ อองค์การบริหารส่วนตำบลปากเกร็ด	เทศบาลเมืองบางกรวย	๑๕๑,๔๐๗	$\frac{๔๐๐ \times ๑๕๑,๔๐๗}{๙๙๒,๘๕๐}$	๖๑
อ.บางกรวย ได้แก่ เทศบาลเมืองบางกรวย เทศบาลตำบลปลายบาง อองค์การบริหารส่วนตำบลมหาสวัสดิ์	เทศบาลเมืองบางกรวย	๑๖๙,๙๔๗	$\frac{๔๐๐ \times ๑๖๙,๙๔๗}{๙๙๒,๘๕๐}$	๖๘
อ.บางใหญ่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางใหญ่ อองค์การบริหารส่วนตำบลบางเลน	เทศบาลตำบลบางใหญ่	๑๖๕,๕๑๒	$\frac{๔๐๐ \times ๑๖๕,๕๑๒}{๙๙๒,๘๕๐}$	๖๗
อ.บางบัวทอง ได้แก่ เทศบาลเมืองบางบัวทอง อการบริหารส่วนตำบลบางบัวทอง	เทศบาลเมืองบางบัวทอง	๑๗๕,๑๘๙	$\frac{๔๐๐ \times ๑๗๕,๑๘๙}{๙๙๒,๘๕๐}$	๗๑
อ.ไทรน้อย ได้แก่ เทศบาลตำบลไทรน้อย และ อการบริหารส่วนตำบลทวีวัฒนา	เทศบาลตำบลไทรน้อย	๑๕๘,๙๐๒	$\frac{๔๐๐ \times ๑๕๘,๙๐๒}{๙๙๒,๘๕๐}$	๖๔
รวม	๖ เขต	๙๙๒,๘๕๐	กลุ่มตัวอย่าง	๔๐๐

๓.๓.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. การสร้างเครื่องมือ

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ รวมทั้งเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ ข้อมูลปฐมภูมิ คือ จากพระไตรปิฎกและข้อมูลทุติยภูมิ โดยศึกษาจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด ๔ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด แบบเลือกตอบเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อให้ทราบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ จำนวน ๕ ข้อ

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมืองที่มีผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้คือ ๑) ด้านพฤติกรรมนักรการเมือง ๒) ด้านนโยบาย ๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง และ ๔) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) จำนวน ๒๐ ข้อ

๑. ด้านพฤติกรรมนักรการเมือง	จำนวน	๕	ข้อ
๒. ด้านนโยบาย	จำนวน	๕	ข้อ
๓. ด้านการสื่อสารทางการเมือง	จำนวน	๕	ข้อ
๔. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)	จำนวน	๕	ข้อ

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๒ ในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตราวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนซิส ลิเคิร์ท หรือเรียกว่า มาตราวัดแบบลิเคิร์ท (Likert type)^๖ แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนน ๕	หมายถึง	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน ๔	หมายถึง	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก
คะแนน ๓	หมายถึง	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน ๒	หมายถึง	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อย

^๖Ibid., p. 120.

คะแนน ๑	หมายถึง มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
	สามารถจัดแบ่งเกณฑ์การแปลความ ความไว้วางใจ ดังนี้
ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	การแปลผล
๑.๐๐ - ๑.๘๐	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
๑.๘๑ - ๒.๖๐	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อย
๒.๖๑ - ๓.๔๐	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับปานกลาง
๓.๔๑ - ๔.๒๐	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก
๔.๒๑ - ๕.๐๐	มีความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับการบูรณาการหลักพุทธธรรมในการสร้างความไว้วางใจ ประกอบด้วย ๗ ประการ ดังนี้คือ ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ๒) พร้อมเพรียงกันประชุม ๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ ๔) สักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ ๕) ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย ๖) สักการะ เคารพนบถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย และ ๗) การอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช จำนวน ๒๘ ข้อ

๑. หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์	จำนวน ๔ ข้อ
๒. พร้อมเพรียงกันประชุม	จำนวน ๔ ข้อ
๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ	จำนวน ๔ ข้อ
๔. สักการะ เคารพ นบถือ บูชาท่านผู้ใหญ่	จำนวน ๔ ข้อ
๕. ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย	จำนวน ๔ ข้อ
๖. สักการะ เคารพนบถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย	จำนวน ๔ ข้อ
๗. การอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช	จำนวน ๔ ข้อ

สำหรับแบบสอบถามตอนที่ ๓ ในแต่ละข้อเป็นชนิดมาตรวัดแบบรวมคะแนน (Summated Rating Scale) ของเรนซิส ลิเคิร์ท หรือเรียกว่า มาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert type) แบ่งออกเป็น ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละข้อ ดังนี้

คะแนน ๕	หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด
คะแนน ๔	หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก
คะแนน ๓	หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนน ๒	หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อย
คะแนน ๑	หมายถึง การสร้างความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากนั้น นำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมทางสังคมศาสตร์โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย โดยการหาค่าอันตรภาคชั้น เพื่อจัดระดับช่วงของการหาค่าเฉลี่ย

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{ค่าคะแนนสูงที่สุด} - \text{ค่าคะแนนต่ำที่สุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

จากนั้นสามารถจัดแบ่งเกณฑ์การแปล การสร้างความไว้วางใจ อยู่ในระดับ ดังนี้

ช่วงค่าคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	การแปลผล
๑.๐๐ - ๑.๘๐	ความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
๑.๘๑ - ๒.๖๐	ความไว้วางใจ อยู่ในระดับน้อย
๒.๖๑ - ๓.๔๐	ความไว้วางใจ อยู่ในระดับปานกลาง
๓.๔๑ - ๔.๒๐	ความไว้วางใจ อยู่ในระดับมาก
๔.๒๑ - ๕.๐๐	ความไว้วางใจ อยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับการแปลค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้เกณฑ์ ดังนี้

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.)	ความหมาย
ต่ำกว่า ๐.๕๐	สอดคล้องกัน มากที่สุด
๐.๕๑-๐.๙๙	สอดคล้องกัน มาก
๑.๐๐-๑.๔๙	สอดคล้องกัน ปานกลาง
๑.๕๐-๑.๙๙	สอดคล้องกัน น้อย
๒.๐๐ -ขึ้นไป	สอดคล้องกัน น้อยที่สุด ^๗

๒. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

๑) นำแบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีผลต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ดังกล่าวข้างต้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ แนะนำ

---

^๗บุญส่ง นิลแก้ว, “การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล การศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่”, *ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผล*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, ๒๕๕๐), หน้า 110.

เพิ่มเติม ปรับปรุงแก้ไขสำนวนภาษาและตัดข้อความที่สื่อความหมายไม่ชัดเจนหรือไม่จำเป็นออกไป เพื่อให้ได้ข้อความที่สื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่ายตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒) นำแบบสอบถามที่อาจารย์ที่ปรึกษาฯ อนุมัติ ได้ตรวจสอบมาปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ คน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ วุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญทางด้านพระพุทธศาสนาและทางด้านเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี เพื่อเป็นการตรวจสอบเนื้อหาความชัดเจนของแบบสอบถาม และให้ข้อเสนอแนะเพื่อให้ดีขึ้น ประกอบด้วย ๕ ท่าน ดังนี้

(๑) รศ.ดร.สุรินทร์ นียมามงกูร

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Development Administration)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มจร.

(๒) รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฎฐิติกาล

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Socail Science)

ตำแหน่ง อาจารย์พิเศษประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มจร.

(๓) รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

วุฒิการศึกษา Ph.D. (Political Science)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มจร.

(๔) รศ.ประณต นันทิยากุล

วุฒิการศึกษา ร.ม.(รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มจร.

(๕) รศ.อนุภูมิ ไชวเกษม

วุฒิการศึกษา M.A. (Politics)

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ มจร.

๔) ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ให้ตรงตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญ

๕) นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบแก้ไขความถูกต้องจากผู้เชี่ยวชาญ มาคำนวณหาค่าของความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence: IOC) ของแบบสอบ โดยใช้สูตร^๔ ดังนี้คือ

---

^๔พิสนุ ผ่องศรี, วิจัยทางการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท พร็อพเพอร์ตี้พริ้นท์, ๒๕๕๐), หน้า ๑๓๙.

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	=	ดรชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์
	ΣR	=	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	=	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
โดยที่	+๑	=	แน่ใจว่าสอดคล้อง
	๐	=	ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
	-๑	=	แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องแบบ IOC ที่มีค่าตั้งแต่ ๐.๕ ขึ้นไป จำนวน ๔๘ ข้อ ซึ่งชี้ให้เห็นว่าคำถามแต่ละข้อมีความตรงเชิงเนื้อหา และสามารถนำแบบทดสอบนี้ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Try Out) ได้ และค่าความสอดคล้องทั้ง ๔๘ ข้อ ได้ค่า IOC ระหว่าง ๐.๖๐-๑.๐๐

๓. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability)

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและเสนอแนะ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาฯ ศึกษานิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๓๐ คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของ “ครอนบาค” (Cronbach's Alpha Coefficient)^๔ ดังนี้คือ

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_r^2} \right]$$

เมื่อ	α	=	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของเครื่องมือ
	k	=	จำนวนข้อคำถามของเครื่องมือ
	$\sum s_i^2$	=	ความแปรปรวนของคะแนนคำถามแต่ละข้อ
	s_r^2	=	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของผู้ตอบทั้งหมด

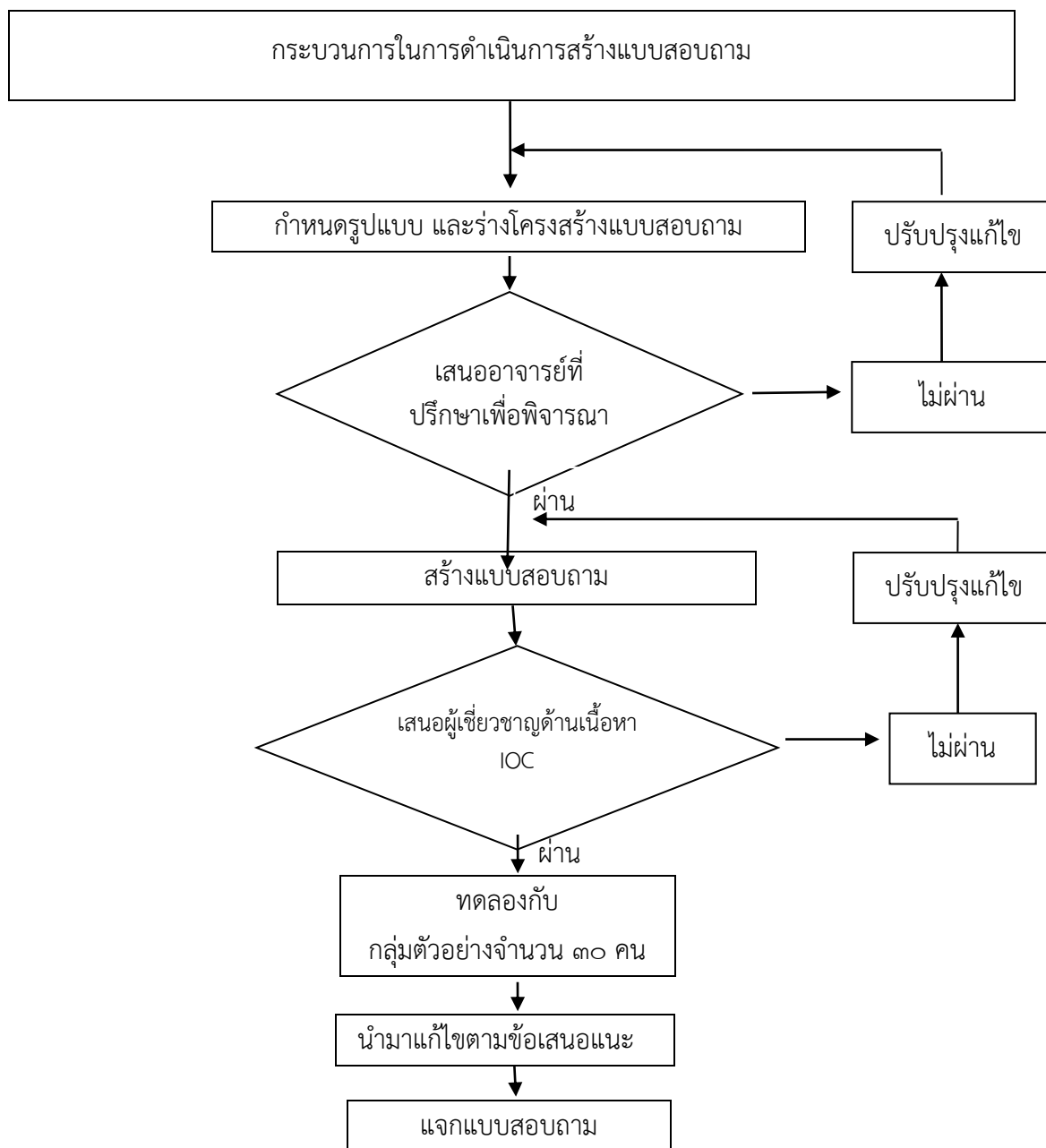
^๔Lee J. Cronbach, *Essential of Psychological Testing*, 3rd ed., (New York: Harper & Row Publishers, 1974), p. 161.

ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ๔ ประเด็น คือ ๑) ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ๒) ด้านนโยบาย ๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง และ ๔) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) เท่ากับ ๐.๘๘๗ ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม “มีค่ามากกว่า ๐.๗๐”^{๑๐} จากคำถามที่อยู่ในเกณฑ์ จำนวน ๔๘ ข้อ จึงเป็นเครื่องมือที่มีความเหมาะสม มีคุณภาพและมีความเชื่อถือได้สูง สามารถนำไปใช้วัดระดับความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามมาจัดพิมพ์แล้วนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป ผู้วิจัยจึงได้แสดงกระบวนการในการดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

---

^{๑๐}สุจินต์ ธรรมชาติ, การวิจัยภาคปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔), หน้า ๑๗๒.

แผนภาพที่ ๓.๑ แสดงกระบวนการดำเนินงานสร้างแบบสอบถาม

๓.๓.๓ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

๑) ขอบหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

๒) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามตามที่กำหนดไว้ โดยขอความร่วมมือจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านทั้ง ๖ อำเภอ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของแต่ละกลุ่มอำเภอ ประกอบด้วย อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย จำนวน ๔๐๐ ชุด

๓) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบให้สมบูรณ์ด้วยตนเอง

๔) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องอีกครั้ง

๕) จัดหมวดหมู่ของข้อมูล แล้วบันทึกข้อมูลเป็นรหัสไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

๖) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

๗) ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์

๘) การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปจากคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ ตามลำดับ

ดังนี้

(๑) การวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ วิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าความถี่ (Frequency)

(๒) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(๓) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี วิเคราะห์โดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

(๔) โดยการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนกับหลักการบริหารนิยธรรมเพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) (r) โดยกำหนดเกณฑ์ที่ใช้ในการแปลผล ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย

$r = .๕๐$ ถึง ๑.๐๐ หรือ $r = -.๕๐$ ถึง -๑.๐๐

$r = .๓๐$ ถึง ๐.๔๙ หรือ $r = -.๓๐$ ถึง -๐.๔๙

$r = .๑๐$ ถึง ๐.๒๙ หรือ $r = -.๑๐$ ถึง -๐.๒๙

$r = .๐๐$

การแปลความหมาย

มีความสัมพันธ์ในระดับสูง

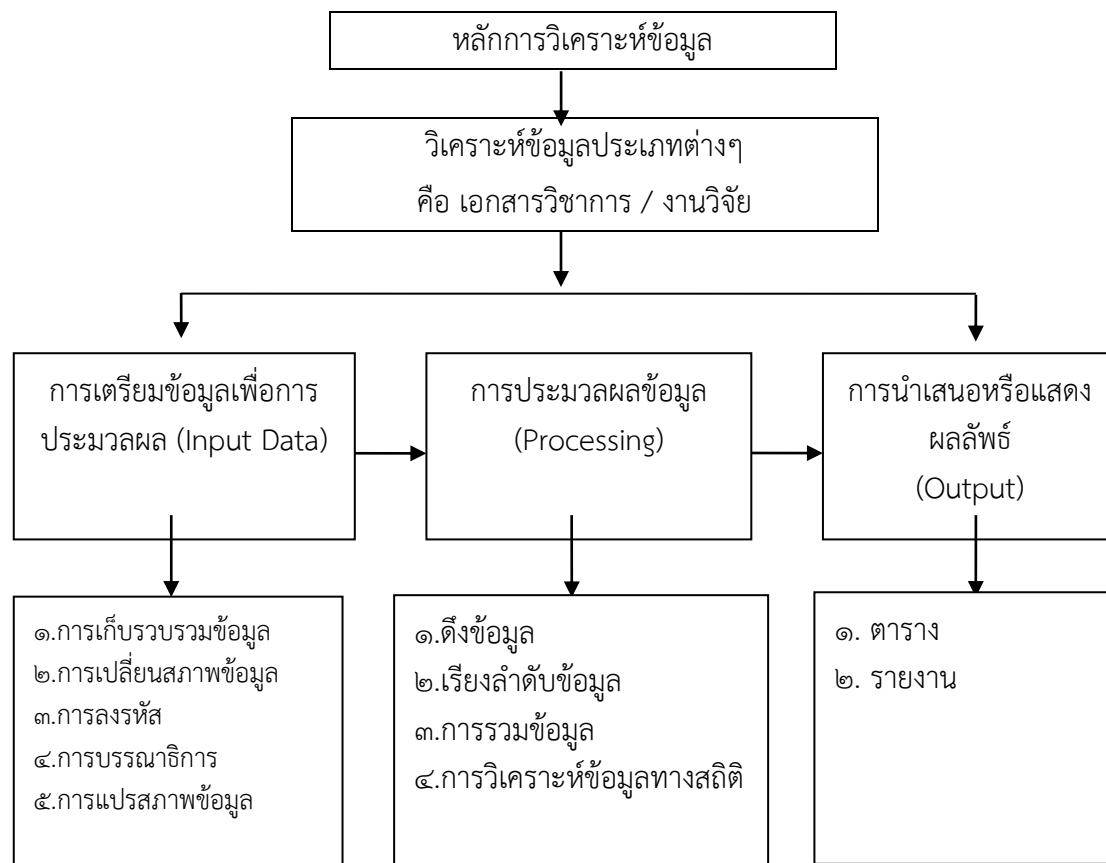
มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง

มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ

ไม่มีความสัมพันธ์

(๕) การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency) และ

นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และสามารถสรุปขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๒ แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม

๓.๓.๔ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัยครั้งนี้คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าสถิติร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับบรรยายข้อมูลทั่วไป

สูตรการหาค่าสถิติที่ใช้ในการวิจัย

๑. การหาค่าร้อยละ (Percentage)^{๑๑} คือ

$$P = \frac{x \times 100}{N}$$

เมื่อ

P	=	ค่าร้อยละ
X	=	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
N	=	จำนวนข้อมูล

^{๑๑}นิภา เมธาวิชัย, วิทยาการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร: สถาบันราชภัฏธนบุรี, ๒๕๓๕), หน้า ๒๓๘.

๒. การหา “ค่าเฉลี่ย”^{๑๒} (Mean)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{x}$ = ค่าเฉลี่ย

$$\sum x = \text{ผลรวมของผู้ตอบแบบสอบถาม}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูล}$$

๓. การหา “ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน”^{๑๓} (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S.D. = ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sum x^2 = \text{ผลรวมกำลังสองของคะแนน}$$

$$N = \text{จำนวนข้อมูล}$$

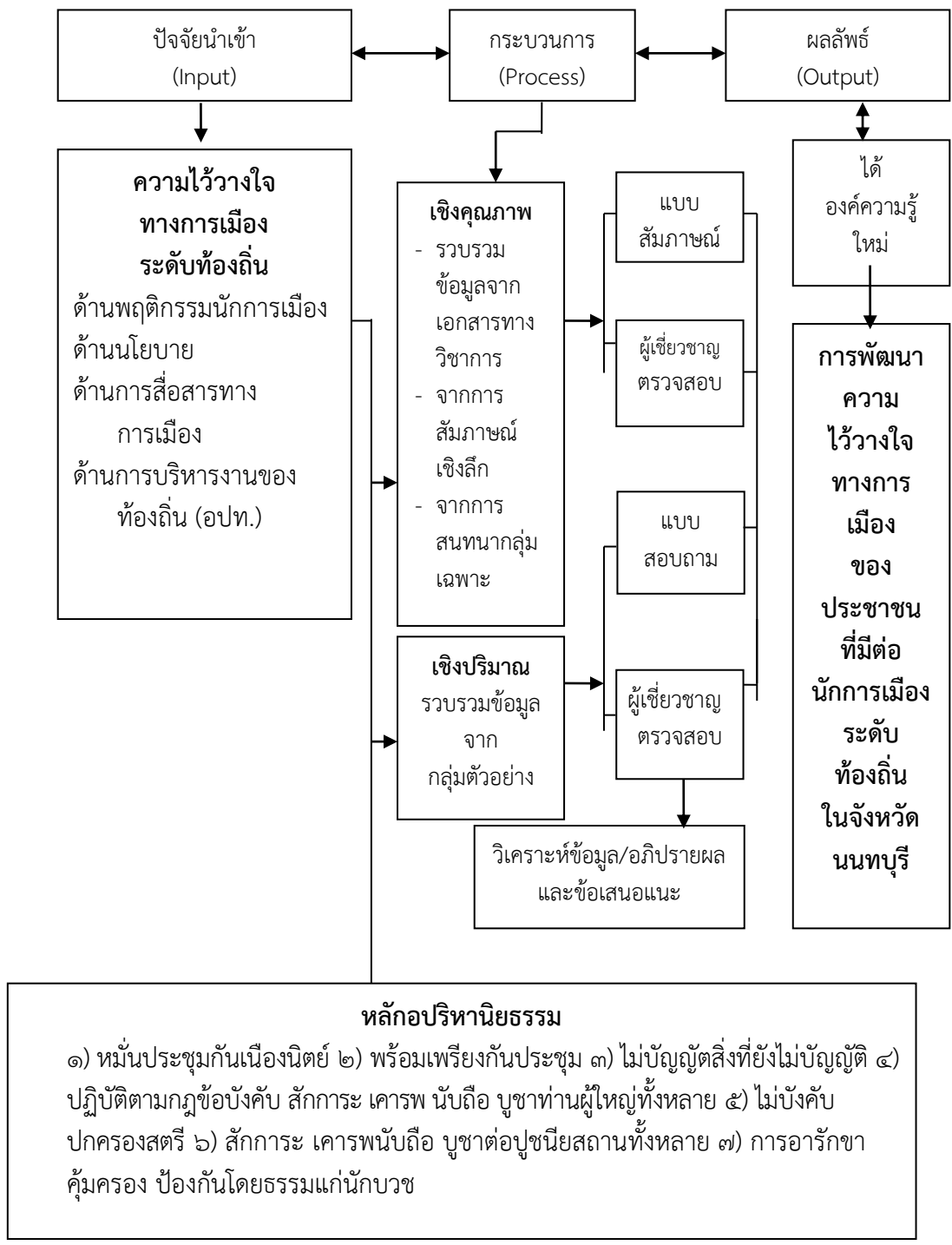
$$(\sum x)^2 = \text{ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง}$$

---

^{๑๒}สงศรี ชมภูวงศ์, การวิจัย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช , ๒๕๔๗), หน้า ๕๕.

^{๑๓}ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, ๒๕๔๐), หน้า ๕๓.

สาระสำคัญที่ผู้วิจัยได้แสดงมาทั้งหมด สามารถกำหนดเป็นแผนงานได้ดังนี้

แผนภาพที่ ๓.๓ แสดงแผนงานการวิจัย

การแปลความ การสร้างข้อสรุป และการพิสูจน์ข้อสรุป

๑. ข้อมูลที่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์ในรูปแบบต่าง ๆ สามารถนำไปอธิบายหรือนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ ผู้วิจัยต้องสามารถเข้าใจความหมายของข้อมูลเหล่านั้นด้วย
๒. ผลลัพธ์ของการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ ก็คือข้อสรุป
๓. เมื่อได้ข้อสรุปแล้ว ตรวจสอบข้อสรุปนั้นเพื่อยืนยันความถูกต้องอีกครั้ง

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีประสบการณ์หรือผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๑๘ รูปหรือคน โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ ตามหลักอภิธานิธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๔๐๐ คน และสนทนากลุ่มเฉพาะจำนวน ๑๓ คน โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกตามวัตถุประสงค์ คือ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี และ ๓) เพื่อนำเสนอการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

๔.๕ องค์ความรู้

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๔.๕.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

๔.๑ ผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบดังต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ดังนี้

๔.๑.๑ สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

จากการสัมภาษณ์ สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบดังนี้

๑. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉพาะบางเหตุการณ์ เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง แต่ไม่ร้อยเปอร์เซ็นต์จากสถิติการเลือกตั้ง อาจจะไม่เกิดความไม่เข้าใจกันหรือนักการเมืองไม่สื่อให้ประชาชนรู้เห็นในผลงานที่นักการเมืองทำหรือพฤติกรรมนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้และเห็นจากเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคม^๑

๒. การมีส่วนร่วมหรือไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองประชาชน เกิดจากหลายปัญหาหลายสาเหตุ เช่น พฤติกรรมของนักการเมือง การสื่อสารที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน นโยบายที่ไม่อาจตอบโจทย์ความต้องการของท้องถิ่น จากข่าวสารต่างๆ ทำให้ประชาชนเบื่อหน่าย^๒

๓. จังหวัดนนทบุรีมีสภาพใกล้เคียงกับกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนทำงาน การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เพราะเป็นคนต่างพื้นที่ เป็นที่พักของคนทำงานหรือมุ่งเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลางถึงต่ำ โดยสามารถดูได้จากจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิในแต่ละครั้ง โดยมีจำนวนไม่ได้มากขึ้น ส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มกองเชียร์ของนักการเมืองหรือผู้ถูกชักชวนให้ไปลงคะแนนแต่ละทีม^๓

๔. ระบบการเมืองที่ไม่มั่นคง ส่งผลต่อการเมืองระดับท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมของประชาชน ถึงแม้ว่าการเมืองท้องถิ่นจะเปิดโอกาสให้โรงเรียน เข้ามาเสนอแนะหรือว่าได้ร่วมแสดงความคิดเห็นต่อการพัฒนาท้องถิ่น แต่พฤติกรรมของนักการเมืองเกี่ยวกับการวางตัว การพูดจาต้องไม่โอ้อวด การควบคุมอารมณ์ซึ่งนักการเมืองต้องควบคุม^๔

๕. การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับท้องถิ่นจะผูกพันมีการสร้างแกนนำเกือบตลอดไปยาวนาน ให้ผลตอบแทนแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ระบบความสัมพันธ์นักการเมืองมีญาติเยอะและ

^๑สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^๒สัมภาษณ์ พระราชันนันทมุนี (ไสว สุขาวโรรส), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^๓สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^๔สัมภาษณ์ ดร.จรูญ จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

พรรคพวกมากช่วยเหลือกัน เรื่องตอบแทนเรื่องการเงินการเลือกตั้งยังได้รับจากผู้มีการศึกษาต่ำ รายได้น้อยและยากจน^๕

๖. ปัจจุบันสังคมส่วนใหญ่เป็นสังคมระบบเปิด แต่ประชาชนยังยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ มีการแบ่งกลุ่มใหญ่ๆน้อย ไม่ค่อยมีส่วนร่วมทางการเมือง จะมีส่วนร่วมเฉพาะช่วงเลือกตั้งใหญ่ๆ เท่านั้น ประชาชนให้ความร่วมมือเป็นอย่างมากกับการบริหารท้องถิ่นภายในจังหวัดนนทบุรี โดยเฉพาะ อบจ. และเทศบาล เมือง เทศบาลนคร และ อบต.^๖

๗. ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่นในระดับปานกลาง ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจในการบริหารงานระดับท้องถิ่น ที่มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น การทำงานของนักการเมืองท้องถิ่น ไม่ชัดเจนและอยู่ในวงจำกัด^๗

๘. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับเดียวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับประเทศ สืบเนื่องจากสถานการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองในช่วงหลายปีที่ผ่านมา (ตั้งแต่ปี ๒๕๔๔-ปัจจุบัน) และมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ อันเป็นปัญหาเรื้อรัง ทั้งในด้านความโปร่งใส การแสวงหาผลประโยชน์ ขาดการตรวจสอบการถ่วงดุลการใช้อำนาจที่มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ขาดความน่าเชื่อถือในภาพรวมของนักการเมือง จนทำให้ประชาชนรู้สึกว้าว้าว หากเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองจะสุ่มเสี่ยงต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน^๘

๙. เทศบาลนนทบุรีมีพื้นที่ ๓๘.๙ ตร.กม. มีประชากรประมาณสองแสนกว่า และมีชุมชน ๙๓ ชุมชน ที่ผ่านมามีประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับสูง ทำให้ชุมชนมีการเลือกตั้งประธานชุมชน และคณะกรรมการชุมชน ในระดับประชาคมนครนนทบุรี ประชาชนระดับชุมชนภาคีเครือข่ายก็มาให้ความร่วมมือกันดี และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านวิชาการ นโยบายการทำงาน กับผู้บริหารเทศบาล^๙

๑๐. อำเภอเมืองนนทบุรี มีสภาพที่อยู่อาศัย ประชากรมี ๒ ประเภทใหญ่ๆ คือ ๑) ประชาชนที่มีถิ่นที่อยู่จริงตามภูมิลำเนา และ ๒) ประชากรที่อาศัยอยู่ตามคอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ บ้านเช่า/ห้องเช่า เพียงเพื่อมาประกอบอาชีพ หรือเพื่อพักอาศัยไปทำงานใน กทม. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของคนกลุ่มนี้จึงน้อยกว่าชนบท^{๑๐}

^๕สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พ.ศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^๖สัมภาษณ์ นายรัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^๗สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^๘สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^๙สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐}สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๑. ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีน้อย เนื่องจากเป็นสังคมเมือง และเป็นที่พักอาศัยของคนนอกพื้นที่ ทำให้การมีความสัมพันธ์ การพบปะ พูดคุยกับประชาชน แทบจะไม่มีเลยระหว่างประชาชนกับนักการเมืองท้องถิ่น โดยเฉพาะช่วงที่มีการประท้วงเรียกร้องด้วยเงื่อนไขต่างๆ^{๑๑}

๑๒. ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีมีการเจริญเติบโตของจังหวัดนนทบุรีอย่างรวดเร็วทัดเทียมกับกรุงเทพมหานคร มีนักลงทุนมาทำกิจการพักอาศัย คอนโดมิเนียมคอนโดมิเนียม หรือแม้แต่การเช่าที่พักอาศัย จำนวนมาก จึงตามมาด้วยประชากรแฝงเข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรีเพื่อประกอบอาชีพและประชากรหน้าใหม่เข้ามาอาศัยอยู่อย่างถาวรหรือกึ่งถาวร หรือกึ่งถาวร อันได้แก่การซื้อบ้านพักอาศัย ทาวน์เฮ้าส์ เพื่อเดินทางไปทำงานในเมือง เนื่องจากจังหวัดนนทบุรีมีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพมหานคร มีรถไฟฟ้าเดินทางสะดวก อย่างไรก็ตามจังหวัดนนทบุรียังมีพื้นที่เกษตรกรรมเดิมที่ยังคงรักษาพื้นที่เพาะปลูก พืชสวนประจำถิ่นอันได้แก่ ทุเรียน มะม่วง มังคุด กัลย และผลไม้อื่นๆ รวมทั้งการปลูกข้าวในอำเภอไทรน้อยบางส่วน ทำให้ประชาชนในจังหวัดมีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกัน ในแต่ละลักษณะทั้งสิ้นประการ จึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนี้ ประชากรหน้าใหม่ที่เข้ามาอาศัยมีอาชีพเป็นมนุษย์เงินเดือน อายุน้อย การศึกษาส่วนใหญ่ระดับ ปวส. มีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าประชากรดั้งเดิมของจังหวัดนนทบุรีที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและชาวสวน ชาวนาที่มีการศึกษาไม่สูงมากนัก มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตในสวนของตนเอง ประชากรดั้งเดิมมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าประชากรแฝง สนับสนุนกับนักการเมืองท้องถิ่นมากกว่าจึงมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า^{๑๒}

๑๓. ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพราะปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประชาชนจำเป็นต้องทำมาหากิน หารายได้เลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัว ปัญหาด้านสังคมและความเป็นอยู่ไม่สะดวกให้ความร่วมมือกับท้องถิ่น ประชาชนไม่ชอบพฤติกรรมนักการเมืองบางคน เข้าไปก้าวก่ายการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการสื่อสารกับผู้นำชุมชน ทำให้การทำงานมักสวนทางกัน ประชาชนเลยไม่ได้รับการช่วยเหลืออย่างเต็มที่และตรงจุด^{๑๓}

๑๔. ประชาชนบางส่วนบางพื้นที่ในระดับท้องถิ่นยังขาดการมีส่วนร่วม ยังไม่รู้ถึงสิทธิหน้าที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น จึงทำให้ประชาชนในพื้นที่เสียสิทธิในการออกเสียงออกความคิดเห็นและเป็นแนวร่วมในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ทางการเมือง^{๑๔}

^{๑๑}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๒}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๕. ปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชน ไม่สะดวกในการให้ความร่วมมือกับท้องถิ่น ส่วนหนึ่งอาจเกิดจากการสื่อสารที่ไม่ตรงกัน หรือพฤติกรรมของนักการเมือง นโยบายที่ไม่ตอบสนองประชาชน และความจำเป็นในท้องถิ่น การสื่อสารไม่เข้าถึงพื้นที่ที่จะเป็นการผ่านหัวคะแนน สิ่งที่ชาวบ้านขอไม่ได้ ได้สิ่งที่ไม่ขอ^{๑๕}

๑๖. ประชาชนไม่ชอบพฤติกรรมของนักการเมืองบางคน นักการเมืองบางคนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ ขอบใช้อำนาจในทางที่ไม่ควร การสื่อสารที่แสดงให้เห็นการเอาความคิดของตนเองเป็นที่ตั้ง นักการเมืองบางคนแสดงให้เห็นถึงการทำงานที่ไม่สามารถทำงานได้นโยบายที่จริงจัง^{๑๖}

๑๗. การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน เกิดจากปัญหาการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ที่การสื่อสารอาจจะเข้าถึงคนบางกลุ่ม เนื่องจากนักการเมืองไม่สามารถสื่อสารให้ทั่วถึงได้ การสื่อสารของนักการเมืองขึ้นอยู่กับหัวคะแนนของนักการเมือง ยิ่งไม่ใช่พื้นที่ของนักการเมืองก็ยิ่งต้องทำการบ้านในการลงพบปะประชาชน^{๑๗}

๑๘. การลงพื้นที่ของนักการเมืองท้องถิ่นไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทำให้การสื่อสารไม่ทั่วถึง ไม่จูงใจประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง เกิดจากปัญหาการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่น ที่การสื่อสารอาจจะเข้าถึงคนบางกลุ่ม เนื่องจากนักการเมืองไม่สามารถสื่อสารให้ทั่วถึงได้ จึงไม่ทราบผลงานและการทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นโดยเฉพาะชุมชนใหม่ไม่สามารถเข้าถึง เนื่องจากชุมชนหมู่บ้านจัดสรร มีกฎระเบียบของชุมชน ทำให้ไม่สามารถทำงานและคิดรวมนั้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น^{๑๘}

สรุปได้ว่า ความไว้วางใจของประชาชน ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดที่เป็นปริณชิตของกรุงเทพมหานคร ความหนาแน่นของประชาชนและมีประชากรจากหลากหลายพื้นมาอาศัย ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดจากหลายปัญหา เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน ถึงเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น ประชาชนจะเห็นจากข่าวสารบางช่องทาง พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อ และนโยบายของนักการเมือง ตอนที่หาเสียงกับหลังเลือกตั้ง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเข้าใจ และภาพลักษณ์ของระบบการเมืองโดยรวมที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน

^{๑๕}สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ์, กำนันตำบลขุนศรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖}สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ จาดบุญนาค, นายก อบต.ลำโพ อ.บางบัวทอง, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗}สัมภาษณ์ นายณภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๑๘}สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๑ สรุปสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัด
นนทบุรี

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	ความพร้อม ความรู้ความเข้าใจ ของประชาชน ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับเกี่ยวกับการเมืองการเลือกตั้ง การแก้ปัญหาให้ท้องถิ่น	๑๓	๑, ๔, ๕, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘
๒	พฤติกรรม และการปฏิบัติตนของนักการเมืองที่ประชาชนรับรู้จากข่าวสารต่างๆ ที่จะแสดงออกให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองทำให้ประชาชนไว้วางใจได้หรือไม่	๑๖	๒, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗, ๑๘
๓	นโยบายของนักการเมืองตอนที่หาเสียงกับหลังหาเสียง ขาดการชี้แจงเกี่ยวกับการปฏิบัติตามนโยบาย	๑๕	๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๔	การสื่อสารที่ไม่เข้าถึงประชาชน และการสื่อสารที่ผ่านตัวแทน ข่าวสารเกี่ยวกับนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้	๑๖	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๘
๕	เศรษฐกิจ ชีวิตความเป็นอยู่และปากท้องของประชาชน ที่ต้องให้ความสำคัญกว่าการมีส่วนร่วมทางการเมือง	๑๐	๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	ระบบการเมืองที่ขาดเสถียรภาพทางการเมือง ทำให้ส่งผลต่อเศรษฐกิจของประเทศ	๙	๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๓, ๑๘
๗	สภาพปัญหาการเมืองภายในประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการเมืองท้องถิ่น และความไว้วางใจของประชาชน	๕	๕, ๘, ๙, ๑๑, ๑๘

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

จากการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยสรุปประเด็นหลักเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ได้ ๔ ประเด็น คือ พฤติกรรมของนักการเมือง นโยบายทางการเมือง การสื่อสารทางการเมือง และการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

ตอนที่ ๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชน ซึ่งมีคุณลักษณะข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล คือ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ใช้การวิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังปรากฏในตาราง

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๔๐๐)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๕๑	๓๗.๗
หญิง	๒๔๙	๖๒.๓
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
อายุ		
๑๘ - ๒๘ ปี	๔๗	๑๑.๗
๒๙ - ๓๘ ปี	๑๑๗	๒๙.๓
๔๙ - ๕๘ ปี	๑๑๕	๒๘.๗
๕๙ ปี ขึ้นไป	๑๒๑	๓๐.๓
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๑๙๘	๔๙.๕
ปริญญาตรี	๑๗๙	๔๔.๘
สูงกว่าปริญญาตรี	๒๓	๕.๗
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๒ แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
ราชการ/รัฐวิสาหกิจ	๑๒๗	๓๑.๘
พนักงานบริษัท	๒๒	๕.๕
รับจ้างทั่วไป	๑๑๗	๒๙.๓
รับจ้างทั่วไป	๘๐	๒๐.๐
ค้าขาย	๕๔	๑๓.๔
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐
รายได้		
น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท	๔๐	๑๐.๐
๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท	๑๙๐	๔๗.๕
๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท	๑๕๖	๓๙.๐
๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป	๑๔	๓.๕
รวม	๔๐๐	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓ และเพศชาย จำนวน ๑๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๗.๗ ตามลำดับ

อายุ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป จำนวน ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓, อายุ ๒๙ - ๓๘ ปี จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓ อายุ ๔๙ - ๕๘ ปี จำนวน ๑๑๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๗ และ อายุ ๑๘ - ๒๘ ปี จำนวน ๔๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗ ตามลำดับ

การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕, ปริญญาตรี จำนวน ๑๗๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๘ และ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๗ ตามลำดับ

อาชีพ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘, รับจ้างทั่วไป จำนวน ๑๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๓ รับจ้างทั่วไป จำนวน ๘๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๐ ค้าขาย จำนวน ๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๕ และ พนักงานบริษัท จำนวน ๒๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕ ตามลำดับ

รายได้ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕, รายได้ ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๕๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๐

รายได้น้อยกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๐ และ รายได้ ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไปจำนวน ๑๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓.๕ ตามลำดับ

ตอนที่ ๒ วิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ใน ๔ ประเด็น คือ ๑) ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ๒) ด้านนโยบายทางการเมือง ๓) ด้านการสื่อสารทางการเมือง และ ๔) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม

(n=๔๐๐)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อผู้บริหารเมืองระดับท้องถิ่น	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง	๓.๖๒	๐.๗๖	มาก
๒. ด้านนโยบาย	๓.๕๙	๐.๗๖	มาก
๓. ด้านการสื่อสารทางการเมือง	๓.๔๔	๐.๘๒	มาก
๔. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)	๓.๕๑	๐.๗๘	มาก
โดยรวม	๓.๕๔	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีความไว้วางใจทางการเมืองต่อผู้บริหารเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๔$, S.D.=๐.๗๒) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ($\bar{X}=๓.๖๒$, S.D.=๐.๗๖) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X}=๓.๕๙$, S.D.=๐.๗๖) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) ($\bar{X}=๓.๕๑$, S.D.=๐.๗๘) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๔๔$, S.D.=๐.๘๒) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรมนักการเมือง

(n=๔๐๐)

ด้านพฤติกรรมนักการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และรับผิดชอบต่อประชาชน	๓.๖๔	๐.๘๘	มาก
๒. นักการเมืองมีความรับผิดชอบต่อสังคม	๓.๕๗	๐.๘๔	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นออกเยี่ยมเยียนถามทุกข์สุขประชาชน	๓.๕๒	๐.๙๔	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นสำนึกหรือมีโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี	๓.๔๘	๐.๙๕	มาก
๕. นักการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าปกติ	๓.๘๘	๐.๘๖	มาก
โดยรวม	๓.๖๒	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรมนักการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๒$, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าปกติ ($\bar{X}=๓.๘๘$, S.D.=๐.๘๖)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน ($\bar{X}=๓.๖๔$, S.D.=๐.๘๘)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นสำนึกหรือมีโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ($\bar{X}=๓.๔๘$, S.D.=๐.๙๕)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี
ด้านนโยบาย

(n=๔๐๐)

ด้านนโยบาย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายที่หาเสียงไว้	๓.๕๔	๐.๙๗	มาก
๒. การกำหนดนโยบายสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน	๓.๖๑	๐.๗๘	มาก
๓. การพิจารณานโยบายเป็นไปตามความจำเป็น และเร่งด่วน	๓.๕๙	๐.๘๒	มาก
๔. สมาชิกสภาเทศบาลและฝ่ายบริหารในด้านการประสานนโยบายระหว่างฝ่ายบริหารและภาคประชาชน	๓.๖๐	๐.๘๔	มาก
๕. หลักในการกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่	๓.๖๐	๐.๘๐	มาก
โดยรวม	๓.๕๙	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ประชาชนมีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านนโยบาย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๙$, S.D.=๐.๗๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การกำหนดนโยบายสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน ($\bar{X}=๓.๖๑$, S.D.= ๐.๘๔)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “หลักในการกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่ ($\bar{X}=๓.๖๐$, S.D.=๐.๘๐)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายที่หาเสียงไว้ ($\bar{X}=๓.๕๔$, S.D.=๐.๙๗)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง

(n=๔๐๐)

ด้านการสื่อสารทางการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. การสื่อสารของนักการเมืองตรงไปตรงมาน่าเชื่อถือ	๓.๓๗	๐.๙๕	ปานกลาง
๒. นักการเมืองท้องถิ่นพูดจริงปฏิบัติจริงตามที่ได้หาเสียงไว้	๓.๓๖	๐.๙๔	ปานกลาง
๓. นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารที่ดีกับประชาชน	๓.๔๙	๐.๘๙	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้	๓.๕๑	๐.๙๐	มาก
๕. นักการเมืองท้องถิ่นถ่ายทอด และแพร่กระจายข่าวสารทางการเมือง ระหว่างผู้มีตำแหน่งทางการเมืองกับประชาชน	๓.๔๘	๐.๙๒	มาก
โดยรวม	๓.๔๕	๐.๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๔๕$, S.D.=๐.๘๒) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ($\bar{X}=๓.๕๑$, S.D.= ๐.๙๐)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารที่ดีกับประชาชน ($\bar{X}=๓.๔๙$, S.D.=๐.๘๙)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นพูดจริงปฏิบัติจริงตามที่ได้หาเสียงไว้ ($\bar{X}=๓.๓๖$, S.D.=๐.๙๔)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)

(n=๔๐๐)

ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. จัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (รายได้จากภาษี) เป็นไปเพื่อประโยชน์ของประชาชน	๓.๔๔	๐.๘๘	มาก
๒. ประสานงานการพัฒนาชุมชนในการส่งเสริม คุณภาพชีวิตประชาชน	๓.๔๗	๐.๘๘	มาก
๓. ให้ประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินโครงการ	๓.๕๓	๐.๘๗	มาก
๔. ดำเนินโครงการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การเสนอความต้องการ	๓.๕๒	๐.๘๕	มาก
๕. การบริหารงานการให้บริการสาธารณะแก่ ประชาชนตรงความต้องการและมีคุณภาพ	๓.๕๘	๐.๘๗	มาก
โดยรวม	๓.๕๑	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๗ พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๑$, S.D.=๐.๗๘) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การบริหารงานการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนตรงความต้องการและมีคุณภาพ ($\bar{X}=๓.๕๘$, S.D.=๐.๘๗)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ($\bar{X}=๓.๕๓$, S.D.=๐.๘๗)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (รายได้จากภาษี) ($\bar{X}=๓.๔๔$, S.D.=๐.๘๘)” ตามลำดับ

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี เรียงตามลำดับดังนี้ ๑) ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ต้องมีความรับผิดชอบ ๒) ด้านนโยบาย การกำหนดนโยบายสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน ๓) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) การบริหารงานการให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนมีคุณภาพ และ ๔) ด้านการสื่อสารทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็น

ช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่างๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้

๔.๓ ผลการวิเคราะห์การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

๔.๓.๑ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี จากการสัมภาษณ์และสำรวจ ดังนี้

๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับพฤติกรรมนักการเมืองที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนต่อนักการเมืองท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ดังนี้

๑) นักการเมืองต้องประพฤติตนเป็นคนดี เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ให้มีความน่าเชื่อถือประชาชนเกิดความศรัทธา^{๑๙}

๒) นักการเมืองต้องกระทำดี ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต รู้จักหิริโอตตัปปะ มีพรหมวิหารธรรม^{๒๐}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่ประพฤติดี มีภาวะผู้นำ ไม่ทำเรื่องเสียหาย ไม่มีเรื่องเสื่อมเสีย สามารถเป็นตัวอย่างให้กับผู้อื่นได้^{๒๑}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ตั้งใจทำงาน เพื่อพัฒนาบ้านเกิดและประโยชน์ของประชาชน ต้องทำตนให้เป็นคนหนักแน่น ใจเย็นเป็นแบบอย่าง^{๒๒}

๕) นักการเมืองต้องปฏิบัติดี มีจิตอาสา มีสติในการทำงาน ช่วยเหลือสังคม บำเพ็ญตนต่อกิจกรรมส่วนรวม^{๒๓}

๖) ในสังคมปัจจุบันนักการเมืองจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จิตใจดีรวมถึงต้องมีการสื่อสารและมีเครือข่าย มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานภารกิจต่างๆ เพื่อสร้างประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนและเปิดกว้างในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน^{๒๔}

^{๑๙}สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุขโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๒๐}สัมภาษณ์ พระราชันนันทมุนี (ไสว สุขวโร)(ไสว สุขวโร)(ไสว สุขวโร)(ไสว สุขวโร)(ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๑}สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๒}สัมภาษณ์ ดร.จรรณู จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๓}สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๔}สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

๗) นักการเมืองต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่น ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีจิตอาสา สร้างประโยชน์ให้กับสังคม แก้ปัญหาส่วนรวม โปร่งใส จิตใจดีในการปฏิบัติงาน^{๒๕}

๘) ต้องประชุมเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนให้มาก เพื่อประชาชนจะได้เข้าใจ และรู้ปัญหาของประชาชนได้ จิตอาสาฟังพาได้ พฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ รับผิดชอบต่อประชาชนและท้องถิ่นด้วยความเต็มใจและจิตอาสา^{๒๖}

๙) ผู้บริหารท้องถิ่นขณะนี้ต้องเป็นคนดี และเสียสละ มีจิตอาสา ถ้าผู้บริหาร ทำไม่ดีสมัยหน้าก็มีคนเลือก มีความรู้ ความสามารถ จิตใจดีรวมถึงต้องมีประสบการณ์และมีเครือข่าย มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานภารกิจต่างๆ เพื่อสร้างประโยชน์^{๒๗}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นควรมีพฤติกรรมที่ซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความโปร่งใส รับผิดชอบต่อประชาชนและท้องถิ่นด้วยความเต็มใจและจิตอาสา ที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ต้องปฏิบัติหน้าที่เป็นนักพัฒนา ทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีช่องทางให้ประชาชนร่วมเป็นคณะทำงานในเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน งบประมาณ การรับฟังความคิดเห็น ในการจัดทำโครงการต่างๆ ในท้องถิ่น^{๒๘}

๑๑) การพัฒนาความไว้วางใจของประชาชน โดยการที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องประพฤติและปฏิบัติตน ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วม โดยนักการเมืองต้องมีความจริงใจตรงไปตรงมา มีความโอปอ อ้อมอารีย์ มีความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์^{๒๙}

๑๒) พฤติกรรมนักการเมืองท้องถิ่นที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนได้นั้น และให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น นักการเมืองจะได้รับความไว้วางใจต่อเมื่อให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีคุณสมบัติ ๑) ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ๒) ยึดมั่นอุดมการณ์การมีส่วนร่วม ๓) ฟังพาได้ นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นคนที่ประชาชนฟังพาได้^{๓๐}

^{๒๕}สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๖}สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๗}สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทยน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๘}สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๙}สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๐}สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๓) ความประพฤติของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมนั้นนักการเมืองท้องถิ่นต้องมีพฤติกรรมโปร่งใส มีความเป็นธรรม มีคุณธรรม สร้างประโยชน์สุขของประชาชน^{๓๑}

๑๔) นักการเมืองท้องถิ่น จะต้องมีความอ่อนน้อมถ่อมตนและใจกว้าง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อนำมาปฏิบัติงานการเมือง และต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ ในการแก้ไขปัญหา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตน^{๓๒}

๑๕) การพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นจะต้องมีสามัญสำนึกที่ดีว่าตนเองคือ ประชาชนในจังหวัดผู้เป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารงานทุกมิติที่เสนอตัวเข้ามาพัฒนาให้ประชาชนในจังหวัดจะต้องมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยกเป็นกลุ่มก้อนเฉพาะหัวคะแนนหรือเครือข่าย^{๓๓}

๑๖) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นคนดีมีน้ำใจ จิตอาสาใจเป็นใหญ่ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว เอาประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นให้กับประชาชนได้อย่างเร่งด่วน^{๓๔}

๑๗) ประชาชนจะไว้วางใจนักการเมืองท้องถิ่นได้ก็ต่อเมื่อนักการเมืองท้องถิ่นมีพฤติกรรมซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้^{๓๕}

๑๘) เป็นการระดมความคิดอย่างสม่ำเสมอ และเป็นประจำในแต่ละเดือน สามารถรับรู้และนำผลงานไปกระจายยังกลุ่มต่างๆ^{๓๖}

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็นคนประพฤติดี ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้

^{๓๑}สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๒}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๓}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๔}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๕}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๖}สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของนักการเมือง
ท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม

ตารางที่ ๔.๘ สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง
ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรมนักการเมือง

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	นักการเมืองต้องประพฤติตนเป็นคนดี ยึด หลักธรรมในการดำเนินชีวิต	๑๕	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕, ๑๗, ๑๘
๒	ทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ปฏิบัติดี มีจิตอาสา เสียสละ	๑๕	๑, ๓, ๔, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีความโปร่งใส ในการปฏิบัติงาน	๑๒	๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๔	นักการเมืองต้องมีจิตใจที่มุ่งมั่น	๑๐	๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๘
๕	ซื่อสัตย์สุจริต ทำงานด้วยความโปร่งใส	๑๐	๔, ๕, ๗, ๘, ๙, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	มีความรับผิดชอบ	๙	๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๓, ๑๘
๗	มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและใจกว้าง เปิดใจรับ ฟังความคิดเห็นของประชาชน	๖	๕, ๘, ๙, ๑๑, ๑๓, ๑๖

๒. ด้านนโยบาย

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับนโยบายของนักการเมืองที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้
ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ดังนี้

๑) นักการเมืองต้องดำเนินตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน นโยบายนั้นทำได้หรือไม่
ต้องแจ้ง ชี้แจงให้ประชาชนทราบ นโยบายต้องคำนึงถึงสภาพพื้นที่แต่ละท้องที่ ซึ่งอาจจะมีปัญหาและ
ความต้องการไม่เหมือนกัน^{๓๗}

^{๓๗}สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕
พฤษภาคม ๒๕๖๓.

๒) นักการเมืองควรมีนโยบายแต่ก็สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ บางครั้งนโยบายที่นักการเมืองหาเสียงไว้ก็ไม่ได้เป็นไปตามนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องนำปัญหาความต้องการของประชาชนมากำหนดเป็นนโยบาย^{๓๘}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีนโยบายที่ชัดเจน สามารถนำไปปฏิบัติได้ ต้องไม่เป็นนโยบายขายฝัน ปัจจุบันนโยบายมักจะเป็นไปเพื่อสนองคนบางกลุ่มและขายฝันคนบางประเภท คนในพื้นที่ที่มีปัญหาจริงก็ได้รับการแก้ไขไม่ตรงจุด^{๓๙}

๔) มีการวางนโยบายอย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้และเพื่อประชาชน ให้ประชาชนผู้ร่วมกันทบทวนและวางแผนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก ซึ่งเมื่อหน่วยงานจะเข้าดำเนินการหรือพัฒนาในด้านใดต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าร่วม^{๔๐}

๕) มีการประชาคมอย่างสม่ำเสมอ เป็นการกำหนดข้อตกลงร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกัน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการใช้สิทธิต่างๆ เพราะสุดท้ายการเมืองในภาคประชาชนที่เข้มแข็ง จะช่วยส่งเสริมให้องค์กรนั้นๆ มั่นคงและยั่งยืน^{๔๑}

๖) การประชุมทุกครั้ง ประชาชนให้ความร่วมมือดี แต่บางท้องถิ่นผู้บริหารมีการขัดแย้งกันบ้างประชาชนก็เบื่อ โดยเฉพาะจังหวัดนนทบุรีประชาชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีความรู้และเป็นคนกลุ่มระดับที่มีการทำงานและหลากหลายพื้นที่^{๔๒}

๗) ต้องรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาของประชาชนและแก้ปัญหาได้ และต้องมีภาวะผู้นำในการบริหารท้องถิ่นให้มาก นโยบายต้องชัดเจนเน้นประชาชนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก นโยบายอยู่บนพื้นฐานของการแก้ปัญหาในท้องถิ่น สามารถปฏิบัติได้ตามนโยบาย^{๔๓}

๘) นักการเมืองท้องถิ่นทำตนให้โปร่งใส พัฒนาความไว้วางใจโดยการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของท้องถิ่นในทุกกระบวนการ นโยบายต้องชัดเจน โปร่งใสเพื่อส่วนรวมรวมทั้งประชาชนสามารถตรวจสอบได้^{๔๔}

^{๓๘} สัมภาษณ์ พระราชันนทมนี (ไสว สุขวโร)(ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๓๙} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๔๐} สัมภาษณ์ ดร.จรรณู จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๔๑} สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๔๒} สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๔๓} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทยน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๔๔} สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๙) การที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเมืองระดับท้องถิ่น โดยการให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกันทบทวนและสร้างกรอบแผนแม่บทชุมชน ท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก ซึ่งเมื่อหน่วยงานจะเข้าดำเนินการหรือพัฒนาในด้านใด ก็สามารถหยิบแผนแม่บทที่ร่วมกันสร้างและดำเนินการได้ทันที โดยประชาชนสามารถเข้าร่วมดำเนินการและตรวจสอบได้ทุกขั้นตอนทำให้ประชาชนเกิดจิตสำนึก เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วม รักและหวงแหนบ้านเกิด ภาคภูมิใจอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตนเป็นการสร้างความเข้มแข็งของภาคพลเมือง ให้เกิดการขับเคลื่อนงานท้องถิ่น^{๕๕}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีนโยบายในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทุกเครือข่าย กล่าวคือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล^{๕๖}

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล นโยบายต้องโปร่งใส ชัดเจน เพื่อส่วนรวม ประชาชนจึงไว้วางใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น^{๕๗}

๑๒) นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน^{๕๘}

๑๓) นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัดและบุคคลภายนอกกว่าจังหวัดนนทบุรีมีวิสัยทัศน์ แนวคิด ในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกๆ คน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคคลมีความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์หรือมีนวัตกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับประชาชนในจังหวัดหรือประเทศ ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี และนำผลการร่วมมือร่วมคิดไปใช้ประโยชน์ให้เกิดผลสำเร็จ^{๕๙}

^{๕๕}สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๖}สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๗}สัมภาษณ์ นายไกรธวัช ทินโสสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๘}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๙}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๔) นักการเมืองท้องถิ่นทำตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน นโยบายต่างๆ ต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน^{๕๐}

๑๕) นักการเมืองท้องถิ่นที่ดี มีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบาย ถึงแม้ว่าจะทำได้บ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง ได้ดีและนโยบายที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์^{๕๑}

๑๖) นักการเมืองมีนโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบาย ถึงแม้ว่าจะทำได้บ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริงได้ดี^{๕๒}

๑๗) นโยบายเป็นสิ่งที่นักการเมืองเองต้องยึดถือนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง และนโยบายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของท้องถิ่น มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์^{๕๓}

๑๘) การกำหนดนโยบายในภาพรวมหรือนโยบายในการทำงานก็ตามต้องคำนึงถึงท้องถิ่นและประชาชนเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ต้องดูความเป็นไปได้ของนโยบายชาติด้วย และนโยบายนั้นส่งผลกระทบต่อใครบ้าง^{๕๔}

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งประโยชน์ประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน จึงทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาและมีความไว้วางใจนักการเมืองระดับท้องถิ่น ที่ผ่านมานักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนและแก้ปัญหาได้จริงจึงได้รับเข้ามาทำหน้าที่หลายสมัยติดต่อกัน

^{๕๐}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๑}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๒}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๓}สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

^{๕๔}สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๙ สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านนโยบาย

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	นักการเมืองท้องถิ่นต้องดำเนินตามนโยบาย	๑๓	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	มีการวางนโยบายอย่างชัดเจนและมีความเป็นไปได้และเพื่อประชาชน	๑๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๘
๓	นโยบายเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมสามารถตรวจสอบได้	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๔	นโยบายต้องโปร่งใส สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นได้	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗
๕	การดำเนินนโยบายจัดลำดับตามความสำคัญและก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์	๘	๓, ๕, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	นโยบายต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ความต้องการของท้องถิ่น	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๘

๓. ด้านการสื่อสาร

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการสื่อสารของนักการเมืองที่จะสื่อสารให้ประชาชนเห็นผลงาน สื่ออย่างไรที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ เห็นผลงาน มีความน่าเชื่อถือและเกิดความศรัทธา สามารถพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ได้ดังนี้

๑) การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรทำความเข้าใจกันระหว่างกัน สามารถลดปัญหาและสามารถช่วยกันทำงานเพื่อสังคม นักการเมืองต้องรู้พื้นที่และสามารถเข้าได้กับทุกคนเพื่อให้สามารถเข้าถึงและรับรู้ทุกข์ สุข และความต้องการได้^{๕๕}

๒) การสื่อสารสามารถสื่อสิ่งที่ต้องการ ทำให้สามารถที่จะสร้างและพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนได้ แต่การสื่อสารต้องเข้าถึงประชาชนและสื่อสารกับประชาชนได้จริง^{๕๖}

^{๕๕}สัมภาษณ์ พระปัญญาณันทมุนี (สง่า สุขโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๕๖}สัมภาษณ์ พระราชันนันทมุนี (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องหมั่นสื่อสารกับชาวบ้าน ถึงสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อให้ชาวบ้านทราบถึงข้อดีข้อเสีย ที่เขาควรจะได้รับและไม่ทำงานแบบปกปิดข้อมูลข่าวสาร ต้องสื่อสารและชี้แจงให้ประชาชนเห็นผลงานเห็นว่ากำลังทำอะไร อย่างไร^{๕๗}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรสื่อสารหลายวิธี ให้ประชาชนได้เข้าถึง ชุมชนได้เข้าใจ สามารถทราบความเป็นไปได้ชัดเจน บางครั้งถ้าหากสื่อสารกันได้ดีกับคนในพื้นที่ ก็อาจจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น^{๕๘}

๕) การสื่อสารทางการเมือง ข่าวสารการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่ออกสู่ประชาชนในทางลบมากกว่าบวกหรือในทางที่ดีจะเป็นผลที่ดี ในภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดี ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารออกมาควรจะเป็นมงคล เป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น เป็นผลต่อนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวมของประเทศชาติ นักการเมืองท้องถิ่นต้องพัฒนาด้วยภาพลักษณ์ที่ดีของตนเอง^{๕๙}

๖) การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่างๆ จึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้การปฏิบัติการกิจภายในหน่วยงานทุกขั้นตอน เพื่อสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วมในประโยชน์ของตน^{๖๐}

๗) นักการเมืองปฏิบัติตามข้อบังคับของท้องถิ่น กฎระเบียบของท้องถิ่น ไม่ละเมิดกฎหมายหมาย ต้องสื่อสารกับประชาชนให้เข้าใจ ต้องเป็นคนที่น่าเชื่อถือประชาชน ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจให้ได้^{๖๑}

๘) การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีความโปร่งใสมาก ประชาชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตอนนี้ภาครัฐให้ความสำคัญในด้านความโปร่งใส ประชาชนก็ต้องการเช่นกัน ดังนั้นการสื่อสารของนักการเมืองต้องสื่อกับประชาชนให้รู้เรื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน^{๖๒}

๙) การพัฒนาเมืองและท้องถิ่นให้เป็นไปตามนโยบายที่แจ้งไว้ในขณะที่ได้รับเลือกตั้ง และเมื่อจัดทำโครงการอะไรก็ต้องประเมินผลให้ชุมชนได้รับรู้ว่ากิจกรรมโครงการนั้นสำเร็จมากน้อยเพียงใด ในทุกการที่สั่งการ ทุกกิจกรรมที่ทำ^{๖๓}

^{๕๗}สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๘}สัมภาษณ์ ดร.จรูญ จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๕๙}สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาतीय, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พ.ศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๐}สัมภาษณ์ นายอชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๑}สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทยน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๒}สัมภาษณ์ นายชัยชิต ดีสวัสดิ์, ปราชญ์ชาวบ้าน, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๖๓}สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๐) การที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น จะต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่และเข้าถึงได้ในแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก IG ที่ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น และตรวจสอบความโปร่งใส เสนอนโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอีกช่องทางหนึ่ง^{๖๔}

๑๑) การที่จะพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น การสื่อสารด้านการเมือง ต้องเป็นการสื่อสารที่เป็นสื่อสองทาง ๑) การสื่อสารที่เป็นทางการ ในการประชุมต่างๆ ในเทศบาล ๒) การสื่อสารไม่เป็นทางการ เช่น การออกหน่วยเคลื่อนที่ของเทศบาล ต่ลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่ ทุกคนมีกินและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น^{๖๕}

๑๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความสามารถและมีทีมงานในการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหาท้องถิ่น สร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชน^{๖๖}

๑๓) นักการเมืองต้องสื่อสารด้วยความโปร่งใส ไม่ใส่ไฟฝ่ายตรงข้าม ให้ประชาชนเห็นความเปลี่ยนแปลงและสร้างการสื่อสารแบบใหม่ที่มุ่งประโยชน์ประชาชนไม่ใส่ร้ายฝ่ายตรงข้ามไม่จัดข้อเพื่อแสดงอำนาจ ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น โดยการเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และปัญหาจากประชาชน ให้มีหลากหลายช่องทาง และนำมาปฏิบัติ ประชาชนจึงจะไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น^{๖๗}

๑๔) นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัด และบุคคลภายนอกกว่าจังหวัดนนทบุรีมีวิสัยทัศน์ แนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์

^{๖๔}สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๕}สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๖}สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๗}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

กับทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี^{๖๘}

๑๕) นักการเมืองต้องสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำประชาชนได้ สามารถประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจ^{๖๙}

๑๖) การสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชน นักการเมืองจะต้องสื่อสารกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงตรงความต้องการจึงจะประสบความสำเร็จ^{๗๐}

๑๗) นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญกับการติดต่อสื่อสารกับประชาชนในจังหวัด และบุคคลภายนอกกว่าจังหวัดนนทบุรีมีวิสัยทัศน์ แนวคิดในการพัฒนาจังหวัดอย่างไรที่เกิดประโยชน์กับทุกคน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์กับประชาชนทุกคนในจังหวัด ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี^{๗๑}

๑๘) การจะให้ประชาชนไว้วางใจได้นั้น นักการเมืองต้องทำให้ประชาชนเห็นการทำงาน ความจริงใจ ความซื่อสัตย์ที่มีต่อหน้าที่ ดังนั้นนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเห็น ความจริงใจและความต้องการที่อาสารับใช้และเป็นตัวแทนของประชาชนเข้ามาทำงานเพื่อประชาชน เพื่อต้องการพัฒนาท้องถิ่นจริงๆ^{๗๒}

สรุปได้ว่า การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานร่วมกัน เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ บอกเล่าเรื่องราว การติดตามการทำงาน นักการเมืองจะต้องสื่อสารกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง

^{๖๘}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๖๙}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ตีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๗๐}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๗๑}สัมภาษณ์ นายณเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๗๒}สัมภาษณ์ นายชัยชิต ตีสวัสดิ์, ประชาชนชาวบ้าน, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสาร

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การสื่อสารเป็นการประชาสัมพันธ์กิจกรรมที่จะทำ	๑๔	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	การสื่อสารสร้างความสัมพันธ์ สามารถพัฒนาความไว้วางใจของประชาชน	๑๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	นักการเมืองท้องถิ่นควรสื่อสารหลายวิธี ให้ประชาชนได้เข้าถึงง่าย	๑๔	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๔	การสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกัน เผยแพร่ข่าวสารที่เกิดประโยชน์	๘	๓, ๕, ๖, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔
๕	การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสาร ระหว่างนักการเมืองกับประชาชน	๘	๓, ๔, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	จะต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖

ตารางที่ ๔.๑๐ สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสาร (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๗	การสื่อสารให้ประชาชนเห็นการดำเนินการตามนโยบาย	๑๑	๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕
๘	การสื่อสารให้เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำประชาชนได้	๘	๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔

๔. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์ เกี่ยวกับการบริหารงานของท้องถิ่นของนักการเมืองที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนเข้าใจประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น ดังนี้

๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจต่อนักการเมือง ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น^{๗๓}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องบริหารท้องถิ่นให้ประชาชนเกิดความเลื่อมใส ใส่ใจหน้าที่และประชาชน สามารถทำงานกับท้องถิ่นได้ ไม่ก้าวก่ายการบริหารของท้องถิ่น แต่ให้ความร่วมมือและร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อประชาชนในพื้นที่^{๗๔}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเคารพกฎหมาย บริหารงานด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ เข้ากับทุกคนเป็น ทำงานกับทุกคนได้ แก้ไขปัญหาท้องถิ่นได้^{๗๕}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นควรเข้ากับประชาชนได้ ทำให้การทำงานการขอข้อมูลก็จะได้รับความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ได้ สามารถร่วมงานกับพนักงานประจำในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้^{๗๖}

๕) การบริหารงาน อปท. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองด้วยความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ไม่ปฏิบัติตน ๒ มาตรฐาน ขาดความเป็นธรรม การบริหารงาน อปท. จะต้องปฏิบัติต่อนักการเมืองท้องถิ่นให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบกฎหมาย มาตรการลงโทษนักการเมืองท้องถิ่น หน่วยงานและ กกต. นักการเมืองท้องถิ่นกับกรมการปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับข้าราชการ จะต้องไม่ขายสิทธิที่นักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติชื่อเสียง ทางราชการ ประชาชนต้องร่วมมือกันประชุมชี้แจง ต้องมีหลักสูตรสอนในโรงเรียนระดับอนุบาลจนถึงระดับมหาวิทยาลัย ผลเสียของการซื้อสิทธิขายเสียงมีผลเสียหายต่อประเทศชาติในระยะสั้นและระยะยาวอย่างไร เศรษฐกิจสังคม ความมั่นคงของประเทศไทย ดังนั้นการซื้อสิทธิขายเสียง จะต้องมิบทลงโทษนักการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ และประชาชนอย่างรุนแรงที่สุด มีความผิดไม่ให้ลงสมัครรับเลือกตั้งการเมืองท้องถิ่น และการเมืองระดับชาติ เช่น สมาชิกวุฒิสภา ผู้แทนราษฎร (สส.) สมาชิกวุฒิสภา (สว.) ตลอดชีวิตสำหรับประชาชนที่ลดการขายสิทธิเลือกตั้งหรือมีเจตนาทำผิดในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติทุกประเภท ตัดสิทธิให้ลงคะแนนเลือกตั้งตลอดชีวิต^{๗๗}

^{๗๓} สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๗๔} สัมภาษณ์ พระราชันนันทมุนี (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๗๕} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๗๖} สัมภาษณ์ ดร.จรรณู จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๗๗} สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาतीयง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พ.ศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) การบริหารงานท้องถิ่น เป็นรูปแบบการจัดระเบียบการกระจายอำนาจการปกครอง เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะในระดับชาติปัญหาและความต้องการย่อมแตกต่างกันตามภูมิภาคคนละวัฒนธรรม ท้องถิ่นจึงแก้ปัญหาหรือตอบสนองความต้องการได้รวดเร็วและตรงจุด เพราะถูกแก้ปัญหาโดยคนในพื้นที่และปัจจุบันมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ด้านต่างๆ มากขึ้น ซึ่งประหยัดทั้งประมาณและเวลา^{๗๘}

๗) การบริหารในส่วนท้องถิ่นขอให้ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้ง และข้าราชการ ที่มีปลัด เป็นหัวหน้าส่วนให้ทำงานไปในทางเดียวกันโดยมีการแก่งแย่งกับประชาชนจะได้ประโยชน์มาก^{๗๙}

๘) การพัฒนาความไว้วางใจในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมในการบริหารและในทางการเมือง ต้องทำให้ประชาชนเห็นว่า เมื่อมีปัญหาในท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปแก้ไขและให้การช่วยเหลือ ในการพัฒนาท้องถิ่นก็ เช่นกันหน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปรับรู้รับทราบและรับฟัง เนื่องจากเป็น หน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ปัญหาท้องถิ่นต้องแก้ด้วยคนในท้องถิ่น^{๘๐}

๙) การจะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนเกิดความร่วมมือกับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการมีส่วนร่วมในสาธารณะประโยชน์ของ ท้องถิ่นตั้งแรกเริ่ม โดยนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปลุกฝังประชาชนเกิดความรู้สึกและมีจิตสำนึก ร่วมเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิที่จะรักษาสิทธิและดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และ ท้องถิ่น อันนำไปสู่การเจริญเติบโตทางการเมืองที่ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย เช่น ให้เข้ามามี ส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ตลอดจนกระบวนการการจัดลำดับความสำคัญของความ ต้องการของประชาชนที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น^{๘๑}

๑๐) ด้านการบริหารงานท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือภาคีเครือข่าย ทำงาน ร่วมกันชุมชนต่างๆ ได้สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ๑) ผู้รับปัญหา เรื่องร้องเรียน ๒) นายกเทศมนตรีหรือสมาชิกเทศบาล ๓) ประธานชุมชนทั้ง ๙๓ ชุมชน ๔) ศูนย์ดำรง ธรรมเทศบาล ๕) เว็บไซต์เทศบาล^{๘๒}

๑๑) การบริหารงานขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นนักการเมืองส่วนท้องถิ่นและ พนักงานส่วนท้องถิ่นจะต้องประสานงานกัน เสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น

^{๗๘}สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๗๙}สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทยน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๐}สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๑}สัมภาษณ์ นายชนินทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๒}สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

ประชาชน มีการชี้แจงตามสถานการณ์ด้วยข้อกฎหมายที่มี โดยไม่บิดเบือนกฎข้อบังคับของเครือข่ายชุมชน ประชาชน^{๘๓}

๑๒) บุคลากรต้องพร้อมในทุกด้านที่จะทำงานเพื่อบริการประชาชน ไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากประชาชน จึงจะทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง^{๘๔}

๑๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการทำงานเพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ โดยการมีความโปร่งใส ยึดหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม ต้องนำมาใช้ให้ครบถ้วน โดยสุจริตเที่ยงตรงยึดถือประโยชน์ของคนส่วนรวมเป็นหลักสำคัญ^{๘๕}

๑๔) ต้องทำให้ประชาชนไว้วางใจในตัวองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น การเชื่อมความสัมพันธ์ การเข้าถึงประชาชน แบบตรงตรงความต้องการ ผู้บริหารต้องทำงานอย่างตั้งใจและสนใจปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชุมชนและสามารถนำมาแก้ไขให้ประชาชนพอใจได้ การช่วยเหลือกิจกรรมของหมู่บ้าน การลงพื้นที่ที่ต้องทำควบคู่กันตลอด^{๘๖}

๑๕) การที่จะพัฒนาความไว้วางใจกับประชาชนได้นั้น นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องแสดงให้เห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยกัน ไม่ขัดแย้งกันในการทำงาน ไม่ใช่อำนาจทางการเมืองเข้าไปแทรกแซงการทำงานขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ บุคลากรก็ต้องมีความรู้ความสามารถในการสนองงาน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ เพื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผลให้ประชาชนมีส่วนร่วม และรับรู้ผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ^{๘๗}

๑๖) การจะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนเกิดความร่วมมือกับนักการเมืองท้องถิ่นนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องดึงประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วม ในการมีส่วนร่วมในสาธารณะ ประโยชน์ของท้องถิ่นตั้งแรกเริ่ม โดยนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปลุกฝังประชาชนเกิดความรู้สึกและมี

^{๘๓}สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๔}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๕}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๖}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๗}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

จิตสำนึกมีส่วนร่วมเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกรู้ว่าตนเองมีสิทธิที่จะรักษาสีทิวทัศน์และดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และท้องถิ่น อันนำไปสู่การเจริญเติบโตทางการเมืองที่ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย เช่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ตลอดจนกระบวนการการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของประชาชนที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น^{๘๘}

๑๗) ความไว้วางใจของประชาชนจะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองได้นั้น นักการเมืองและหน่วยงานส่วนท้องถิ่นต้องบริหารให้เกิดความโปร่งใส ประชาชนได้มีส่วนร่วมและสามารถตรวจสอบได้^{๘๙}

๑๘) นักการเมืองท้องถิ่นเท่าที่สัมผัสได้ สามารถทำงานร่วมและสามารถบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตามบทบาทของตนเอง สามารถลดปัญหาได้^{๙๐}

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการวางนโยบาย เพื่อให้นโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับนโยบายของนักการเมือง ปัญหาท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ที่จะต้องร่วมกันและประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ นโยบาย และยุทธศาสตร์ เพื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผลให้ประชาชนมีส่วนร่วม และรับรู้ผลการดำเนินงาน

ตารางที่ ๔.๑๑ สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น

ข้อที่	ประเด็น	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	นักการเมืองท้องถิ่นต้องเคารพกฎหมาย บริหารงานด้วยความโปร่งใสให้ความร่วมมือ	๑๔	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๒	นักการเมืองท้องถิ่นควรเข้ากับประชาชนได้ ยึดธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการทำงาน	๑๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	เปิดโอกาสให้ประชาชนหรือภาคีเครือข่าย ทำงานร่วมกันชุมชนต่างๆ ได้สะท้อนถึง ความต้องการของประชาชน ผ่านช่องทาง	๑๔	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗

^{๘๘} สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรติมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๘๙} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๙๐} สัมภาษณ์ นายชัยชิต ดีสวัสดิ์, ปราชญ์ชาวบ้าน, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

	ต่างๆ		
๔	การบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ท้องถิ่น นักการเมืองส่วนท้องถิ่นและ พนักงานส่วนท้องถิ่นจะต้องประสานงานกัน	๘	๓, ๕, ๖, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔
๕	แสดงให้เห็นประชาชนเห็นว่านักการเมือง ท้องถิ่นกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยกัน	๘	๓, ๔, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕
๖	เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหา	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๗	การบริหารงานขององค์การบริหารส่วน ท้องถิ่นกับนักการเมืองส่วนท้องถิ่นจะต้อง เสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น ประชาชน	๑๑	๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕
๘	พร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากประชาชน จึงจะ ทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและอยาก มีส่วนร่วมทางการเมือง	๕	๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔

๔.๓.๒ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักอธิปไตย

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นใน
จังหวัดนนทบุรี ตามหลักอธิปไตย เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนใน
จังหวัดนนทบุรี

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความ
ไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัด
นนทบุรี ตามหลักอธิปไตย โดยรวม

(n=๔๐๐)

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ของนักการเมืองตามหลักอธิปไตย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี)	๓.๕๓	๐.๘๐	มาก

๒. พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)	๓.๕๖	๐.๘๒	มาก
๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	๓.๕๕	๐.๗๘	มาก
๔. สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส)	๓.๖๓	๐.๘๑	มาก
๕. ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิเสรีภาพ)	๓.๖๓	๐.๗๕	มาก
๖. สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)	๓.๗๐	๐.๗๕	มาก
๗. การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)	๓.๖๖	๐.๗๖	มาก
โดยรวม	๓.๖๑	๐.๗๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61, S.D.=0.72$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สักการะ เคารพ นับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพ) ($\bar{X}=3.70, S.D.=0.75$) รองลงมาได้แก่ การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X}=3.66, S.D.=0.76$) ไม่เข้มแข็งบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิเสรีภาพ) ($\bar{X}=3.63, S.D.=0.75$) สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น) ($\bar{X}=3.63, S.D.=0.81$) พร้อมเพรียงกันประชุม ($\bar{X}=3.56, S.D.=0.82$) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ($\bar{X}=3.55, S.D.=0.78$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ ($\bar{X}=3.53, S.D.=0.80$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี **หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ (ความสามัคคี)**

(n=๔๐๐)

หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ (ความสามัคคี)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นมีพฤติกรรมการร่วมประชุมในการผลักดันกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วน			

ท้องถิ่น	๓.๕๘	๐.๘๖	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นมีการติดตามนโยบายและ กิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นประจำ	๓.๕๔	๐.๘๙	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองกับ ประชาชนในกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเมืองที่ ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่าง ต่อเนื่อง	๓.๔๗	๐.๘๘	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานตามระเบียบ ข้อบังคับให้ประชาชนอย่างต่อเนื่องได้เห็น ความก้าวหน้า	๓.๕๒	๐.๘๘	มาก
โดยรวม	๓.๕๓	๐.๘๐	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๓ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี หลักธรรมที่ว่า “หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (ความสามัคคี)” อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๓$, $S.D.=๐.๘๐$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีพฤติกรรมการร่วมประชุมในการผลักดันกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๕๘$, $S.D.=๐.๘๐$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการติดตามนโยบายและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นประจำ ($\bar{X}=๓.๕๔$, $S.D.=๐.๘๙$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนในกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X}=๓.๔๗$, $S.D.=๐.๘๘$)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอุปทานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี **พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)**

(n=๔๐๐)

พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นมีความรับผิดชอบการร่วมประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ	๓.๕๘	๐.๙๑	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นร่วมกับประชาชนเป็นประจำ	๓.๕๙	๐.๘๙	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนถึงสถานการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์	๓.๕๑	๐.๙๐	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นมีบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหน้าที่อย่างพร้อมเพรียงให้ประชาชนได้รับรู้	๓.๕๕	๐.๘๙	มาก
โดยรวม	๓.๕๖	๐.๘๒	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๔ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอุปทานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี หลักธรรมที่ว่า “พร้อมเพรียงกันประชุม (ความรับผิดชอบ)” โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๖$, S.D.=๐.๘๒) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นร่วมกับประชาชนเป็นประจำ ($\bar{X}=๓.๕๙$, S.D.=๐.๘๙)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีความรับผิดชอบการร่วมประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ ($\bar{X}=๓.๕๘$, S.D.=๐.๙๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนถึงสถานการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์ ($\bar{X}=๓.๕๑$, S.D.=๐.๙๐)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

(n=๔๐๐)

ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นปกครองและเข้าถึงประชาชนตามกฎ กติกา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๕๘	๐.๘๘	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายและกิจกรรม ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดและประกาศให้ประชาชนทราบ	๓.๕๕	๐.๘๔	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นสื่อสารทางการเมืองโดยการให้ความรู้ ข้อเท็จจริงกับประชาชนตามหลักเกณฑ์และกฎหมายบ้านเมือง	๓.๕๒	๐.๘๖	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๕๗	๐.๘๒	มาก
โดยรวม	๓.๕๕	๐.๗๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๕ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักการบริหารนิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมที่ว่า “ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๕$, S.D.=๐.๗๘) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปกครองและเข้าถึงประชาชน ตามกฎ กติกา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๕๘$, S.D.=๐.๘๘)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๕๗$, S.D.=๐.๘๒)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นสื่อสารทางการเมืองโดยการให้ความรู้ข้อเท็จจริงกับประชาชนตามหลักเกณฑ์และกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X}=๓.๕๒$, S.D.=๐.๘๖)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส) (n=๔๐๐)

สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นเข้าถึงผู้นำชุมชนและประชาชน ในการรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่	๓.๖๗	๐.๙๓	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยขอความร่วมมือจากผู้นำในท้องถิ่น	๓.๖๔	๐.๘๗	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพ เชื่อฟัง คำแนะนำ ที่ผู้นำชุมชนหรือท้องถิ่นเชื่อถือและศรัทธา	๓.๕๗	๐.๘๗	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงาน โดยยึดนโยบายระเบียบข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๖๓	๐.๘๕	มาก
โดยรวม	๓.๖๓	๐.๘๑	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๖ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมที่ว่า “การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส)” โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๓$, S.D.=๐.๘๑) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นเข้าถึงผู้นำชุมชนและประชาชน ในการรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๙๓)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยขอความร่วมมือจากผู้นำในท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๖๔$, S.D.=๐.๘๗)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพ เชื่อฟัง คำแนะนำ ที่ผู้นำชุมชนหรือท้องถิ่นเชื่อถือและศรัทธา ($\bar{X}=๓.๕๗$, S.D.=๐.๘๗)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)

(n=๔๐๐)

ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองยอมรับความคิดเห็นของนักการเมืองที่เป็นสตรี ฟังเสียงกลุ่มแม่บ้าน และให้โอกาสแสดงความคิดเห็น	๓.๖๙	๐.๘๕	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย	๓.๖๓	๐.๘๒	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพ ฟังคำแนะนำจากประชาชน	๓.๕๙	๐.๘๕	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับการบริหารงานโดยยึดนโยบายและระเบียบ ข้อบังคับขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๖๒	๐.๘๖	มาก
โดยรวม	๓.๖๓	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมที่ว่า “การไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)” โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๓$, S.D.=๐.๗๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองยอมรับความคิดเห็นของนักการเมืองที่เป็นสตรี ฟังเสียงกลุ่มแม่บ้าน และให้โอกาสแสดงความคิดเห็น ($\bar{X}=๓.๖๙$, S.D.=๐.๘๕)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ($\bar{X}=๓.๖๓$, S.D.=๐.๘๒)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพ ฟังคำแนะนำจากประชาชน ($\bar{X}=๓.๕๙$, S.D.=๐.๘๕)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การสักการะ เคารพนับถือ บูชาปูชนียสถานทั้งหลาย (รักษันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)

(n=๔๐๐)

สักการะ เคารพนับถือ บูชาปูชนียสถานทั้งหลาย (รักษันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพศาสนสถานในพื้นที่ ปฏิบัติตามโดยไม่มีการประพฤติดิถี เช่น การไม่หาเสียงหรือพูดถึงการเมืองในวัด	๓.๗๒	๐.๘๓	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมและร่วมบริหาร ให้การดูแล หน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๗๑	๐.๘๓	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญกับหน่วยงานการเลือกตั้งในท้องถิ่น	๓.๗๑	๐.๘๑	มาก
๔. นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓.๖๗	๐.๘๖	มาก
โดยรวม	๓.๗๐	๐.๗๕	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมที่ว่า “การสักการะ เคารพนับถือ บูชาปูชนียสถานทั้งหลาย (รักษันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)” โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๗๐$, S.D.=๐.๗๕) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพศาสนสถานในพื้นที่ ปฏิบัติตามโดยไม่มีการประพฤติดิถี เช่น การไม่หาเสียงหรือพูดถึงการเมืองในวัด ($\bar{X}=๓.๗๒$, S.D.=๐.๘๓)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญกับหน่วยงานการเลือกตั้งในท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๗๑$, S.D.=๐.๘๑)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X}=๓.๖๗$, S.D.=๐.๘๖)” ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)
(n=๔๐๐)

การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. นักการเมืองท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับประชาชน ผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามกติกาของสังคม	๓.๖๕	๐.๘๕	มาก
๒. นักการเมืองท้องถิ่นปกป้องคนที่ทำดี ปฏิบัติชอบ	๓.๗๑	๐.๘๒	มาก
๓. นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุน โดยสื่อสาร กับประชาชนหรือผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทต่อ ประชาชนในพื้นที่	๓.๗๐	๐.๘๐	มาก
๔. ให้ความยุติธรรมกับข่าวคราวทั้งด้านดีและด้านลบ ของนักการเมืองท้องถิ่น โดยการไตร่ตรองด้วย เหตุผล	๓.๖๑	๐.๘๔	มาก
โดยรวม	๓.๖๖	๐.๗๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยหลักธรรมที่ว่า “การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี). โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๔.๑๗$, S.D.=๐.๕๖) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ปกป้องนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำดี ปฏิบัติชอบ ($\bar{X}=๓.๗๑$, S.D.=๐.๘๒)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุน ประชาชนหรือผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทต่อประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X}=๓.๗๐$, S.D.=๐.๘๐)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ให้ความยุติธรรมกับข่าวคราวทั้งด้านดีและด้านลบของนักการเมืองท้องถิ่น โดยการไตร่ตรองด้วยเหตุผล ($\bar{X}=๓.๖๑$, S.D.=๐.๘๔)” ตามลำดับ

๔.๓.๓ การประยุกต์หลักอภิธานิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น

จากการสัมภาษณ์การประยุกต์หลักอภิธานิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองท้องถิ่น ดังนี้

๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง

จากการสัมภาษณ์ ด้านพฤติกรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ตามหลักอภิธานิยธรรม ดังนี้

๑. หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์

๑) การร่วมกันประชุม ปรีกษาหารือ ช่วยให้สังคมเกิดความเข้าใจ และสร้างความสามัคคี สร้างการมีส่วนร่วมในเกิดขึ้นในสังคม และทุกคนในสังคมควรปฏิบัติ โดยเฉพาะนักการเมืองท้องถิ่น ต้องเป็นแบบอย่างให้กับประชาชนทั่วไป^{๑๑}

๒) การร่วมประชุม ทำให้สังคมเกิดความเข้าใจกัน ทุกปัญหาก็สามารถแก้ไขได้ การมีส่วนร่วมก็จะเกิดขึ้นด้วยความเต็มใจ เพื่อหาข้อยุติร่วมกัน จะได้มติที่ทุกคนพอใจ^{๑๒}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นควรมีการพบประชาชนหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับเหตุผลที่ถูกต้อง รวมทั้งหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ของคนในชุมชนร่วมกับชาวบ้านหรือตัวแทนชุมชนอย่างสม่ำเสมอ^{๑๓}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นต้องหมั่นประชุมกับนักการเมืองกับท้องถิ่น ชุมชน โรงเรียน เพื่อสร้างความเข้าใจในการทำงานและการอยู่ร่วมกันของนักการเมืองและชุมชน มีการพบประชาชนหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับเหตุผลที่ถูกต้อง^{๑๔}

๕) นักการเมืองระดับท้องถิ่นที่ดี ต้องมีจิตอาสาพยายามสร้างกิจกรรมทางสังคมเป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจสังคมท้องถิ่น ต้องร่วมงานประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นเป็นประจำ และไม่ควรทำอย่างยั้งพ้อมีการเลือกตั้งใดจะเสนอตัวเข้ามาช่วยเหลือท้องถิ่นทันที นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นคนในพื้นที่ช่วยเหลือชุมชน มีเรื่องอะไรช่วยกันแก้ปัญหาในหลายเรื่องและทุกเรื่อง ตัวอย่างเช่น มีรถยนต์ ช่วยเหลือผู้ป่วยส่งโรงพยาบาล หรือส่งครอบครัว บุตรหลาน เป็นต้น^{๑๕}

^{๑๑}สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒}สัมภาษณ์ พระราชันนันทมุนี (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓}สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔}สัมภาษณ์ ดร.จรรณู จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕}สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๖) นักการเมืองท้องถิ่นควรพบปะประชาชน ปรีกษาหารือในกิจกรรมต่างๆ เพื่อรวมและระดมสมองแลกเปลี่ยน ออกความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันปรับปรุงข้อบกพร่องเป็นประจำสม่ำเสมอ^{๙๖}

๗) นักการเมืองระดับท้องถิ่นที่ดี ต้องมีจิตอาสา ร่วมกิจกรรมทางสังคม ร่วมกันหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ

๘) ควรมีการจัดให้มีการประชุมระดับท้องถิ่นเป็นประจำทุกเดือน เพื่อปรึกษาหารือกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆ ของท้องถิ่นกันโดยสม่ำเสมอ^{๙๗}

๙) การที่นักการเมืองท้องถิ่นหมั่นประชุมร่วมกับประชาชนในท้องถิ่น จะทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น เกิดการนำความคิดเห็นในการร่วมพิจารณาหาทางแก้ไขด้วยความรอบคอบรอบด้าน ให้บรรลุตามเป้าหมายในทิศทางที่ถูกต้อง เพื่อลดความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้น^{๙๘}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงพลังให้ประชาชนเห็นว่า เมื่อมีการประชุมก็ไปทำหน้าที่ตัวแทนของประชาชนได้ดี ทำเป็นประจำไม่เคยขาด ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ เชื่อใจได้ว่าเลือกเข้าไปแล้วไม่ทำให้ผิดหวังมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่^{๙๙}

๑๑) ในการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมให้ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชนกลุ่มต่างๆ ได้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็น ในโอกาสอันควร^{๑๐๐}

๑๒) นักการเมืองท้องถิ่น จะต้องมีการประชุมกัน โดยเฉพาะประชาชนกับนักการเมือง จะต้องประชุมกันประจำเพื่อจะทำให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน รับรู้และสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับรู้ปัญหา อุปสรรคและหาแนวทางแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ^{๑๐๑}

๑๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ให้ความสำคัญกับการประชุมเพื่อกำหนดนโยบาย แนวทางในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทั้งตามที่ระเบียบกฎหมายกำหนดให้ต้องมีการประชุมตามอำนาจหน้าที่อันได้แก่ การประชุมสภาท้องถิ่นและการประชุมจัดทำแผนงบประมาณ ประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน รวมทั้งการประชุมมอบนโยบายการบริหารงานให้กับข้าราชการ ลูกจ้าง เป็นประจำทุกเดือน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์แจ้งผลการประชุมให้ประชาชนทั่วไปทราบผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ Website Line Facebook และป้ายประชาสัมพันธ์

^{๙๖}สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๙๗}สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๙๘}สัมภาษณ์ นายชนินทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๙๙}สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๐}สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสเม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๑}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

ตามสถานที่ต่างๆ เพื่อความโปร่งใสในการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นจังหวัดนนทบุรี^{๑๐๒}

๑๔) การเข้าร่วมประชุมเป็นการแสดงออกถึงความสามัคคีของนักการเมืองท้องถิ่น ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับคนในชุมชน และนักการเมืองท้องถิ่นแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อหน้าที่ตัวแทนของประชาชน^{๑๐๓}

๑๕) การทำงานร่วมกันจะต้องศึกษาซึ่งกันและกัน การจะร่วมกันศึกษาพิจารณาหาแนวทาง โดยการประชุมกันบ่อยๆ จะได้ทราบปัญหาและหาแนวทางในการทำงานต่างๆ ได้ และยังสามารถระดมแนวคิด ทำให้เมื่อมีปัญหาก็สามารถหาแนวทางแก้ไขได้ทันเวลาที่^{๑๐๔}

๑๖) นักการเมืองระดับท้องถิ่นที่ดี ต้องหมั่นเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อแสดงให้เห็นถึงพลังความสามัคคีและความพร้อมในการทำงานเพื่อประชาชน และท้องถิ่น มีการพบประชาชนหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับเหตุผลที่ถูกต้อง^{๑๐๕}

๑๗) นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นคนในพื้นที่ช่วยเหลือชุมชน มีเรื่องอะไรช่วยกันแก้ปัญหาในหลายเรื่องและทุกเรื่อง การประชุมร่วมกันและพร้อมเพรียงกัน เป็นการร่วมมือและแสดงถึงความสามัคคีของทุกคน^{๑๐๖}

๑๘) การพร้อมเพรียงกันทำหน้าที่ เป็นสิ่งที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำ แสดงพลังให้ประชาชนเห็นว่าเลือกไม่ผิดคน ฟังได้จริง ทำหน้าที่เป็นตัวแทนได้จริง ไม่ทิ้งปัญหาของประชาชน มีภาวะความเป็นผู้นำที่แสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อ^{๑๐๗}

สรุปได้ว่า การหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ เป็นการร่วมประชุมเพื่อจุดมุ่งหมายเดียวกันในการมีจิตอาสาเพื่อท้องถิ่น ในการค้นหาปัญหาและหาแนวทางร่วมกันเพื่อหาแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย เป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองที่เป็นตัวแทนของตนเองฟังพาได้ทำงานจริง มีผลงาน มีจิตอาสาให้ความร่วมมือกับทุกหน่วยงานและองค์กรเพื่อประชาชนเพื่อท้องถิ่นเป็นความสามัคคี ที่ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจได้ เลือกตั้งก็สมัยก็ได้ทุกสมัย

^{๑๐๒}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๓}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดิสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๔}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๕}สัมภาษณ์ นายสุรสีห์ ศรีอินทร์สุทธ์, กำนันตำบลขุนศรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๖}สัมภาษณ์ นายภคเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๑๐๗}สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๐ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ
ท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรม ตามหลักอภิธานิธรรม

ข้อที่	หมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ (ความสามัคคี)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	สร้างความสามัคคีสร้างการมีส่วนร่วม	๑๓	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	สังคมนึกความเข้าใจกัน	๑๖	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ยอมรับเหตุผล	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๔	การประชุมเป็นหน้าที่ตัวแทนของประชาชน	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗
๕	เป็นการแสดงออกถึงความพร้อมในการ ทำงาน	๘	๓, ๕, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

๒. พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)

๑) การพร้อมเพรียงกันทำกิจ งานใด กิจกรรมใด แล้วสามัคคีและมีความรับผิดชอบในการ
การทำงานนั้นๆ เป็นการรักษากฎระเบียบปฏิบัติในการอยู่ร่วมกันของผู้นำ ที่จะแสดงให้เห็นผู้ตามปฏิบัติ
ตาม และเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธา^{๑๐๘}

๒) การพร้อมกันเพื่อร่วมกันทำหน้าที่ ทำให้ประชาชนเห็นพลังของตัวแทน ที่ทำหน้าที่
แทนตนว่าเลือกคนไม่ผิด มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ เมื่อมีการเลือกตั้งประชาชนก็จะเป็นผู้พิจารณา
นักการเมืองที่ทำหน้าที่ด้วยความมีระเบียบวินัย^{๑๐๙}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นเมื่อมีโครงการใดเกิดขึ้นควรเชิญชาวบ้านมาประชุมอย่างพร้อม
เพรียงกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ส่งผลให้เกิดความโปร่งใสในการทำงานและมีความเป็นธรรมกับทุก
คน เช่น การทำประชาคมช่วยให้คนที่อยู่ในชุมชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ^{๑๑๐}

^{๑๐๘}สัมภาษณ์ พระปัญญาญาณนันทนิ (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕
พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๐๙}สัมภาษณ์ พระราชันนันทนิ (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม
๒๕๖๓.

^{๑๑๐}สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชิโนโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

๔) นักการเมืองมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและกระทำ เพื่อจะได้ทราบข่าวสาร แนวทางต่างๆ ในการพัฒนาท้องถิ่นและร่วมในการแก้ปัญหาประเทศชาติ บ้านเมืองได้^{๑๑๑}

๕) การที่นักการเมืองระดับท้องถิ่นจะมาประชุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันกับประชาชน จะต้องมีเหตุผล การประชุมพร้อมเพรียงกันประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์จากการประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมจะต้องได้ค่าพาหนะ การเดินทาง และค่าตอบแทนตามสิทธิ^{๑๑๒}

๖) การเข้าร่วมประชุมพร้อมกันเลิกพร้อมกัน ร่วมกิจกรรมที่พึงกระทำ ร่วมทำกิจกรรม อันเป็นการสร้างความรับผิดชอบร่วมกันเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการกินแหนงแคลงใจกัน และพร้อมปกป้องหมู่คณะเมื่อมีภัย^{๑๑๓}

๗) ควรมีการกำหนดระยะเวลาในการประชุม เช่น ทุกเดือน หรือ ๓ เดือนครั้ง และร่วมกันประชุมในรูปแบบเชิงปฏิบัติการและควรมีการทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะจิตอาสา^{๑๑๔}

๘) การพร้อมเพรียงกันประชุมของนักการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการร่วมกัน เพื่อการหาข้อยุติ รวมทั้งยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย ช่วยให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนและส่งผลให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจได้อย่างแท้จริง^{๑๑๕}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นว่า เมื่อมีการประชุมก็ไปทำหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบ เป็นตัวแทนของประชาชนที่ดี ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ เชื่อใจได้ว่าเลือกเข้าไปแล้วไม่ทำให้ผิดหวังในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติและประพฤติต่อส่วนรวม^{๑๑๖}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นว่าได้ทำหน้าที่ของตนเองเมื่อมีการประชุมก็เข้าร่วม และมีส่วนร่วมจนครบวาระการประชุม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนของท้องถิ่นให้คุ้มกับความไว้วางใจของประชาชน^{๑๑๗}

^{๑๑๑} สัมภาษณ์ ดร.จรรุญ จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๒} สัมภาษณ์ ดร.จำลองมาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๓} สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๔} สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๕} สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๖} สัมภาษณ์ นายสมนึก จรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๗} สัมภาษณ์ นายไกรธวัช ทินโสมน, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่น จะต้องให้ความร่วมมือและพร้อมเพรียงกันประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกันน้อยมาก จึงควรสร้างโอกาสและกิจกรรมให้บ่อยขึ้น หรือประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นให้ประชาชนรับรู้ กิจกรรมของการเมืองท้องถิ่นและอยากเข้าร่วมกิจกรรม^{๑๑๘}

๑๒) การประชุมสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จะมีการประชุมสมัยสามัญ ๒ สมัย และการประชุมวิสามัญที่เป็นเรื่องสำคัญต่อการพัฒนาจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จะมีการจัดประชุมวิสามัญในแต่ละปีอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ สมาชิกสภามีการเข้าประชุมอย่างครบถ้วน ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจรายงานการประชุมสภาได้จาก Website ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี^{๑๑๙}

๑๓) ความพร้อมเพรียงกันเป็นสัญลักษณ์ของความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจกันของคนในท้องถิ่น ถ้านักการเมืองท้องถิ่นแสดงให้เห็นว่านักการเมืองสามารถให้ความร่วมมือเพื่อการเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนก็จะไว้วางใจนักการเมือง ผลตอบแทนคือการได้รับการเลือกตั้ง^{๑๒๐}

๑๔) การร่วมกันประชุมและหาแนวทางร่วมกันในการแก้ปัญหาท้องถิ่น แก้ปัญหาการทำงาน ได้ทันท่วงทีและยังสามารถร่วมกันหาข้อตกลงร่วมกัน เป็นสัญญาณที่ดีที่ทุกคนพร้อมเพรียงกัน ในการทำงานของคนหมู่มาก ในการมีส่วนร่วมแสดงให้เห็นถึงพลังความสามัคคีของนักการเมืองท้องถิ่นกับหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่น^{๑๒๑}

๑๕) นักการเมืองท้องถิ่นต้องพร้อมเพรียงกัน เพื่อรักษาภาวะเบียบการอยู่ร่วมกันและสร้างความเข้าใจในการทำงานและการอยู่ร่วมกันของนักการเมืองและชุมชน มีการพบประชาชนหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น^{๑๒๒}

๑๖) นักการเมืองท้องถิ่นพร้อมเพรียงกัน ปฏิบัติตามกฎระเบียบของงานในหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และมีความเป็นธรรมกับทุกคน เช่น การทำประชาคมช่วยให้คนที่อยู่ในชุมชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ^{๑๒๓}

^{๑๑๘}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๑๙}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๐}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๑}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๒}สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธ์, กำนันตำบลขุนศรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๓}สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรติมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๗) การที่นักการเมืองระดับท้องถิ่นจะมาประชุมกันอย่างพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม เป็นการแสดงออกถึงความรับผิดชอบของตัวแทนประชาชน ประชาชนต้องได้รับผลประโยชน์สูงสุดจากการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมือง สามารถทำให้ประชาชนเห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นตัวแทนสามารถทำหน้าที่ตัวแทนได้ดี^{๑๒๔}

๑๘) การทำกิจกรรมใดก็ตามแต่ มีความรับผิดชอบต่อถ้าหากทุกคนร่วมแรงร่วมใจกันทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมออกข้อคิดเห็น และเป็นการให้เกียรติต่อที่ประชุมแสดงออกถึงพลังความพร้อมและความรับผิดชอบต่อประชาชนไว้ใจได้^{๑๒๕}

สรุปได้ว่า การพร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุมของนักการเมืองท้องถิ่น แสดงให้เห็นถึงความรับผิดชอบต่อของนักการเมืองท้องถิ่นที่มีต่อประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย รับผิดชอบต่อประชาชน รับผิดชอบต่อท้องถิ่น เห็นประโยชน์ของประชาชน และส่วนรวมเป็นสำคัญ

---

^{๑๒๔} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๑๒๕} สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๑ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า **พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)**

ข้อที่	พร้อมเพรียงกันประชุมและเลิกประชุม (ความรับผิดชอบ)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	๑๕	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	การมีระเบียบวินัยในการรักษากฎระเบียบ ส่วนรวม	๑๕	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๓	การมีระเบียบวินัยในหน้าที่	๑๔	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๔	การเป็นตัวแทนที่ดีมีภาวะผู้นำ	๙	๓, ๔, ๕, ๖, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕
๕	รักษาผลประโยชน์ประชาชน	๘	๓, ๔, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๒, ๑๗
๖	สร้างความสามัคคีและการมีส่วนร่วม	๑๓	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๗	การประชุมเป็นหน้าที่ของตัวแทนของประชาชน	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗
๘	เป็นการแสดงออกถึงความพร้อมในการทำงาน	๘	๓, ๕, ๗, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)

๑) นักการเมืองที่ดีต้องเป็นผู้นำในการรักษากฎข้อบังคับให้เป็นแบบอย่างแก่ประชาชนทั่วไป เป็นคุณสมบัติของผู้นำที่ดี นักการเมืองที่ดี^{๑๒๖}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องรักษากฎให้ประชาชนรู้เห็น มีการกระทำเป็นแบบอย่างที่ดีมีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เกิดความไว้วางใจของประชาชน ต้องเป็นผู้ที่อยู่ในกฎข้อบังคับและใช้กฎหมายเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป^{๑๒๗}

^{๑๒๖} สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมณี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๗} สัมภาษณ์ พระราชนันทมณี (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๓) นักการเมืองท้องถิ่นที่ที่จะต้องปฏิบัติตามกฎที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่ละเมิดข้อกำหนดต่างๆ หรืองดเว้นการปฏิบัติเพื่อความพอใจของคนใดคนหนึ่ง^{๑๒๘}

๔) การปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับของชุมชน และบ้านเมือง นักการเมืองต้องปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างตามระเบียบข้อบังคับ ทั้งในเรื่องของความประพฤติ^{๑๒๙}

๕) การปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองจะมีได้เมื่อนักการเมืองท้องถิ่น กับประชาชนจะต้องมีมติข้อตกลง ช่วยกันออกเป็นระเบียบหรือกฎเกณฑ์ หรือจะให้กรรมการปกครองส่วนท้องถิ่นออกระเบียบและแนวทางการส่งเสริมการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย ที่โปร่งใสมีคุณธรรมทางราชการกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีพระราชบัญญัติ แนวทางปฏิบัติของนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชน^{๑๓๐}

๖) ไม่ละเมิดเพิกเฉยหรือล้มเหลวต่อข้อปฏิบัติหรือกฎข้อบังคับต่างๆ ที่กำหนดไว้เป็นกฎเกณฑ์ที่ร่วมกัน เพื่อความสงบเรียบร้อยในสังคมนั้นๆ^{๑๓๑}

๗) ควรตั้งกรรมการในการร่วมกันจัดทำกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของชุมชน และรับฟังความคิดเห็นจากทุกส่วนงาน ทุกส่วนราชการ ก่อนประกาศใช้ข้อบัญญัติต่างๆ ที่กระทบกับสิทธิส่วนบุคคล^{๑๓๒}

๘) การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกัน ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชน สังคม ประเทศชาติ เพื่อก่อให้เกิดความเรียบร้อย จึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะการที่มีบุคคลหลายๆ กลุ่มมาอยู่ร่วมกันเพื่อกระทำการใดประการหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ หากมิได้อยู่ภายใต้กฎ มีเหตุมีผล จึงจำเป็นอย่างในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในการควบคุมกันให้เกิดความเชื่อถือ^{๑๓๓}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้ที่ปฏิบัติและอยู่ในกฎกติกาของท้องถิ่น บ้านเมืองและชุมชน^{๑๓๔}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดถือและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อกฎหมาย โดยมีเป้าหมายเพื่อประโยชน์ประชาชนประโยชน์ของส่วนรวม ไม่มุ่งหวังประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง^{๑๓๕}

^{๑๒๘} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๒๙} สัมภาษณ์ ดร.จรรณู จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๐} สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาतीयง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๑} สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๒} สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๓} สัมภาษณ์ นายชินนรินทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๔} สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๕} สัมภาษณ์ นายไกรธวัช ทินโสสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องสร้างการรับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ให้ทั่วถึงและหลากหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม จึงจะนำไปสู่จังหวัดนนทบุรี ความสำเร็จของกิจกรรมทุกกิจกรรมในท้องถิ่น^{๑๓๖}

๑๒) การประชุมสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทุกครั้งประธานสภาฯ จะควบคุมการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมสภาฯ เกิดความเป็นระเบียบ ราบรื่น เข้าถึงปัญหาและแก้ไขได้ตรงจุด ส่งผลดีต่อการพัฒนา ประชาชนตรวจสอบรายงานการประชุมสภาได้ทาง Website ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี^{๑๓๗}

๑๓) การละข้อบังคับต่างๆ เท่าที่ควร บางครั้งอาจนำมาใช้ผิดๆ ทำให้ชาวบ้านไม่ค่อยเชื่อถือเท่าที่ควร ไม่ค่อยเชื่อถือเท่าที่ควร นักการเมืองท้องถิ่นควรปฏิบัติตามกฎข้อระเบียบให้มากกว่านี้^{๑๓๘}

๑๔) การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่างๆ ในการอยู่ร่วมแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือและใส่ใจกัน จึงทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ทำให้การทำงานของนักการเมืองท้องถิ่นกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การทำงานเป็นระบบ และงานนั้นออกมาดี ประชาชนที่ติดตามก็จะเกิดความไว้วางใจของประชาชน^{๑๓๙}

๑๕) นักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นแบบอย่างให้ประชาชนรับทราบและปฏิบัติตาม ทุกอย่างจะประสบความสำเร็จของกิจกรรมทุกกิจกรรมในท้องถิ่นได้รับรู้และประชาชนได้ไว้วางใจนักการเมืองได้^{๑๔๐}

๑๖) การประชุมสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ทุกครั้งประธานสภาฯ จะควบคุมการประชุมให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามข้อบังคับการประชุมสภาฯ เกิดความเป็นระเบียบ^{๑๔๑}

๑๗) การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่างๆ ในการอยู่ร่วมแสดงออกถึงการให้ความร่วมมือและใส่ใจกัน จึงทำให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย^{๑๔๒}

^{๑๓๖} สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๗} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๘} สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๓๙} สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๐} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธ์, กำนันตำบลขุนศรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๑} สัมภาษณ์ นายฉพล อภิรติมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๒} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

๑๘) นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ และแบบแผนต่างๆ ของท้องถิ่น ให้ความร่วมมือกับทุกฝ่าย มีภาวะผู้นำพอในการเป็นต้นแบบที่ดี^{๑๔๓}

สรุปได้ว่า การไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ เป็นการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ การรักษาไว้ซึ่งกฎหมาย เพื่อความมีวินัย ในการอยู่ร่วมกันของชุมชน สังคม หน่วยงาน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การรักษากฎเกณฑ์ทำให้สังคมเกิดความโปร่งใส และเป็นแบบอย่างให้คนในสังคมได้ยึดถือ ผู้นำดี นักการเมืองมีระเบียบ สังคมยึดกฎเกณฑ์ บ้านเมืองสงบสุข

ตารางที่ ๔.๒๒ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า **ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)**

ข้อที่	ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การรักษากฎข้อบังคับ เพื่อเป็นแบบอย่างของผู้นำที่ดี	๑๔	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	การปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกับประชาชนทั่วไป	๑๕	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓	การปฏิบัติตามระเบียบหรือกฎเกณฑ์ของสังคม	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๖
๔	การเคารพกฎกติกาของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน	๑๑	๓, ๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗
๕	การรักษากฎกติกาเป็นแบบอย่างในการสร้างความสงบในสังคม	๗	๓, ๕, ๗, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

๔. สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)

๑) การเคารพผู้หลักผู้ใหญ่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติตามวัฒนธรรม ประเพณีของสังคมไทย โดยเฉพาะนักการเมือง ที่แสดงออกถึงการให้เกียรติผู้เกิดก่อน นักการเมืองก็ต้องเข้าถึงผู้นำในชุมชนที่เป็นที่ไว้วางใจของท้องถิ่นนั้นๆ^{๑๔๔}

๒) ผู้หลักผู้ใหญ่ในบ้านเมืองในชุมชน เป็นหลักให้เกิดความสามัคคี แก่ผู้คนในชุมชน. สมัยพุทธกาลพระพุทธเจ้าก็เริ่มเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากผู้นำก่อน เมื่อผู้นำปฏิบัติได้ผู้ตามก็จะ

^{๑๔๓}สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

^{๑๔๔}สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

ปฏิบัติตาม ผู้นำในชุมชน ท้องถิ่นจึงเป็นบุคคลสำคัญของท้องถิ่นที่ประชาชนเชื่อถือและให้ความเคารพเชื่อฟัง^{๑๔๕}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นที่ดีต้องมีความเคารพและยอมรับความคิดเห็นของผู้อาวุโสให้เกียรติท่านที่มีประสบการณ์มากกว่า ผู้อาวุโสในท้องถิ่นเป็นนายของชาวบ้าน จะเห็นว่าเมื่อเกิดปัญหาในท้องถิ่นผู้นำสามารถเจรจาไกล่เกลี่ยหาข้อยุติได้ เป็นผู้ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ ดังนั้นนักการเมืองก็ควรบอบน้อมและเข้าไปพบหาขอคำแนะนำได้^{๑๔๖}

๔) การเคารพผู้อาวุโสที่นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเข้าไปพบและต้องแสวงหา เป็นวัฒนธรรมของคนไทย ท่านเหล่านี้มีภูมิรัฐภูมิธรรมเป็นเสาหลักของชุมชน เป็นที่ปรึกษาของชุมชน อาจจะเป็นบุคคลทั่วไปที่ชาวบ้านศรัทธาหรือพระสงฆ์ที่อยู่ใกล้ชิดกับบ้าน นักการเมืองต้องไม่ห่างวัดห่างศาสนาหรือไม่ควรห่างหลักธรรมคำสอน^{๑๔๗}

๕) การนับถือผู้อาวุโส นอกจากพ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ทวด แล้ว และเครือญาติ และผู้อาวุโสต้องปฏิบัติตามสังคมและประเพณีไทยอย่างแท้จริง ผู้อาวุโสกว่าต้องสามารถอบรมสั่งสอนให้คำแนะนำแก่คนรุ่นหลังได้^{๑๔๘}

๖) ให้ความเคารพ นับถือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส ควรให้เกียรติในฐานะที่มีประสบการณ์มากกว่า การอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ต้องเคารพให้ผู้ใหญ่เป็นประธาน การเชื่อฟังผู้นำ ทำให้สังคมไม่วุ่นวาย^{๑๔๙}

๗) การเคารพผู้อาวุโส เป็นประเพณีและธรรมเนียมปฏิบัติของคนไทยเรา ถ้านักการเมืองปฏิบัติได้ก็จะได้ใจคนในพื้นที่ สามารถเพิ่มความวางใจที่มีต่อนักการเมืองได้ ประชาชนเดือดร้อนเมื่อไรก็ได้พบ ช่วยแก้ปัญหาให้^{๑๕๐}

๘) การประชุม การทำโครงการเวทีรับฟังความคิดเห็น ควรแต่งตั้งให้ผู้อาวุโสเป็นกรรมการที่ประชุมหรือเป็นประธานหรือที่ปรึกษาในฐานะที่เป็นผู้อาวุโสเป็นผู้ที่มีภูมิรัฐ เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์^{๑๕๑}

^{๑๔๕}สัมภาษณ์ พระราชนันท์ (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๖}สัมภาษณ์ นายสุศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๗}สัมภาษณ์ ดร.จตุฎ จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๘}สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๔๙}สัมภาษณ์ นายฉัพพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๐}สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทยน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๑}สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

๙) การเคารพผู้อาวุโสถือเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องเข้าถึงประชาชน และผู้อาวุโสในชุมชนเป็นแหล่งรวมจิตใจ เป็นผู้ที่มิประสบการณ่มองเห็นการณ์ไกล รอบด้านทะลุปรุโปร่ง ตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุมีผล จึงจำเป็นที่นักการเมืองท้องถิ่นจำเป็นต้องเรียนรู้และรู้จักในการพึ่งพาอาศัยเพื่อให้ชุมชนประชาชนเกิดความเชื่อฟัง ถ้านักการเมืองท้องถิ่นสามารถเข้าถึงผู้อาวุโสของท้องถิ่น^{๑๕๒}

๑๐) การนับถือผู้อาวุโสในท้องถิ่น ในการประชุมเทศบาลทุกครั้ง มีการกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลที่มีอายุสูงสุดที่อยู่ในที่ประชุมประธานสภาเทศบาล ชั่วคราวในการประชุมครั้งแรก นับตั้งแต่มีการเลือกตั้ง^{๑๕๓}

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความเคารพต่อประชาชน ประชาชนเป็นใหญ่เพราะประชาชนเป็นผู้ที่เลือกเข้ามา ต้องให้เกียรติแก่ประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้นำเครือข่ายนักการเมืองต้องทำความรู้จัก^{๑๕๔}

๑๒) การเคารพผู้อาวุโสในท้องถิ่นเป็นเรื่องที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดถือและปฏิบัติ ในการรับฟังคำแนะนำจากผู้อาวุโสหรือปราชญ์ชุมชน ที่มีประสบการณ์เพราะประสบการณ์จากผู้อาวุโส จะสะท้อนทิศทางหรือผลลัพธ์ในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จของท้องถิ่นเป็นอย่างดี^{๑๕๕}

๑๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส อันหมายถึงประชาชนในจังหวัดและหน่วยงานภาครัฐราชการ ภาคเอกชนที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากกว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี จะนำแนวทางการปฏิบัติงานที่ถูกต้องเหมาะสมนำมาปรับใช้ในการบริหารงานส่วนจังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ประชาชนในจังหวัดได้รับการบริการที่ดีรวมทั้งออกรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านประจำจังหวัดเพื่อนำภูมิปัญญาของบุคคลเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี^{๑๕๖}

๑๔) ประชาชนขอความอนุเคราะห์ เคารพผู้สูงอายุและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ตามธรรมเนียมที่คนในสังคมไทยควรปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน นักการเมืองท้องถิ่น ต้องเข้าไปพบไปผูกพันเพื่อเรียนรู้บริบทของท้องถิ่น^{๑๕๗}

^{๑๕๒} สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๓} สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๔} สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสภ, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๕} สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๖} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๗} สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๕) การทำให้ประชาชนไว้วางใจได้นักการเมืองต้องแสดงให้เห็นประชาชนเห็น ในพื้นฐานชั้นแรก คือการที่นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพนับถือผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ที่ประชาชนให้ความเคารพศรัทธา เป็นที่รวมพลังของชุมชน นักการเมืองท้องถิ่นต้องอ่อนน้อมต่อทุกสิทธิ์ทุกเสียงที่เป็นตัวแทน^{๑๕๘}

๑๖) การเคารพผู้อาวุโสถือเป็นธรรมเนียมที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องเข้าถึงผู้อาวุโสในชุมชน ซึ่งเป็นศูนย์รวมจิตใจ เป็นผู้ที่ผ่านประสบการณ์มองเห็นการณ์ไกล มีเหตุผล จึงจำเป็นที่นักการเมืองท้องถิ่นจำเป็นต้องเรียนรู้และรู้จักในการพึ่งพาอาศัยเพื่อให้ชุมชนประชาชนเกิดความเชื่อฟัง ถ้านักการเมืองท้องถิ่นสามารถเข้าถึงผู้อาวุโสของท้องถิ่น^{๑๕๙}

๑๗) นักการเมืองท้องถิ่นต้องให้ความเคารพ นับถือ รับฟังความคิดเห็นของผู้นำชุมชน ควรให้เกียรติในฐานะที่มีประสบการณ์มากกว่า การอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ต้องเคารพให้ผู้ใหญ่เป็นประธาน การเชื่อฟังผู้นำ ทำให้สังคมไม่วุ่นวาย^{๑๖๐}

สรุปได้ว่า การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย เป็นการแสดงออกถึงการเคารพนับถือผู้อาวุโสในพื้นที่ในท้องถิ่นนั้น ซึ่งการเคารพผู้หลักผู้ใหญ่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติตามวัฒนธรรมประเพณีของสังคมไทย โดยเฉพาะนักการเมือง การเคารพผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้ที่รักษาผลประโยชน์ให้กับชุมชน ผู้เป็นเสาหลักของชุมชน เป็นที่ปรึกษาของชุมชน และเป็นนายของท้องถิ่นในการไกล่เกลี่ยปัญหาทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจนักการเมือง

^{๑๕๘} สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๕๙} สัมภาษณ์ นายฉพล อภิติมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๐} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๓ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)

ข้อที่	สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การขอคำแนะนำจากผู้นำชุมชน	๑๔	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	๑๔	๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓	การรับฟังผู้ที่มีประสบการณ์	๑๐	๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๕
๔	การให้ผู้มีความรู้เป็นที่ปรึกษา	๗	๓, ๕, ๗, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕

๕. ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิ เสรีภาพ)

๑ การทำกิจการงานใด โดยไม่ข่มเหงน้ำใจ ทำด้วยความสมัครใจ ของผู้ที่เข้าร่วมงานด้วย โดยเฉพาะสตรีควรได้รับเกียรติเช่นเดียวกับบุรุษ ได้สิทธิและมีเสรีภาพเท่าเทียมกันทุกคน^{๑๖๑}

๒) นักการเมืองท้องถิ่น ต้องไม่ลุแก่อำนาจ ไม่บัณฑิตโทสะ เมื่อได้ยินหรือรับฟังสิ่งที่ไม่เป็นไปตามที่ต้องการหรือตั้งใจมุ่งมั่นไว้^{๑๖๒}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องไม่ใช้อำนาจหน้าที่ของตนเองไปรังแก บังคับ เสรีภาพของประชาชนข้าราชการหรือชาวบ้าน^{๑๖๓}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นแบบอย่างในการเป็นผู้นำที่ไม่ลุแก่อำนาจ เพราะสังคมทุกวันนี้ ผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีอำนาจ มักจะมีภาวะการลุแก่อำนาจ^{๑๖๔}

^{๑๖๑} สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมณี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๒} สัมภาษณ์ พระราชนันทมณี (ใสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๓} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๔} สัมภาษณ์ ดร.จรรุญ จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

๕) การไม่ลุแก่อำนาจเป็นวิสัยที่นักการเมืองพึงกระทำและปฏิบัติของความเป็นคนดีมีคุณธรรม และต้องมีหลักพรหมวิหาร ๔ กำกับ ต้องอาศัยหลักศาสนาเข้าประพุดิและปฏิบัติ สำหรับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้ามากมาย เพียงรักษาศีล ๕ เป็นประจำก็จะเป็นการเมืองท้องถิ่นที่ดีได้ ประชาชน ท้องถิ่นก็จะเจริญตามไปด้วย^{๑๖๕}

๖) อำนาจคือการกำหนดให้ผู้อื่นกระทำตามความต้องการของตน บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำ มีความเชื่อมั่นในตน เชื่อมั่นในสิ่งที่คิดที่ทำ เชื่อมั่นในการตัดสินใจว่าถูกต้องเสมอ ดังนั้นควรระวังตน ช่มจิตคิดวิเคราะห์ไม่พึงกระทำตามความต้องการของตนเอง^{๑๖๖}

๗) การบริหารงานของท้องถิ่นไม่ลุแก่อำนาจประชาชนก็ใช้ความร่วมมือได้อยู่แล้ว การบริหารจะเกิดกับท้อง^{๑๖๗}

๘) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการยับยั้งชั่งใจก่อนการตัดสินใจใดๆ การตัดสินใจอนุมัติโครงการหรือกิจกรรมงานใดๆ ของท้องถิ่นต้องได้รับความยินยอมร่วมมือร่วมใจจากประชาชนในท้องถิ่น ไม่ทำกิจการใดโดยพลการ กระทำโดยอยู่ภายใต้กฎหมาย กฎระเบียบของท้องถิ่น อย่างมีคุณธรรมจริยธรรม^{๑๖๘}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย จะต้องปฏิบัติหน้าที่โดยอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้อง ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่หลงในอำนาจ แต่หากปฏิบัติหน้าที่โดยลุแก่อำนาจ ย่อมก่อให้เกิดความไว้วางใจของประชาชน ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาด้านต่างๆ จึงจะประสบความสำเร็จ^{๑๖๙}

๑๐) การไม่ลุแก่อำนาจเป็นตัวอย่างที่นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติ เพราะสมาชิกสภาเทศบาล ต้องมีกฎระเบียบ และกฎข้อบังคับในการประชุมเทศบาล นักการเมืองท้องถิ่นที่เข้าร่วมจะต้องแสดงให้เห็นว่านักการเมืองท้องถิ่นที่เข้าร่วมจะต้องไม่ลุแก่อำนาจในการประชุม^{๑๗๐}

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องตั้งมั่นในหลักนิติธรรม มีความยุติธรรม และมีคุณธรรมเป็นแนวทางในการปฏิบัติร่วมกัน ไม่เลือกที่ในการปฏิบัติ ไม่ลุแก่อำนาจในการตัดสินใจใดๆ ในท้องถิ่น ต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ^{๑๗๑}

^{๑๖๕} สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาतीयง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พศ.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๖} สัมภาษณ์ นายธัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๗} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๘} สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๖๙} สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๐} สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๑} สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสเม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องรับฟังข้อเสนอแนะด้วยเหตุด้วยผล แล้วตระหนักในอำนาจหน้าที่และขอบเขตของงาน ไม่ควรใช้แนวทางพวกมากลากไป จะทำให้เกิดศัตรูและเป็นอุปสรรคในการทำงานกับท้องถิ่นและประชาชน^{๑๗๒}

๑๓) องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีให้ความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทุกระดับชั้นว่า การทำงานคือการปฏิบัติธรรม ดังนั้นข้าราชการ เจ้าหน้าที่ทุกคน ต้องมีความตระหนักรู้ นักการเมืองในจังหวัดก็เช่นกันมีความตระหนักรู้และให้ความร่วมมือ มีจิตสำนึกที่ดีต่อการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประชาชน^{๑๗๓}

๑๔) นักการเมืองท้องถิ่นต้องไม่แสดงควมมีอำนาจบาตรใหญ่ มาข่มขู่ประชาชน ทำตัวเป็นนักเลง ประชาชนไม่ชอบแบบนี้^{๑๗๔}

๑๕) นักการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นถึงการไม่หลงในอำนาจบทบาทและหน้าที่ของตนเอง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนที่ตนเป็นตัวแทน โดยการกระทำต้องนึกถึงประโยชน์ส่วนรวมและสังคมเป็นที่ตั้ง^{๑๗๕}

๑๖) นักการเมืองท้องถิ่นควรให้ความเคารพ นับถือ รับฟังความคิดเห็นของผู้อาวุโส ในฐานะที่มีประสบการณ์มากกว่า การอยู่ร่วมกันจำเป็นต้องมีผู้นำและผู้ตาม ต้องเคารพให้ผู้ใหญ่เป็นประธาน การเชื่อฟังผู้นำที่เป็นศูนย์รวมจิตใจทำให้ประชาชนเชื่อใจและไว้วางใจนักการเมือง^{๑๗๖}

๑๗) นักการเมืองท้องถิ่น เมื่อมีการประชุม การทำโครงการ ก็รับฟังความคิดเห็นและขอคำแนะนำจากผู้อาวุโสเป็นกรรมกรที่ประชุมหรือเป็นประธานหรือที่ปรึกษาในฐานะที่เป็นผู้อาวุโสเป็นผู้ที่มีภูมิรู้ เป็นปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์^{๑๗๗}

สรุปได้ว่า หลักธรรมที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส) เป็นการให้การยอมรับผู้อาวุโส ผู้ที่มีประสบการณ์ตรงเฉพาะด้าน ผู้ที่มีความรู้เฉพาะทาง ผู้ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่น มีพื้นฐานเกี่ยวกับสังคมชุมชนนั้นอย่างดี เป็นปากเสียงแทนชาวบ้าน

^{๑๗๒} สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๓} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๔} สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๕} สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๖} สัมภาษณ์ นายฉพล อภิรติมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๗} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๔ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)

ข้อที่	สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพนับถือผู้อาวุโส)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การยกย่องผู้ที่มีความรู้	๑๔	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๗
๒	การเข้าพบหาผู้นำชุมชน	๑๓	, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓	การยอมรับผู้ที่มีประสบการณ์	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๖
๔	การยอมรับปราชญ์ชุมชน	๑๐	๓, ๕, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗

๖. สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปราชญ์สถานทั้งหลาย (รักษันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)

๑) การยอมรับสิ่งที่มีในพื้นที่ เช่น วัดวา อาราม ศาสนสถาน โบราณสถานทั้งหลาย นักการเมืองท้องถิ่น ต้องให้ความเคารพ อนุรักษ์และร่วมแรงร่วมใจกับชาวบ้านในการอนุรักษ์ไว้ให้อุณชนรุ่นหลังได้ศึกษาและภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง^{๑๗๘}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องร่วมกันบูรณะวัดวาอาราม สถานที่ต่างๆ ในท้องถิ่นนั้นร่วมกับชาวบ้าน^{๑๗๙}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำให้สงบเรียบร้อย การตัดสินปัญหาปราศจากความรุนแรง ดังนั้นนักการเมืองท้องถิ่นต้องไม่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา^{๑๘๐}

๔) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่ประสานสามัคคี รักในสันติภาพ เพื่อเป็นแรงจูงใจให้ประชาชนได้เป็นแบบอย่างในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติภาพ เพื่อเป็นพื้นฐานของสังคมที่ดี^{๑๘๑}

^{๑๗๘} สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมณี (สง่า สุภโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๗๙} สัมภาษณ์ พระราชนันทมณี (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๐} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๑} สัมภาษณ์ ดร.จรูญ จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

๕) ประชาชนทุกคนทุกชุมชนท้องถิ่นรักสันติภาพอยากอยู่กันอย่างสันติสุข ดังนั้นไม่ควร รุกล้ำสันติภาพของบุคคล ชุมชน สังคม ประเทศชาติ เพื่อให้สังคมชุมชน ท้องถิ่น ท้องที่อยู่กันอย่างมี ความสุข ต้องร่วมกันประจวบพร้อมกันส่งเสริมแนะนำช่วยเหลือร่วมกันสร้างสันติภาพ^{๑๘๒}

๖) การปฏิบัติภารกิจได้อย่างลุล่วง ไม่มีความขัดแย้งทางสังคม มีความสงบสุข สร้าง ความปรองดอง ควรขัดเกลาจิตใจอยู่เสมอปฏิบัติโดยไม่ประมาท รับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ ทุกคนเข้าร่วมแก้ปัญหาอย่างสงบ^{๑๘๓}

๗) การอยู่ร่วมกันในสังคม ทุกคนต้องการสันติภาพต้องการการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ^{๑๘๔}

๘) นักการเมืองท้องถิ่นมีคณะทำงานใกล้ชิดข้อพิพาทต่างๆ ในท้องถิ่น ในชุมชน ในลักษณะการร่วมแก้ปัญหา มากกว่าการร้องเรียนและจบด้วยการฟ้องร้อง ดำเนินคดีตามกฎหมาย เพื่อสร้างความสามัคคีในชุมชน^{๑๘๕}

๙) นักการเมืองท้องถิ่น จะต้องเป็นผู้นำที่สร้างสันติภาพหรือเป็นผู้ที่รักสันติภาพโดยไม่ใช้ อำนาจในการบีบบังคับ ซึ่งเป็นเครื่องมือในการสกัดกั้นและควบคุมความขัดแย้งให้กลายเป็นความ ร่วมมือระหว่างกันได้ สร้างความรักและลดละความเกลียดชัง ยอมรับความแตกต่างและความ หลากหลาย ก่อให้เกิดความไว้วางใจอันนำไปสู่การมีส่วนร่วมระหว่างนักการเมืองกับประชาชนอย่าง แท้จริง^{๑๘๖}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องเป็นผู้ที่มีสันติภาพและรักสันติภาพในการเป็นผู้นำชุมชน การแก้ปัญหาท้องถิ่นจะต้องไม่ใช่กำลังในการพิจารณาแก้ปัญหาของประชาชน โดยการใช้ความเคารพ ในทุกความเห็นที่อาจจะขัดแย้งกันโดยใช้การประนีประนอม เพื่อหาแนวทางที่เป็นฉันทามติในการ แก้ปัญหาร่วมกัน^{๑๘๗}

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นผู้ที่มีเหตุผลและใช้เหตุผล ไม่ใช่อารมณ์ในการตัดสินใจ ไม่ฟังความข้างเดียว ยึดแนวทางสันติภาพในการแก้ปัญหาชุมชนท้องถิ่นและการทำงานร่วมกับคนอื่น จะต้องไม่มีข่าวคราวว่านักการเมือง มีปัญหาทะเลาะเบาะแว้งกับเครือข่ายต่างๆ^{๑๘๘}

^{๑๘๒} สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาतीय, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี พค.๒๕๕๔), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๓} สัมภาษณ์ นายรัชพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๔} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๕} สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๖} สัมภาษณ์ นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๗} สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๘๘} สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสเม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๒) นักการเมืองท้องถิ่นที่มีต้องมีคุณสมบัติ เป็นผู้ที่สร้างสังคมให้อบอุ่น รักและสามัคคี รักสงบ ใช้ระบบคุณธรรม มีจริยธรรมนำหน้าในการบริหารงาน และส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมเป็นแรงจูงใจให้สังคมตระหนักในความรับผิดชอบร่วมกัน^{๑๘๙}

๑๓) นักการเมืองท้องถิ่นทำงานตามหลักธรรมาภิบาล ตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี มีนโยบายชัดเจนตามหลักประชาธิปไตย จะเห็นได้จากการชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมาทุกครั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการชุมนุมเพื่อสร้างความรุนแรงในสังคม^{๑๙๐}

๑๔) นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำที่ดี นำความสงบสุขมาให้ประชาชน การทำตัวเป็นนักเลงประชาชนไม่ชอบไม่สงบสุข^{๑๙๑}

๑๕) นักการเมืองระดับท้องถิ่น จะต้องปฏิบัติหน้าที่และการทำงานร่วมกับประชาชน หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อความเป็นระเบียบของสังคม เกิดความสันติภาพในการอยู่ร่วมกัน ตามสิทธิที่พึงมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎกติกาที่ต้องเคารพและถือปฏิบัติ^{๑๙๒}

๑๖) นักการเมืองท้องถิ่นทำงานตามหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี มีนโยบายชัดเจนตามหลักประชาธิปไตย จะเห็นได้จากการชุมนุมทางการเมืองที่ผ่านมาทุกครั้ง องค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในการชุมนุมเพื่อสร้างความรุนแรงในสังคม^{๑๙๓}

๑๗) นักการเมืองท้องถิ่น ไม่ใช่อำนาจในการบีบบังคับ แต่จะสร้างความรัก ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลาย ก่อให้เกิดความไว้วางใจอันนำไปสู่การมีส่วนร่วมระหว่างนักการเมืองกับประชาชน^{๑๙๔}

---

^{๑๘๙} สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๐} สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๑} สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๒} สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๓} สัมภาษณ์ นายฉพล อภิตมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๔} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียวศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๕ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)

ข้อที่	สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพและอนุรักษ์ท้องถิ่น)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การยอมรับสิ่งที่มีในพื้นที่	๑๓	๑, ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๘
๒	การร่วมกันอนุรักษ์	๑๑	๑, ๓, ๔, ๕, ๖, ๑๑, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖, ๑๗
๓	ความมีเหตุผล	๑๓	๑, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๕, ๑๘
๔	การประนีประนอม	๙	๕, ๖, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๘

๗. การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)

๑) นักการเมืองที่ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ ประชาชนเห็นผลงาน มีจิตอาสาต่อท้องถิ่น ชุมชนสังคม ก็จะได้รับรับการคุ้มครองจากประชาชน เลือกก็สมัยก็ได้ทุกสมัย จะเป็นนักการเมืองที่นั่งในใจของประชาชน ก่อนได้รับเลือกเป็นคนแบบไหนเมื่อได้รับเลือกก็ยังเข้าหาประชาชนเช่นเดิม^{๑๙๕}

๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องร่วมกันส่งเสริม สนับสนุน คนดีที่มีในพื้นที่ ชุมชน เช่น ในโรงเรียน ครูดีเด่น นักเรียนที่มีความประพฤติที่ดีงาม^{๑๙๖}

๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องรู้จักเก็บรักษาคนดีที่มีอยู่ในท้องถิ่น เช่น ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน คนที่มีชื่อเสียงในด้านดี มีผลงานเด่น เป็นแบบอย่างของสังคม เป็นต้นแบบของเยาวชน^{๑๙๗}

^{๑๙๕} สัมภาษณ์ พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุขโร), เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี, ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๖} สัมภาษณ์ พระราชานันทมุนี (ไสว สุขวโร), เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๗} สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

๔) นักการเมืองท้องถิ่นต้องส่งเสริมผู้ที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่น ชุมชน ให้มีโอกาสดำเนินการเข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่น ชุมชน ของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับปราชญ์ชุมชนผู้มีภูมิรู้ต่างๆ ในชุมชน^{๑๙๘}

๕) นักการเมืองท้องถิ่นต้องสนับสนุนคนดี ประพฤติดีให้เป็นแบบอย่างแก่ชุมชน เพื่อสร้างชุมชนต้นแบบ คนดีต้นแบบ ได้เป็นแบบอย่างแก่เยาวชนรุ่นหลัง นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้นำของท้องถิ่นและชุมชน จะต้องรู้ว่าควรทำอย่างไร ส่งเสริมอย่างไร เพื่อสร้างแรงจูงใจสร้างคนดีของสังคม^{๑๙๙}

๖) ร่วมกันตั้งใจสนับสนุนคนดี สนับสนุนให้นักการเมืองท้องถิ่นเป็นคนดีเข้ามาบริหารประเทศ บริหารท้องถิ่น โดยเลือกคนดีที่มีในพื้นที่ โดยสนับสนุนมวลชนที่มีจิตอาสาที่มีจิตใจเอื้ออาทรให้ช่วยเหลือสังคม ช่วยงานประเพณี วัฒนธรรม สม่าเสมอช่วยเหลือการเจ็บป่วย ส่งโรงพยาบาล ไม่เลือกคนที่เสนอตัว เมื่อมีการเลือกตั้งเข้ามาประชาชนก็จะเลือกเป็นตัวแทน^{๒๐๐}

๗) การปกป้องคนดี ส่งเสริมคนดี เลือกคนดีที่มีความสามารถเข้ามาร่วมทำงานเป็นกำลังสำคัญ เลือกคนดีที่มีความสามารถเข้ามาพัฒนาบ้านเมือง โดยใช้คุณธรรมเข้าร่วม จะเกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ส่งเสริมคุณภาพ^{๒๐๑}

๘) ประชาชนให้ความสำคัญกับคนดีอยู่แล้วเวลานี้บ้านต้องการผู้นำที่ดี และต้องการผู้เสียสละและจิตอาสารับใช้ประชาชนและบ้าน^{๒๐๒}

๙) นักการเมืองท้องถิ่นต้องใส่ใจ รู้จักให้รางวัลและประกาศบุคคลดีเด่น เช่น กรณีประชาชนในท้องถิ่นที่มีจิตอาสาปฏิบัติงานช่วยเหลือสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตามและปฏิบัติงานในสังคม ภายใต้การอยู่ร่วมกันตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง^{๒๐๓}

๑๐) นักการเมืองท้องถิ่นยอมเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถประชาชนจึงเลือกเข้ามาปฏิบัติ มีศีลธรรม เป็นที่ยอมรับและได้รับการยกย่อง จึงสมควรได้รับการสนับสนุนเป็นกลไกร่วมในการพัฒนา เพื่อให้ทุกคนนำมาเป็นแบบอย่าง หรือเป็นต้นแบบ ดังเช่น พระบรมราโชวาทของ

^{๑๙๘} สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๑๙๙} สัมภาษณ์ ดร.จรรยา จารสาร, ผู้อำนวยการโรงเรียนเขมาภิรตาราม, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๐} สัมภาษณ์ ดร.จำลอง มาเที่ยง, ประธานชมรมส่งเสริมประชาธิปไตยจังหวัดนนทบุรี (อดีตประธาน กกต. จ.นนทบุรี), ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๑} สัมภาษณ์ นายฉัพพล อภิรมย์, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๒} สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทรน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๓} สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ “การส่งเสริมคนดี ให้คนดีปกครองบ้านเมือง และคนไม่ดี ไม่ให้มีอำนาจ ไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”^{๒๐๔}

๑๑) นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีประวัติดี มีคุณภาพ การทำงานมีหลักเกณฑ์ในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนมีความสามารถในการพิจารณาเลือกสรรหาคนดี นักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นคนดี ปฏิบัติดี ประชาชนก็จะสนับสนุน^{๒๐๕}

๑๒) นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำความเข้าใจการปฏิบัติตนตามแนวพระบรมราโชวาทของรัชกาลที่ ๙ ซึ่งประธานแก่ เนติบัณฑิตสภา ซึ่งสรุปความได้ว่า “ในสังคมเรามีทั้งคนดีและคนไม่ดี เราไม่สามารถทำให้ทุกคนเป็นคนดีได้ แต่สามารถส่งเสริม สนับสนุน ให้คนดีได้ปกครองบ้านเมืองได้”^{๒๐๖}

๑๓) นักการเมืองท้องถิ่นต้องส่งเสริมและเชิดชู คนที่ทำคุณประโยชน์อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ประชาชนทุกๆ ไป ให้เป็นรูปธรรมอย่างมีหลักเกณฑ์^{๒๐๗}

๑๔) นักการเมืองท้องถิ่นมีกิจกรรมในการแสดงความตั้งใจสนับสนุนคนดีในทุกระดับชั้น จึงมีโครงการที่เกี่ยวข้องมากมาย เช่น นักการเมืองสนับสนุนโครงการประกวดโรงเรียนคุณธรรม โครงการคนดีศรีเมืองนนท์ โครงการคัดเลือกข้าราชการที่มีคุณธรรม จริยธรรมดีเด่น โครงการนำข้าราชการ ประชาชน ไปปฏิบัติธรรม เพื่อยกระดับคุณธรรมในจิตใจให้สูงขึ้น เมื่อมีประชาชนข้าราชการ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรีกระทำความดีก็จะมีกรมอบรางวัลประกาศเกียรติคุณ ชื่นชม ยกย่องบุคคลดังกล่าวอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ^{๒๐๘}

๑๕) ถ้านักการเมืองท้องถิ่นเป็นคนดี จิตใจดี ตั้งใจดี ขยันในการทำงาน ไม่เอาเปรียบประชาชน ดูแลประชาชน เป็นอย่างดี ชาวบ้านทุกคนก็ต้องสนับสนุนคนดี^{๒๐๙}

๑๖) การจะให้คนดีทำงานให้กับบ้านเมือง พัฒนาท้องถิ่นให้แก่ประชาชน คนในพื้นที่หรือประชาชนทุกคน เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย และมีการพัฒนา ซึ่งประชาชนก็ได้เลือกไปแล้ว ซึ่งนักการเมืองที่ดี ประชาชนเห็นผลงาน สามารถทำงานเข้าด้วยกันกับประชาชนท้องถิ่น ก็จะได้รับเลือกเข้ามาหลายสมัย^{๒๑๐}

^{๒๐๔}สัมภาษณ์ นายชินนรินทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์, นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๕}สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๖}สัมภาษณ์ นายไกรวัช ทินโสสม, นายอำเภอเมืองนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๗}สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๘}สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๐๙}สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดิสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๐}สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

๑๗) นักการเมืองท้องถิ่นที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี มีเหตุผลเหนือ ประชาชนก็รู้จักที่จะรักษา ได้โดยการเลือก เป็นแบบอย่างของสังคม เป็นต้นแบบของเยาวชน พระสงฆ์ที่มีบทบาทในชุมชน เป็น ที่ศรัทธาของคนในพื้นที่^{๒๑๑}

๑๘) นักการเมืองท้องถิ่นต้องส่งเสริมคนดี ที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นคนในพื้นที่ ชุมชน ให้มีโอกาสได้เข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับปราชญ์ชุมชนผู้มีภูมิรู้ ต่างๆ ในชุมชน^{๒๑๒}

สรุปได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นต้องส่งเสริมคนดี ที่ทำประโยชน์ให้กับท้องถิ่นคนในพื้นที่ ชุมชน ให้มีโอกาสได้เข้าร่วมพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง และสร้างความเข้มแข็งให้กับปราชญ์ชุมชนผู้มี ภูมิรู้ต่างๆ ในชุมชน ที่ประพฤติดี ปฏิบัติดี มีเหตุผลเหนือ เป็นแบบอย่างของสังคม เป็นต้นแบบของ เยาวชน พระสงฆ์ที่มีบทบาทในชุมชน เป็นที่ศรัทธาของคนในพื้นที่

ตารางที่ ๔.๒๖ สรุปการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ ท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักธรรมข้อที่ว่า การอารักขา ค้ำครอง ป้องกันโดย ธรรมแก่นักบวช (การค้ำครองคนดี)

ข้อที่	การอารักขา ค้ำครอง ป้องกัน โดยธรรมแก่นักบวช (การค้ำครองคนดี)	ความถี่	ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ
๑	การยกย่องผู้ที่มีความรู้ มีความสามารถที่คน ในท้องถิ่นยอมรับ	๑๔	๑, ๒, ๓, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๔, ๑๖, ๑๘
๒	การเข้าพบหาผู้นำชุมชน ที่คนมนพื้นที่ เชื่อถือและไว้วางใจ	๑๓	, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๕, ๑๖
๓	การยอมรับผู้ที่มี ประสพ การณ์ มี ความสามารถในการทำงานกับชุมชน	๑๒	๑, ๓, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๒, ๑๕, ๑๘
๔	การยอมรับปราชญ์ชุมชน	๑๐	๓, ๕, ๘, ๙, ๑๐, ๑๒, ๑๓, ๑๔, ๑๗

^{๒๑๑} สัมภาษณ์ นายฉพล อภิรติมัย, ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๒} สัมภาษณ์ นายนภเดช เกลียศิริกุล, ปลัดอำเภอบางใหญ่, จ.นนทบุรี, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

๔.๓.๔ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจ
ทางการเมืองของประชาชนกับหลักการบริหารนิยธรรมเพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมือง
ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

จากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัจจัยความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมือง
ระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีและหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจ โดยการวิเคราะห์
สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปรต้น คือ หลักการบริหารนิยธรรมและ
ตัวแปรตามคือปัจจัยความไว้วางใจ ปรากฏดังตาราง

ตารางที่ ๔.๒๗ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความไว้วางใจกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความ
ไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

		ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)							
ปัจจัยความ ไว้วางใจ	หมั่นประชุมกัน เนืองนิตย์	พร้อมเพรียงกันประชุม และเลิกประชุม	ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่ บัญญัติ	สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย	ไม่ข่มขืนบังคับปกครอง สตรีทั้งหลาย	สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย	การอภักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่	รวม	
พฤติกรรม นักการเมือง	๐.๗๕๙	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	๐.๘๒๗	
นโยบาย	๐.๘๑๒	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	๐.๘๓๖	
การสื่อสาร	๐.๘๕๙	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	๐.๘๕๑	
การบริหาร องค์การ ปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๐.๘๖๒	๐.๘๓๒	๐.๘๓๒	๐.๘๓๒	๐.๘๓๒	๐.๘๓๒	๐.๘๓๒	๐.๘๓๒	
รวม	๐.๙๐๘	๐.๙๒๖	๐.๙๔๕	๐.๙๓๗	๐.๙๒๘	๐.๙๐๓	๐.๙๐๘	๐.๙๑๗	

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความไว้วางใจกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยความไว้วางใจกับหลักการบริหารนิยธรรมที่นักการเมืองท้องถิ่นควรปฏิบัติตาม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.917^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยด้านพฤติกรรมนักการเมือง มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับสูง ($r = 0.927^{**}$)

ปัจจัยด้านนโยบาย มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับสูง ($r = 0.836^{**}$)

ปัจจัยด้านการสื่อสารทางการเมือง มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับสูง ($r = 0.851^{**}$)

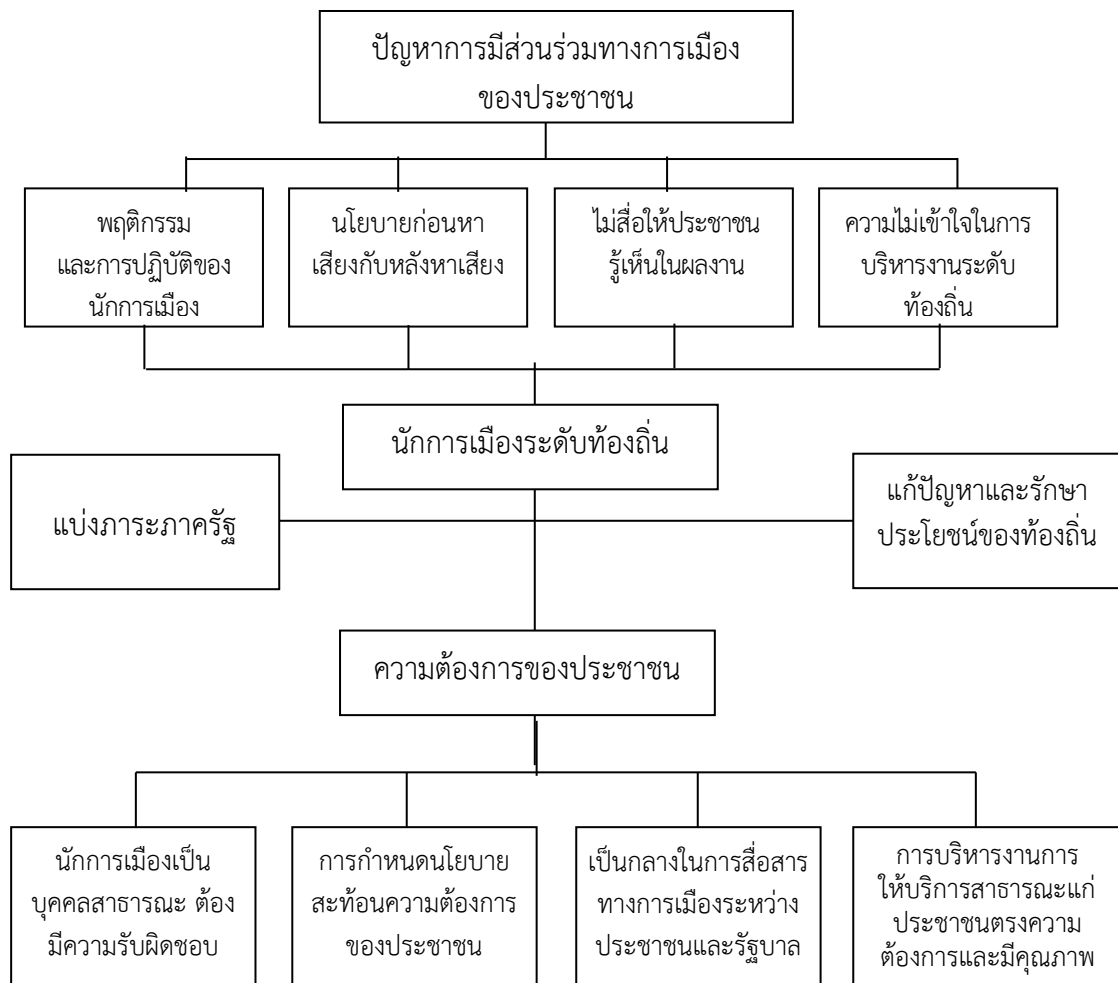
ปัจจัยด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับสูง ($r = 0.832^{**}$)

สรุปได้ว่า การพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อนักการเมือง นักการเมืองสามารถปฏิบัติตามหลักการบริหารนิยธรรม เป็นข้อควรประพฤติและปฏิบัติ ที่นักการเมืองปฏิบัติแล้วประชาชนเกิดศรัทธาและมีความไว้วางใจ ให้ความร่วมมือกับนักการเมือง ประชาชนจะเห็นผลงานและความเป็นคนที่มีคุณค่าควรแก่การเลือกตั้งเข้ามารักษามลประโยชน์ของส่วนและประชาชนหลายๆ สมัย ติดต่อกัน และสามารถร่วมกันพัฒนาท้องถิ่นให้มีความมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

จากวัตถุประสงค์ข้อ ๑ ที่ได้ “ศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี” สรุปได้ว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดจากหลายปัญหา เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน ถึงเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น ประชาชนจะเห็นจากข่าวสารบางช่องทาง พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อ และนโยบายของนักการเมืองตอนที่หาเสียงกับหลังเลือกตั้ง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเข้าใจ และภาพลักษณ์ของระบบการเมืองโดยรวมที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน

และจากวัตถุประสงค์ข้อ ๒ จาก “การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” พบว่า ปัจจัยที่ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ใน ๔ ประเด็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.54$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ($\bar{X} = 3.62$) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X} = 3.59$) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) ($\bar{X} = 3.51$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X} = 3.44$) ตามลำดับ

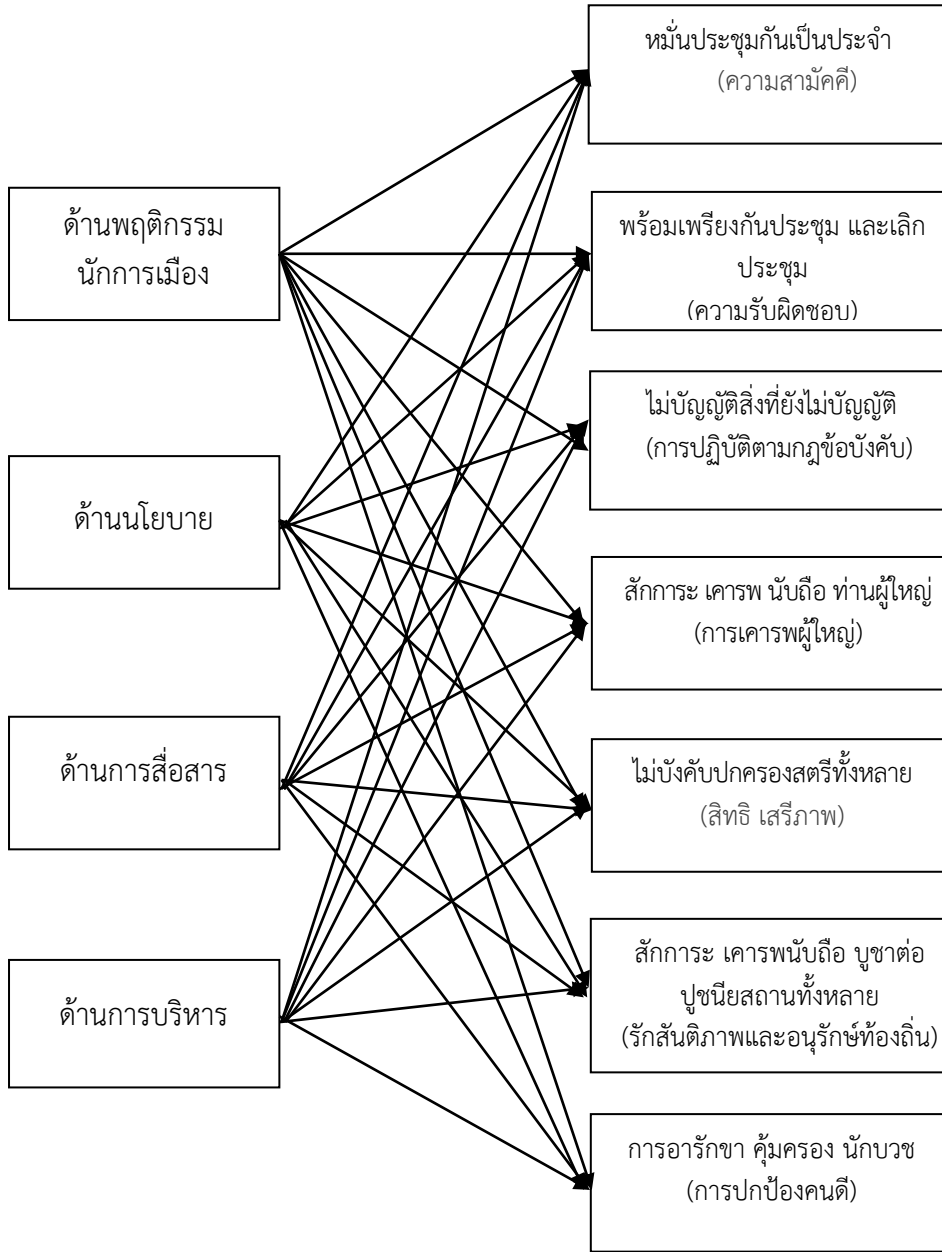
ดังนั้น ผู้วิจัยจึงพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอปริหานิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพ) ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาได้แก่ การอารักขา คุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X} = 3.66$) ไม่ข่มเหงบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (สิทธิเสรีภาพ) ($\bar{X} = 3.63$) สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพ) ($\bar{X} = 3.63$) พร้อมเพรียงกันประชุม ($\bar{X} = 3.56$) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ) ($\bar{X} = 3.55$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ และจากการสัมภาษณ์สรุปได้ ดังนี้

แผนภูมิที่ ๔.๑ แสดงความสัมพันธ์ของปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นและความต้องการของประชาชน

การพัฒนาความไว้วางใจตามหลักอภิธานิธรรม

แผนภูมิที่ ๔.๒ แสดงการพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนตามหลักอภิธานิธรรม

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักการบริหารนิยธรรม

หลักธรรม การบริหารนิยธรรม	การพัฒนาความไว้วางใจ			
	ด้านพฤติกรรม นักการเมือง	ด้านนโยบาย	ด้านการสื่อสาร	ด้านการบริหาร
๑. หมั่นประชุม กันเนืองนิตย์	- ให้ความ ร่วมมือในการ เข้าร่วม ประชุมอย่าง สม่ำเสมอ - เข้าร่วม ประชุมให้ ประชาชน ได้รับรู้และ เชื่อมั่นว่า นักการเมือง ท้องถิ่นมี ความสามัคคี กัน ร่วมงาน กัน	- ร่วมประชุมเพื่อ มีการติดตาม นโยบายและ กิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นเป็น ประจำ - เข้าร่วมประชุม เพื่อฟังมติจาก ทุกส่วนงาน	- มีการสื่อสารทาง การเมืองกับ ประชาชนใน กิจกรรมการให้ ความรู้ทางการ เมืองที่ถูกต้องเป็น จริงตาม สถานการณ์ บ้านเมืองอย่าง ต่อเนื่อง - การสื่อสารในที่ ประชุมสามารถ สื่อในประเด็นที่ ต้องการได้	- บริหารงานตาม ระเบียบข้อบังคับ ให้ประชาชนอย่าง ต่อเนื่องได้เห็น ความก้าวหน้า - เข้าร่วมการ ประชุมในการ บริหารงานร่วมกับ ท้องถิ่นเป็นประจำ
๒. พร้อมเพรียง กันประชุม พร้อมเพรียงกัน เล็กประชุม	- แสดงออกถึง ความ รับผิดชอบต่อ หน้าที่ - สามารถ ปฏิบัติตามได้ อย่าง สม่ำเสมอ	- ร่วมเป็นตัวแทน ของประชาชน เพื่อกำหนด นโยบาย เพื่อ พัฒนาท้องถิ่น สร้างความเท่า เทียมกันในสังคม	- มีการสื่อสารทาง การเมืองกับ ประชาชนถึง สถานการณ์ทาง การเมืองที่ถูกต้อง เป็นจริงตาม สถานการณ์	- มีบริหารงานองค์ ปกครองส่วน ท้องถิ่นตามหน้าที่ อย่างพร้อมเพรียง ให้ประชาชนได้รับ รู้ - สร้างความสามัคคี กันในการบริหาร ร่วมกันกับ บุคคลากรของ ท้องถิ่น

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักการบริหารนิยม (ต่อ)

หลักธรรม การบริหารนิยม	การพัฒนาความไว้วางใจ			
	ด้านพฤติกรรม นักการเมือง	ด้านนโยบาย	ด้านการสื่อสาร	ด้านการบริหาร
๓. ไม่บัญญัติสิ่ง ที่ไม่บัญญัติไว้	<ul style="list-style-type: none"> - มีการปฏิบัติได้ ตามกฎเกณฑ์ ของสังคม - ประเพณี ดั้งเดิมของ ท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความเคารพ ปฏิบัติตาม นโยบายและ กฎเกณฑ์ กติกา ของชุมชนและ ท้องถิ่น และ ปฏิบัติตาม เงื่อนไขของ ท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารทาง การเมืองโดยการ ให้ความรู้ ข้อเท็จจริงกับ ประชาชนตาม หลักเกณฑ์และ กฎหมาย บ้านเมือง 	<ul style="list-style-type: none"> - บริหารงานร่วมกับ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นตาม ระเบียบข้อบังคับ ของขององค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น
๔. เคารพนับถือ ท่านเหล่านั้น	<ul style="list-style-type: none"> นักการเมือง ท้องถิ่นเข้าถึง ผู้นำชุมชนและ ประชาชน ใน การรับทราบ ปัญหาและ ความต้องการ ของประชาชน ในพื้นที่ให้การ ยอมรับผู้ที่มี ความรู้ ความสามารถ ในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตาม นโยบายและ กิจกรรมของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดย ขอความร่วมมือ จากผู้นำในท้องถิ่น - มีนโยบายในการ ให้ความสำคัญ และให้โอกาสทุก คนมีสิทธิ เสรีภาพอย่าง เท่าเทียมกัน ไม่ เป็นนโยบาย เลือกปฏิบัติ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้ความเคารพ เชื่อฟัง คำแนะนำ ที่ผู้นำชุมชนหรือ ท้องถิ่นเชื่อถือ และศรัทธา - ให้โอกาสผู้หญิงใน การเป็นตัวแทน ชุมชน และร่วมใน การแก้ปัญหา ชุมชนได้ หรือการ ดำรงไว้ซึ่งศาสนา และวัฒนธรรม ของชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> - บริหารงาน โดยยึด นโยบาย ระเบียบ ข้อบังคับของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - ให้ความรู้และให้ โอกาสในการออก สิทธิออกเสียง การ ประสานงานกับ หน่วยงานหรือ ผู้ประกอบการต่าง ๆ ในการขอความ ร่วมมือกับชุมชน

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักการบริหารนิยธรรม (ต่อ)

หลักธรรม การบริหารนิยธรรม	การพัฒนาความไว้วางใจ			
	ด้านพฤติกรรม นักการเมือง	ด้านนโยบาย	ด้านการสื่อสาร	ด้านการบริหาร
๕. ไม่บังคับ ปกครองสตรี ทั้งหลาย	- ยอมรับความ คิดเห็นของ นักการเมืองที่เป็น สตรี ฟังเสียง กลุ่มแม่บ้าน และ ให้โอกาสแสดง ความคิดเห็น - ให้การยอมรับ ผู้หญิง ที่มีสิทธิ เท่าเทียมกับ ผู้ชาย มีความ สามารถในการ พัฒนาได้เท่า เทียมกัน	- ยอมรับการเข้าร่วม กิจกรรมขององค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมี ทั้งเห็นด้วยและไม่ เห็นด้วย	- ให้ความ เคารพ รับฟัง คำแนะนำ จาก ประชาชน - มีความเป็น กลางในการ สื่อสาร และ สามารถ สื่อสารได้กับ ทุกเพศทุกวัย	- ยอมรับการ บริหารงานโดย ยึดนโยบายและ ระเบียบ ข้อบังคับของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - รับฟังทุกเสียง เพื่อนำไป พิจารณา
๖. เคารพ หลักการบูชา เจดีย์	- ให้ความ เคารพศาสน สถานในพื้นที่ ปฏิบัติตามโดย ไม่มีการ ประพาศติผิด เช่น การไม่ทำ เสียงหรือพูดถึง การเมืองในวัด - มีพฤติกรรมที่ เหมาะสมในการ เข้าสถานที่ควร แก่การอนุรักษ์	- ส่งเสริมและร่วม บริหาร ให้การดูแล หน่วยงานของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - มีนโยบายและให้ ความสำคัญกับการ อนุรักษ์สถานที่ สำคัญในท้องถิ่น ส่งเสริมให้เป็น จุดเด่น เป็น เอกลักษณ์ของ ท้องถิ่น	- ให้ ความสำคัญ กับหน่วยงาน การเลือกตั้ง ในท้องถิ่น - ให้ความ เคารพสถานที่ ในการสื่อสาร ทางการเมือง กับประชาชน เพื่อลดความ แตกแยกใน ท้องถิ่น	- ยอมรับในการ บริหารงานของ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น - การบริหาร ร่วมกับ อปท. ต้องให้ ความสำคัญกับ สถานที่หรือศา สนสถานที่สำคัญ ในท้องถิ่น มี นโยบายในการ บำรุงและอนุรักษ์

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักการบริหารนิยธรรม (ต่อ)

หลักธรรม การบริหารนิยธรรม	การพัฒนาความไว้วางใจ			
	ด้านพฤติกรรม นักการเมือง	ด้านนโยบาย	ด้านการสื่อสาร	ด้านการบริหารฯ
๗. จัดให้มีการ อารักขา คุ้มครอง ป้องกัน	เป็นผู้ที่รักษา กฎเกณฑ์ ข้อ ปฏิบัติ สามารถ เป็นแบบอย่าง ให้กับบุคคลทั่วไป นโยบาย กฎเกณฑ์ต่างๆ ที่ ดีอยู่แล้วก็ให้ถือ ปฏิบัติ รักษาไว้	- ปกป้องคนที่ทำดี ปฏิบัติชอบ ยกย่องคนดี ปู ชนียบุคคลใน ท้องถิ่น - นโยบายการให้ ความสำคัญกับ กลุ่มโรงเรียนใน พื้นที่ - นโยบายการ ช่วยเหลือผู้สูงอายุ - นโยบาย - มีนโยบายในการ อนุรักษ์สถานที่ เด่น ที่เป็น เอกลักษณ์ของ ท้องถิ่นนั้นๆ	- ส่งเสริม สนับสนุน โดย สื่อสารกับ ประชาชนหรือ ผู้นำชุมชน ที่มี บทบาทต่อ ประชาชนใน พื้นที่ - ต้องมีการ สื่อสารหรือเป็น ผู้ประชาสัมพันธ์ ยกย่อง ชูชนีย บุคคลในท้องถิ่น	- ส่งเสริม สนับสนุน โดยสื่อสารกับ ประชาชน หรือผู้นำ ชุมชน ที่มี บทบาทต่อ ประชาชนใน พื้นที่ - ต้องเป็น ตัวแทนของ ประชาชนใน การดูแลและ ยกย่องบุคคล ต้นแบบใน ท้องถิ่น

๔.๔ ผลการสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ เรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี”

๑. เห็นด้วยกับผลการวิจัย นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีการกำหนดนโยบาย นโยบายจะทำให้ได้ในการเลือกตั้งสมัยหน้า การให้ความเคารพจะได้ใจประชาชน เอาใจใส่ประชาชน ก็จะได้โอกาสกลับมาดูแลประชาชน บริหารด้วยความบริสุทธิ์ โปร่งใส นักการเมืองท้องถิ่นอยู่ได้เพราะการเอาใจใส่ประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นต้องพึงระลึกไว้เสมอว่า ทำอย่างไรให้นั่งอยู่ในใจประชาชน^{๒๑๓}

๒. การบริหารงานร่วมกับท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถเข้าไปสื่อสารกับคนทุกกลุ่มได้ ถึงแม้บางครั้งไม่มีบให้แต่ก็อาจจะให้เป็นความหวังใจใส่ใจเมื่อมีปัญหา มีภาวะความเป็นผู้นำ ต้องทำความเข้าใจ เข้าถึง ใส่ใจประชาชนเสมอ^{๒๑๔}

๓. การทำงานร่วมกับท้องถิ่นต้องมีความบริสุทธิ์ใจในการดำเนินการตามนโยบาย เน้นการมีส่วนร่วมในการทำงาน อาจเข้าพบโดยตรง มีความซื่อตรงถูกเป็นถูก ผิดเป็นผิด การประสานงานกับผู้นำหรือหน่วยงานต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ อยู่ที่การลงพื้นที่ การสื่อสารกันการลงพื้นที่พบปะได้ผลด้านจิตใจ การบริหารใช้หลักการไกล่เกลี่ย ลงพื้นที่สอบถามทุกข์สุข หมู่บ้าน ชุมชน โรงเรียน ทำให้ได้ใจชาวบ้าน จากการสอบถามทุกข์สุขประชาชนทำให้นักการเมืองท้องถิ่น “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา และยุติธรรม” เมื่อมีกิจกรรมต้องสนับสนุนทั้งด้านอาชีพ การศึกษา เน้นเศรษฐกิจพอเพียง ให้การคุ้มครองทุกศาสนาในพื้นที่ “เข้าใจ ตั้งใจ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม”^{๒๑๕}

๔. ด้านพฤติกรรม จากผลการสรุปของผู้วิจัยครอบคลุมในทุกประเด็น ซึ่งความไว้วางใจของประชาชนต้องการคนดีมีความซื่อสัตย์ สุจริต ยุติธรรม จัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ สามารถแก้ไขปัญหามุมชนได้ตรงความต้องการ ก็สามารถครองใจประชาชนได้จากผลการเลือกตั้งจะได้รับเลือกตั้งติดต่อกันหลายสมัย “ตั้งใจจริง อิงศาสนา ยึดผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นมิตรกับทุกคน ความเป็นผู้นำ”^{๒๑๖}

๕. การเข้าถึงประชาชน ในการอยู่ร่วมกันต้องเน้นการมีส่วนร่วม ทำกิจกรรมต้องมีความพร้อมเพรียง ยอมรับการบริหาร การอารักขาคู่ครองคนดี การเข้าถึง เข้าใจ และเข้าไปพัฒนา

^{๒๑๓}สนทนากลุ่มเฉพาะ นายมนตรี ตั้งเจริญถาวร, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๔ พรรคเพื่อไทย, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๔}สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเฉลิมชัย โฉน้อย, นายเทศมนตรีตำบลศาลากลาง อ.บางกรวย, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๕}สนทนากลุ่มเฉพาะ นายปรีดา เชื้อผู้ดี, นายกองค้การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๖}สนทนากลุ่มเฉพาะ นายสมยศ วิชาการ, นายอำเภอปากเกร็ด, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

ประชาชน สามารถเปลี่ยนนักการเมืองท้องถิ่นเป็นนักการเมืองระดับชาติได้ จากหลายๆ ตัวอย่างที่มีให้เห็น^{๒๑๗}

๖. เห็นด้วยกับผู้วิจัย การลงพื้นที่ เข้าใจประชาชน พบปะประชาชน ก็สามารถสื่อสารในเจตนารมณ์ได้ การเคารพกันเป็นจิตสำนึกของคนไทย การลงพื้นที่ไม่เลือกศาสนา สามารถให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำได้อย่างเท่าเทียมกัน^{๒๑๘}

๗. นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีความจริงจัง มีกรอบการทำงานและการบริหารสามารถตอบโจทย์ของท้องถิ่นและความต้องการของชุมชนได้ นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดหลักธรรมาภิบาล นักการเมืองระดับท้องถิ่นต้องไม่ทิ้งศาสนา “ความไว้วางใจ มีส่วนร่วมเพื่อท้องถิ่นตามหลักอภิปรายธรรม บริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล”^{๒๑๙}

๘. ในภาพรวมความไว้วางใจทางการเมือง ผู้นำท้องถิ่นพฤติกรรมมีภาวะผู้นำสูง ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ ต้องเข้าใจ เข้าถึง ใกล้ชิดกับประชาชน มีความ “รอบรู้” ในการแก้ปัญหา มีความเป็นผู้มีเหตุผลในการดำเนินงาน มีความสามารถในการสื่อสารกับประชาชนได้ดี มีปฏิสัมพันธ์กับโรงเรียน ชุมชน การศึกษาก็สนับสนุน ชุมชนก็พัฒนาให้ตามบริบทที่ควรจะเป็นและความต้องการมีความต่อเนื่องในการให้ ให้การดูแลอย่างทั่วถึง โดยไม่ต้องร้องขอ ความน่าไว้นับถือเชื่อใจ เป็นสัญลักษณ์ของผู้นำ “การดูแลใกล้ชิด เข้าถึง มีความเป็นประชาธิปไตย” ซึ่งผลการวิจัยก็มีครอบคลุมในทุกประเด็นที่ผู้นำท้องถิ่นพึงมีและควรเป็น ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นจะเป็น Idol ของเด็ก ๆ^{๒๒๐}

๙. ผู้นำต้องทำให้ประชาชนไว้วางใจ มีความเป็นผู้นำและเป็นมืออาชีพในการจูงใจให้ประชาชน ชุมชน หน่วยงานต่างๆ เข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินการต่างๆ โดยการสอดแทรกหลักธรรมสามารถเชื่อมโยงหลักธรรมในการพัฒนาตนเองและสังคม ผู้นำต้องหลักศาสนา^{๒๒๑}

๑๐. การเมืองต้องเป็นฐานผู้นำที่ดีประชาชนต้องไว้วางใจได้ ต่อการขจัดความเดือดร้อนของประชาชน ต้องเข้าถึงประชาชน “การมีจิตสำนึกเพื่อประชาชน” สามารถขจัดความเดือดร้อน การพัฒนาต้องสามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับประชาชนได้ มีจิตสำนึกเพื่อประชาชนมีความสุขและสาธารณะประโยชน์ได้รับการพัฒนา ปัญหาได้รับการแก้ไข สามารถรับฟังผู้เดือดร้อนได้ทุกภาคส่วน ทั้งภาคการศึกษา นักการเมืองท้องถิ่นต้อง “สร้างจิตสำนึก มีคุณธรรม จริยธรรม” คำนี้ถึง

^{๒๑๗} สทนากลุ่มเฉพาะ รศ.ดร.มานิตย์ ศุภสกุล, อาจารย์คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๘} สทนากลุ่มเฉพาะ นางเจริญ เรียวแรง, พรรคพลังประชารัฐ จังหวัดนนทบุรี เขต ๑ อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี), ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๑๙} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ภณณัฐ ศรีอินทร์สุทธิ, พรรคเพื่อไทย เขต ๖, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๐} สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ชเนตติ วัจนะรัตน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๑} สทนากลุ่มเฉพาะ นายเขาวลิต เอื้อชูยศ, ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

ประชาชนตนทำแล้วประชาชนได้อะไร นโยบายต้องสร้างสรรค์ และจิตสำนึกนักการเมืองกับจิตสำนึกของประชาชน คือต้องสื่อสารตรงกัน จึงเข้าใจกัน^{๒๒๒}

๑๑. นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความเสมอภาค เข้าถึงทุกพื้นที่ ต้องสามารถเข้าถึงผู้นำของชุมชนนั้น หมู่บ้านนั้น ในการเข้าถึงประชาชน มีคุณธรรม พฤติกรรมความเป็นผู้นำของนักการเมืองท้องถิ่น รับผิดชอบต่อประชาชน มีส่วนร่วมในการบริหาร รับผิดชอบต่อส่วนรวม เห็นด้วยกับผลการวิจัย^{๒๒๓}

๑๒. การประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร เพื่อการบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน ผลงานต้องสร้างความประทับใจต่อประชาชน มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารที่ดี นโยบายชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ ให้ประชาชนเชื่อมั่นนโยบาย ที่สำคัญมีความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายและประชาชน มีการสื่อสาร มีเครือข่ายในการทำงาน มีความประนีประนอม ตั้งใจแก้ปัญหาประชาชน มีความรู้ความสามารถ พฤติกรรมต้องมีความเป็นผู้นำ สามารถสื่อสารกับประชาชนเข้าใจ มีจิตเมตตา มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข สามารถประสานงานกับท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์^{๒๒๔}

๑๓. คนจังหวัดนนทบุรีมีการศึกษา สามารถพิจารณาผลงานความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมเป็นคนดี เสียสละ ประชาชนสามารถพิจารณาการกระทำของนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องพัฒนาตนเองอย่างไร เช่น กรณีท่านนายกเทศมนตรีสมนึก หลักการทำงานต้องทำให้ประชาชนมั่นใจ ต้องมีผลงาน เป็นนายกฯ มาตั้งแต่ปี ๒๕๓๑ นักการเมืองในระดับท้องถิ่นสามารถสื่อสารกับคนในท้องถิ่นได้ นโยบายชัดเจน เชื่อมั่นได้ มีบุคลิกดีน่าเชื่อถือ มีความรู้ การสื่อสารสามารถสร้างความเชื่อมั่นและความไว้วางใจไว้วางใจของประชาชนได้^{๒๒๕}

สรุปจากการสนทนากลุ่มเฉพาะ ผู้เข้าร่วมเห็นด้วยกับผลการวิจัย และมีการเสนอแนะเพิ่มเติม ในหลายประเด็น

^{๒๒๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเรืองศักดิ์ แสงเพ็ญพราว, ประธานหอการค้าจังหวัดนนทบุรี (ประชาชน), ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ รต.ต.เสนห์ ชัยพร, สภาวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเฉลิมชัย โฉน้อย, นายกเทศมนตรีตำบลศาลากลาง อ.บางกรวย, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

^{๒๒๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์, ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

ตารางที่ ๔.๒๙ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองตามหลักการบริหารนิยธรรม

ด้านพฤติกรรม	ด้านนโยบาย	ด้านการสื่อสาร	ด้านการบริหาร
<ul style="list-style-type: none"> - เคารพความคิดเห็นของประชาชน - มีภาวะความเป็นผู้นำ - มีความซื่อตรง - การมีจิตสำนึกเพื่อประชาชน - ตั้งใจจริง อิงศาสนา ยึดผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นมิตรกับทุกคน มีความเป็นผู้นำ - “การดูแลใกล้ชิดเข้าถึง มีความเป็นประชาธิปไตย” - พฤติกรรมมีความรอบรู้ 	<ul style="list-style-type: none"> - เอาใจใส่ประชาชน - มีส่วนร่วมในการทำงาน - มีความบริสุทธิ์ใจในการดำเนินการตามนโยบาย - ทำกิจกรรมต้องมีความพร้อมเพียง - เพื่อส่วนรวม 	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารกับคนทุกกลุ่ม ขยับลงพื้นที่ ลงพื้นที่ ไม่เลือกศาสนา สามารถให้คำปรึกษาช่วยเหลือแนะนำได้อย่างเท่าเทียมกัน - ทำความเข้าใจ เข้าถึงใส่ใจประชาชน - “เข้าใจ ตั้งใจ ให้ประชาชนมีส่วนร่วม - ความสามารถในการสื่อสารกับประชาชนได้ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - บริหารด้วยความบริสุทธิ์ โปร่งใส - การบริหารใช้หลักการใกล้เคียง - “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนาและ ยุติธรรม” - ยึดหลักธรรมาภิบาล - มีความต่อเนื่องในการบริหาร

ผลจากการสัมภาษณ์และการ Focus Group Discussion

จากการสัมภาษณ์และการ Focus Group Discussion ผู้วิจัยสรุปแนวทางที่นักการเมืองระดับท้องถิ่นได้ทำแล้ว และผลจากการวิจัยที่ต้องการให้นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำต่อไปและควรจะทำต่อไปเพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการพัฒนานักการเมือง ในการสร้างความไว้วางใจต่อประชาชน

ความไว้วางใจ	การพัฒนานักการเมือง		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรทำ
ด้านพฤติกรรม	<ul style="list-style-type: none"> - การเข้าร่วมประชุม - การปฏิบัติตามกฎระเบียบของชุมชนสังคม ประเทศชาติ - มีความอ่อนน้อมถ่อมตน - มีความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ ในการแก้ไขปัญหา - เป็นคนดีมีน้ำใจ จิตอาสาใจเป็นใหญ่ มีเมตตาให้คำแนะนำ - เป็นคนดี มีจิตอาสาพึ่งพาได้ - มีความรู้ ความสามารถ - ช่วยเหลือสังคม บำเพ็ญตนต่อกิจกรรมส่วนรวม - นักการเมืองท้องถิ่นเป็นคนที่ประชาชนพึ่งพาได้ - มีประสบการณ์มองเห็นการณ์ไกล 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าร่วมทุกครั้งที่มีการประชุม - การพบปะประชาชน - ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง - ยึดมั่นอุดมการณ์ - มีความรับผิดชอบ - มีวิสัยทัศน์ แนวคิดในการพัฒนาจังหวัด - มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและใจกว้าง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่มทุกฝ่าย - ประพฤติดี มีภาวะผู้นำ ไม่ทำเรื่องเสียหาย - ตัดสินใจด้วยความรอบคอบ มีเหตุมีผล 	<ul style="list-style-type: none"> - มีพฤติกรรมโปร่งใส - ต้องแจ้งประชาชนให้ได้รับรู้เรื่องที่ประชาชนควรได้ออกความเห็น - ก่อน-หลังเลือกตั้งควรปฏิบัติตนเช่นเดียวกัน - เคยมอบหมายอะไรก็ควรเป็นอย่างนั้น - ซื่อสัตย์จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่นและชนชั้นกลางพื้นที่ - นักการเมืองต้องไม่ห่างวัดห่างศาสนา หรือไม่ควรห่างหลักธรรมคำสอน

ความไว้วางใจ	การพัฒนานักการเมือง		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรทำ
ด้านนโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> - การปฏิบัติตามนโยบายที่หาเสียงไว้อาจจะได้บ้าง ไม่ได้บ้าง - มีความเป็นธรรม มีคุณธรรม สร้างประโยชน์สุขของประชาชน 	<ul style="list-style-type: none"> - นักการเมืองเองต้องยึดถือนโยบายแก้ปัญหาของชุมชนได้จริง มีการจัดลำดับตามความสำคัญ มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ - นโยบายใดที่ไม่สามารถปฏิบัติได้ต้องชี้แจงต่อประชาชน - นำปัญหาความต้องกา รของประชาชนมากำหนดเป็นนโยบาย - มีการประชาคมอย่างสม่ำเสมอ - นโยบายต้องชัดเจน โปร่งใสเพื่อส่วนรวม - นโยบายต่างๆ ต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐ ตรงกับความต้องการของประชาชน - ให้ประชาชนผู้มีส่วนได้เสีย ร่วมกัน ทบทวนและสร้างกรอบแผนแม่บทชุมชน ท้องถิ่น เพื่อ 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในนโยบายนั้น - ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ - ต้องสอบถามความต้องกา รของประชาชน - ให้ประชาชนผู้ ร่วมกันทบทวนและวางแผนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น - การทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น - นโยบาย ต้องคำนึงถึงสภาพพื้นที่แต่ละท้องที่ - นโยบายควรทำให้ประชาชนมีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีได้ - ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี - ควรตั้งกรรมการใน การร่วมกันจัดทำกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ของชุมชน - เปิดโอกาสให้

ความไว้วางใจ	การพัฒนานักการเมือง		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรทำ
		<p>ตอบสนองความต้องการของชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - นโยบายทำได้หรือไม่ ต้องแจ้ง ชี้แจงให้ประชาชนทราบ 	<p>ประชาชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์หรือมีนวัตกรรมที่เกิดประโยชน์ที่อาสาเข้ามาร่วมคิดร่วมทำ</p>
ด้านการสื่อสาร	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเฉพาะบางเหตุการณ์ - นักการเมืองสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำ - สตรีได้รับเกียรติ เช่นเดียวกับบุรุษ ได้สิทธิ และมีเสรีภาพเท่าเทียมกันทุกคน - 	<ul style="list-style-type: none"> - นักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเห็นความจริงใจและความต้องการที่อาสารับใช้ - นักการเมืองจะต้องสื่อกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะทำกิจกรรมที่จะทำ - สื่อสารหลากหลายช่องทาง - สื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่และเข้าถึงได้ในแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน - การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดีและเป็น 	<ul style="list-style-type: none"> - สร้างการรับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบข้อบังคับให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับรู้ให้ทั่วถึงและหลากหลายช่องทาง - หาวิธีใดที่จะสื่อสารให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง - การเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน - นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความสามารถและมีทีมงานในการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการ

ความไว้วางใจ	การพัฒนานักการเมือง		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรทำ
		<p>จริง ที่ ออก สู่ ประชาชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - นักการเมืองท้องถิ่น ต้องหมั่นสื่อสารกับ ชาวบ้าน ถึงสิ่งที่ได้ ทำไปแล้ว เพื่อให้ ชาวบ้านทราบถึง ข้อดีข้อเสีย - การสื่อสารต้องเข้าถึง ประชาชน และ สื่อสารกับประชาชน ได้จริง - ให้ความรู้ความเข้าใจ กับประชาชนให้มาก 	<p>พัฒนาท้องถิ่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ ประชาชนมีอยู่และ เข้า ถึง ได้ ใน แอปพลิเคชันใน สมาร์ทโฟน - เปิดโอกาสให้บุคคล มีความคิดเห็นริเริ่ม สร้างสรรค์หรือมี นวัตกรรม ที่ ก่อให้เกิดประโยชน์ กับ ประชาชนใน จังหวัด
ด้านการบริหาร	<ul style="list-style-type: none"> - การติดต่อประสานงาน กับหน่วยงานต่างๆ - มีภาวะผู้นำในการ บริหารท้องถิ่น - สร้างความปรองดองร่วม แก่ปัญหา - ใช้ระบบคุณธรรม มี จริยธรรมนำหน้าในการ บริหารงาน - ปฏิบัติหน้าที่และการ ทำงานร่วมกับประชาชน หน่วยงานปกครองส่วน ท้องถิ่น ภายใต้กฎเกณฑ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีภาวะผู้นำในการ บริหารท้องถิ่น - การประชุมให้เป็นไป ด้วยความเรียบร้อย ถูกต้องตามข้อบังคับ การประชุมสภาฯ - ออกหน่วยเคลื่อนที่ ของเทศบาล ต้องลง พื้นที่ พุดคุย กับ ประชาชน ให้ ประชาชน เข้าถึง ข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ประชาชนสามารถ เข้าถึงปัญหาและ แก้ไขได้ตรงจุด ส่งผลดีต่อการ พัฒนา ประชาชน ตรวจสอบรายงาน การประชุมสภาได้ ทาง Website - ต้องประเมินผลให้ ชุมชนได้รับรู้ว่า กิจกรรมโครงการ นั้นสำเร็จมากน้อย เพียงใด

ความไว้วางใจ	การพัฒนานักการเมือง		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรทำ
	<p>ที่สร้างกำหนดไว้</p> <p>- สนับสนุนคนดี</p>	<p>เท ค โ น โ ล ยี ที่ ประชาชนมีอยู่</p> <p>- การประชาคมอย่างสม่ำเสมอ</p> <p>- การบริหารงานของท้องถิ่น ไม่ ลู ก แ ก อำนาจ</p> <p>- ไม่เลือกที่ในการปฏิบัติ</p> <p>- รับฟังข้อเสนอแนะด้วยเหตุด้วยผล</p> <p>- นักการเมืองท้องถิ่น จะต้อง แสดง ให้ ประชาชน เห็น ว่า นักการเมืองท้องถิ่น กับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สามารถ ปฏิบัติงานได้ด้วยกัน ไม่ขัดแย้งกันในการทำงาน ไม่ใช่อำนาจทางการเมืองเข้าไปแทรกแซงการทำงาน ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สามารถ ทำงานร่วมกันอย่าง เป็นระบบ</p> <p>- ปลุกฝังประชาชนเกิด ความรู้สึ ก และ มี จิตสำนึก ร่วม เป็น</p>	<p>- สามารถแก้ปัญหาที่ เกิด ขึ้น ให้ กั บ ประชาชนได้อย่าง เร่งด่วน</p> <p>- เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย จะต้องปฏิบัติหน้าที่ โดยอยู่บนพื้นฐาน ของความถูกต้อง ยึด ประ โย ช น์ ส่วนรวม</p> <p>- เปิด โอ กาส ให้ ประชาชนหรือภาคี เครือข่าย ทำงาน ร่วมกันชุมชนต่างๆ ได้สะท้อนถึงความ ต้อ ง ก า ร ข อ ง ประชาชน ผ่าน ช่องทางต่างๆ</p> <p>- นักการเมืองส่วน ท้องถิ่น แล ะ พ นั ก ง า น ส่ว น ท้องถิ่น จะ ต้อง ประสานงานกัน เสนอข้อมูลข่าวสาร ที่เกิดประโยชน์แก่ ชุมชน</p>

ความไว้วางใจ	การพัฒนานักการเมือง		
	ทำแล้ว	ต้องทำ	ควรทำ
		ส่วนหนึ่งและรู้สึกว่ตนเองมีสิทธิที่จะรักษาสิทธิและดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และท้องถิ่น	

๔.๕ องค์ความรู้

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง

นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจ มีภาวะความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกเพื่อประชาชนและสาธารณะประโยชน์ส่วนรวม เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็นคนประพฤติดี สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม

๒. ด้านนโยบาย

นักการเมืองท้องถิ่นควรมีนโยบายที่มาจากความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วม เป็นนโยบายที่สร้างสรรค์ ยึดประโยชน์สาธารณะ มีความชัดเจน ปฏิบัติได้จริง บริสุทธิ์ใจเพื่อประชาชน นโยบายเน้นการทำงานแบบเครือข่าย ให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมใน

นโยบาย นโยบายจะต้องเข้าถึงและสามารถปฏิบัติกับทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมตรงความเดือดร้อน แก้ปัญหาได้จริง

๓. ด้านการสื่อสาร

นักการเมือง ต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ในการทำงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นการสื่อสารที่มีความเป็นกลางระหว่างรัฐกับประชาชน สื่อสารเพื่อให้สังคมเกิดความโปร่งใส การสื่อสารที่เข้าถึงข้อมูลจริงและด้วยตนเองในการลงพื้นที่ เป็นการสื่อสารตามกฎระเบียบ เพื่อการรักษาความเป็นประชาธิปไตย การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงานร่วมกัน เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ บอกเล่าเรื่องราว การติดตามการทำงาน นักการเมืองจะต้องสื่อกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง และสื่อสารด้วยจิตสำนึกทั้งนักการเมืองและประชาชน

๕. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น

นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ในการวางนโยบาย เพื่อให้นโยบายขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกับนโยบายของนักการเมือง ปัญหาท้องถิ่นและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ที่จะต้องร่วมกันและประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม และมีความรับผิดชอบร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ นโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผลให้ประชาชนมีส่วนร่วม และรับรู้ผลการดำเนิน การบริหารงานทุกมิติที่เสนอตัวเข้ามาพัฒนาให้ประชาชนในจังหวัดจะต้องมีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเท่าเทียมกัน ไม่แบ่งแยก

๔.๕.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๒ แสดงองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

๑. ด้านพฤติกรรมนักรการเมือง

จากปัญหาพฤติกรรมนักรการเมือง การสื่อสารที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน พัฒนาโดยการปฏิบัติตามหลักการบริหารนิยธรรม ในพัฒนาความไว้วางใจของประชาชน นักรการเมืองท้องถิ่นมีพฤติกรรมการประชุมในการผลักดันกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อมีการประชุมก็ไม่ควรขาดการประชุม เพราะนักรการเมืองท้องถิ่นเป็นบุคคลสาธารณะที่เป็นแบบอย่างให้กับเยาวชน และเป็นที่พักของประชาชนในท้องถิ่น นักรการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีการติดตามนโยบายและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นแทนประชาชนเป็นประจำ การสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนในกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างต่อเนื่อง มีความรับผิดชอบการประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักรการเมืองท้องถิ่นปกครองและเข้าถึงประชาชน ตามกฎ กติกา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เข้าถึงผู้นำชุมชนและประชาชน ในการรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ นักรการเมืองยอมรับความคิดเห็นของนักรการเมืองที่เป็นสตรี ฟังเสียงกลุ่มแม่บ้าน และให้โอกาสแสดงความคิดเห็น ให้ความเคารพศานสถานในพื้นที่ ปฏิบัติตามโดยไม่มีการประพฤติดิต เช่น การไม่หาเสียงหรือพูดถึงการเมืองในวัด ให้ความสำคัญกับประชาชนผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตามกติกาของสังคม

มีความโปร่งใสในการทำงานและมีความเป็นธรรมกับทุกคน เช่น การทำประชาคมช่วยให้คนที่อยู่ในชุมชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การเข้าร่วมประชุมพร้อมกันเลิกพร้อมกัน ร่วมกิจกรรมที่พึงกระทำ ร่วมทำกิจกรรมอันเป็นการสร้างความรับผิดชอบร่วมกัน การพร้อมเพรียงกันประชุมของนักรการเมืองท้องถิ่นกับประชาชน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการร่วมกันเพื่อการหาข้อยุติ รวมทั้งยังเป็นการสร้างองค์ความรู้ที่หลากหลาย ช่วยให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน อันจะนำไปสู่ผลสำเร็จผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนและส่งผลให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจได้อย่างแท้จริง

นักรการเมืองท้องถิ่นต้องแสดงให้เห็นว่าได้ทำหน้าที่ของตนเองเมื่อมีการประชุมก็เข้าร่วม และมีส่วนร่วมจนครบวาระการประชุม เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนของท้องถิ่นให้ค้ำกับความไว้วางใจของประชาชน จะต้องให้ความร่วมมือและพร้อมเพรียงกันประชุมหรือทำกิจกรรมร่วมกันน้อยมาก จึงควรสร้างโอกาสและกิจกรรมให้บ่อยขึ้น หรือประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้นให้ประชาชนรับรู้ กิจกรรมของการเมืองท้องถิ่นและอยากเข้าร่วมกิจกรรม ถ้านักรการเมืองท้องถิ่นแสดงให้ประชาชนเห็นว่านักรการเมืองสามารถให้ความร่วมมือเพื่อการเข้าถึงประชาชนได้อย่างแท้จริง ประชาชนก็จะไว้วางใจนักรการเมือง ผลตอบแทนคือการได้รับการเลือกตั้ง

๒. ด้านนโยบาย

จากปัญหาด้านนโยบาย คือก่อนเลือกตั้งและหลังเลือกตั้ง นักการเมืองไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่หาเสียงไว้ เพราะขาดการสื่อสารระหว่างกัน พัฒนาโดยการปฏิบัติตามหลักอภิธานิธรรม ในพัฒนาความไว้วางใจของประชาชน

นโยบายต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทุกเครือข่าย กล่าวคือประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล

มีนโยบายการทำงานที่ชัดเจน ปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล นโยบายต้องโปร่งใสชัดเจน เพื่อส่วนรวม ประชาชนจึงไว้วางใจและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน

นโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปฏิบัติให้ประชาชนเห็นจริงได้ ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน นโยบายต่างๆ ต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน

นโยบายสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้ช้าบ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็ต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มุ่งสนองนโยบายให้กับประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ นโยบายที่ชัดเจน และสามารถปฏิบัติได้ตามนโยบายถึงแม้ว่าจะทำได้ช้าบ้างก็ตาม และนโยบายนั้นก็จะต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริงได้ดี

นโยบายเป็นสิ่งที่นักการเมืองเองต้องยึดถือนโยบายนั้นก็จะต้องตอบโจทย์ท้องถิ่น แก้ปัญหาของชุมชนได้จริง และนโยบายสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และความต้องการของท้องถิ่น มุ่งประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์

การกำหนดนโยบายในภาพรวมหรือนโยบายในการทำงานก็ตามต้องคำนึงถึงท้องถิ่นและประชาชนเป็นหลัก ขณะเดียวกันก็ต้องดูความเป็นไปได้ของนโยบายชาติด้วย และนโยบายนั้นส่งผลกระทบกับใครบ้าง มุ่งประโยชน์ประชาชนโดยรวม และจัดลำดับตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถ

ทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน จึงทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาและมีความไว้วางใจในการเมืองระดับท้องถิ่น ที่ผ่านมานักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนและแก้ปัญหาได้จริงจึงได้รับเข้ามาทำหน้าที่หลายสมัยติดต่อกัน

๓. ด้านการสื่อสาร

จากปัญหาการสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชน การสื่อสารของนักการเมืองที่จะสื่อสารให้ประชาชนเห็นผลงาน สื่ออย่างไรที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ เห็นผลงาน มีความน่าเชื่อถือและเกิดความศรัทธา สามารถพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรทำความเข้าใจกันระหว่างกัน สามารถลดปัญหาและสามารถช่วยกันทำงานเพื่อสังคม นักการเมืองต้องรู้พื้นที่และสามารถเข้าได้กับทุกคนเพื่อให้สามารถเข้าถึงและรับรู้ทุกซ์ สุข และความต้องการได้ การสื่อสารสามารถสื่อสิ่งที่ต้องการ ทำให้สามารถที่จะสร้างและพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนได้

การสื่อสารต้องเข้าถึงประชาชนและสื่อสารกับประชาชนได้จริง ต้องหมั่นสื่อสารกับชาวบ้าน ถึงสิ่งที่ได้ทำไปแล้ว เพื่อให้ชาวบ้านทราบถึงข้อดีข้อเสีย ที่เขาควรจะได้รับและไม่ทำงานแบบปกปิดข้อมูลข่าวสาร ต้องสื่อสารและชี้แจงให้ประชาชนเห็นผลงานเห็นที่กำลังทำอะไร อย่างไร

ควรสื่อสารหลายวิธี ให้ประชาชนได้เข้าถึง ชุมชนได้เข้าใจ สามารถทราบความเป็นไปได้ชัดเจน บางครั้งถ้าหากสื่อสารกันได้ดีกับคนในพื้นที่ ก็อาจจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น การสื่อสารทางการเมือง ข่าวสารการสื่อสาร การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่ออกสู่ประชาชนในทางลบมากกว่าบวกหรือในทางที่ดีจะเป็นผลที่ดี ในภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น

การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดีที่เป็นกลางมีความเป็นธรรมต่อทุกฝ่ายก่อนที่นักการเมืองจะสื่อกับประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารออกมาควรจะเป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น เป็นผลต่อนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวมของประเทศชาติ นักการเมืองท้องถิ่นต้องพัฒนาด้วยภาพลักษณ์ที่ดีของตนเอง

การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่างๆ จึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้การปฏิบัติการกิจภายในหน่วยงานทุกขั้นตอน เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วมในประโยชน์ของตน นักการเมืองปฏิบัติตามข้อบังคับของท้องถิ่น กฎระเบียบของท้องถิ่น ไม่ละเมิดกฎหมายหมาย ต้องสื่อสารกับประชาชนให้เข้าใจ ต้องเป็นคนที่น่าเชื่อถือประชาชน ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจให้ได้ การบริหารงานท้องถิ่นต้องมีความโปร่งใสมาก ประชาชนจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ตอนนี้อภาครัฐให้ความสำคัญในด้านความโปร่งใส

ประชาชนก็ต้องการเช่นกัน ดังนั้นการสื่อสารของนักการเมืองต้องสื่อกับประชาชนให้รู้เรื่องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

จะต้องสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่และเข้าถึงได้ในแอปพลิเคชันในสมาร์ตโฟน เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก IG ที่ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ ของท้องถิ่น และตรวจสอบความโปร่งใส เสนอนโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่นอีกช่องทางหนึ่ง

ต้องลงพื้นที่พูดคุยกับประชาชน ให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่ ทุกคนมีกินและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการของท้องถิ่น

นักการเมืองต้องสื่อสารด้วยความโปร่งใส ไม่ใส่ไฟฝ่ายตรงข้าม ให้ประชาชนเห็นความเปลี่ยนแปลงและสร้างการสื่อสารแบบใหม่ที่มุ่งประโยชน์ประชาชนไม่ใช่ร้ายฝ่ายตรงข้ามไม่มัดข้อเพื่อแสดงอำนาจ ให้ประชาชนเกิดความเชื่อมั่น โดยการเปิดช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และปัญหาจากประชาชน ให้มีหลากหลายช่องทาง และนำมาปฏิบัติ ประชาชนจึงจะไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น นักการเมืองต้องสามารถสื่อสารกับประชาชนได้ เข้าถึงประชาชน รู้ปัญหา สามารถให้คำแนะนำประชาชนได้

การสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชน นักการเมืองจะต้องสื่อกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงตรงความต้องการจึงจะประสบความสำเร็จ

๔. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)

จากปัญหา ของนักการเมืองกับประชาชน การสื่อสารของนักการเมืองที่จะสื่อสารให้ประชาชนเห็นผลงาน สามารถพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจต่อนักการเมือง ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น

นักการเมืองท้องถิ่นต้องเคารพกฎหมาย บริหารงานด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ เข้ากับทุกคนเป็น ทำงานกับทุกคนได้ นักการเมืองท้องถิ่นต้องเคารพกฎหมาย

บริหารงานด้วยความโปร่งใสเป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้ เข้ากับทุกคนเป็น ทำงานกับทุกคนได้ การกระจายอำนาจการปกครองเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาล เพราะในระดับชาติปัญหาและความต้องการย่อมแตกต่างกันตามภูมิภาคคนละวัฒนธรรม ท้องถิ่นจึงแก้ปัญหาคือหรือตอบสนองความต้องการได้รวดเร็วและตรงจุด เพราะถูกแก้ปัญหาคือโดยคนในพื้นที่และปัจจุบันมีการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้านต่างๆ มากขึ้น ซึ่งประหยัดทั้งประมาณและเวลา

เมื่อมีปัญหาคือในท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปแก้ไขและให้การช่วยเหลือ ในการพัฒนาท้องถิ่นก็เช่นกันหน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปรับรู้รับทราบ และรับฟัง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ปัญหาท้องถิ่นต้องแก้ด้วยคนในท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปลุกฝังประชาชนเกิดความรู้สึกและมีจิตสำนึกมีส่วนร่วมหนึ่งและรู้สึกว่าคุณเองมีสิทธิที่จะรักษาสิทธิและดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และท้องถิ่น อันนำไปสู่การเจริญเติบโตทางการเมืองที่ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย เช่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ตลอดจนกระบวนการการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของประชาชนที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

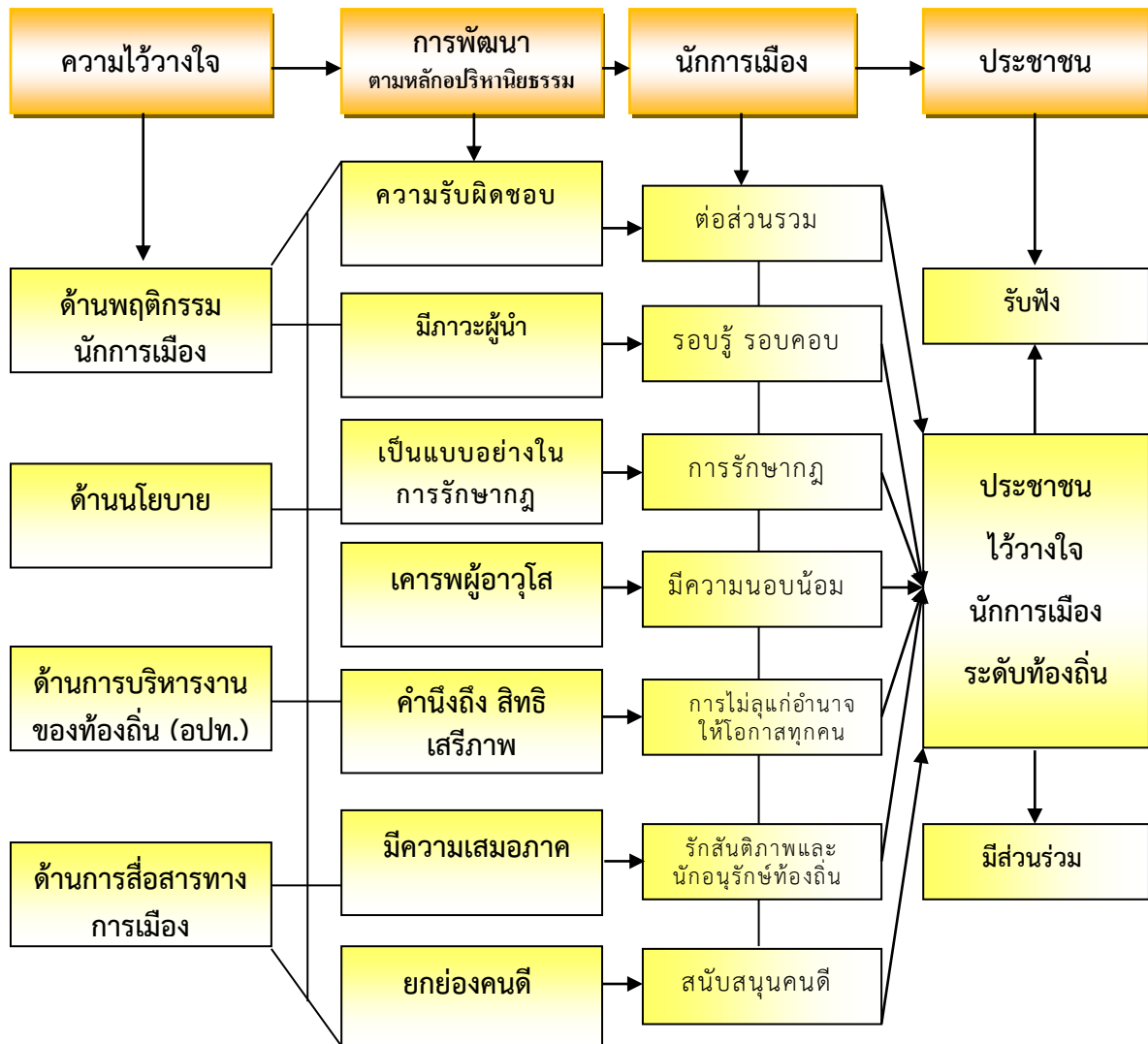
การบริหารงานท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือภาคีเครือข่าย ทำงานร่วมกัน ชุมชนต่างๆ ได้สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ๑) ผู้รับปัญหาเรื่องร้องเรียน ๒) นายกเทศมนตรีหรือสมาชิกเทศบาล ๓) ประธานชุมชนทั้ง ๙๓ ชุมชน ๔) ศูนย์ดำรงธรรมเทศบาล ๕) เว็บไซต์เทศบาล

การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนักการเมืองส่วนท้องถิ่นและพนักงานส่วนท้องถิ่นจะต้องประสานงานกัน เสนอข้อมูลข่าวสารที่เกิดประโยชน์แก่ชุมชน ท้องถิ่น ประชาชน มีการชี้แจงตามสถานการณ์ด้วยข้อกฎหมายที่มี โดยไม่บิดเบือนกฎข้อบังคับของเครือข่าย ชุมชน ประชาชน

นักการเมืองท้องถิ่นต้องยึดธรรมาภิบาลเป็นแนวทางในการทำงานเพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ โดยการมีความโปร่งใส ยึดหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม ต้องนำมาใช้ให้ครบถ้วน โดยสุจริตเที่ยงตรงยึดถือประโยชน์ของคนส่วนรวมเป็นหลักสำคัญ

๔.๕.๒ องค์กรความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” ผู้วิจัยได้นำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยดังกล่าวสรุปเป็นความสัมพันธ์เชิงแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๓ แสดงองค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” อธิบายได้ว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนต่อนักการเมือง ใน ๔ ประเด็น คือ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ด้านนโยบาย ด้านการบริหารงาน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการสื่อสาร ซึ่งสามารถพัฒนาทั้ง ๔ ประเด็นนี้ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ เมื่อมีการเลือกตั้งประชาชนก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปเลือกตั้ง ซึ่งจะได้รับเลือกตั้งเข้ามา จะเห็นว่านักการเมืองในจังหวัดนนทบุรีหลายที่มีความสามารถ ประชาชนก็จะเลือกเข้ามาหลายสมัยติดต่อกัน โดยนักการเมืองต้องมีพฤติกรรมความรับผิดชอบ ให้ความร่วมมือสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น เป็นผู้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคม มีความอ่อนน้อมต่อผู้อาวุโส ไม่ลุแก่อำนาจ อนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมในท้องถิ่น และให้การสนับสนุนคนดีผู้ที่เป็นแบบอย่างของสังคม อธิบายได้ดังนี้

ด้านพฤติกรรมนักการเมือง การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ นักการเมืองจะต้องประพฤติตนอย่างมีภาวะผู้นำ ประพฤติตนเป็นคนดี เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ทำหน้าที่ด้วยความสุจริต ตั้งใจทำงาน เพื่อพัฒนาบ้านเกิดและประโยชน์ของประชาชน ต้องทำตนให้เป็นคนหนักแน่น ใจเย็นเป็นแบบอย่าง ให้มีความน่าเชื่อถือประชาชนเกิดความศรัทธามีจิตสำนึกต่อประชาชน มีความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม

มีจิตอาสาทำกิจกรรมเพื่อสร้างความร่วมมือ โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักอปุริหานิยธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้ เมื่อมีประชุมก็ไม่ขาด แสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่มีประชุมก็ประชุมไม่ขาด อยู่จนครบวาระไม่ขาดองค์ประชุม นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบ เงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้

ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำของชุมชน ก็จะได้รับคำแนะนำ นักการเมืองท้องถิ่นไม่ลุแก่อำนาจ ในบทบาทความเป็นนักการเมือง รักสันติภาพเพื่อให้สังคม ชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างสงบ

อนุรักษ์ประเพณีและกิจกรรมของท้องถิ่น กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่ การสนับสนุนคนดี นักการเมืองท้องถิ่นเสาะหาคนดีคนเก่งมาสนับสนุนเด็กในพื้นที่ เช่น สนับสนุนส่งเสริมการมีครูเฉพาะทางมาสอนในโรงเรียน ยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิต รู้จักhiriโอดปปะ มีพรหมวิหารธรรม

เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ จิตใจดี มีประสบการณ์และมีเครือข่าย มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงานภารกิจต่างๆ สร้างประโยชน์โดยตรงแก่ประชาชนและเปิดกว้างในด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน มีจิตใจที่มุ่งมั่น ปฏิบัติตนเสมอต้นเสมอปลาย มีจิตอาสา ปฏิบัติหน้าที่เป็นนักพัฒนา ทำงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีช่องทางให้ประชาชนร่วมเป็นคณะทำงานในเรื่อง การจัดทำแผนพัฒนาชุมชน งบประมาณ การรับฟังความคิดเห็น ในการจัดทำโครงการต่างๆ ในท้องถิ่น นักการเมืองต้องมีความจริงใจตรงไปตรงมา มีความโอปปอ้อมอารีย์ มีความคิดเห็นริเริ่มสร้างสรรค์

มีความอ่อนน้อมถ่อมตนและใจกว้าง เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของประชาชนทุกกลุ่ม ทุกฝ่าย เพื่อนำมาปฏิบัติงานการเมือง และต้องเป็นคนที่มีความซื่อสัตย์สุจริต จริ่งใจ ในการแก้ไขปัญหา เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมาก่อนประโยชน์ส่วนตัว

ด้านนโยบาย การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ นักการเมืองท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามนโยบายที่เคยกำหนดไว้ก่อนก่อนได้รับเลือกตั้ง มีความรับผิดชอบต่อคำมั่นสัญญาที่ประชาชนชุมชน พยายามให้นโยบายเป็นไปตามเป้าหมายและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ และหน่วยงานในท้องถิ่น นักการเมืองต้องดำเนินตามนโยบายที่ให้ไว้กับประชาชน นโยบายนั้นทำได้หรือไม่ต้องแจ้งชี้แจงให้ประชาชนทราบ

นโยบายต้องคำนึงถึงสภาพพื้นที่แต่ละท้องที่ ซึ่งอาจจะมีปัญหาและความต้องการไม่เหมือนกัน ควรยึดนโยบายแต่ก็สามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ บางครั้งนโยบายที่นักการเมืองหาเสียงไว้ก็ไม่ได้เป็นไปตามนั้น นักการเมืองท้องถิ่นต้องนำปัญหาความต้องการของประชาชนมากำหนดเป็นนโยบาย โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตามหลักอภิธานิธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งตั้งนี้ เมื่อมีประชุมเพื่อวางนโยบายร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ก็ไม่ขาด ให้ความร่วมมือกับท้องถิ่น แสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน และหาแนวทางเพื่อให้นโยบายมีความสอดคล้องกับสถานการณ์

ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีประชุมก็ประชุมไม่ขาด อยู่จนครบวาระไม่ขาดองค์ประชุม นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบ เงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำของชุมชน ก็จะได้รับคำแนะนำ นักการเมืองท้องถิ่นไม่ลุแก่อำนาจ ในบทบาทความเป็นนักการเมือง รั

กสันติภาพเพื่อให้สังคม ชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างสงบ กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่ การสนับสนุนคนดีนักการเมืองท้องถิ่นเสาะหาคนดีคนเก่งมาสนับสนุนเด็กในพื้นที่ เช่น สนับสนุนส่งเสริมการมีครูเฉพาะทางมาสอนในโรงเรียน

การวางนโยบายชัดเจนและมีความเป็นไปได้และเพื่อประชาชน ให้ประชาชนผู้ร่วมกัน ทบทวนและวางแผนพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น เพื่อตอบสนองความต้องการของชุมชน ให้มีชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี ประชาชนในท้องถิ่นเกิดความผาสุก ซึ่งเมื่อหน่วยงานจะเข้าดำเนินการหรือพัฒนาในด้านใดต้องประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้เข้าร่วม มีการประชาคมอย่างสม่ำเสมอ เป็นการกำหนดข้อตกลงร่วมกัน แก้ปัญหาร่วมกันโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการใช้สิทธิต่างๆ เพราะสุดท้ายการเมืองในภาคประชาชนที่เข้มแข็ง จะช่วยส่งเสริมให้องค์กรนั้นๆ มั่นคงและยั่งยืน ต้องรู้ปัญหาและเข้าใจปัญหาของประชาชนและแก้ปัญหาได้

มีภาวะผู้นำในการบริหารท้องถิ่นให้มาก นโยบายต้องชัดเจนเน้นประชาชนและผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก นโยบายในการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทุกภาคส่วนทุกเครือข่าย กล่าวคือ ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นนโยบายที่ตอบปัญหาและความต้องการของประชาชนได้ โดยการกำหนดนโยบายต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายของเทศบาล ภายใต้กฎหมายและอำนาจหน้าที่ นโยบายที่สามารถแก้ปัญหาท้องถิ่นไม่ขัดกับความคิดเห็นของประชาชน

ด้านการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ นักการเมืองท้องถิ่นต้องเป็นตัวแทนประชาชนในการนำเสนอ ติดตาม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น

มีความพยายามรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักอภิธานิยธรรม ๗ ประการ เป็นที่ต้งตั้งนี้ นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความรับผิดชอบต่อการเข้าร่วมประชุมเพื่อวางนโยบายร่วมกับหน่วยงานต่างๆ แสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมและสร้างความสามัคคีกับหน่วยงานในท้องถิ่นในการทำงาน และหาแนวทางเพื่อให้นโยบายมีความสอดคล้องกับสถานการณ์

นักการเมืองท้องถิ่นยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่มีประชุมก็ประชุมไม่ขาด อยู่จนครบวาระไม่ขาดองค์ประชุม นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบเงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ให้ความเคารพนอบน้อมนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำของชุมชน ก็จะได้รับคำแนะนำ นักการเมืองท้องถิ่นไม่ลุแก่อำนาจ ในบทบาทความเป็นนักการเมือง รักสันติภาพเพื่อให้สังคม ชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างสงบ กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่ การสนับสนุนคนดีนักการเมืองท้องถิ่นเสาะหาคนดีคนเก่งมาสนับสนุนเด็กในพื้นที่ เช่น สนับสนุนส่งเสริมการมีครูเฉพาะทางมาสอนในโรงเรียน

ยึดหลักธรรมาภิบาล เพื่อให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจต่อนักการเมือง ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากขึ้น ใส่ใจหน้าที่และประชาชน สามารถทำงานกับท้องถิ่นได้ ไม่ก้าวก่ายการบริหารของท้องถิ่น แต่ให้ความร่วมมือและร่วมแก้ไขปัญหาเพื่อประชาชนในพื้นที่

การบริหารงาน อปท. ต้องปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมืองด้วยความยุติธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ตามกฎระเบียบกฎหมาย ให้ประชาชนเห็นว่า เมื่อมีปัญหาในท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปแก้ไขและให้การช่วยเหลือ ในการพัฒนาท้องถิ่นก็เช่นกันหน่วยงานท้องถิ่นต้องเป็นหน่วยงานแรกที่เข้าไปรับรู้รับทราบและรับฟัง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด ปัญหาท้องถิ่นต้องแก้ด้วยคนในท้องถิ่น

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของท้องถิ่นตั้งแรกเริ่ม โดยนักการเมืองท้องถิ่นต้องสามารถปลุกฝังประชาชนเกิดความรู้สึกและมีจิตสำนึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิที่จะรักษาสิทธิและดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และท้องถิ่น อันนำไปสู่การเจริญเติบโตทางการเมืองที่ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย

การบริหารงานท้องถิ่น ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือภาคีเครือข่าย ทำงานร่วมกัน ชุมชนต่างๆ ได้สะท้อนถึงความต้องการของประชาชน ผ่านช่องทางต่างๆ การให้บริการประชาชน ไม่เลือกปฏิบัติ ตลอดจนใช้งบประมาณให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าต่อส่วนรวม และพร้อมที่จะถูกตรวจสอบจากประชาชน จึงจะทำให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและอยากมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการใช้ความโปร่งใส ยึดหลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม ต้องนำมาใช้ให้ครบถ้วน โดยสุจริตเที่ยงตรงยึดถือประโยชน์ของคนส่วนรวมเป็นหลักสำคัญ

ไม่แทรกแซงการทำงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ บุคลากรก็ต้องมีความรู้ความสามารถในการสนองงาน และมีความรับผิดชอบร่วมกัน รับฟังความคิดเห็นจากประชาชน มีการแลกเปลี่ยนวิสัยทัศน์ นโยบายและยุทธศาสตร์ เพื่อเข้าสู่การปฏิบัติงานอย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมริเริ่มกิจกรรมหรือโครงการต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการติดตามประเมินผลให้ประชาชนมีส่วนร่วมและรับรู้ผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ

ปลุกฝังประชาชนเกิดความรู้สึกและมีจิตสำนึกร่วมเป็นส่วนหนึ่งและรู้สึกว่าตนเองมีสิทธิที่จะรักษาสิทธิและดูแลผลประโยชน์ของตนเอง สังคม และท้องถิ่น อันนำไปสู่การเจริญเติบโตทางการเมืองที่ถือเป็นรากฐานของประชาธิปไตย เช่น ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ตลอดจนกระบวนการการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการของประชาชนที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนาท้องถิ่น

ด้านการสื่อสาร การพัฒนาให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจ นักการเมืองท้องถิ่นต้องสื่อสารกับประชาชนได้หลากหลายช่องทาง และสารที่สื่อต้องตรงกัน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจหาข้อตกลงร่วมกัน ในการติดตามปัญหาและข้อเรียกร้องของท้องถิ่น ติดตามผลงานและความก้าวหน้าในการดำเนินกิจกรรม ตรวจสอบการทำงาน การดำเนินกิจกรรมของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น มีความพยายามรักษาผลประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีพื้นฐานการปฏิบัติตนตามหลักจริยธรรม ๗ ประการ เป็นที่ตั้งดังนี้

ต้องหมั่นชี้แจงเมื่อมีประชุมเพื่อวางนโยบายร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ก็มีความรับผิดชอบสามารถสื่อสารกับทีมงานของท้องถิ่นได้ หลังประชุมเรื่องใดที่ประชาชนควรรับรู้และรับทราบ หมั่นแจ้งหรือแสดงให้ประชาชนเห็นถึงการมีส่วนร่วมและมีการติดตามการทำงาน

ต้องหมั่นชี้แจงเป็นประจำให้ประชาชนมีความรู้สึกว่าการบริหารท้องถิ่นไปด้วยกันกับตัวแทนที่เลือกเข้าไป การหาแนวทางเพื่อให้นโยบายมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ รับฟังความคิดเห็นและกระบอกเสียงจากประชาชน

นอบน้อมต่อคำแนะนำจากผู้ที่มีประสบการณ์ ยึดหลักความรับผิดชอบต่อหน้าที่ อยู่จนครบวาระไม่ขาดองค์ประชุม นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับและสามารถปฏิบัติได้ตามกฎระเบียบเงื่อนไขในท้องถิ่นในพื้นที่ได้ ให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส ผู้เป็นหลักคอยให้คำปรึกษาแนะนำของชุมชน ก็จะได้รับคำแนะนำ นักการเมืองท้องถิ่นไม่ลุแก่อำนาจ ในบทบาทความเป็นนักการเมือง เป็นผู้สื่อสารที่ดีในการเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมของท้องถิ่น ชุมชน อยู่ร่วมกันอย่างสงบ กิจกรรมใดที่ช่วยเหลือได้ก็ช่วยเหลือ เช่น การร่วมประชุมกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อหาแนวทางและทางออกที่ดีให้กับคนในพื้นที่

มีความสามารถในการประชาสัมพันธ์และการสื่อสาร นโยบายชัดเจน สามารถปฏิบัติได้ ให้ประชาชนเชื่อมั่นในนโยบาย ที่สำคัญมีความรู้ความจริงใจต่อนโยบายและประชาชน มีการสื่อสารมีเครือข่ายในการทำงาน มีความประณีตระมัดระวัง ตั้งใจแก้ปัญหาประชาชน มีความรู้ความสามารถ พฤติกรรมต้องมีความเป็นผู้นำ สามารถสื่อสารกับประชาชนเข้าใจ มีจิตเมตตา มีความรอบรู้ในการแก้ปัญหา และหาแนวทางแก้ไข สามารถประสานงานกับท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นในท้องถิ่นได้ดี มีมนุษยสัมพันธ์

การสื่อสารสามารถสื่อสารสิ่งที่ต้องการ ทำให้สามารถที่จะสร้างและพัฒนาความไว้วางใจของประชาชนได้ แต่การสื่อสารต้องเข้าถึงประชาชนและสื่อสารกับประชาชนได้จริง ทำงานแบบปกปิดข้อมูลข่าวสาร ต้องสื่อสารและชี้แจงให้ประชาชนเห็นผลงานเห็นว่ากำลังทำอะไร อย่างไร สื่อสารหลายวิธี ให้ประชาชนได้เข้าถึง ชุมชนได้เข้าใจ สามารถทราบความเป็นไปได้ชัดเจน บางครั้งถ้าหากสื่อสารกันได้ดีกับคนในพื้นที่ ก็อาจจะได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น

การประชาสัมพันธ์ทางการเมืองระดับท้องถิ่นที่ออกสู่ประชาชนในทางลบมากกว่าบวกหรือในทางที่ดีจะเป็นผลที่ดี ในภาคราชการ ภาคประชาชนระดับท้องถิ่น การสื่อสารมวลชนให้เป็นข่าวดีๆ ที่ออกสู่ประชาชน โดยการสื่อสารต้องร่วมกันรณรงค์ร่วมกันเผยแพร่ข่าวสารออกมามควรจะเป็นมงคล เป็นผลดีต่อการเมืองท้องถิ่น เป็นผลต่อนักการเมืองท้องถิ่นและประชาชนส่วนรวมของประเทศชาติ นักการเมืองท้องถิ่นต้องพัฒนาด้วยภาพลักษณ์ที่ดี

การสื่อสารเป็นช่องทางสร้างความรู้ ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสารต่างๆ จึงเป็นช่องทางที่สำคัญที่จะให้ประชาชนรับรู้การปฏิบัติภารกิจภายในหน่วยงานทุกชั้นตอน เพื่อสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงานให้ประชาชนรับรู้และมีส่วนร่วม

การสื่อสารกับประชาชนนักการเมืองปฏิบัติตามข้อบังคับของท้องถิ่น กฎระเบียบของท้องถิ่น ไม่ละเมิดกฎหมายหมาย สื่อสารกับประชาชนให้เข้าใจ ต้องเป็นคนที่นั่งใจประชาชน ให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจให้ได้

การสื่อสารให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย คล่องตัว ด้วยเทคโนโลยีที่ประชาชนมีอยู่และเข้าถึงได้ในแอปพลิเคชันในสมาร์ทโฟน เช่น ไลน์ เฟสบุ๊ก IG ที่ทุกคนมีและนำมาเป็นตัวช่วยในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักการเมืองท้องถิ่น และประชาชน ก่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ขณะเดียวกันประชาชนสามารถใช้เป็นตัวช่วยเพื่อสะท้อนสภาพปัญหา ความต้องการ ของท้องถิ่น และตรวจสอบความโปร่งใส เสนอนโยบายต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาท้องถิ่น

นักการเมืองท้องถิ่นต้องมีความสามารถและมีทีมงานในการสื่อสารสร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชนเกิดความไว้วางใจและให้ความร่วมมือในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ปัญหาท้องถิ่น สร้างประโยชน์สุขให้กับประชาชน

การสื่อสารเพื่อสร้างความไว้วางใจของประชาชน นักการเมืองจะต้องสื่อสารกับประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่าประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึงตรงความต้องการจึงจะประสบความสำเร็จ

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี” มีวัตถุประสงค์ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี และ ๓) เพื่อนำเสนอการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิปรายนิยธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

จากวัตถุประสงค์งานวิจัยผู้ศึกษาวิจัยสรุปและอภิปรายผล รวมถึงการนำเสนอข้อเสนอแนะ โดยอาศัยเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด ๒ แบบ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด ๑๘ รูปหรือคน ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยมีประเด็นเนื้อหาในการสัมภาษณ์ โดยแยกประเด็นในการวิเคราะห์ออกตามวัตถุประสงค์ และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) และการสำรวจโดยการแบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างจากประชาชนในจังหวัดนนทบุรี จำนวน ๔๐๐ คน จากประชาชนผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง ใน ๖ อำเภอ ที่เป็นเขตกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย อ.เมืองนนทบุรี อ.ปากเกร็ด อ.บางกรวย อ.บางใหญ่ อ.บางบัวทอง และ อ.ไทรน้อย จำนวนทั้งสิ้น ๙๙๒,๘๕๐ คน โดยสามารถนำเสนอรายงานการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยได้ศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยการสัมภาษณ์ จากนั้นสรุปในแต่ละประเด็นดังนี้

๕.๑.๑ สรุปจากผลการศึกษาสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปได้ดังนี้

สรุปได้ว่า จังหวัดที่เป็นปริณทลของกรุงเทพมหานคร ความหนาแน่นของประชาชนและมีประชากรจากหลากหลายพื้นมาอาศัย ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดจากหลายปัญหา เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน ถึงเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น ประชาชนจะเห็นจากข่าวสารบางช่องทาง พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อ และนโยบายของนักการเมือง ตอนที่หาเสียงกับหลังเลือกตั้ง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเข้าใจ และภาพลักษณ์ของระบบการเมืองโดยรวมที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศหญิง จำนวน ๒๔๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๒.๓ มีอายุ จำนวน ๕๙ ปี ขึ้นไป ๑๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๓, การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๙๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๙.๕, มีอาชีพราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน ๑๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๘, มีรายได้ ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๙๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๗.๕

พบว่า ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๔$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ($\bar{X}=๓.๖๒$) รองลงมาได้แก่ ด้านนโยบาย ($\bar{X}=๓.๕๙$) ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) ($\bar{X}=๓.๕๑$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสื่อสารทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๔๔$) ตามลำดับ

ด้านพฤติกรรมนักการเมือง พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๖๒$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ จึงต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าปกติ ($\bar{X}=๓.๘๘$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน ($\bar{X}=๓.๖๔$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นสำนึกหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ($\bar{X}=๓.๔๘$)” ตามลำดับ

ด้านนโยบาย พบว่า ประชาชนมีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=๓.๕๙$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไป

หาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การกำหนดนโยบายสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน ($\bar{X} = 3.61$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “หลักในการกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่ ($\bar{X} = 3.60$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักรการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายที่หาเสียงไว้ ($\bar{X} = 3.54$)” ตามลำดับ

ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักรการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ ($\bar{X} = 3.51$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักรการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารที่ดีกับประชาชน ($\bar{X} = 3.49$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักรการเมืองท้องถิ่นพูดจริงปฏิบัติจริงตามที่ได้หาเสียงไว้ ($\bar{X} = 3.36$)” ตามลำดับ

ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.51$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมีคุณภาพ ($\bar{X} = 3.58$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ ($\bar{X} = 3.53$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “การจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (รายได้จากภาษี) ($\bar{X} = 3.44$)” ตามลำดับ

๕.๑.๓ สรุปผลการวิเคราะห์การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

พบว่า ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ สักการะเคารพนับถือ บูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักษันติภาพ) ($\bar{X} = 3.70$) รองลงมาได้แก่ การอารักขาคุ้มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี) ($\bar{X} = 3.66$) ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (การไม่ลู่แก่อำนาจ) ($\bar{X} = 3.63$) สักการะ เคารพนับถือบูชาต่อปูชนียสถานทั้งหลาย (รักษันติภาพ) ($\bar{X} = 3.63$) พร้อมเพรียงกันประชุม ($\bar{X} = 3.56$) ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ) ($\bar{X} = 3.55$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ ($\bar{X} = 3.53$) ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “**หมั่นประชุมกันเนื่องนิത്യ (การให้ความร่วมมือ)**” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๓$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีพฤติกรรมการร่วมประชุมในการผลักดันกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๕๘$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการติดตามนโยบายและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นประจำ ($\bar{X} = ๓.๕๔$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนในกิจกรรมการให้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์บ้านเมืองอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = ๓.๔๓$)” ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “**พร้อมเพรียงกันประชุม (ความสามัคคี)**” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๖$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นร่วมกับประชาชนเป็นประจำ ($\bar{X} = ๓.๕๙$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีความรับผิดชอบการร่วมประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นประจำ ($\bar{X} = ๓.๕๘$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองกับประชาชนถึงสถานการณ์ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นจริงตามสถานการณ์ ($\bar{X} = ๓.๕๑$)” ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “**ไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่บัญญัติ (การปฏิบัติตามกฎข้อบังคับ)**” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๕๕$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปกครองและเข้าถึงประชาชน ตามกฎ กติกา ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๕๘$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นบริหารงานบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามระเบียบข้อบังคับของขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๕๗$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นสื่อสารทางการเมืองโดยการให้ความรู้ ข้อเท็จจริงกับประชาชนตามหลักเกณฑ์และกฎหมายบ้านเมือง ($\bar{X} = ๓.๕๒$)” ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “**การสักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย (การเคารพผู้อาวุโส)**” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมือง

ระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นเข้าถึงผู้นำชุมชนและประชาชน ในการรับทราบปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = ๓.๖๗$)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายและกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยขอความร่วมมือจากผู้นำในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๖๔$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพ เชื่อฟัง คำแนะนำ ที่ผู้นำชุมชนหรือท้องถิ่นเชื่อถือและศรัทธา ($\bar{X} = ๓.๕๗$)” ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “การไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย (การไม่ลูก่ออำนาจ)” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๖๓$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองยอมรับความคิดเห็นของนักการเมืองที่เป็นสตรี ฟังเสียงกลุ่มแม่บ้าน และให้โอกาสแสดงความคิดเห็น ($\bar{X} = ๓.๖๙$)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับการเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งอาจจะมีทั้งเห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ($\bar{X} = ๓.๖๓$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพ ฟังคำแนะนำจากประชาชน ($\bar{X} = ๓.๕๙$)” ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “การสักการะ เคารพนับถือ บูชาปุชนียสถานทั้งหลาย (รักสันติภาพ)” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๓.๗๐$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความเคารพศาสนสถานในพื้นที่ ปฏิบัติตามโดยไม่มีการประพฤติผิด เช่น การไม่หาเสียงหรือพูดถึงการเมืองในวัด ($\bar{X} = ๓.๗๒$)” รองลงมา ได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นให้ความสำคัญกับหน่วยงานการเลือกตั้งในท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๗๑$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นยอมรับในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ($\bar{X} = ๓.๖๗$)” ตามลำดับ

หลักธรรมที่ว่า “การอารักขา คຸ້มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (การสนับสนุนคนดี)” พบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ตามหลักอภิธานิยธรรม ของนักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี โดย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๗$) เมื่อพิจารณาโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่ามีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

ทุกข้อ ดังนี้ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ปกป้องนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำได้ ปฏิบัติชอบ ($\bar{X} = 3.71$)” รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “นักการเมืองท้องถิ่นส่งเสริมสนับสนุน ประชาชนหรือผู้นำชุมชน ที่มีบทบาทต่อประชาชนในพื้นที่ ($\bar{X} = 3.70$)” และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อที่ว่า “ให้ความยุติธรรมกับชาวคราวทั้งด้านดีและด้านลบของนักการเมืองท้องถิ่น โดยการไต่ตรองด้วยเหตุผล ($\bar{X} = 3.62$)” ตามลำดับ

๕.๑.๔ สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนกับหลักการบริหารนิยธรรมเพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยความไว้วางใจกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี พบว่า โดยภาพรวมปัจจัยความไว้วางใจกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง ($r = 0.917^{**}$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านพฤติกรรมนักการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = 0.927^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านนโยบาย อยู่ในระดับสูง ($r = 0.836^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการสื่อสารทางการเมือง อยู่ในระดับสูง ($r = 0.851^{**}$)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับหลักการบริหารนิยธรรม เพื่อพัฒนาความไว้วางใจที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ด้านการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับสูง ($r = 0.832^{**}$)

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

โดยรวม ความไว้วางใจของประชาชน ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง จังหวัดนนทบุรี เป็นจังหวัดที่เป็นปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ความหนาแน่นของประชาชนและมีประชากรจากหลากหลายพื้นมาอาศัย ปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองเกิดจากหลายปัญหา เช่น การสื่อสารของนักการเมืองกับประชาชนที่สื่อไม่ตรงกัน นักการเมืองเข้าไม่ถึงประชาชน ถึงเฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น ประชาชนจะเห็นจากข่าวสารบางช่องทาง พฤติกรรมและการกระทำของนักการเมืองที่ประชาชนได้รับรู้จากข่าวต่างๆ การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อ และนโยบายของนักการเมือง ตอนที่หาเสียงกับหลังเลือกตั้ง บางนโยบายอาจจะทำได้หรือทำไม่ได้ ซึ่งนักการเมืองต้องสื่อให้ประชาชนเข้าใจ และภาพลักษณ์ของระบบการเมืองโดยรวมที่ทำให้เกิดความแตกแยกในสังคม ซึ่งส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง และต่อความไว้วางใจของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริญญา มหายศนันท์ ได้วิจัยเรื่อง “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ผลการวิจัยพบว่า ๑. สภาพทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การกระจายอำนาจยังไม่มีอิสระเพียงพอ ประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วม^๑

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

พบว่า ประชาชนจังหวัดนนทบุรี มีความไว้วางใจทางการเมืองต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านพฤติกรรมนักการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ จึงต้องมีความรับผิดชอบมากกว่าปกติ ต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน นักการเมืองท้องถิ่นสำนึกหรือมโนธรรมแห่งความรู้สึกผิดชอบชั่วดี นักการเมืองท้องถิ่นจะต้องมีพฤติกรรมให้ประชาชนไว้วางใจ มีภาวะความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกเพื่อประชาชนและสาธารณะประโยชน์ส่วนรวม เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็นคนประพฤติน่าเชื่อถือ สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ ปฏิบัติขอมีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยันลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของ

^๑จริญญา มหายศนันท์, “การพัฒนาบทบาทและหน้าที่ในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น”, *พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๘).

นักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ภัทราวดี ศรีบุญสม จารุภัทร เรื่องสุวรรณ** ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง” พบว่า ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้แก่ (๑) การได้รับความรู้ของประชาชนในด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (๒) กลไกในการตรวจสอบความโปร่งใสบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง (๓) ความยุติธรรมและการไม่เลือกปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบังคับใช้กฎหมาย ตามอำนาจหน้าที่ (๔) การสื่อสาร (๕) ความสามารถ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบริหารและควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดในระดับต่างๆ และ (๖) ความเป็นกลางทางการเมืองและหรือการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในภาพรวมตัวแปรทั้งหมดนี้มีอิทธิพลหรือเป็น สาเหตุเชิงบวกต่อความไว้วางใจของสาธารณชนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง^๒

ด้านนโยบาย พบว่า ประชาชนมีความไว้วางใจทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า การกำหนดนโยบายสะท้อนความต้องการของประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของประชาชน หลักนโยบายต้องปฏิบัติได้จริง ถ้าไม่ได้ต้องชี้แจงหรืออธิบายให้ประชาชนเข้าใจ ในการกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่ ที่มาจากความต้องการของประชาชนและท้องถิ่นเป็นหลัก มุ่งประชาชนโดยรวม การขับเคลื่อนนโยบายตามความสำคัญและความเป็นก่อนหลัง ในการนำไปใช้ประโยชน์ และจะต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตของวัตถุประสงค์และมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์ สอดคล้องกับนโยบายของรัฐที่สามารถเชื่อมโยงกันได้ นักการเมืองท้องถิ่นสามารถทำตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะต้องแก้ไขปัญหาได้อย่างไรให้ตรงกับความต้องการของประชาชน ให้มีความสำคัญกับการมีส่วนร่วม เป็นนโยบายที่สร้างสรรค์ ยึดประโยชน์สาธารณะ มีความชัดเจน ปฏิบัติได้จริง บริสุทธิ์ใจเพื่อประชาชน นโยบายเน้นการทำงานแบบเครือข่าย ให้ทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในนโยบาย นโยบายจะต้องเข้าถึงและสามารถปฏิบัติกับทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมตรงความเดือดร้อนแก้ปัญหาได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **จักรพงษ์ หนูดำ** ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชองกับองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหน” ผลการศึกษาพบว่าระดับความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลชองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหนมีระดับความไว้วางใจของประชาชนอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก^๓ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ **รงค์ บุญสวยขวัญ**

^๒ภัทราวดี ศรีบุญสม จารุภัทร เรื่องสุวรรณ, “ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”, **วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา**, (๒๕๕๙): ๒๑๐.

^๓จักรพงษ์ หนูดำ, “ความไว้วางใจของประชาชนที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบลระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลชองกับองค์การบริหารส่วนตำบลปลักหน”, **วารสารสถาบันพระปกเกล้า**, (พฤษภาคม – สิงหาคม, ๒๕๕๗): ๑๐๘.

ได้วิจัยเรื่อง “การเมืองของนโยบาย” ผลการวิจัยพบว่า การเมืองหรือการใช้อำนาจกำหนดนโยบาย การเมืองรัฐแบบทางเลือกสาธารณะ เน้นกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐผ่านการออกเสียงเลือกตั้ง โดยมีพรรคการเมืองสร้างนโยบาย การตัดสินใจเลือกของปัจเจกชนนั้นอยู่ภายใต้ อรรถประโยชน์สูงสุด นโยบายหรือสินค้าลงสู่ตลาดหรือปริมาณของการหาเสียง คือเวทีการเลือกตั้ง ผู้ ออกเสียงเลือกตั้งเลือกซื้อสินค้าหรือนโยบายที่เปรียบเหมือนผลของตัดสินใจเลือกนโยบาย ตามรัฐ แบบทางเลือกสาธารณะ หรือตัวแบบรัฐตัดสินใจเลือกอย่างมีเหตุผล บารมี ความเชื่อ ความไว้วางใจ ความศรัทธา หรือแม้กระทั่งใช้ความรู้ความสามารถของผู้นำ^๔

ด้านการสื่อสารทางการเมือง พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชน โดยรวม อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองเป็นตัวกลางระหว่าง ประชาชนและรัฐบาล โดยเป็นช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ ตัดสินใจและนโยบายของรัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้ นักการเมือง ต้องเป็นนักประชาสัมพันธ์ในการ ทำงานเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร เป็นการสื่อสารที่มีความเป็นกลางระหว่างรัฐกับประชาชน สื่อสาร เพื่อให้สังคมเกิดความโปร่งใส การสื่อสารที่เข้าถึงข้อมูลจริงและด้วยตนเองในการลงพื้นที่ เป็นการ สื่อสารตามกฎระเบียบ เพื่อการรักษาความเป็นประชาธิปไตย การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นในการทำงาน ร่วมกัน เพื่อชี้แจง ทำความเข้าใจ บอกเล่าเรื่องราว การติดตามการทำงาน นักการเมืองจะต้องสื่อกับ ประชาชนรู้เรื่อง สื่อให้ประชาชนเข้าใจถึงสิ่งที่จะสื่อ กิจกรรมที่จะทำ สามารถแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นกับผู้นำท้องถิ่น ประชาชน หน่วยงานในท้องถิ่น ในการช่วยกันพัฒนาท้องถิ่น โดยจะต้องดูว่า ประชาชนกลุ่มใดจะสื่ออย่างไร วิธีการใดที่จะให้ข้อมูลนั้นเข้าถึงประชาชนได้อย่างทั่วถึง และสื่อสาร ด้วยจิตสำนึกทั้งนักการเมืองและประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชิตพล กาญจนกิจ** ได้วิจัย เรื่อง “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารทางการเมือง เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มี อิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง^๕ และยังสอดคล้องกับ **นันทนา นันทวโรภาส** ได้วิจัยเรื่อง “การสื่อสารทางการเมือง : ศึกษากรณีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไป ของพรรคไทยรักไทย” ผลการวิจัยพบว่า พรรคไทยรักไทยได้นำเอาแนวคิดทางการตลาดมาใช้ในการ รณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างเต็มรูปแบบ ผู้นำพรรคที่มีความสามารถสูงและมีวิสัยทัศน์กว้างไกล กำหนดภาพลักษณ์ของพรรคที่มีนโยบายสร้างสรรค์ชัดเจน และนำไปปฏิบัติเป็นผลสำเร็จ นโยบายที่ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เลือกตั้งได้อย่างตรงประเด็น พร้อมกับใช้กลยุทธ์การสื่อสารที่

^๔รงค์ บุญสวยขวัญ, “การเมืองของนโยบาย”, วารสารสถาบันวิจัยญาณสังวร, ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-มิถุนายน, ๒๕๖๐): ๑๙๘-๒๐๑.

^๕ชิตพล กาญจนกิจ, พ.ต.ต., “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน การเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล”, รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕).

ผสมผสานระหว่างการตลาดแบบดึงดูด และการตลาดแบบผลักดัน และใช้กลยุทธ์การเมืองนำการสื่อสาร รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ใช้ยุทธศาสตร์การสร้างฐานสมาชิกผ่านเครือข่ายลูกโซ่ สร้างความเป็นหนึ่งเดียวกับผู้เลือกตั้งได้^๖

ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่าการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ และนักการเมืองท้องถิ่นไม่ใช้อำนาจกดดันการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **วรินทร์ รongกลัด** ได้วิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของพนักงานบริษัทผลิตเครื่องดื่มและอาหารแห่งหนึ่ง” ผลการวิจัยพบว่า (๑) ระดับความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การอยู่ในระดับสูง (๒) ความไว้วางใจในองค์การมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑^๗

๕.๒.๓ จากผลการวิเคราะห์การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ตามหลักอภิธานิยธรรม

พบว่า การนำหลักอภิธานิยธรรมมาพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนต้องการนักการเมืองท้องถิ่นที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่และยึดประโยชน์สาธารณะเป็นที่ตั้ง ให้โอกาสประชาชนได้ร่วมออกความคิดเห็นและได้ร่วมในการบริหารและรับผิดชอบท้องถิ่นของตนเอง มีจิตสำนึกเพื่อประชาชนและสาธารณะประโยชน์ส่วนรวม เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น พฤติกรรมนักการเมืองที่ควรจะเป็นคนประพฤติดี สามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ ปฏิบัติชอบ มีจิตอาสา ฟังพาได้ เข้าร่วมกิจกรรมกับชุมชน ท้องถิ่น ซื่อสัตย์ จริงใจ มีคุณธรรมจริยธรรมทางการเมือง และมีความรับผิดชอบต่อประชาชนท้องถิ่น และขยับลงพื้นที่ เมื่อมีกิจกรรมก็เข้าร่วมกับชาวบ้านได้ มีเมตตา ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะกับประชาชนได้ ไม่เอาเปรียบเห็นแก่ตัว ความประพฤติของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นตัวอย่างและแบบอย่างแก่คนในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **ชิตพล กาญจนกิจ** ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองใน

^๖นันทนา นันทวโรภาส, “การสื่อสารทางการเมือง: ศึกษากรณีการณรงค์หาเสียงเลือกตั้งทั่วไป ของพรรคไทยรักไทย”, **วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารมวลชน**, (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, ๒๕๔๘).

^๗วรินทร์ รongกลัด, “ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในองค์การ การรับรู้การสนับสนุนจากองค์การ และพฤติกรรมการเป็นสมาชิกที่ดีขององค์การ ของพนักงานบริษัทผลิตเครื่องดื่มและอาหารแห่งหนึ่ง”, **ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ**, (คณะศิลปศาสตร์ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙).

การเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล” ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่ส่งอิทธิพลทางตรงต่อความไว้วางใจทางการเมือง ได้แก่ ตัวแปรต้นทุนทางสังคม การมีส่วนร่วมทางการเมือง ทุนทางสังคม การสื่อสารทางการเมือง การระดมเมือง เป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่าความผูกพันในชุมชนท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบสำคัญ^๕ ภัทราวดี ศรีบุญสม จารุภัทร เรื่องสุวรรณ ได้วิจัยเรื่อง “ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง” พบว่า ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระดับค่อนข้างมาก ปัจจัยที่ส่งผลทางบวกต่อความไว้วางใจ ได้แก่ (๑) การได้รับความรู้ของประชาชนในด้านการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (๒) กลไกในการตรวจสอบความโปร่งใสบริสุทธิ์ยุติธรรมของการเลือกตั้ง (๓) ความยุติธรรมและการไม่เลือกปฏิบัติของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบังคับใช้กฎหมาย ตามอำนาจหน้าที่ (๔) การสื่อสาร (๕) ความสามารถ ของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการบริหารและควบคุมการปฏิบัติงานของหน่วยงานในสังกัดในระดับต่างๆ และ (๖) ความเป็นกลางทางการเมืองและหรือการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนของคณะกรรมการการเลือกตั้ง^๖ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณิตพงศ์ วงศ์ณาศรี ได้วิจัยเรื่อง “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอำนวยการนิยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา” ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนตำบล

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัยพบว่า การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

๑ ด้านพฤติกรรมนักการเมือง นักการเมืองท้องถิ่น ควรปฏิบัติตนและมีความรับผิดชอบต่อนักการเมืองและประชาชน ปฏิบัติตนตามกฎหมายข้อบังคับ ของท้องถิ่นและสังคม

๒ ด้านนโยบาย เป็นตัวชี้วัดความไว้วางใจต่อนักการเมืองท้องถิ่น ที่ควรสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เป็นจริงไม่ทำให้ประชาชนเกิดข้อกังขา

๓ ด้านการสื่อสาร นักการเมืองท้องถิ่นต้องสื่อสารกับประชาชนให้หลากหลายช่องทาง และทันต่อสถานการณ์

^๕จิตพล กาญจนกิจ, “ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล”, รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๕).

^๖ภัทราวดี ศรีบุญสม จารุภัทร เรื่องสุวรรณ, “ความไว้วางใจของสาธารณชนที่มีต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง”, วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, (๒๕๕๙): ๒๑๐.

๔ **ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)** นักการเมืองท้องถิ่นควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของงานนโยบาย กิจกรรม โครงการที่ต้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวม และไม่ลุแก่อำนาจ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

๑ **ด้านพฤติกรรมนักการเมือง** นักการเมืองท้องถิ่น ควรให้ความร่วมมือกับทุกองค์กรทุกหน่วยงานในท้องถิ่น มีความซื่อสัตย์ โปร่งใสต่อหน้าที่ ให้ความร่วมมือมีการติดตามนโยบายและกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นเป็นประจำ

๒ **ด้านนโยบาย** นักการเมืองท้องถิ่น ควรสื่อสารให้ประชาชนเข้าใจการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆ ตามสถานการณ์ที่เป็นจริงไม่ทำให้ประชาชนเกิดข้อกังขา

๓ **ด้านการสื่อสาร** นักการเมืองท้องถิ่นควรสื่อสารกับประชาชนให้สม่ำเสมอ ร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ ในท้องถิ่นร่วมกับประชาชนเป็นประจำ ในการติดตามผลงานความต้องการของประชาชน รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสมก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาความไว้วางใจของประชาชน

๔ **ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.)** นักการเมืองท้องถิ่นควรร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของงานนโยบาย กิจกรรม โครงการที่ต้องรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและส่วนรวม

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น”

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “อิทธิพลพฤติกรรมของนักการเมืองท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารของนักการเมืองท้องถิ่นกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน”

ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ปัจจัยความสัมพันธ์นักการเมืองท้องถิ่นกับการบริหารหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น”

บรรณานุกรม

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

๑. ภาษาไทย :

(๑) หนังสือ :

กาญจนา แก้วเทพ. การพัฒนาแนววัฒนธรรมชุมชนโดยยึดมนุษย์เป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพมหานคร :
สภาคาทอเล็กแห่งประเทศไทยเพื่อการพัฒนา, ๒๕๓๘.

โกวิท พวงงาม ดร.. การปกครองท้องถิ่นไทย (หลักการและมิติใหม่ในอนาคต). กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, ๒๕๔๓.

จินตนา สุขจรรย์นธ์. การศึกษาและการพัฒนาชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์,
๒๕๔๙.

เฉลียว บุรีภักดี และคนอื่นๆ. ทรัพยากรมนุษย์กับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สถาบันราชภัฏธนบุรี.
๒๕๔๕.

ดิน ปรัชญพฤทธิ์. ศัพท์รัฐประศาสนศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
๒๕๓๕.

ถวัลย์รัฐ วรเทพพิพิงษ์. การกำหนดและวิเคราะห์นโยบายสาธารณะ: ทฤษฎี และการประยุกต์ใช้,
กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๔๑.

ทวีทอง หงส์วิวัฒน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารพิมพ์,
๒๕๒๗.

นนท์ กอแก้วทองดี และภัสรา คติกุล. คู่มือประชาชนด้านการทุจริตโครงการประชาศึกษาและชุมชน
สัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร : ศรีเมืองการพิมพ์, ๒๕๔๔.

นภดล สุขคนธวิท. พรรคการเมืองไทยกับการเมืองท้องถิ่น : ผลประโยชน์และฐานอำนาจ.
กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๙.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิค และกรณีตัวอย่าง. เชียงใหม่ : สิริลักษณ์
การพิมพ์, ๒๕๔๗.

นิรันดร์ จงวุฒิเวศน์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภาร
การพิมพ์, ๒๕๒๗.

บรรศักดิ์ อูวรรณโณ. รัฐธรรมนูญปัจจุบันกับการปฏิรูปการเมือง. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๒.

บรรณานุกรม (ต่อ)

บุญทัน ดอกโธสง. ศ.ดร.. การจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

ปธาน สุวรรณมงคล. การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารพิมพ์, ๒๕๒๗.

ปาริชาติ วลัยเสถียร และคณะ. กระบวนการและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย, ๒๕๔๓.

พระเทพดิลก (ระแบบ ฐิตญาโณ). ธรรมปริทรรศน์. พิมพ์ครั้งที่ ๔. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต). พุทธวิธีบริหาร. พิมพ์พิเศษ ๕ ธันวาคม ๒๕๔๙. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๙.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). ภาวะผู้นำ. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖.

_____ . พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. พิมพ์ครั้งที่ ๑๒. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๔๖.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). ธรรมบุญชีวิต. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๔๗.

_____ . ภาวะผู้นำ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท บุ๊คไทม์, ๒๕๔๙.

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. สังคมวิทยา. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๕๖.

พฤทธิสาน ชุมพล. ระบบการเมือง: ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐.

พิฑูร มลิวัลย์. หลักธรรมสำหรับการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, ๒๕๒๘.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. นโยบายและกลวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในยุทธศาสตร์การพัฒนาในปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โสภารพิมพ์, ๒๕๒๗.

มรุต วันทนากร. สารานุกรมการปกครองท้องถิ่นไทยหมวด พัฒนาการและรูปแบบการปกครองท้องถิ่นไทย เทศบาล. นนทบุรี : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๗.

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. การพัฒนาชุมชน : จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : บากกอกบล็อก, ๒๕๒๖.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย. ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๘ รายงานประจำปี ๒๕๕๒, ๓๗ ปี กรุงเทพมหานคร.

วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน (เจมแอล เครตัน). ศูนย์สันติวิธี เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. การบริหารเมืองหลวงและการบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โพเพช, ๒๕๔๕.
- วุฒิสาร ตันไชย. การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร : ธรรมดาเพรส, ๒๕๔๕.
- สิทธิพันธ์ พุทธหุน. การต่อสู้ของมวลชนในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ลักษณ์, ๒๕๓๙.
- สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓.
- สุวรรณ พิณตานนท์. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบล. นักพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อาสาวิชาดินแดน, ๒๕๔๖.
- สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ธรรมดาเพรส, ๒๕๔๕.
- อคิน รพีพัฒน์. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภากาการพิมพ์, ๒๕๔๗.
- อลงกรณ์ อรรถแสง. “พัฒนาทางการสื่อสารการมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๐ - ๒๕๕๓”. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓.
- อาษา เมฆสุวรรณค์. ประมุขศิลป์ ศิลปะของการเป็นหัวหน้าในหลักบริหารกรมการปกครอง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ท้องถิ่น, ๒๕๑๐.

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย :

- ชัยพร พาณิช้อัตรา. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในชนบทต่อการปฏิบัติงานตำรวจชุมชนและมวลชนสัมพันธ์ กรณีศึกษา หมู่บ้านหลุก ตำบลเมืองสง่า อำเภอมือง จังหวัดลำพูน”. **ดุษฎีนิพนธ์ ศิลปศาสตร ดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยแม่โจ้, ๒๕๔๓.
- ณัชพงศ จันจุฬา. “โครงการวิจัยการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการลุ่มน้ำสายบุรี กรณีศึกษา : การจัดการน้ำแบบรัฐและแบบชาวบ้าน ในพื้นที่ตำบลกาเยาะมาตี อำเภอบาเจาะ จังหวัดนราธิวาส”. **รายงานการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๕๒.
- ทวีศิลป์ กุลนภาค. “การพัฒนาภาวะผู้นำเพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน”. **รายงานการวิจัย**. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์, ๒๕๕๓.
- นงพงา บุญปักษ์. “ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการของกรุงเทพมหานครอย่างยั่งยืน”. **ดุษฎีนิพนธ์ สาขาการบริหารจัดการภาครัฐ**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, ๒๕๔๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. “แนวทางในการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท”. รายงานการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๘.
- ปิ่นนพวงศ์ วงศ์ณาศรี. “บูรณาการการดำเนินงานตามแนวอำนวยการนิยธรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดสงขลา”. วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- พระมหาเวชยันต์ กิตติโสภโณ (แก้วพวง). “การปกครองแบบธรรมรัฐแนวพุทธศาสนาเถรวาทกับการปกครองแบบอุดมรัฐของเพลโต : การศึกษาเปรียบเทียบ”. วิทยานิพนธ์ศาสตราจารย์บัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๔๔.
- ลิขิต อีร์เวคิน. “การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบท”. รายงานการวิจัย, สมาคมวิจัยมหาวิทยาลัยไทยและมูลนิธิ Friedrich Elent. กรุงเทพมหานคร : คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๒๕.
- วันชัย วัฒนศัพท์. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน (เจมแอล เครตัน). ศูนย์สันติวิธี เพื่อพัฒนาประชาธิปไตย. สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓.

(๓) วารสาร

- สุชาดา จักรพิสูทธิ์. “การศึกษาทางเลือกของชุมชน”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. มิถุนายน-สิงหาคม ๒๕๔๗ : ๑๘-๒๓.
- กองทุนเพื่อสังคม. สำนักงาน. **แผนชุมชนพึ่งตนเอง**, เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล (๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๓).
- วรภาส ประสมสุข. “หลักการบริหารการศึกษาตามแนวพุทธธรรม”. วารสารศึกษาศาสตร์. ปีที่ ๑๘ ฉบับที่ ๒ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๙- มีนาคม ๒๕๕๐ : ๖๓.
- ประธาน วัฒนวนิชย์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันอาชญากรรม”. วารสารสังคม ๑ ฉบับพิเศษ, ๒๕๓๖.
- เพ็ญนภา เว็บบ. “การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่นของผู้สูงอายุ จังหวัดนครนายก”. **บทความทางวิชาการ**. วารสารวิชาการ บัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ (๒๕๖๑): กันยายน - ธันวาคม ๒๕๖๑.
- สนธิกาญจน์ เพ็ญสงคราม. “กรอบนโยบายสาธารณะที่ดีที่พรรคการเมืองของไทย ควรนำมาประกอบการจัดทำนโยบายการบริหารประเทศ”. **รัฐสภาสาร**. ปีที่ ๖๕ ฉบับที่ ๑๑. (พฤศจิกายน ๒๕๖๐): ๙.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สัมภาษณ์ นายธัญจิต ดีสวัสดิ์, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ ๗ ต.บางแม่นาง อ.บางใหญ่ จ.นนทบุรี, ๓๑ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายปรมินทร์ ศิริบุญชัย, ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายพิเชษฐ คำมา, ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด, ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายรชต สุทธิพันธ์, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบางกร่าง จ.นนทบุรี, ๒๓ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายวิชัย บรรดาศักดิ์, นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด จ.นนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายสมนึก ธรเดชากุล, นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี จ.นนทบุรี, ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายสุจินต์ ไชยชุมศักดิ์, ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส, นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย, ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ, อดีตกำนันตำบลขุนศรี อ.ไทยน้อย จ.นนทบุรี, ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓.

สัมภาษณ์ พันตำรวจเอกธงชัย เย็นประเสริฐ, นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓.

(๖) สทนากลุ่มเฉพาะ

สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์, ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม, รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มจร. ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ ผศ.ดร.ยุทธนา ปราณีต, อาจารย์ประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชารัฐศาสตร์, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ นายมนตรี ตั้งเจริญถาวร, สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต ๔ พรรคเพื่อไทย, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ นายเฉลิมชัย โฉน้อย, นายกเทศมนตรีตำบลศาลากลาง อ.บางกรวย, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ นายปรีดา เชื้อผู้ดี, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าอิฐ อ.ปากเกร็ด, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ นายสมยศ วิชากร, นายอำเภอปากเกร็ด, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ รศ.ดร.มานิตย์ ศุภธสกุล, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ชเนตตี วัจนะรัตน์, ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

บรรณานุกรม (ต่อ)

สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเซาวลิต เอื้อชูยศ, ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเรืองศักดิ์ แสงเพ็ญพราว, ประธานหอการค้าจังหวัดนนทบุรี (ประชาชน) , ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเล็ก นารี, ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี (ประชาชน) , ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สนทนากลุ่มเฉพาะ นางเจริญ เรี่ยวแรง, พรรคพลังประชารัฐ จังหวัดนนทบุรี เขต ๑ อดีตสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

สนทนากลุ่มเฉพาะ ดร.ภณณัฐ ศรีอินทร์สุทธิ์, พรรคเพื่อไทย จังหวัดนนทบุรี เขต ๖, ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓.

๒. ภาษาอังกฤษ :

Almond Gabriel A. and Sidney Verba. **The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nation**. Boston: Little. Brown and Company, 1965.

Beal, G.M.. "Additional Hypothesis in Participation Research". **Rural Sociology**. 36 Spring, 1956.

Bryant and White. **Political Analysis Technique and Practice**. Belmont Calif Wadsworth, 1982.

Cohen. J. M. and Uphoff, N. T. **Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation**. New York: Cornell University, 1980.

Creighton, J. L.. **The Public Participation Handbook: Making Better Decisions Through Citizen Involvement**. San Francisco: Jossey Bass, 2005.

Crewe, R.F. Berg, W.E. & Wright, R. "Loneliness Among the Elderly: Cause Approach", **Journal of Gerontology**. 40(4). 487-493.

Covey, Stephen R. **The 8th Habit: From Effectiveness to Greatness**. New York : Simon & Schuster(2004).

Davis Keith. **Human Behavior of World-Man Relations and Organization Behavior**. New York: Mc Graw –Hill Book Co.Ltd., 1972.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Erwin. **Participation Management: Concept Theory and Implementation.** Atlanta : Georgia State University, 1976.
- Hansen. **Educational Administration and Organizational Behavior.** (4th ed.). Boston: Ally and Bacon, 1975.
- Huntington, S.P. & Nelson M., **No Easy Choice: Political Participation in Developing Countries,** Cambridge: Harvard University Press, 1976.
- MacKuen and Brown. **Organizational Theory and Management : A Macro Approach.** New York: John Wiley & Sons, 1987.
- March, J. G. & Olsen J.P. **Rediscovering Institutions: The Organizational Basis of Politics.** New York: The Free Press, 1989.
- Maslow A. H. **Motivation and Personality.** New York: Harper & Row Publishing, 1954.
- Milbrath, L.W. **Political Participation: How and Why Do People Get Involved in Politics.** Chicago: Rand McNally, 1977.
- Mongtagu. Harris G.. **Comparative Local Government in the United States New York State.** New York: Unpublished Ph.D Dissertation, Cornell University, 1974.
- Nie, N.H. and Verba, S. **Participation in America: Political Democracy and Social Equality.** New York: Harper & Row, 1975.
- Nie, Powell & Priwitt. **Political Participation: in Handbook Political Sciences: Non Government Politic** Reading by Greentein I. Fred and Polsby. W. Nelson. Massachusett: Adison Wesley, 1969.
- Normand L. Frigon. Sr. & Harry K. Jackson, Jr. **The Leader: Developing the Skills & Personal Qualities You Need to Lead Effectively.** New York : American Management Association, 1996.
- Oakley. P. **Approaches to Participation in Rural Development.** Geneva: Internation Office, 1984.
- Burdy. Raymond J. **Fundamental of Leadership Readings.** Massachusetts Addison: Wesley Publishing Co.Ltd., 1967.
- Reeder. W.W. **Some Aspects of The Information Social Participation of Farm Families in** Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert. New York: United Nation, 1981.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Robert, A. Dahl. **Political Opposition in Western Democratics**. New Haven: Yale University Press, 1966.
- Rush Michael. **Politics and Society: An Introduction to Political Sociology**. New York: Prentice-Hall, 1992.
- United Nation. Department of Internation Economic and Social Affair. **Popular articipation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation Development**. Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert. New York: United Nation, 1981.
- Verba, Sidney and Nie Norman H. **Participation in America: Political Democracy and Social Equality**. New York: Harper & Row, 1972.
- WHO and UNICEF. **Report of The International Conference on Primary Health Care**. New York: N.P. Press, 1978.
- Wit Daniel. **A comparative Survey of Local Govt and Administration World Health Organization**, 1980.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น
ในจังหวัดนนทบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อรวบรวมเป็นข้อมูลทางวิชาการสำหรับศึกษา
ค้นคว้าและเพื่อประโยชน์สำหรับการวิจัยและขอรับรองว่าจะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยจึงใคร่ขอความกรุณาจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ ตามความเห็น
ของท่าน เพื่อจะนำไปวิเคราะห์ให้เป็นประโยชน์ดังที่กล่าว ข้อมูลที่ท่านตอบจะถือเป็นความลับและ
นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลบนแบบภาพรวมเท่านั้น

แบบสอบถามนี้ มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมืองที่มีผลต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองที่มีผลต่อการส่งเสริม
การมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามนี้เป็นอย่างสูง

ร้อยเอก ไพบูลย์ สุขเจตน์

นิสิตหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

โทร.

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง. โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่เป็นจริง

๑. เพศ ชาย หญิง
๒. อายุ อายุ ๑๘ - ๒๘ ปี อายุ ๒๙ - ๓๘ ปี
 อายุ ๔๙-๕๘ ปี อายุ ๕๙ ปี ขึ้นไป
๓. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
๔. อาชีพ ราชการ/รัฐวิสาหกิจ พนักงานบริษัท
 รับจ้างทั่วไป พ่อบ้าน/แม่บ้าน
 ค้าขาย
๕. รายได้ ต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ๑๕,๐๐๑-๒๐,๐๐๐ บาท
 ๒๐,๐๐๑-๒๕,๐๐๐ บาท ๒๕,๐๐๑ บาท ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ
ท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

ข้อที่	ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มี ต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	ระดับความไว้วางใจ				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง						
๑.	นักการเมืองระดับท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ ซื่อสัตย์และรับผิดชอบต่อประชาชน					
๒	นักการเมืองมีความรับผิดชอบต่อสังคม					
๓	นักการเมืองท้องถิ่นออกเยี่ยมเยียนถามทุกข์สุข ประชาชน					
๔	นักการเมืองท้องถิ่นสำนึกหรือมีโนธรรมแห่ง ความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดี					
๕	นักการเมืองถือเป็นบุคคลสาธารณะ จึงต้องมี ความรับผิดชอบต่อมากกว่าปกติ					
๒. ด้านนโยบาย						
๑.	นักการเมืองท้องถิ่นปฏิบัติตามนโยบายที่หาเสียง ไว้					
๒	สมาชิกสภาเทศบาล และฝ่ายบริหารในด้านการ ประสานนโยบายระหว่างฝ่ายบริหารและภาค ประชาชน					
๓	การพิจารณานโยบายตามความจำเป็น และ เร่งด่วน					
๔	การกำหนดนโยบายสะท้อนความต้องการของ ประชาชนในเขตเทศบาลในฐานะที่เป็นผู้แทนของ ประชาชน					
๕	หลักในการกำหนดนโยบายการบริหารและพัฒนา ที่สอดคล้องกับปัญหาในเขตพื้นที่					
๓. ด้านการสื่อสารทางการเมือง						
1	การสื่อสารของนักการเมืองตรงไปตรงมา น่าเชื่อถือ					
๒	นักการเมืองท้องถิ่นพูดจริงปฏิบัติจริงตามที่ได้หา เสียงไว้					
๓	นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารที่ดีกับประชาชน					
๔	นักการเมืองท้องถิ่นมีการสื่อสารทางการเมืองเป็น					

ข้อที่	ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มี ต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	ระดับความไว้วางใจ				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
	ตัวกลางระหว่างประชาชนและรัฐบาล โดยเป็น ช่องทางในการเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการตัดสินใจและนโยบายของ รัฐบาลให้ประชาชนได้รับรู้					
๕	นักการเมืองท้องถิ่นถ่ายทอด และแพร่ข่าวสาร ทางการเมือง ระหว่างผู้มีตำแหน่งทางการเมือง กับประชาชน					
๔. ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น						
๑	การจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (รายได้จากภาษี)					
๒	ประสานงานให้ผู้ช่วยพัฒนาชุมชนกองส่งเสริม คุณภาพชีวิตที่ทำงานในพื้นที่ช่วยจัดเก็บภาษี					
๓	การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนิน โครงการ					
๔	ดำเนินโครงการที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมใน การเสนอความต้องการ					
๕	การให้บริการสาธารณะแก่ประชาชนอย่างมี คุณภาพ					

ตอนที่ ๓ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ
นักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

ข้อที่	การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี	ระดับความไว้วางใจ				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
	๑) หมั่นประชุมกันเนืองนิตย์					

ข้อที่	การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี	ระดับความไว้วางใจ				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑.	ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันกิจกรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ในชุมชนของท่าน					
๓	ท่านรับรู้ รับทราบ ในนโยบาย เพื่อให้ท่านได้มีส่วนในการออกความคิดเห็น					
๔	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเจ้าหน้าที่ไปขอคำแนะนำจากท่าน ซึ่งท่านเป็นผู้นำที่มีบทบาทต่อชุมชน					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาการจัดการศึกษาในชุมชน					
๒) พร้อมเพรียงกันประชุม						
๑	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญชวนท่านให้เข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ					
๒	ท่านมีส่วนร่วมในการหาวิธีการแก้ปัญหาของชุมชน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเชิญชวนท่านให้มีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ปัญหาในชุมชน					
๕	ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านการแก้ปัญหาในชุมชน					
๓) ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ						
๑	ท่านได้ติดตามกิจกรรมสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน					
๒	ท่านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทำให้ลดความล่าช้า และลดค่าใช้จ่าย ของคนในชุมชน					
๓	ท่านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาทำให้ลดความขัดแย้งของคนในชุมชนได้					
๔	ท่านเห็นว่าการจัดการศึกษาให้ชุมชน สามารถ					

ข้อที่	การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น ในจังหวัดนนทบุรี	ระดับความไว้วางใจ				
		มาก ที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
	ตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง และส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของบุตรหลานและคน ในชุมชน					
๔) สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ทั้งหลาย						
๑	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนให้ท่าน มี การตรวจสอบ ในกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ในชุมชน ของท่าน ว่าประสบผลสำเร็จหรือไม่อย่างไร					
๒	ท่านติดตามผลการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
๓	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดบทบาทให้ ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลงาน ด้านการศึกษาในชุมชนของท่าน					
๔	มีการจัดประชุมเพื่อตรวจสอบสภาพปัญหา/ ข้อเสนอแนะ จากประชาชนในพื้นที่					
๕	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ท่านมีส่วนร่วมในการ ประเมินผลของกิจกรรม ในชุมชนของท่าน เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ และความต้องการของชุมชนหรือไม่ อย่างไร					
๕) ไม่ชมเชยบังคับปกครองสตรีทั้งหลาย						
๑	ท่านยอมรับนักการเมืองท้องถิ่นที่เป็นสุภาพสตรี					
๒	ท่านให้ยกย่องในผลงานมากกว่ามากกว่าเพศของ นักการเมือง					
๓	ท่านยอมรับในความเสมอภาคของนักการเมือง					
๔	ท่านเห็นว่าเพศหญิงหรือเพศชายก็สามารถทำ หน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่นได้เหมือนกัน					
๕	ท่านยอมรับในความสามารถของนักการเมืองสตรี					
๖) สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปุชนียสถานทั้งหลาย						
๑	ท่านให้ความสำคัญกับองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น					
๒	ท่านให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ใน ท้องถิ่น					
๓	ท่านให้ความสำคัญกับหน่วยงานการเลือกตั้งใน					

ข้อที่	การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี	ระดับความไว้วางใจ				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปานกลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อยที่สุด (๑)
	ท้องถิ่น					
๔	ท่านยอมรับในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและนักการเมืองท้องถิ่น					
๕	ท่านเคารพ กฎ กติกา ของหน่วยงานท้องถิ่น					
	๗) การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรมแก่นักบวช (นักการเมืองท้องถิ่น)					
๑	ท่านให้ความสำคัญกับนักการเมืองท้องถิ่น เพราะเป็นตัวแทนที่ท่านเลือกตั้ง					
๒	ท่านปกป้องนักการเมืองท้องถิ่นที่ทำดี ปฏิบัติชอบ					
๓	ท่านให้ความสำคัญกับนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่น					
๔	ท่านยอมรับในนักการเมืองท้องถิ่นที่ชนะการเลือกตั้งอย่างโปร่งใส					
๕	ท่านให้ความยุติธรรมกับชาวคราวทั้งด้านดีและด้านลบของนักการเมืองท้องถิ่น โดยการไตร่ตรองด้วยเหตุผล					

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น
ในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๑ ข้อมูลของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ : _____

ตำแหน่ง : _____

วันเดือนปีที่สัมภาษณ์ : _____

เวลา : _____

ตอนที่ ๒ ข้อมูลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มี
ต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์

๑. สภาพปัญหาการมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่นของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี เป็นอย่างไร

---

๒. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอภิธานิยธรรม เพื่อการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี ได้อย่างไร

๑) หมั่นประชุมกันเป็นประจำ

---

๒) พร้อมเพรียงกันประชุม

---

๓) ปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับ

---

๔) เคารพนับถือผู้อาวุโส

---

๕) ไม่ลุแก่อำนาจ

---

๖) รักสันติภาพ

---

๗) ตั้งใจสนับสนุนคนดี

ความไว้วางใจทางการเมืองระดับท้องถิ่น ดังนี้
ด้านพฤติกรรมนักการเมือง ควรเป็นอย่างไร ที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ด้านนโยบาย ควรเป็นอย่างไร ที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับ
ท้องถิ่น

ด้านการสื่อสารทางการเมือง อย่างไร ที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง
ระดับท้องถิ่น

ด้านการบริหารงานของท้องถิ่น (อปท.) อย่างไร ที่จะพัฒนาความไว้วางใจให้ประชาชนมีส่วนร่วม
ทางการเมืองระดับท้องถิ่น

ขอบพระคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก ข

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(Index of Congruence : IOC)

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- (๑) รศ.ดร.สุรินทร์ นียมางกูร
- (๒) รศ.ว่าที่ พ.ต.ดร.สวัสดิ์ จิรัฏฐิติกาล
- (๓) รศ.อนุภูมิ โช่วเกษม
- (๔) รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์
- (๕) รศ.ดร.ประณต นันทียากุล

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายข้อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ
นักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

ตอนที่ ๒ : แบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ
นักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

ความไว้วางใจทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ ท้องถิ่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ด้านพฤติกรรมนักการเมือง								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. ด้านนโยบาย								
ข้อ ๑	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ด้านการสื่อสารทางการเมือง								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. การบริหารงานของท้องถิ่น								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ความไว้วางใจทางการเมืองของ ประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ ท้องถิ่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๕	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ตอนที่ ๓ การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นใน
จังหวัดนนทบุรี ตามหลักกอธิการนิยธรรม

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ ท้องถิ่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑. ประชุมพร้อมเพรียงกัน								
ข้อ ๑	+๑	+๑	๐	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๒. เลิกประชุมพร้อมกัน								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	๐	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๓. ไม่บัญญัติสิ่งที่ยังไม่บัญญัติ								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๔. สักการะ เคารพ นับถือ บูชาท่านผู้ใหญ่ ทั้งหลาย								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมือง ของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับ ท้องถิ่น	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
	๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๕. ไม่บังคับปกครองสตรีทั้งหลาย								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๖. สักการะ เคารพนับถือ บูชาต่อปูชนีย สถานทั้งหลาย								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๐	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
๗. การอารักขา คุ่มครอง ป้องกันโดยธรรม แก่นักบวช								
ข้อ ๑	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๒	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘๐	ใช้ได้
ข้อ ๓	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้
ข้อ ๔	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑.๐๐	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่อง “การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่น
ในจังหวัดนนทบุรี”

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.987	48

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
a1	173.9667	935.344	.888	.987
a2	174.1000	937.266	.858	.987
a3	174.1000	943.886	.722	.987
a4	174.2667	945.789	.713	.987
a5	173.7333	945.582	.706	.987
b1	174.0667	938.478	.797	.987
b2	173.9333	950.754	.862	.987
b3	174.0000	947.517	.868	.987
b4	173.8667	946.326	.747	.987
b5	173.9667	945.068	.730	.987
c1	174.2000	938.717	.742	.987
c2	174.4000	937.283	.782	.987
c3	174.2333	944.116	.872	.987
c4	174.2000	938.717	.864	.987
c5	174.1667	932.420	.861	.987
d1	174.2000	951.683	.874	.988
d2	174.2333	942.944	.731	.987
d3	174.1000	941.266	.736	.987
d4	174.0667	942.340	.721	.987
d5	174.0667	939.237	.782	.987
a71	174.0667	937.237	.821	.987
a72	174.0333	937.757	.819	.987
a73	174.0333	938.516	.848	.987
a74	174.0667	940.340	.849	.987
b71	173.9667	934.033	.870	.987
b72	174.0000	939.862	.785	.987

b73	174.1000	935.334	.853	.987
b74	174.0333	934.861	.835	.987
c71	173.9667	938.723	.779	.987
c72	174.0667	943.651	.733	.987
c73	174.1000	939.886	.804	.987
c74	174.1333	937.430	.849	.987
d71	173.8667	929.154	.882	.987
d72	173.8667	936.740	.815	.987
d73	174.0333	940.654	.803	.987
d74	173.9333	936.547	.794	.987
e71	173.9333	938.340	.890	.987
e72	174.0000	939.448	.891	.987
e73	174.1000	932.438	.868	.987
e74	174.0333	941.137	.751	.987
f71	173.9000	942.576	.766	.987
f72	173.8667	943.223	.897	.987
f73	173.8667	943.775	.714	.987
f74	173.9000	940.714	.805	.987
g71	173.9000	943.748	.741	.987
g72	173.9000	938.714	.899	.987
g73	173.9000	937.748	.782	.987
g74	174.0333	943.964	.734	.987

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการสัมภาษณ์

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

- ๑) พระราชนันท์มนี (ไสว สุขวโร) เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี
- ๒) พระปัญญานันท์มนี(สง่า สุขวโร) เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี
- ๓) นายไกรธวัช ทินโสม นายอำเภอเมืองนนทบุรี
- ๔) นายสมนึก ณะเดชากุล นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี
- ๕) นายนภเดช เกลียวศิริกุล ปลัดอำเภอบางใหญ่
- ๖) นายวิชัย บรรดาศักดิ์ นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
- ๗) นายชรินทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์ นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน
- ๘) นายสุรศักดิ์ จากบุญนาคนายก อบต.ลำโพ อ.บางบัวทอง
- ๙) นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย
- ๑๐) พ.ต.อ.ธงชัย เย็นประเสริฐ นายก อบจ.นนทบุรี
- ๑๑) นายรชต สุทธิพันธ์ ปลัด อบต.บางกร่าง
- ๑๒) นายธัชพล อภิตมัย ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย
- ๑๓) นายจำลอง มาเที่ยง ประธานวุฒิสภาสาธารณสุขระยอง
- ๑๔) ดร.จรรยา จารุสาร ผอ.โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม (มัธยม)
- ๑๕) นายพิเชษฐ คำมา ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด
- ๑๖) นายสุรสิทธิ์ ศรีอินทร์สุทธิ กำนันตำบลขุนศรี กรรมการผู้จัดการ บริษัท ประชาธิปไตย
สามัคคี นนทบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด ต.ขุนศรี อ.ไทร
น้อย จ.นนทบุรี
- ๑๗) นายชัยชิต ดีสวัสดิ์ ประชาชนชาวบ้าน
- ๑๘) นายปรมินทร์ ศิริบุญโกศัย ประธานสภาเด็กและเยาวชนจังหวัดนนทบุรี

ภาพประกอบการสัมภาษณ์

พระราชันันทมุนี
เจ้าคณะจังหวัดนนทบุรี
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

พระปัญญานันทมุนี (สง่า สุภโร)
เจ้าอาวาสวัดชลประทานรังสฤษฎ์ จ.นนทบุรี
สัมภาษณ์ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓

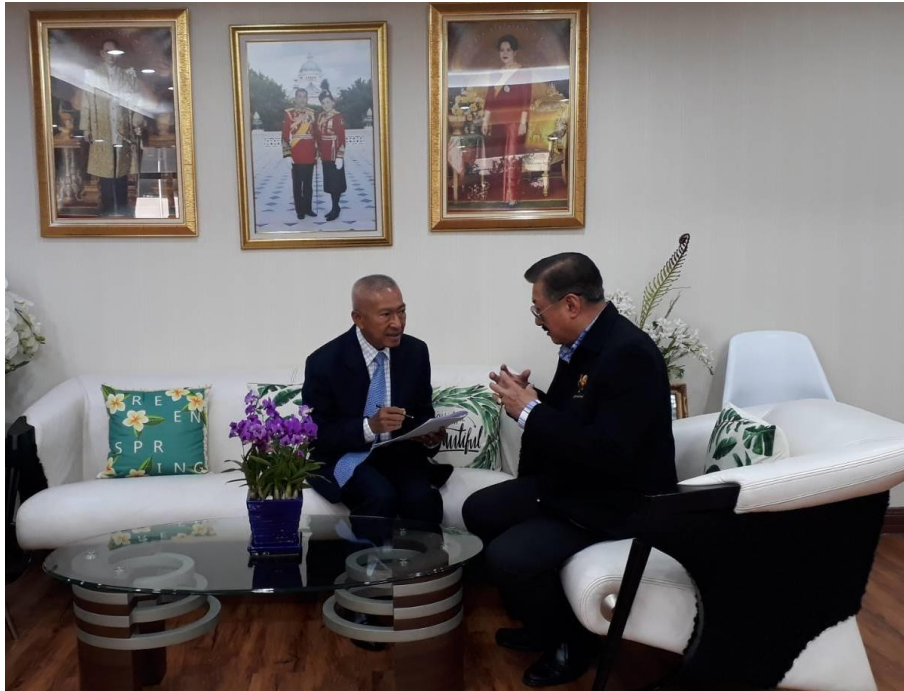

นายไกรวัช ทินโสม
นายอำเภอเมืองนนทบุรี
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

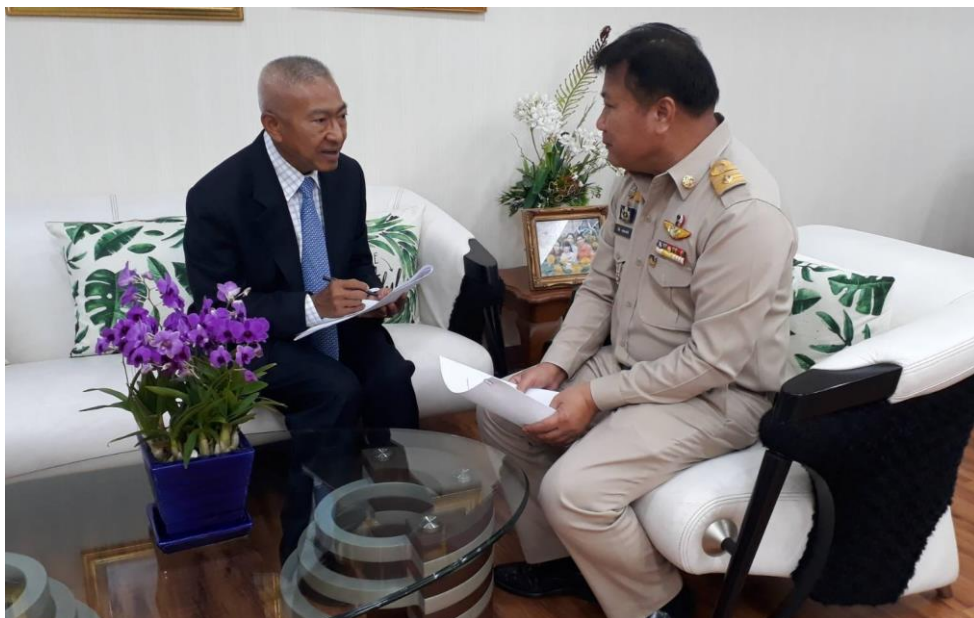

นายนภเดช เกลียศิริกุล
ปลัดอำเภอบางใหญ่
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

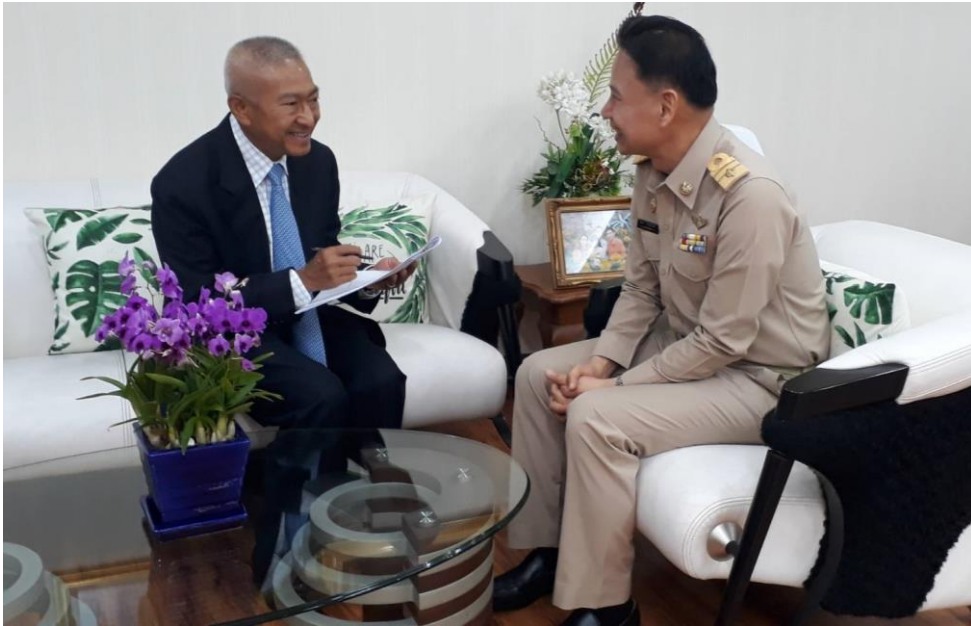

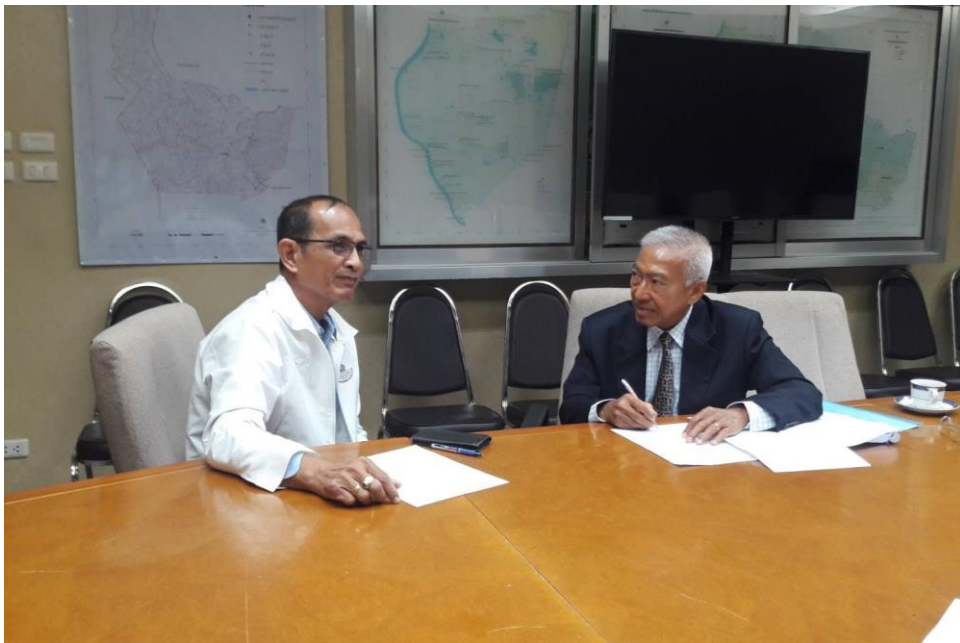
นายสมนึก ธนเดชากุล
นายกเทศมนตรีนครนนทบุรี
สัมภาษณ์ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๓

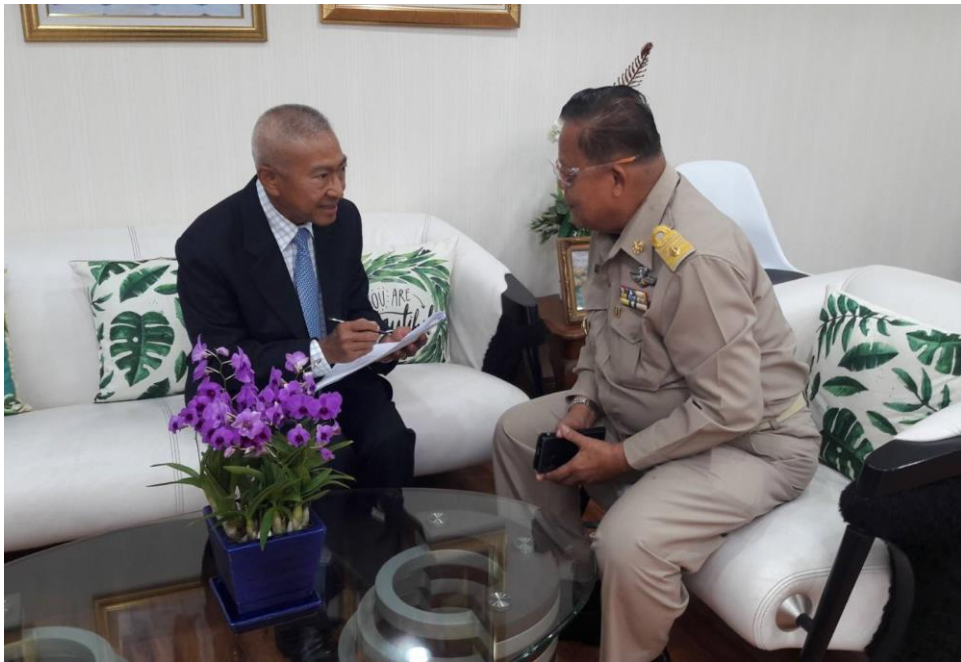
นายวิชัย บรรดาศักดิ์
นายกเทศมนตรีนครปากเกร็ด
สัมภาษณ์ ๓๐ มกราคม ๒๕๖๓

นายชินนทร์ ธรรมชูเชาวรัตน์
นายกเทศมนตรีตำบลเสาธงหิน
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

นายสุรศักดิ์ จาดบุญนาค
นายก อบต.ลำโพ อ.บางบัวทอง
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

นายสุรศักดิ์ วิชินโรจน์จรัส
นายกเทศมนตรีเมืองบางกรวย
สัมภาษณ์ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓

พ.ต.อ.ธงชัย เย็นประเสริฐ
นายก อบจ.นนทบุรี
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

นายรชต สุทธิพันธ์
ปลัด อบต.บางกร่าง
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

นายรัชพล อภิรติมัย
ปลัดเทศบาลตำบลปลายบาง อ.บางกรวย
สัมภาษณ์ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๓

นายจำลอง มาเที่ยง
ประธานมูลนิธิอาสาสมัครสมอง
สัมภาษณ์ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๓

ดร.จรรุญ จารุสาร
ผอ.โรงเรียนวัดเขมาภิรตาราม (มัธยม)
สัมภาษณ์ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๓.

นายพิเชษฐ คำมา
ผู้ใหญ่บ้าน ต.คลองข่อย อ.ปากเกร็ด
สัมภาษณ์ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นายสุรสีห์ ศรีอินทร์สุทธิ
กำนันตำบลขุนศรี
กรรมการผู้จัดการ บริษัท ประชาธิปไตยรักสามัคคี นนทบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) จำกัด
สัมภาษณ์ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นายชัยชิต ตีสวัสดิ์
ปราชญ์ชาวบ้าน
สัมภาษณ์ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

นายปรมินทร์ ศิริบุญโกศล
นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตนนทบุรี
สัมภาษณ์ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

ภาคผนวก ฉ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ

การสนทนากลุ่มเฉพาะ

เรื่อง การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชน

ที่มีต่อนักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี

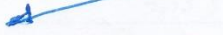

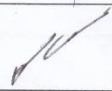
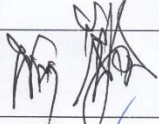
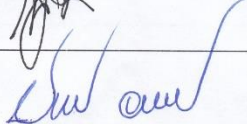
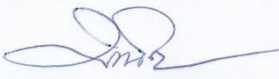
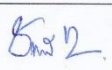
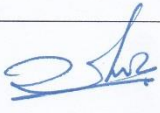
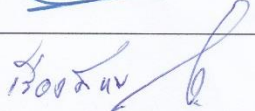

รายชื่อบุคคลที่จะทำ Focus Group Discussion

เรื่อง

การพัฒนาความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนที่มีต่อ
นักการเมืองระดับท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรีวันศุกร์ที่ ๑๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ เวลา ๑๓.๓๐ น.
ห้องประชุมติวานนท์ ชั้น ๕ ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายเซ็น
1. ดร.สุจินต์ ไชยชุมศักดิ์	ผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี	
2. รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม	รองอธิการบดีฝ่ายกิจการทั่วไป มจร. ผู้อำนวยการหลักสูตร บัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์	
3. ผศ.ดร.ยุธนา ปราณีต	อาจารย์ประจำหลักสูตร บัณฑิตศึกษา สาขาวิชา รัฐศาสตร์	
4. นายมนตรี ตั้งเจริญถาวร	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เขต 4 พรรคเพื่อไทย	
5. นายเฉลิมชัย โฉน้อย	นายกเทศมนตรีตำบลศาลา กลาง อ.บางกรวย	(กันนอ)
6. นายปรีดา เชื้อผู้ดี	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำอิฐ อ.ปากเกร็ด	
7. นายสมยศ วิชาการ	นายอำเภอปากเกร็ด	
8. รศ.ดร.มานิตย์ ศุทธสกุล	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช	
9. ดร.ชเนตตี วัจนรัตน์	ผู้อำนวยการโรงเรียนสตรี นนทบุรี	
10. นายเชาวลิต เอื้อชูยศ	ประธานสภาอุตสาหกรรม จังหวัดนนทบุรี	
11. นายเรืองศักดิ์ แสงเพ็ญพราว	ประธานหอการค้าจังหวัด นนทบุรี (ประชาชน)	

ประวัติผู้วิจัย

- ชื่อ/นามสกุล : ร.อ.ไพบูลย์ สุขเจตน์
- วัน เดือน ปี เกิด : วันเสาร์ที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๓
- การศึกษา : รัฐศาสตรบัณฑิต (การปกครอง)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
: M.A (Political Science),
University of Detroit ,
Michigan State , U.S.A
- ประสบการณ์การทำงาน : ปลัดอำเภอ อำเภอปลาปาก จังหวัดนครพนม
: ประจำฝ่ายอำนวยการฝึก กองป้องกันฝ่ายพลเรือน
กรมการปกครอง
: ประจำฝ่ายพัฒนาบุคคล กองการเจ้าหน้าที่ สำนักงานปลัด กระทรวง
มหาดไทย
: ปลัดอำเภอ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี
: ป้องกันจังหวัด จังหวัดนนทบุรี
: ประจำสำนักพระราชวังพิเศษ สำนักพระราชวัง
: รักษาราชการผู้อำนวยการกองงานส่วนพระองค์ ๙๐๔
- ผลงานทางวิชาการ : บทความวิจัยเรื่อง “ อำนาจการเมืองการปกครองอธิปไตย ”
: บทความวิชาการเรื่อง “ การเมืองการปกครองตามแนว
พระพุทธศาสนา ”
: บทความวิชาการเรื่อง “ วิเคราะห์คุณค่าการเมืองการปกครองตามแนว
พระพุทธศาสนา ”
- ที่อยู่ปัจจุบัน : เลขที่ ๘๒/๕๑ หมู่บ้านมิตรประชาวิลล่า โครงการ ๑๕
หมู่ ๖ ตำบลบางบัวทอง อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ๑๑๑๑๐